

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

DÂSTÂN-I TEMÎM DÂRÎ
(GİRİŞ-DİL İNCELEMESİ-METİN-SÖZLÜK-TIPKIBASIM)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Necati İlhan KARA

Balıkesir, 2013

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

DÂSTÂN-I TEMÎM DÂRÎ
(GİRİŞ-DİL İNCELEMESİ-METİN-SÖZLÜK-TIPKIBASIM)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Necati İlhan KARA

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Yusuf ÖZÇOBAN

Balıkesir, 2013

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün **Türk Dili ve Edebiyatı** Anabilim Dalı'nda **201012511013** numaralı **Necati İlhan KARA**'nın hazırladığı "**Dâstân-ı Temîm Dârî (Giriş-Dil İncelemesi-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım)**" konulu **DOKTORA/YÜKSEK LİSANS** tezi ile ilgili **TEZ SAVUNMA SINAVI**, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca **13/06/2013** tarihinde yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezin onayına **OY BİRLİĞİ/OY ÇOKLUĞU** ile karar verilmiştir.

Başkan

Üye (Danışman)

Prof. Dr. Hülya SAURAKI

Üye

Yrd. Doç. Dr. Yusuf ÖZCOBAN Doç. Dr. Birsal ORUĞ ASLAN

Üye

Üye

Üye

Üye

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.

.18.10.6.2013

Enstitü Müdürü

Doç. Dr. Zübeyde Güneş YAĞCI

ÖN SÖZ

Dilimiz bizi birbirimize bağlayan yegâne kültür ögesidir. Türkçe, bugün Anadolu coğrafyasında yaşayan bizlerin ve dünya üzerindeki Türklerin kaydı takip edilebilen 12 yüzyıllık ortak hazinesidir. Bu 12 yüzyıllık süreçte dünya üzerinde ayak basmadık yer bırakmayan bir kültürün bugün geniş bir yayılım alanında varlığını sürdürdüğünü ve gelişim gösterdiğini görüyoruz. Gittiği her coğrafyada farklı farklı şekiller bulan bu dilin her seyahati farklı şiveleri ve kültürleri meydana getirmiştir. Bugün yaşadığımız coğrafyanın tarihine bakınca Oğuzların Anadolu macerasıyla başlayan Batı Türkçesinin; Eski Anadolu Türkçesi, Osmanlı Türkçesi ve sonunda Türkiye Türkçesi olarak adlandırdığımız devreleri karşımıza çıkar.

Farklı yayılım alanları gösteren Türkçe, farklı alfabeler ile farklı yazı dillerinde kayıt altına alınmıştır. Bu alfabe değişimlerinde şüphesiz din ve dil arasındaki yakın ilgiden bahsetmemiz gerekir. Bilindiği gibi İslamiyetin etkisi ile uzun bir müddet Arap alfabesini kullanan Türkler, Anadolu coğrafyasında yakın zamana kadar bu alfabe ile çok değerli eserler vermişlerdir. Ancak Eski Anadolu Türkçesinin kuruluş devresine dair çok fazla eser bulunmamaktadır. Kuruluş devresinin devamında bu coğrafyada gelişimini sürdüren Türkçe, Eski Anadolu Türkçesi adıyla olgunlaşmasının ardından adını Osmanlı Devletinden alan Osmanlı Türkçesi ile yazılı dil sahasında varlığını sürdürmüştür.

Bugünkü dilimizin dayanak noktaları olarak değerlendirdiğimiz yukarıda bahsi geçen devrelere dair çalışmalar gün geçtikçe artmaktadır. Yapılan çalışmalar, gerek dil bilgisi unsurlarının tespiti, gerek Arap harfli metinlerin Latin temelli Türk harflerine aktarılarak bugünkü yazı diline kazandırılması konusunda önem arz eden bir yapı gösterir. Bu noktada çalışmamızı böyle bir çerçevede içinde şekillendirmeyi uygun bulduk.

Çalışmamızın kapsamını Dâstân-ı Temîm Dârî adıyla kaydedilmiş, Eski Anadolu Türkçesi ve kısmen de olsa Osmanlı Türkçesi kapsamında değerlendirdiğimiz eser oluşturmaktadır. Araştırmanın başlangıcında Hikâye-i Temîm Dârî, Hikâyetü'l-Temîm Dârî gibi adlarla bir çok mensur yazmaya rastladık. Ancak, manzum şekilde kaydedilmiş olarak çalışmamıza konu ettiğimiz iki nüshaya

ulaşabildik. Nüshalardan biri tam iken diğerinde çokça bir kısım eksiktir. Bu nedenle temel olarak tam nüshayı (A nüshası) aldık.

Çalışmamız giriş, dil incelemesi, metin, sözlük ve metinlerin tıpkıbasımları olmak üzere beş bölümden meydana gelmektedir. Giriş kısmında, kullandığımız yöntem, nüshaların şekil ve içerik özellikleri, Temîm Dârî'nin gerçek yaşamı ve metnimizde konu edilen destanın olay örgüsüne yer verilmiştir. Dil incelemesi kısmında A nüshası (tam nüsha) üzerinde imla, ses bilgisi ve şekil bilgisi olmak üzere metnin incelemesi yapılmıştır. Metin kısmında A nüshası (tam nüsha), B nüshasıyla (eksik nüsha) karşılaştırmalı ve transkripsiyonlu metin olarak kaydedilmiştir. Sözlük bölümünde ise metin içinde geçen, ancak bugün kullanılmayan ya da farklı şekillerde varlığını sürdüren Türkçe ve yabancı kökenli sözlerin metinle ilişkili olarak anlamları bulunmaktadır. Son olarak her iki nüshanın tıpkıbasımı verilmiştir.

İçerik olarak baktığımızda Dâstân-ı Temîm Dârî'de, sahabeden bir kişi olan Temîm Dârî'nin başından geçen olağanüstü olaylar konu edilmiştir. İslam dünyasında mescitte ilk kandilleri yakması ve vaiz kimliğiyle tanınmasının yanı sıra yaşadığı menkıbevi olaylarla da anılmaktadır.

Yukarıda bahsettiğimiz unsurlar çerçevesinde çalışmamızı şekillendirmeye çalıştık. Bu bağlamda yazmaların karşılaştırmaları ve tam nüshanın dil incelemesi, üzerlerinde durduğumuz iki temel unsur olmuştur. Umuyoruz ki bu sayede kayda değer verileri içeren bir çalışmayı ortaya koymuş oluruz.

Bu çalışma sırasında desteğinden dolayı danışmanım Yrd. Doç. Dr. Yusuf ÖZÇOBAN'a, her çalışmamda yardımlarını esirgemeyen Sayın Ersoy TOPUZKANAMIŞ'a, çeviriler konusunda yardımcı olan arkadaşım Hanife BAHÇIVAN'a, her zaman desteklerini hiç esirgemeyen aileme ve eşim Ferda KARA'ya teşekkür ederim.

Necati İlhan KARA

ÖZET

DÂSTÂN-I TEMÎM DÂRÎ

(GİRİŞ-DİL İNCELEMESİ-METİN-SÖZLÜK-TIPKIBASIM)

KARA, Necati İlhan

Yüksek Lisans, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Yusuf ÖZÇOBAN

2013, 341 Sayfa

Bu çalışmada Eski Anadolu Türkçesi devresine ait bir eser olan Dâstân-ı Temim Dârî'nin iki nüshası ile karşılaştırmalı metin oluşturularak tam nüsha üzerinde dil incelemesi yapılmıştır. Bu iki temel üzerine kurulan çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler sırasıyla; giriş, dil incelemesi, metin, sözlük ve tıpkıbasımdır. Giriş bölümünde; kullanılan yöntem, çalışmanın amacı, Temîm Dârî'nin hayatı, yazmaların özellikleri ve eserin olay örgüsünden bahsedilmektedir. Dil incelemesi bölümünde tam nüsha üzerinde imla, ses bilgisi ve şekil bilgisi olmak üzere üç başlıkta inceleme yapılmıştır. Metin kısmında her iki nüsha karşılaştırmalı olarak Latin temelli Türk harflerine aktarılmıştır. Sözlük bölümünde metinde geçen fakat bugün kullanılmayan ya da değişime uğramış sözler yer almaktadır. Son olarak da tıpkıbasımları sırasıyla, tam ve eksik nüsha olacak şekilde verilmiştir.

Eser, içerik olarak sahabeden bir kimse olan Temîm Dârî'nin başından geçen bir dizi olağanüstü olayı konu etmektedir. Gerçek yaşamına dair çok fazla bilgi içermemektedir. Gerçek yaşamında İslam'ı kabulünden önce Hristiyan olduğunu ve İslam aleminde mescitte yaktığı kandiller ile tanındığını biliyoruz.

Eser, Türkçe'ye çeviri yoluyla kazandırılmıştır. Ancak özünde Arap Edebiyatı ürünüdür. Çeviri tarihi hakkında kesin bilgiler olmamakla birlikte, çalışmamızın malzemesini oluşturan bu eserin, Eski Anadolu Türkçesi ağırlıklı olmak üzere Osmanlı Türkçesi'ne geçiş dönemine ait olduğu yargısına vardık. Bu tespiti dil incelemesi ve nüshalardan birinde yazılmış yazım tarihi sayesinde yaptık.

Sonuç olarak yaptığımız çalışmayla Dâstân-ı Temim Dârî adını taşıyan bu eserin kayıt altına alınmasını ve dil bilgisi unsurlarının tespitini sağlamış bulunuyoruz.

Anahtar Kelimeler: Dâstân-ı Temim Dârî, Eski Anadolu Türkçesi, Dil İncelemesi

ABSTRACT

DÂSTÂN-I TEMÎM DÂRÎ

(INTRODUCTION-GRAMMAR-TEXT-DICTIONARY-FACSIMILE)

KARA, Necati İlhan

MA Thesis, Department of Turkish Language and Literature

Adviser: Yrd. Doç. Dr. Yusuf ÖZÇOBAN

2013, 341 Pages

In this study, with two copies of Dâstân-ı Temîm Dârî which belongs to Old Anatolian Turkish period, being constitute a critical edition, linguistic research is done on the full text. The study which constructed on two constitutive, constitutes five parts. These parts are introduction, grammar, text, dictionary and facsimile. In the introduction put, it is pointed out method that used, the goal of the study, the biography Temîm Dârî, the specialities of the texts and the plot of the work. In the grammar part is it done an examination consisting of the three title on full text as spelling, phonetic and morphology. In the text part both copies of the text are transfered as edition critical into Turkish alphabeth derivated from Latin. In dictionary part there are the words which is not used today or had meaning changing in the past. Finally, facsimiles of it are given in an order as full text and text with lack parts.

It is narrated in the work a series of extraordinary thigs in Temîm Dârî's life who is a companions of Prophet. It does not involve many things about his real life. In his real life, we know him before his acceptance of Islam, he was a Christian and he is knowns through the oil lamps that he lights up at the mosque.

The work brought in Turkish through translation. However, it is essentially an Arabic Literature product. Although there is not or clear evidence of the history of translation, we agree on that these work belongs to the transition, to Ottoman Turkish period, especially Old Anatolian Turkish period. We did these evidence thanks to the grammar revision and the date on one of the texts.

In conclusion, in this study, we provide recording and the determination of the elements of grammar of the work named Dâstân-ı Temîm Dârî.

Key Words: Dâstân-ı Temîm Dârî, Old Anatolian Turkish, Grammar

Hayatım boyunca yolumu aydınlatan babama...

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	iii
İÇİNDEKİLER.....	viii
KISALTMALAR.....	xi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. AMAÇ.....	1
1.2. YÖNTEM	2
1.3. TEMİM DÂRÎ (TEMİM ED-DÂRÎ) VE HAYATI.....	3
1.4. NÜSHALARIN ŞEKİL VE İÇERİK ÖZELLİKLERİ.....	5
1.5. OLAY ÖRGÜSÜ	8
2. DİL İNCELEMESİ.....	17
I. İMLA.....	17
1. ÜNLÜLERİN YAZILIŞI.....	18
1.1. a Ünlüsü	18
1.2. e Ünlüsü	20
1.3. ı, i Ünlüleri	22
1.4. o, ö Ünlüleri	23
1.5. u, ü Ünlüleri	24
2. ÜNSÜZLERİN YAZILIŞI.....	26
2.1. ç Ünsüzü.....	26
2.2. p Ünsüzü	27
2.3. t Ünsüzü	28
2.4. s Ünsüzü.....	30
2.5. ş Ünsüzü	32
2.6. k Ünsüzü	33
2.7. g Ünsüzü	34
II. SES BİLGİSİ.....	35
1. ÜNLÜLER.....	35
1.1. Ünlü Uyumları	35
1.1.1. Damak Uyumu (Kalınlık-İncelik Uyumu).....	35
1.1.2. Dudak Uyumu (Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu)	36
2. ÜNSÜZLER.....	37
2.1. Ünsüz Uyumu	37

3. SES DEĞİŞMELERİ	37
3.1. Ötümlüleşme (Sonorisation)	37
3.2. Ötümsüzleşme (Devoicing).....	39
3.3. Sızıcılaşma (Spirantisation)	39
3.4. Ünsüz Kaybolmaları (Consonant Deletion).....	40
3.5. Dudaklılaşma (Labialisation).....	41
3.6. Geçişme (Convergence).....	41
3.7. Birleşme (Compounding).....	41
3.8. İkizleşme (Gemination).....	42
3.9. Hece Tekleşmesi (Haplology).....	42
3.10. Türeme (Epenthesis)	42
3.11. Ulama (Enclisis).....	43
3.12. Ünsüz Kaynaşması (Consonant Degemination)	43
III. ŞEKİL BİLGİSİ	44
1. AD (Ad Çekimi)	44
1.1. Çokluk Ekleri	44
1.2. İyelik Ekleri	44
1.3. Durum Ekleri	46
1.3.1. Yalın Durum Eki	47
1.3.2. İlgi Durumu Eki	47
1.3.3. Yönelme Durumu Eki	47
1.3.4. Belirtme Durumu Eki.....	48
1.3.5. Bulunma Durumu Eki	49
1.3.6. Ayrılma Durumu Eki	49
1.3.7. Eşitlik Durumu Eki	49
1.3.8. Araç Durumu Eki	50
1.3.9. Yön Gösterme Durumu Eki	50
2. SIFAT	51
2.1. Niteleme Sıfatları	51
2.2. Belirtme Sıfatları.....	51
2.2.1. İşaret Sıfatları.....	52
2.2.2. Sayı Sıfatları.....	52
2.2.3. Soru Sıfatları	52
2.2.4. Belirsizlik Sıfatları	52
3. ZAMİR.....	52

3.1. Kişi Zamirleri.....	53
3.2. İşaret Zamirleri.....	53
3.3. Dönüşlülük Zamirleri.....	53
3.4. Belirsizlik Zamirleri.....	54
3.5. Soru Zamirleri.....	54
3.6. Bağlama Zamirleri	54
4. ZARF	54
4.1. Zaman Zarfları	54
4.2. Yer Zarfları	54
4.3. Miktar Zarfları	55
4.4. Tarz Zarfları	55
5. EDAT	55
5.1. Çekim Edatları	55
5.2. Bağlama edatları	56
5.3. Ünlem Edatları (Ünlemler)	56
6. FİİL	57
6.1. Kişi Ekleri	57
6.2. Fiil Çekimi	58
6.2.1. Basit Çekim.....	59
6.2.1.1. Bildirme Kipleri	59
6.2.1.2. Tasarlama Kipleri.....	64
6.2.2. Birleşik Çekim	67
7. EK FİİL (CEVHERÎ FİİL).....	68
8. FİİLİMSİLER (ÇEKİMSİZ FİİLLER)	69
3. METİN.....	71
4. SÖZLÜK.....	190
SONUÇ	200
KAYNAKÇA.....	202
5. TIPKIBASIM.....	207
A NÜSHASI TIPKIBASIM	208
B NÜSHASI TIPKIBASIM.....	253

KISALTMALAR

bk.	: bakınız
C	: Cilt
çev.	: çeviren
Dr.	: Doktor
DTCF	: Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi
EAT	: Eski Anadolu Türkçesi
ET	: Eski Türkçe
Fak.	: Fakülte
Hız.	: Hazret
hızl.	: Hazırlayan
M	: Miladi
Osm. T.	: Osmanlı Türkçesi
s.	: sayfa
T.	: Türkçe
TDAY	: Türk Dili Araştırmaları Yıllığı
TDK	: Türk Dil Kurumu
TT	: Türkiye Türkçesi
Ü	: Üniversite
Yrd. Doç.	: Yardımcı Doçent
Yay.	: yayını, yayınları

1. GİRİŞ

1.1. AMAÇ

Eski Anadolu Türkçesi, Türkiye Türkçesinin temel dayanak noktasını teşkil eden devresidir. Bilindiği gibi devamında gelişen Osmanlı Türkçesi, son dönemlerinde gelişen sadeleşme hareketleri ve Osmanlı Devleti'nin tarih sahnesinden silinmesiyle önemli ölçüde değişime uğramıştır. Millet bilincini önemli bir unsur olarak bünyesinde barındıran yeni Türk devletinin adındaki Türk sözü gibi dili de daha Türkçe bir hâl almıştır. Osmanlı Türkçesi, 15. yy. ile 20. yy. arasındaki Osmanlı coğrafyasında ancak yazılı edebiyatta takip edilebilen bir dönemdir. Ergin bu dönemi üçe ayırarak yabancı sözlerin dil içindeki kullanımına ve terkipli yapıların yoğunluğuna göre incelemiştir. Bu tespit, Türkçenin en yoğun yabancı dil istilasına uğradığı dönem olarak, 16. yy.ın sonu ile 20. yy.ın başı arasında kalan devre gösterilmiştir.¹ Osmanlı Türkçesinin halk içinde yaygınlaşma alanı bulamaması ve sınırlı bir kesim çevresinde bürokrasi ve edebiyat dili olarak kullanılması Türk dilini bu süreç içinde korumuştur. Ayrıca Tanzimat'tan sonra ülkenin Avrupa'ya tam anlamıyla açılmasıyla her alanda olduğu gibi dil alanında da değişimin hızlı bir hâl aldığı kabul etmek gerekir. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla bu değişim sürecinde devrimsel bir kırılma yaşanmıştı. Baştan başa, yönetimden yaşam tarzına kadar her alanda Batılı bir anlayışa sahip bir ülke ortaya çıkmıştır. Osmanlı Döneminde Türk sözünün cahil, tarımla uğraşan köylü insan² olarak nitelendiği anlayış, yerini bir millet ve ortak kader anlayışını paylaşan insanların oluşturduğu millî bir devlet anlayışına bırakmıştır. Yenileşme hareketleri sonucunda eski dil geleneğiyle olan bağlar zayıflamış ve arkaik dil çalışmaları daha önemli bir hâl almıştır. Çalışmamızı bu değişimi de hesaba katarak şekillendirme yoluna gittik.

Bu alanda yapılacak çalışmaların; dilin dinamik yapısı ve yukarıda bahsettiğimiz değişimleri hesaba katarak daha başarılı ürünler ortaya çıkaracağı aşikârdır. Biz de kendimizden önce yapılan çalışmaları dikkate alarak teorik bir yapıdan ziyade metin temelinde şekillendirdiğimiz çalışmamızda dönemin yazılı dili

---

¹ Muharrem Ergin, *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul: Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım, 2008, s. 20.

² Bernard Lewis, *Modern Türkiyenin Doğuşu*, (3. Edisyon), çev.: Boğaç Babür Tuna, Ankara: Arkadaş Yayınevi, 2008, s. 5.

üzerinde tespitlerde bulunmaya çalıştık. Öncelikle Arap harfli metinleri, Latin temelli Türk harflerine aktararak bu eseri bugünkü yazı diline kazandırmayı hedefledik. Yine buna paralel olarak gerek karşılaştırmalı metin olarak gerekse de üzerinde yaptığımız dil incelemesi bakımından edebiyat ve dil çalışmalarına katkı sunmayı amaçlıyoruz.

1.2. YÖNTEM

Elimizdeki metinlerin her ikisi de aynı kütüphaneye kayıtlı olduğu için nüshaları A ve B olarak adlandırdık. Tam nüshayı A, eksik nüshayı ise B olarak kaydettik. Metin kısmında A nüshası baştan sona verilmiş, B nüshası ise farklılık gösteren yerlerde beyit numarası ile dipnotta gösterilmiştir. Her iki nüshanın da sayfalarının değiştiği beyitler o beytin hizasında sayfanın sağ kısmında gösterilmiştir. Farklılık gösteren sözlerin önce A nüshasındaki şekli gösterilmiş hemen yanında B nüshasındaki şekli kaydedilmiştir. (Örneğin: gitdim: B gitdüm) Aynı mısra için bir sonraki değişiklik, araya dik çizgi (|) konarak gösterilmiştir. Beytin ikinci mısrasına geçildiğini göstermek içinse eğik çizgi (/) kullanılmıştır. Eğer farklılık sadece ikinci beyitlerde ise dipnot eğik çizgi ile başlatılmıştır. En az üç söz değişiklik gösteriyorsa A nüshasında değişiklik gösteren kısmın birinci ve sonuncu sözü yazılarak arasına üç nokta (...) konulmuştur. Eğer her iki nüshadaki mısralar farklı ise dipnota, doğrudan B nüshasındaki mısra kaydedilmiştir.

Transkripsiyon işlemi bugün hâlâ bir standarda kavuşmuş bir konu değildir. Çalışmamıza bu alan için önemli addedilen çalışmalarını inceleyerek başladık. Farklı transkripsiyon uygulamaları ve yöntemleriyle karşılaştık. Buradaki asıl sorun ise her ihtiyaca cevap verebilen standart bir font sisteminin henüz bulunmamasıdır. Çalışmamızda Türk İlmî Transkripsiyon Kılavuzu³'nu temel almakla birlikte bazı noktalarda bilgisayar teknolojisinin el verdiği ölçülerde değişikliklere gittik. Font olarak ise *Times Turkish Transcription*'u kullandık. Bu fontu seçme sebebimiz ise harflerin gösterilmesinde ihtiyacımızı karşılamasıdır. Zira Arap harfli şekillerin imkânlar dâhilinde Latin temelli karşılığını kaydederken en doğru şekilde aktarmaya çalıştık. Buradaki önceliğimiz seslerin en doğru karşılığını ve metindeki şekilleriyle kaydedilmiş ayırıcı işaretlemeleri aktarmak oldu. Ancak seslerin tam ve doğru transkripsiyonu sadece yazılı malzemeler üzerinden yapılan çalışmalarda mümkün

---

³ Reşit Rahmeti Arat, "Türk İlmî Transkripsiyon Kılavuzu", *Makaleler*, 1. C, (hzl. Osman Fikri Sertkaya), Ankara: Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü, 1987, s. 32-68

olmamaktadır. Döneme dair bütün malzemenin yalnızca yazılı eserler olduğu dikkate alınırca buradaki sorun daha net bir şekilde anlaşılacaktır. Örneğin, çalışmamızda kapalı e ve açık e konusunda ayırıcı bir işaretleme söz konusu değildir. Bu nedenle sesin tam karşılığının aktarılması ciddi bir sıkıntı olmaktadır. Biz de bu durumda yazılı malzemeye sadık kalarak bunu aktarma yoluna gittik.

Yabancı sözlerin transkripsiyonu, bu sözlerin ait oldukları dildeki şekilleriyle değil Türkçe bünyesinde aldıkları şekiller göz önünde tutulup yaygın kullanımları esas alınarak yapılmıştır (mağāre>mağara gibi). Kullanılan alfabenin imlası gereği söz içinde her ünlünün gösterilmediği malumdur. Harekeler ve sözlerin okunuş şekilleriyle transkripsiyonlarının yapıldığını hatırlatmakta fayda var. Yine metinde mümkün mertebe özgün yazımlar korunarak metindeki yazım şekilleri yansıtılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda Arap harfli imlasına sadık kalınarak yazılmayan sözler metinde kaydedilen şekilleriyle aktarılmıştır (Qur'ān>Qurān, āvāre> āvare gibi). Nüshalar arasında farklılık gösteren ve anlamlı bir söz ortaya çıkarmayan yazılışlar dipnotlarda gösterilerek metin içinde anlam verdiğimiz şekliyle kaydedilmişlerdir. Büyük harf konusunda ise yalnızca mısra başındaki sözler ve özel adlar büyük harf ile yazılmıştır. Metnin tam karşılığını vermek için noktalama işaretleri kullanılmamıştır.

1.3. TEMÎM DÂRÎ (TEMÎM ED-DÂRÎ) VE HAYATI

Temîm Dârî, üzerinde çalıştığımız eserde Temîm Dârî olarak kaydedilmesine rağmen İslam dünyasında ve kaynaklarda Temîm ed-Dârî adıyla bilinmektedir. Adı 21 kez Temîm Dârî şeklinde yazılı iken buna karşılık 1 kez Temîm ed-Dârî şeklinde yazılmıştır. "İslamiyeti kabulünden evvel ibadet ettiği manastıra nisbetle Deyrî diye anıldığı zikredilmiştir."⁴ İslamiyetten önceki hayatı hakkında bir kayıt bulunmamaktadır. Kendisinin sahâbeden olduğu bilinmektedir. "Filistinli ve İslamiyeti kabulünden önce Hristiyan bir kimsedir. Temîm'in mensup olduğu Lahm, bir Arap kabilesidir. Lahmîler, hicretten yaklaşık iki asır önce Yemen'den Beytü'l-Makdis/Kudüs'e gelmişler ve Hz. İsa'nın doğduğu bu bölgeye yerleşmişlerdir."⁵

⁴ Nevevî, *Tehzib* Aktaran: Halit Özkan, "Temîm ed-Dârî", *İslam Ansiklopedisi*, 40. C, Diyanet Vakfı Yay., İstanbul, 2011, s. 419

⁵ Hatîb Adnân, "Kıssatü Temîm", *Mecelletu'l-Mecmai'l-Luğati'l-Arabiyye*, 65/1. C, Dimeşk: 1990, s. 157;

"Kendisi Lahm kabilesinin Dârî olarak zikredilen bir alt şubesine mensuptur ve soyu Arap olduğuna işaret eder. Ancak al-Sha' bî onu Bedir'de savaşan Arap olmayan Müslümanlar arasında gösterir."⁶

"Hicretin sekiz ya da dokuzuncu yılında Müslüman olduğu bilinmekle birlikte tam tarihi kesin değildir."⁷ "Temîm'in İslamı kabulü ile çok yakın zamanlı ve irtibatlı olaylardan birisi, Müslüman olunca Hz. Peygamber'den, doğduğu, yaşadığı köyleri hediye etmesini istemesidir."⁸ Hicretin dokuzuncu yahut onuncu yılında Temîm Dârî isimli bir sahabe Hz. Peygamber'e gelir ve henüz fethedilmediği hâlde Filistin arazisinden muayyen bir kısım arazinin kendisine tahsis edilmesini arzu eder. Gelecekte bu toprakların Müslümanların eline geçeceğini gözüyle görmüş gibi bilen Hz. Peygamber, Temîm Dârî'nin bu arzusuna müspet cevap verir ve bu tahsisin yazılı bir senet şeklinde Temîm Dârî'ye verilmesi için şöyle bir emirnâme de yazdırır:

"Bu yazılı belgede Allah'ın Peygamberi Muhammed'in Temîm Dârî ailesine, Allah fethini nasip ettiği zaman bağışladığı ve tahsis ettiği arazi yazılıdır. Bunlar Beyt-i Aynun, Habrûn ve Beyt-i İbrahim'dir. Ebediyyen kendilerine verilmiştir." Şahitler: Abbas, Ebubekir, Ömer, Osman ve Ali⁹

"Hz. Osman'ın vefatına kadar Medine'de yaşayan ve sonra Mısır'ın fethine katılan, Hz. Ali döneminden itibaren Filistin'e yerleşen Temîm bir yandan deniz yoluyla ticaret yaparken diğer yandan deniz savaşlarına katılmıştır."¹⁰

"Kaynaklar, Temîm'in sadece bir kız çocuğu olduğunu, başka evlâdı olmadığını zikrederler. Kızının ismi Rukayye'dir. Temîm bu sebeple "Ebû Rukayye" diye künyelenmiştir."¹¹ Ancak belirtmekte fayda vardır ki üzerinde çalıştığımız eserde, oğlanlarından ayrı kaldığından ve onların hasretini duyduğundan bahsedilmektedir. Yine çalışmamızın malzemesini oluşturan eserler, yaşadığı olağanüstü bir macera silsilesi üzerine kurulmuştur. Bununla ilgili olarak onun cinler

---

Ayrıca bk., Mehmet Ali Kapar, "Lahmîler", DİA, XXVII, s. 54-55. Aktaran: Mahmut Yeşil, Selçuk Ü İlahiyat Fak. Dergisi, XXI, Konya: 2006, s. 92

⁶ Futûh Al-Balâdhurî, Aktaran: Michael Lecker, "Temim Al-Dari", *The Encyclopedia Of Islam 2nd Edition*, <http://www.brill.com/publications/online-resources/encyclopaedia-islam-online> (03.06.2012)

⁷ Lecker s. 176

⁸ Yeşil s. 93

⁹ Ebül-Abbas, Kalkaşandi Ahmed, *Subhul-A'sa*, Kahire: 1915, C.13, s. 118-122 Aktaran: Ahmet Akgündüz, "Hz. Peygamber'in Filistinde Bir ve Osmanlı Devleti'nin Vakıf ve Tapu-Kadastro Anlayışını Gösteren Bir Belge" *Türk Dünyası Tarih-Kültür Dergisi*, Sayı 1, İstanbul: 1987, s. 46-47

¹⁰ Makrîzî, "Dau 'ü's-sârî fi ma' rifeti haberî Temîm ed-Dârî", (neşreden: Ahmet Âsûr) Kahire: 1972, s. 65-135 Aktaran: Özkan s. 419

¹¹ İbn Asâkir Ebu'l-Kâsım Ali ibn Hasan ibn Hibetillah ibn Abdillâh eş-Şâfî, *Tarihu Medineti*, XI, Beyrut: 1995, s. 52-82 Aktaran: Yeşil s. 99

tarafından kaçırıldığına, dünyanın çeşitli bölgelerinde olağanüstü maceralar yaşadığına dair birçok dilde efsaneler oluşmuştur.¹²

Kendisi İslam tarihinin ilk vâizi olarak addedilir.¹³ Buna ilaveten Hıristiyanlıkla alakalı pek çok bilginin yanında, çeşitli hadiseleri, kahramanlık hikâyeleri, geçmiş milletlere dair haberleri de bilmektedir.¹⁴ Vâizlik gibi önemli bir işe uygun görülmesi, bu denli bir bilgi birikimine sahip olmasından ileri geliyor diyebiliriz. "Hatta Hz. Osman döneminde vaazları haftada iki güne çıkarılmıştır. Ayrıca ibadete düşkünlüğünden dolayı "rahip" sıfatıyla anılmıştır."¹⁵

Peygamberin mescidinde yaktığı kandillerden dolayı birçok kaynakta adından söz edilmektedir. Kendisi yağ kandilleri getirerek bunları mescitte yakmış ve Hz. Muhammed'in bu konuda övgüsünü kazanmıştır.¹⁶ "İslam dünyası için getirdiği diğer bir yenilik ise minber yapmasıdır. Hz. Peygamber mescitte hutbe irat ederken ayakta duruyor, bir ağaca dayanıyordu. Ayakta durmanın kendisine zor geldiğini ifade buyurunca Temîm, Şam'da gördüğü gibi bir minber yapmayı teklif etti. Efendimiz kabul edince, Abbas ibn Abdülmuttalib'in hizmetçisiyle yardımlaşarak iki basamağı ve oturacak yeri olan bir minber yaptı ve bugünkü yerine yerleştirdi."¹⁷

Temîm'in ölüm tarihi hakkında çok net bilgi bulunmamaktadır. İbn Hacer'e göre 40 (661) yılında Filistin'de vefat eden Temîm'in kabri Kudüs'le Gazze arasındaki Beytülcibrîn köyündedir.¹⁸ Ancak bazı araştırmacılara göre daha önce ölmüştür.¹⁹ Bu yüzden bu konuda bir hüküm vermekten kaçındık. Ancak Lecker'in bu tarihi mezar taşına dayandırıldığını ifade etmekte fayda var.²⁰

1.4. NÜSHALARIN ŞEKİL VE İÇERİK ÖZELLİKLERİ

Eser, adından da anlaşılacağı gibi destan olarak kurgulanmıştır. Şekil özellikleri olarak mesnevi olduğu kanaatindeyiz. Ölçü olarak aruzun "fâ' ilâtün

¹² R. Basset, "Les Aventures merveilleuses de Temim ed Dâri", 1890, s. 3-26 Aktara: Özkan s. 419

¹³ Lecker, s. 176

¹⁴ Şemsüddîn Muhammed ibn Osman Zehebî, *Siyeru A'lami'n-Nubela-Şuayb el-Arnaûd*, Beyrut: 1985, Aktaran: Yeşil, s. 101

¹⁵ Özkan, s. 420

¹⁶ Lecker, s. 176

¹⁷ İbn Sa'd, Ebû Abdillâh Muhammed, *et-Tabakatu'l-Kübrâ*, I-IX, Beyrut, s. 408 Aktaran: Yeşil, s. 105

¹⁸ İbn Hacer el-İşâbe Bicâvî, s. 367-369 Aktaran: Özkan s. 420

¹⁹ Tamim Ad-Dari, The Christian Scholar, The Spokesman Of The Islamic World, <http://www.followislam.net/books/revival2/13.htm> (03.06.2012)

²⁰ Lecker s. 176

fâ' ilâtün fâ' ilün" kalıbına uyan mısralar olmasına rağmen ekseriyetle ölçünün korunamadığını tespit ettik. Ölçü konusunda B nüshasının daha başarılı olduğunu ifade etmek gerekir. B nüshasının sonunda zikrettiğimiz aruz ölçüsünün kayıtlı olduğunu gördük.

Esere konu olan olayların kökeni, Arap coğrafyası olarak bilinmektedir.²¹ Buna rağmen destanın Doğu ve Batı'da birçok dile çevrisinin yapıldığını biliyoruz.²² Ancak eserin bir çok çevrиси düzyazı şeklinde yapılmıştır. İncelediğimiz kütüphane kayıtlarında da düzyazı nüshalarının "Hikâye-i Temîm Dârî" adıyla ya da benzer isimlerle kayıtlı olduğunu gördük. Bizim konu ettiğimiz iki nüsha ise nazım olarak kaydedilmiştir.

1.4.1. Nüshaların Fiziksel Özellikleri

Çalışmamız çerçevesinde Dâstân-ı Temîm Dârî adı ile Ankara Milli Kütüphanede kayıtlı iki yazma esere ulaştık. Her iki nüsha da aynı kütüphanede olduğu için yazmaları A ve B olarak isimlendirdik. Nüshalardan birisinde azımsanmayacak bir oranda eksik kısım vardır. Bu yüzden esas aldığımız ve tam olan nüshayı A, diğerini B olarak kaydettik. A nüshası **06 Mil Yz A 9148** arşiv numarası ile kayıtlıyken B nüshası **06 Mil Yz A 9117** olarak kayıt altına alınmıştır.

İki nüsha arasında hacim olarak yaklaşık iki katlık bir fark söz konusudur. Eksik nüsha (B) daha hacimlidir. Bunun nedeni A nüshasının her satıra bir beyit, B nüshasının ise her satıra bir mısra olacak şekilde yazılmış olmasıdır. Ayrıca A nüshasının daha sık ve düzenli yazıldığını da belirtmek gerekir.

1.4.1.1. A Nüshasının Fiziksel Özellikleri

Yazma, Ankara Millî Kütüphanede, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu içinde bulunmaktadır. Eser adı "Dâstân-ı Temîm Dârî" olarak kaydedilmiştir. Yazar adı ve müstensih adına dair bir bilgi yoktur. Keza istinsah ve telif tarihine dair bilgi

---

²¹ Francesca Bellino, Tamîm Al-Dârî The İntrepid Traveller: Emergence, Growth And Making Of A Legend in Arabic Literature, www.academia.edu/attachments/7433396/download_file, s. 199 (10.4.2013)

²² İsmail Hamid, Hikayat Hamim Al-Dari, A Malay Tale From The Of The Prophet Muhammed, http://pkukmweb.ukm.my/penerbit/sari/sari_01_1/150dpi_individual/jsari_01_1-06.pdf, s. 100 (10.02.2013)

de yoktur. Yazmanın dışı 230'a 155 ve içi 140'a 110 mm'dir. Yaprak sayısı 45, satır sayısı ise 11 ila 13 arasında değişmektedir. Yazı türü, harekeli nesih ve kâğıt türü suyolu filigranlı kâğıttır. Ayrıca kütüphane kaydında şu not yer almaktadır:

"Sırtı vişne rengi meşin, üzeri yıpranmış ebru kâğıt kaplı mukavva cilt."

1.4.1.2 B Nüshasının Fiziksel Özellikleri

Yazma, Ankara Millî Kütüphanede, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu içinde bulunmaktadır. Eser adı "Dâstân-ı Temîm Dârî" olarak kaydedilmiştir. Yazar adı Sâlih Oğlu Muhammed'dir. Telif tarihi hicri 858 miladi 1454 olarak yer almaktadır. Müstensih dair bir kayıt yoktur. Yazmanın dışı 170'e 130 ve içi 120'ye 85 mm'dir. Yaprak sayısı 77, satır sayısı ise 9'dur. Yazı, harekeli nesih ve kâğıt türü abadîdir. Ayrıca kütüphane kaydında şu not yer almaktadır:

"Eserin başı ve sonu eksiktir. Çok yıpranmış, kısmen dökülmüş koyu kahverengi meşin cilt. Cetveller kırmızıdır."

1.4.2. Yazar

A nüshasında müellif ya da müstensih adına herhangi bir not düşülmemekle birlikte sadece B nüshasının kütüphane kaydında müellif olarak *Sâlih oğlu Muhammed (858/1454'de sağ)* yazılmıştır. Aynı nüshada yazar ile ilgili olarak şu beyti tespit ettik:

Çünkü geldi mübârek şehri şabân

Salih oğlu Muhammed buldı dermân

Eserde *Sâlih oğlu Muhammed* adının yazmasının yanı sıra bu konu üzerinde yapılan başka çalışmalarda Türkçeye çeviren kişi olarak *Muhammed Efendi Sa'id Sekouti* (Muhammed Sa'id Sükûti) isminden bahsedilmektedir.²³ Biz ikisinin de aynı kişi olduğunu düşünüyoruz.

---

²³ Hamid, s. 100

1.4.3. Yazım Tarihi

Yazım tarihine istinaden B nüshasında 858 (M 1454) tarihi verilmiştir. Ancak A nüshasında bir tarihten bahsetmek mümkün değildir. B nüshasının bitişine şu beyit kaydedilmiştir:

*Çün sekiz yüz elli sekiz yâ imām
Altı ay biş gün dağı oldu tamām*

1.5. OLAY ÖRGÜSÜ

Eser öncelikle Allah'a Hz. Muhammed'i ümmetine gönderdiği için şükürle başlamaktadır. Din yolunun Hz. Muhammed gelince aydınlandığından bahsedilir. Müellif, okura bazı öğütler verdikten sonra bir hikâyeden bahsederek onu anlatmaya başlar. Hikâyede, ilk olarak Hz. Ömer'in yanına bir kadın gelir. Kadın kocasından irak düştüğünden ve fakirlik çektiğinden bahseder. Olağanüstülükler de bu noktada başlar ve kadın başından geçenleri şu sözlerle anlatır:

*Bir 'acāyib vaqı'ā geldi aña
Ol sâ'atde derd-i baħr oldu baña (30)*

Kocasını abdest almak için evin avlusuna çıktığı sırada ortadan kaybolmuştur. Kadın Hz. Ömer'den kendisini evlendirmesini ister. Ancak Hz. Ömer kadına gidip bir müddet daha beklemesini söyler. Kadın bir süre bekledikten sonra Hz. Ömer katına yeniden gelir ve yedi yıl olduğunu söyler. Bunun üzerine Hz. Ömer de kendisini bir Müslüman olan Ensârî ile evlendirir. Evlendiklerinin gecesi kocası avluya abdest almak için çıktığı sırada bütün vücudunu kıllar bürümüş ve cinnî olduğunu sandığı Temîm Dârî'yi görür, korkar. Temîm, cinnî olmadığını söylese de ne Ensârî ne de karısı onun Temîm Dârî olduğuna inanırlar. Nihayetinde Hz. Ömer'in katına çıkarlar. Hz. Ömer de ilkin onu cinnî sanır. Temîm Dârî'ye dair ne sorsalar bilir. Hz. Ömer o sırada konuyu orada bulunan Hz. Ali'ye de anlatır. Hz. Ali de şöyle der:

*'Alî eydür Muştafâ işbu sözi
Dimişdi dağı gitmeden özi (177)*

Buradan da Temîm Dârî'nin başına gelecekleri Hz. Muhammed'in önceden haber verdiğini anlıyoruz. Başına gelenlerse şöyledir: Temîm, abdest için avluya

çıkır. Ortalık duman altında kalmıştır. Şiddetli bir fırtına vardır. Çok şiddetli gök gürültüleri duyulur. Temîm korkusundan titremeye başlar. Duvardan bir anda bir alev çıkar ve bu alev in içinden kara yüzlü, sarı dişli, büyük başlı, uzun boylu, yıldırım çakan gözleri olan, nefesi ölü köpek gibi kokan bir kişi çıkar. Bu kişi Temîm'i alır ve uçmaya başlar. Ağzından ateş saçarak kendini över. Nihayetinde cinnîlerle dolu bir adaya varırlar. Adadaki kişiler Tanrı bilmez şeytan'a tâbi olan kimselerdir ve kimi oda kimi puta tapar. Burada cinnî taifesi olarak nitelediği çok değişik canlılar görür. Bir süre bunların yanında kalır. İbadetini, kimseye duyurmadan yapar. Adada üç yıl bunlara kulluk eder.

Bir gün adada bir kalabalık toplanır ve Temîm de oraya gider. Ne olduğunu sorar. Adaya bir melik geleceğini öğrenir. Devamı metinde şöyle anlatılmaktadır:

*Yılda bir kez gelür bizi varur
Yirimüzde kıomaz ayağın tırur (288)*

*Qavmimüzi helâk eyleyüp gider
Kimimüzi kırup kimimüzi bağlayup esir ider (289)*

Adaya gelen bu Müslümanlar, üç gün üç gece kılıç vururlar. Eller, ayaklar, başlar kesilir. Sonrasında Temîm de bu Müslümanlara katılır. Onlarla ibadet eder. Sultanları Temîm'i kendisine kardeş eyler. Burada kaldığı süre içinde rahatça ibadetini yapar ve sultanın çocuklarına Kuran'ı öğretmeye başlar. Bir süre sonra Temîm, Medine'yi ve ailesini özlemeye başlamıştır. Onları rüyalarında görür ve üzüntüye düşer. Memleketinin yetmiş yıllık yolda, denizler ardında olduğunu öğrenir. Temîm, yetmiş gün ömrü olduğundan dahi şüphelidir. Üzüntüsü bir kat daha artar. Ancak Sultan, Temîm'e onu evine göndereceğini ve müsterih olmasını söyler. Sultan dağ şeklindeki zindanından minare kadar uzun iki cinnî getirir. Cinnîlerden birine, Temîm'i evine götürmesi karşılığında onu azat edeceğini söyler. Cinnî bunu kabul eder ve Temîm'i on saatte evine iletacağını söyler. Bunu duyan Temîm şöyle der:

*Ben işitdim bu sözi şâd oluram
Qayğudan guşşadan azâd oluram (419)*

Sultan, Temîm'e yolculukta kendini cinnîden koruması için bir dua söyler ve onu hatırlından çıkarmamasını salık verir. Temîm bu duayı Hz. Ömer ve Hz. Ali'ye okuduğundan onlar da tasdik ederler ve bu duayı Hz. Muhammed'in okuduğunu ifade ederler.

Cinnî, Temîm'i boynuna alır ve uçmaya başlar. İnişlerden, yokuşlardan, yedi deniz üstünden geçerler. Sonunda yeryüzüne inerler. Ancak burası Medine değildir. Cinnî, Temîm'i burada bırakacağını söyler. Ancak Temîm de sultanın söylediği duayı okur. Cinnî, Temîm'in sözüne gelir ve onu tekrar sırtına alır, yola çıkarlar. Temîm bu yolculuk sırasında birçok olağanüstü canlı görür. Uçarken karşılına çıkan melekler cinnîye ateş saçarlar ve cinnî, Temîm'i bırakıp kaçar. Yedi gün havadan düşen Temîm'i bir yel alır ve gece vakti deniz kenarı bir yere bırakır. Sabah indiği yerde sudan muazzam bir kuşun çıktığını görür. Kuşun kendisini yutacağını düşünürken, kuş ona insan gibi selam verir. Karnı yeşilli, siyahlı, kızılı bir kuştur. Nefesi misk-i amber kokar. Kuş Temîm'e Tanrı zikrini dilinden düşürmemesini ve menziline yakın olduğunu söyleyip gider. Temîm, endişe içinde 4 gün yol alır ve bir çayıra varır. Fil kulaklı, deve ayaklı, aslan göğüslü, koç kuyruklu, kaplan dişli bir canavar görür. Aralarındaki konuşma, metinde şöyle geçmektedir:

Ne canavarsın āhir eytgil baḡa
Zi-‘acāyib ŧekil virmiş Ḥaḡ saḡa (520)

Baḡa eydür vaḡit āḡir yā yigit
Çıḡısaram dūnyāya ḡaber işit (522)

Şol sā‘at kim baḡa emir ider Ḥüdā
Gezinerem dūnyāyı uçdan uca (523)

Temîm kaybolduğunu söyleyip canavardan kendisine yol göstermesini ister. O da yolu tarif eder. Çayırdan çıkan Temîm, bir ibadethane görür. İçeriden keşiş kıyafetleri giymiş biri çıkar, gelir ve selamlaşırlar. Keşiş buraya insan gelemez, nereden gelip nereye gidersin diye sorar. Temîm hâlini anlatır. Keşiş, Hz. Muhammed'den haber sorar. Temîm onun Hakk'a teslim olduğunu söyler. Temîm nereden bilirsin sen Muhammed'i diye sorunca:

Keşiş eydir kitābımızda anı
Oğumuşuz vaşfını hem adını (542)

Anıçün bilür olduğ adını
‘Īsā ma‘lūm idi bize hem anı (543)

Keşiş eydür ben havārilerdenem
Ol ‘Īsā peygāberin aşhābindanam (544)

Yine Temîm sorunca keşiş, beş yüz yıldır burada oturduğunu söyler. Temîm, gördüğü canavardan keşişe bahseder ve onun Dabbetü’l-arz olduğunu öğrenir. Keşiş, o yeryüzüne çıkınca olacakları uzun uzadıya anlatır. Keşişin kıyafetlerinden giyip bahçesinde karnını doyurur. O sırada oraya içinde keşişin müritlerinin olduğu bir gemi gelir. Keşiş onlardan Temîm’i memleketine götürmelerini ister. Onları denizin karşı tarafına iletelim, derler.

Yolculuk sırasında bir gece çok şiddetli bir fırtınaya yakalanırlar. Herkes korku içine düşer. Bir de bakarlar ki karşılarına muazzam bir dağ çıkmış. Temîm gemidekilerden öğrenir ki bu dağ yedi katlı zulmetler deniziymiş. Ona varan boğulup gidermiş. Ancak gemi, dağa doğru yaklaşmaya devam eder. Gemi içindeki insanlarla ve bütün yüküyle batar. Temîm, bir tahta parçasına tutunur ve yedi gün yedi gece yol alır. Artık umutları tükenmek üzereyken nihayetinde bir adaya çıkar. Burası çok büyük yapraklı ağaçların ve bitkilerin olduğu bir adadır. Temîm, buraya geleli bir ay olmuştur. Bu süre içinde etrafı gezer, keşfetmeye çalışır.

Bir gün bir ağacın tepesindeyken sudan bir canavarın çıktığını görür, korkuya düşer. Yine bir gece ağaçta uyurken gök gürlemesi gibi bir ses duyar. Bu ses Tanrı’yı ve Hz. Muhammed’i övmektedir. Bir kez daha duyar. Bu sırada gördüğü canavar tekrar sudan çıkar ve Temîm’in yanına gelir. Başı ve ayakları aslanınkilere, sırtı balık sırtına benzer bir canavardır. Selamlaşırlar, Temîm kim olduğunu söyler ona ve duyduğu seslerin nereden geldiğini sorar. Öğrenir ki canavar deniz maliklerindedir. Denizden kim çıksa Tanrı’ya zikir okurlar. Ayrıca imanı olmayanlara zulüm yaparlar. Canavar gidince Temîm adada gezmeye başlar. Yine kaygılara düşer, umutsuzlaşır. O sırada bir ışık görür ve oraya doğru yol almaya başlar. Ancak o gittikçe ışık da uzaklaşmaktadır. En sonunda bir mağaraya varır. Görür ki mağara baştanbaşa inci ile doludur. Temîm, buradan ayrılırken yanına bu incilerden almayı

düşünür. Derken muazzam büyüklükte ve burun deliklerinden alev saçan bir ejderha görür. Ağzını açıp saldırır. Bunun karşısında Temîm, vadesinin tükendiğini düşünür ve şöyle der:

Dağı bir kezdür diğe Allāh dedim

Meded eyle yā Resūlullah dedüm (680)

Bu sözleri söylemesiyle ejderha birden yok olur. Temîm, Kuran okumaya başlar. Okudukça mağaradan bir ses duyar. Onunla konuşmaya başlar. Ona derdini anlatınca bir yiğit çıkar gelir. Temîm'e geri gitmesini söyler. O da öyle yapar ve geri gitmeye başlar. Dört gün dört gece yol aldıktan sonra karşısına güneş gibi güzel yüzlü bir yiğit çıkar. Yiğit gelip Temîm'e selam verip, hâlini sorar. O da bir bir başına gelenleri anlatır. Ardından yiğit gider ve bir yemek sofrası alıp gelir. Birlikte yemek yerler. Temîm üç gün üç gece bu yiğitle birlikte kalır. Yiğit kendisini evine göndermeyi teklif eder. Ardından birden kuşa dönüşür ve Temîm'e, ayağımı tut götürüyüm seni, der. Ancak sakın bırakma, eğer bırakırsan helak olup gidersin diye tembihler. Kuş onu karanlık bir adaya getirir. O sırada ayağı elinden kurtulur ve kuş tekrar bir insana dönüşür. Temîm'e, bir işimiz var onu görelim sonra seni memleketine iletayım, der. İki dağın arasında dere kenarında bir mağaranın önüne varırlar. Mağaranın kapısında altından gümüşten yapılmış bir kilit vardır. Kilidin üzerinde Hz. Muhammed, Hz. Süleyman ve Tanrı'nın adı yazılıdır. Yiğit, kilidi bir kurşun tanesi ile açar. Orada iki aslan vardır. Yiğit bunlara vurmaya başlar. Temîm de ona yardımcı olur. Yiğit, elindeki kurşun tanelerini bu aslanlara atar ve onlar da başlarını çevirirler. İki birden aslanların yanından geçerler. Devam ederler ve bir kapıya daha çıkarlar. Kapıdaki gümüş kilide bir kurşun daha vururlar ve kilit açılır. Bu sefer karşılarında ağızdan ateş saçan bir ejderha çıkar. Temîm yiğide, bir beladan kurtulmadan bir belaya soktun beni, diye serzenişte bulunur. Bu sırada ejderhalar saldıracakken yiğit onlara da kurşun taneleriyle vurur ve ejderhalar yollarından çekilir. Oradan geçtiklerinde karşılarında ayakları kızıl yakuttan üst kısmı altından bir taht çıkar. O tahtın üstünde, nurlar saçan bir hükümdar uyumaktadır. Yine o hükümdarın parmaklarında nurlar saçan iki yüzük vardır. Birinde Allah'ın adı diğerinde ise Hz. Muhammed'in adı yazılıdır. Hükümdarın baş ucunda ve ayak ucunda ikişer ejderha bulunmaktadır. Yiğit bu ejderhalara fındıklar ile hamle eder ve onları kaçıtır. Temîm'e döner ve bana yardım etmen için seni yanımda getirdim, der.

Ardından, ben yüzüğü alınca bu ejderhalardan biri gelip beni nefesiyle öldürecek ve sen de kurşun tanelerinden birini bana vurursan ben dirileceğim, der. Bunun üzerine Temîm burada yatan kişinin kim olduğunu sorar. Yiğit de Hz. Süleyman olduğunu söyler. Yüzüğü göstererek bu onun devlet yüzüğüdür, kim buna sahip olursa dünyaya hükmeder der. Yüzüğü almak için yiğit hamle edince birden bir yılan gelir ve yiğidi öldürür. Temîm de kendisine söyleneni yapar ve kurşun tanesini yiğide vurur. O da dirilir. Yılan, yiğide tekrar saldırır, elinde yüzük olduğu için bu sefer yılan dokununca yanar ve geri çekilir. Yiğit yüzük elinde olduğu için Temîm'e ne isterse vereceğini söyler. Bu sefer yılan Temîm'e döner ve ey günahkâr asi, diye seslenir. Hakk'ın peygamberini taşladın, yüzüne kara leke çaldın, der. Temîm, yılanı bu yiğidin kim olduğunu sorunca öğrenir ki bu yiğit aslında bir cinnîdir ve niyeti Hz. Süleyman'ın mührünü çalmaktır. Ancak o anda Tanrı, cinnîyi helak eder. Temîm bu yaptığından son derece pişmandır. Temîm, yılandan yolunu göstermesi için yardım ister. Yılan, Temîm'e yüzüğü ve kurşun tanelerini alıp kapıya gitmesini ve karşısına çıkan aslanları kurşun taneleri ile geçmesini tembihler. Ardından bir devin yanına varacağını söyler. Yanındaki yiğidi sorunca onu öldürdüğünü söyle der. Temîm mağaranın kapısından çıktığı sırada karşısına bir kuş gelir. Kuş der ki:

Çünkü mü 'min-iseñ āzād olsun canun

O! Muhammed kerāmetine senüñ (811)

Kuş kendisini bırakınca, yollara düşen Temîm gözyaşı dökerken bir köşke varır. Çevresini hizmetçiler kaplamış çok güzel bir kız görür. Gelir onun yanına selam verir. Aralarında şu konuşma geçer:

Döndi baña nigārınñ kanı

Ben dedim cehenneme vardı cānı (817)

Bunu duyunca mutlu olur ve Temîm'e dair iyi niyetlerini dile getirir. Mağaradan nasıl çıktığını sorar. Temîm de yüzüğün sayesinde çıktığını söyler. Başına neler geldiğini sorar. Temîm de başından geçenleri bir bir anlatır. Bu kez Temîm kendisine hâlinin nice olduğunu sorar. Bir melikin kızı olduğunu ve bir kitapta Hz. Muhammed'i ve İslamı tanıdığını söyler. Kız, bir gün uyuyup uyandığında buraya gelmiştir. Onu da buraya getiren, Temîm'i mağaraya sokan cinnîdir. Kız, dile benden ne dilerse deyinince Temîm de evine varmak istediğini

söyler. Kız, Temîm'in yanına bir dev vereceğini ve onun da o deve yüzüğü vermesi karşılığında evine iletileceğini söyler. Kız, bunu kabul eden Temîm'i bir cinnî şeytanın boynuna bindirir.

Cinnî, Temîm'i geldiği yoldan geri götürür. Bir yere gelirler ve cinnî yüzüğü isteyince Temîm de verir. Cinnî gider. Ancak burası hiç bilmediği bir yerdir. Yalnız başına nereye gideceğini bilmez. Vardığı yerde her birinden kırk arşın su çıkan yetmiş kapı vardır. Güneş batmış ve artık karanlıkta kalmıştır. Nereye gideceğini bilemez. Kapılardan Temîm'in kıyamet gününe benzettiği türlü türlü sesler gelmektedir. İçeri giren Temîm, uçşan cinnîleri görür. Onları şöyle niteler:

Fil gibi hortumları od gözleri

Söyliceğ yanşulanur sözleri (862)

Bu manzara içinde ortada bir ağaç ve o ağacın üstünde zincirlerle bağlanmış ve gözü olmayan biri dikkatini çeker. Temîm'e hâlini ve nereden gelip nereye gittiğini sorar. O da nerden gelip nereye gittiğini Hz. Muhammed'in ümmetinden olduğunu söyler. Kişi Hz. Muhammed'in gelip gelmediğini sorar. Temîm de geldiğini ve insanların yolunu aydınlattığını söyler. Yine dünyada Allah'ın yolundan ayrılan, zina yapan, yalan yere tanıklık yapan insanlar var mıdır, diye sorar. Temîm bunların çok olduğunu söyler. Kişi tekrar mağaradaki suyun akıp akmadığını sorar. Temîm akmadığını söyler. Kişi tekrar deniz nasıldır, diye sorar. Temîm kurduğunu söyler. Ardından kişi devam eder, bunlar benim gelişimin alametleridir. Dünyaya gelip Mekke ve Medine hariç baştanbaşa dolanacağım, der. Naralar atmaya başladığı sırada bir melek gelip başına vurur ve henüz vaktin değil, yat yerine, der. Temîm korkuya düşmüştür. Buradan ayrılıp bir gece bir gün gider.

Karşısına huriye benzer bir kadın çıkar. Kadınlı konuşup üç gün üç gece yolculuk yapar. Yine kaygıya düşer. Sonunda yolu bir ormana; çok güzel yeşilliklere bürünmüş bir yere çıkar. Burada üzerleri Allah adını zikreden kuşlarla dolu kaba gölgeli ağaçlar vardır. Aslanlar arasında bekleyen bir kişiyle karşılaşır. O, yoluna devam etmesini, iline yakın olduğunu söyler. Yoluna devam eden Temîm yine bir kişiye rastlar. O kişi bir kuyudan sürekli su çekmekte ve bir havuza dökmektedir. Ancak havuzun altı deliktir ve ne kadar su koyarsa koysun sular oradan gitmektedir. Kişiye deliği tıkamasını, böylece havuzun dolacağını söylemesine rağmen, yürü git işine, cevabıyla karşılaşır. Yoluna devam eder ve karşısına karnında yavrularıyla bir

köpek çıkar. Onu da geçen Temîm, altından gümüşten bir köşke varır. Her tarafından nurlar çıkar, şimşekler çakar. Kapının önüne gelir ve kapı üzerine kelime-i tevhidin yazılı olduğunu görür. Bunun yanı sıra Hz. Muhammed, Hz. Âdem ve bazı enbiyaların adı da burada yazılıdır. En sonuna da Allah yazılmıştır. Temîm bu yazıları okuyunca kapı açılır ve içeri girer. Nur içinde mahfiller ve perdeler görür. Perdeleri kaldırıp ardına geçince yine nur yüzlü yiğitleri görür. Yiğitlerin kanayan yaraları ve ellerinde kılıçları vardır. Köşkün içindeki bir bölüme daha geçen Temîm burada baldan tatlı suyu olan büyük bir ırmaktan su içer. Buradaki yemişlerle karnını doyurur. Çıkmak için kapıya yöneldiği sırada büyük bir aslan görür. Temîm'e saldıran aslanın bir tarafında Muhammed, bir tarafında Allah yazılıdır. Öleceğini düşünen Temîm'in salavat getirmesiyle aslan birden yok olur. Ardından dışarıya çok güzel bir yere çıkar. Ne yöne gideceğini bilemeden etrafına bakar. Nur içinde ve ellerinde nurdan mızraklarla iki atlının çıkıp geldiğini gören Temîm onlara selam verir. Temîm'e içeride neler olduğunu ve bir şeyler yiyip içtin mi diye sorarlar. O da gördüklerini, yiyip, içtiklerini anlatır. Bunun üzerine, vatanından uzak düşen Medineli sen misin, diye sorarlar. Temîm, o kişi benim der ve onlardan da yol sorar. Gideceği yolu gösterdikten sonra karşısına çıkan yiğide selamlarını iletmelerini tembihlerler. O da denileni yapıp o yöne doğru bir gün bir gece gider. Bahsettikleri yiğit karşısına çıkınca ona da yol sorar ve gösterdiği yöne doğru gitmeye başlar. Umutsuzluk içinde yürürken bir ses duyar. Ses, evine varacağını ve yoluna devam etmesini söyler. Sesin nerden geldiğini bilmeyen Temîm sanki kendi içinden duymuş gibidir.

Derken yolu bir çayıra çıkar. Nurlar içinde namaz kılan ve bütün kıyafetleri yeşil olan bir yiğit görür. Namazını bitirince selamlaşır. Temîm yaşadıklarını baştan sona anlatır. Yiğit, ona bir nar verip su gösterir. Temîm karnını doyurup abdest alır. Birlikte namaz kılarlar. Yiğit yolunun yetmiş yıl gece gündüz sürecek bir yol olduğunu ancak onu göz açıp kapatıncaya kadar evine iletteceğini söyler. Aralarında bu konuşma geçerken siyah bir bulut gelip üzerlerine şimşekler çakmaya başlar. Dört taraflarından melekler iner. Yiğit, hangi iklime gönderdi Tanrı seni, diye sorunca bulut, kâfirler iline gönderdiğini söyler. O gidince beyaz bir bulut gelir. Onun da içinden melekler çıkar. Yiğit yine ona da sorar. O ise Irak'a yolladığını söyler. Sonra bir bulut daha gelir. Bu bulut ise her ikisinden çok daha beyazdır. Bir

yanından Cebrail bir yanından Mikâil tutmuştur. Temîm'i bu buluta verir ve memleketine yolcu eder.

Temîm buluta, ağaca bağlı gördüğü kişiyi sorar. Bulut da onun Deccal olduğunu söyler. Yine yolda gördüğü kişileri sorar, onların da kim olduğunu buluttan öğrenir. Yine gördüğü atlılardan birinin Cebrail, diğerininse Mikâil ve bu bulutun da Hızır olduğunu öğrenir. Hızır'dan bir dua öğrenen Temîm, bu dua üstüne biner. Bir zaman gökyüzünde yürüdükten sonra kendisini evinin avlusunda bulur.

2. DİL İNCELEMESİ

I. İMLA

Eski Anadolu Türkçesi imla bakımından iki ayrı özellik arz eder. Birisi Eski Türkçe yazı geleneğinden gelen Eski Uygur imlası, diğeri ise yeni girilen medeniyet dairesinin yazı dilleri olan Arap ve Fars imlasıdır. Eski Anadolu Türkçesinin yaklaşık üç yüz yıl süren ve giderek olgunlaşan bütün devreleri için sağlam bir imladan söz etmek mümkün değildir. Bu sebeple imla, devre ve esere göre farklılık gösterebilmektedir.

Eski Anadolu Türkçesi belgeleri Arap alfabesi ile yazılmışlardır. Tek tek fonemlerin yazılışında iki yazı geleneği birbiriyle karşılaşır: Biri Uygur yazısı diğeri ise Arapça-Farsça örneklerine götürülebilen modern bir yazı.²⁴

Uygur yazı geleneğine tipik örnekler:

- Ünlülerin yazılması, mesela, كاتوروك getirün "getirin!"
- η sesi için نك grubunun kullanılması كنگل göñül "gönül"
- Kalın sıradan kelimelerde de س kullanılması : سقين sakın "sakın"
- ç ve p'nin ج (c) ve ب (b) olarak yazılması اج aç "aç", تابا tapa "doğru"
- Bazı eklerin tabanda ayrı yazılması لر يك yükler "yükler"

Arap-Fars yazı geleneğine tipik örnekler:

- Ünlülerin yazılmaması, mesela يكرم yigirmi "yirmi"
- η için ن yahut ك'in kullanılması: كوزك gözün "gözün"
- Klasik Osmanlıca'da olduğu gibi, kalın sıradan kelimelerde ص kullanılması;
- چ(ç) ve پ(p) nin kullanılması;
- Eklerin kelime tabanından ayrılmaması;
- Vav elif yazılması, mesela قايغوا kaygu "kaygı"
- Tenvin kullanılması: كندزنداً kendüzinden "kendisinden"

²⁴Mecdut Mansuroğlu, (Çev. Mehmet Akalın), "Eski Osmanlıca" , http://turkoloji.cu.edu.tr/ESKI%20TURK%20DILI/mansuroglu_01.pdf

1. ÜNLÜLERİN YAZILIŞI

1.1. a Ünlüsü

1.1. 1. Başta

Üstün ve Elif (أ) İle

أَيُّرُ   ayru (161:2)

أَنْجُونُ   anıñçün (167:1)

أَنْدَه   anda (613:1)

1.1. 2.Ortada

Üstün ve Elif (أ) İle

قَابُورِ   qapuyı (734:1)

بَأْسِ   başı (758:1)

جَاغِرُرُ   çağırur (241:1)

Üstün (ـ) İle

أَنْدَنْ   andan (378:1)

بِشَلَدِ   başladı (240:1)

قَنْقِ   qanqı (1024:1)

Elifsiz ve Üstünsüz

حَلِيفَا   ħalīfe (111:2)

Bu kullanımda metinde çok nadir görülmektedir. Bunu bir imla özelliğinden ziyade istisnai bir yazım ya da unutulmuş bir harekeleme olarak değerlendirdik.

1.1. 3. Sonda

Üstün ve Elif (أ) İle

بَا   baña (395:1)

يَا بِلَا   yapıla (568:1)

يَاغَا   yağa (1018:2)

Üstün ve he (ه) ile

طَاشَرَا   taşra (528:1)

دُنْيَا دَا   dünyāda (585:1)

قَاڤْكَرَا   қаққара (479:2)

1.2. e Ünlüsü

1.2. 1. Başta

Üstün ve Elif (أ) İle

أَيُّ

ey (513:1)

أَوَّلُ

evvel (830:2)

أَلْ

el (938:2)

1.2. 2. Ortada

Üstün ve Elif (أ) İle

كَاتَرُوا

getürüp (850:1)

كَدَارِيكَنْ

gider-iken (966:2)

بَاعِمِلَهْ

benim-ile (220:2)

Üstün (ع) İle

كَرَجِدِرْ

gerçektir (825:1)

نَدِرْ

nedir (831:2)

سِنِيْ

seni (799:1)

Üstün ve He (هـ) İle

إِلْتَهَاتِ

ileteler (799:2)

1.2. 3. Sonda

Üstün ve Elif (أ) İle

كُوَا

göge (469:2)

مِشُوَا

işüğe (909:2)

مِشِمَا

işime (963:1)

Üstün ve He (هـ) ile

يَه

yere (855:2)

الْيَدَيْنِ

ellerinde (949:1)

يُوزِمَهُ

yüzüme (972:1)

الْيَدِ

elinde (967:2)

1.3. 1, i Ünlüleri

1.3. 1. Başta

Kesre ve Elif (اِ) İle

اِشْتِ

işit (63:2)

اِجْنَدَ

içinde (274:2)

اِشْرُومِ

işlerümi (701:2)

Kesre Elif ve Ye (اِيْ) İle

اِيْكِي

iki (806:2)

اِيْدُوبِ

idüp (639:2)

اِيْرُدُّمِ

irdüm (671:2)

1.3. 2. Ortada

Kesre (اِ) İle

اِبنِي

benim (384:2)

اِئْتَمَسَ

kimse (242:1)

اِئْتَمَسَ

ikisi (746:2)

Kesre ve Ye (ي) İle

كُورِبِحَات

göricek (752:2)

كِيم

kim (756:2)

دَرُودِينَا

derdine (1092:2)

1.3. 3. Sonda

Kesre ve Ye (ي) İle

بِنِي

beni (242:1)

قَانِي

kanı (241:2)

اَيْلِدِي

eyledi (1095:2)

1.4. o, ö Ünlüleri

1.4. 1. Başta

Ötre ve Elif-vav (أُ) İle

اُولُ

ol (477:2)

اَوْقُورُ

oğur (1093:1)

اَوْزُنِي

özünü (25:2)

1.4. 2. Ortada

Türkçe sözlerde yalnızca ilk hecede yer alır, ortada bulunmazlar.

Ötre ve Vav (وُ) İle

dört (601:1)

görünce (600:2)

ıoldı (605:2)

Ötre (') İle

döndi (649:1)

toğrı (647:2)

döndüm (669:1)

1.4. 2. Sonda

O ve ö ünlüleri Türkçe sözlerde yalnızca ilk hecede bulunabilirler. Söz sonunda bulunmazlar.

1.5. u, ü Ünlüleri

1.5. 1. Başta

Ötre ve Elif-vav (اُو) İle

üstünde (733:2)

اَوْعَدِي

uğradı (910:2)

اُورُر

urur (892:1)

1.5. 2. Ortada

Ötre ve Vav (وُ) İle

كُونِنَه

günine (859:2)

كُورِلِكَلَر

gürlemekler (859:1)

يَنْقُولُونُور

yanğulanur (862:2)

Ötre (') İle

دُرُلُو

dürlü (858:1)

اُوتُرِب

oturup (871:1)

بُنَلَر

bunlar (861:2)

1.5. 3. Sonda

Ötre ve Vav (وُ) İle

قَبْوُ	kapu (932:1)
اِجْرُو	içerü (988:2)
كَنْدُو	kendü (460:2)

Vav ve Elif (وَا) İle

بَرُوَا	berü (261:2)
قَنْجَرُوَا	kaçaru (682:2)
كَنْدُوَا	kendü (251:2)

2. ÜNSÜZLERİN YAZILIŞI

2.1. ç Ünsüzü

2.1.1. Başta

Cim (ج) İle

جَفْرُ	çıkar (136:1)
جُونُ	çün (363:1)
جَوْقُ	çok (456:1)

2.1.2 Ortada

Cim (ج) İle

اِجْرِيْدُنْ içeriden (530:1)

اِجْرِيْدُنْ uçdan (530:2)

اِجْلِهْ açıla (557:2)

2.1.3 Sonda

Cim (ج) İle

اِنَجْ ağaç (648:1)

اِنَجْ üç (657:1)

فَوَجْ қоç (1089:2)

2.2. p Ünsüzü

2.2.1 Başta

Metinde "p" ünsüzü ile başlayan Türkçe söz tespit edemedik. Sadece 235 ve 1004 numaralı beyitlerde "pınar" sözü geçmektedir. Bu söz b>p değişimi ile bu hâli almıştır.

2.2.2 Ortada

Be (ب) ile

طَبْرَلْ taparlar (1018:1)

قَبْوْ kapu (1050:1)

طِبْرَاقُ topraq (1116:1)

2.2.3 Sonda

Be (ب) İle

يَيُوبُ yiyüp (956:2)

وِرْبُ virüp (994:1)

كَلُوبُ gelüp(1023:1)

2.3. t Ünsüzü

2.3.1. Başta

Tı (ط) İle Kalın Sıradan Sözlere

طَابُورُ tapuñız (1030:2)

طَامُ tamu (564:2)

طَوْرُ doğru (870:2)

Te (ت) İle Kalın Sıradan Sözlere

تَاشُمُوشُ taşumuş (84:2)

Te (ت) İle İnce Sıradan Sözlere

تِيزُ tiz (193:2)

تَوَكَتُكَ töge töge(469:2)

2.3.2. Ortada

Te (ت) İle Kalın Sıradan Sözlere

يُرْتَدِي yaratdı (11:1)

طَوْتُكَ tutuñ (35:1)

اُورْتَا orta (712:1)

Te (ت) İle İnce Sıradan Sözlere

اُورْتِنَا üstine (3:2)

اِتْدِم itdim (548:1)

اُورْتِنَا üstüne (8:1)

2.3.3. Sonda

Te (ت) İle Kalın Sırada Sözlere

طُوتُ tut (386:1)

كَات kat (612:1)

يَات yat (892:2)

Te (ت) İle İnce Sıradan Sözlere

إِشِيتُ işit (6:1)

يَغِيْتُ yigit (324:1)

دَوْرَتٌ dört (508:1)

2.4. s Ünsüzü

2.4.1 Başta

Sad (ص) İle Kalın Sıradan Sözlere

شُؤُ şü (911:2)

شَوْرَا şoşa (923:1)

شَجَارٌ şaçar (154:2)

سَوْرَدٌ şordı (317:1)

Sin (س) İle Kalın Sıradan Sözlere

سَلَقٌ salık (525:2)

سَوْرَا سَوْرَا sora sora (814:1)

Sin (س) İle İnce Sıradan Sözlerde

سَوَّلَدِي

söyledi (34:1)

سَوُّوْ

sözüm (716:1)

سَاوَرِدِي

severdi (840:2)

2.4.2 Ortada

Sad (ص) İle Kalın Sıradan Sözlerde

بَاصُوْب

başup (362:1)

بِصَدْرِهِ

başdı (7:1)

اَوْصِلِي

uşlı (199:2)

Sin (س) İle Kalın Sıradan Sözlerde

اَوَّلَمِنِ

olasın (10:1)

فَلَسَيَدِي

kalsaydı (10:2)

فَابُوْسِنْدَه

çapusunda (22:2)

Sin (س) İle İnce Sıradan Sözlere

يُورِثُهُ

yöresinde (814:2)

كُوِّسَ

gögsi (404:2)

دِمَسُونُ

dimesün (214:2)

2.4.3 Sonda

Bu başlık altında herhangi bir söz tespit edemedik.

2.5. ڤ Ünsüzü

Kef (ك) İle

2.5.1 Kök ve Tabanlarda

اَنْجَبَ

aņup (5:2)

اَوَّكِدَنَّ

öņden (9:1)

مَكَرَ

şoņra (35:2)

2.5.2. Sonda

كَيْسَنُؤْ

kimsenüņ (57:1)

مَنِئْ

seniņ (57:1)

انك

anı (512:1)

2.6. k Ünsüzü

Kef (ك) İle

2.6.1. Başta

كـ

kim (403:1)

كـ

kişi / gişi (379:1)

كـ

kendi / gendi (209:2)

"kendi" ve "kişi" sözlerinin her iki okunuşunu da buraya kaydettik. Ancak metin içinde ilk okuduğumuz şekillerine yer verdik.

2.6.2. Ortada

اكي

iki (212:2)

كـ

gerçektir (163:1)

ايجـ

içmekdir (191:2)

2.6.3. Sonda

دوكنـ

dükenicek (336:2)

سـ

sürmek (378:1)

كُورِجَكْ

göricek (992:2)

2.7. g Ünsüzü

Kef (ك) İle

2.7.1. Başta

كِرَامْ

girem (117:2)

كُوزُكْ

gözün (124:1)

كُونْ

gün (165:2)

2.7.2. Ortada

يَكِيدِي

yigidi (593:1)

كِيدُكِي

geydügi (991:1)

دِيدُكُوكْ

didügün (216:2)

II. SES BİLGİSİ

1. ÜNLÜLER

İncelediğimiz eserde a, e, ı, i, u, ü, o ve ö olmak üzere 8 ünlü ses tespit ettik. Ağızlarda bugün dahi varlığına rastladığımız kapalı e (é) sesini metinde gösteren özel bir harf olmadığı için bu sesin varlığı ya da yokluğu konusunda bir yargıya varamadık. Bu sesi geçmişte de, günümüzde de yazı dilinde tespit etmek mümkün değildir. Yine buna bağlı olarak elimizdeki malzemedan yola çıkarak ancak "e-i" dönüşümü yargısına varabildiğimiz örnekler mevcuttur.

iydelüm (1:1), ider (7:1), irdi (12:1)

Yukarıda bahsettiğimiz durumun tam tersi örneklere yani "e" sesinin korunduğu örneklere rastlamak mümkündür.²⁵

eşitdi (24:1), dönerem (369:2)

Yine metin içinde aynı sözlerin "e" li ve "i" li varyantlarına rastlamak mümkündür.

geyerem (581:2)-giyerem (254:1), beş (549:1)-biş (353:1)

1.1. Ünlü Uyumları

1.1.1. Damak Uyumu (Kalınlık-İncelik Uyumu)

Damak uyumu oldukça ileri seviyededir.

ağladuğımı (363:2), unutmağıl (446:1), gördüğüm (511:1)

Ekleşme noktasında damak uyumunu bozan ekler mevcuttur. Çalıştığımız metinde yalnızca bir tane tespit ettik.

+iken zarf fiil eki

çocamış-iken (364:1), oturmuş-iken (22:1), başar-iken (716:2)

---

²⁵ e/i meselesi hakkında ayrıntılı bilgi için bk. F. Kadri Timurtaş, *Eski Türkiye Türkçesi*, Ankara: Akçağ Yay., 2005, s. 35

1.1.2. Dudak Uyumu (Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu)

Dudak uyumu oldukça zayıftır. Bugün TT’de uyuma giren birçok ek EAT ve Osm. T. devrelerinde sürekli düz ya da yuvarlak şekillerini koruyarak uyum dışı kalmışlardır.

1.1.2.1. Tabanlarda Yuvarlaklaşma

1.1.2.1.1. -ğ ve g’lerin Düşmesi Sonucu Oluşan Yuvarlaklaşma

ET döneminde söz sonunda bulunan –ğ ve –g’ler düşerken, kendinden önceki ünlüyü yuvarlaklaştırmışlardır.

kapu+sı (391:1)< kapığ

tatlu (499:1)< taḡlığ<tatıḡlıḡ

atlu+lar (1051:1)< atlıḡ

1.1.2.1.2. Dudak Ünsüzleri Nedeniyle Oluşan Yuvarlaklaşma

Dudak ünsüzleri nedeniyle sözlerde yuvarlaklaşma meydana gelir.

demür (391:1)<temür, yavuz (201:1)< yabız

1.1.2.1.3. Yapım Ekleri Nedeniyle

-uḡ, -ük

ayruḡ (578:2)<adruk

-garu, -gerü

içerü (734)< iç+gerü

ilerü (749:1)< il+gerü

1.1.2.1.4. Bir Nedene Bağlı Olmayan Yuvarlaklaşmalar

Burada yer alan değişiklikler herhangi bir nedene bağlanmaksızın meydana gelmektedir.

altun (749:2), kendü (972:2), yanḡu+lan-ur (862:2)

1.1.2.2. Tabanda Düzleşme

1.1.2.2.1. Eski Türkçeden Beri İkinci Hecede Görülen Düzleşme

oḡı-caḡ (1086:2), yöri (44:2), yedi (85:2)

1.1.2.2.2. Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Görülen Düzleşme

orta (863:1)<<urtu

2. ÜNSÜZLER

2.1. Ünsüz Uyumu

Ünsüz uyumunun son derece zayıf olduğunu söylemek mümkündür. EAT devresi ile başlayan Osmanlı Türkçesi devresi olarak devam eden dönemlerde imla konusu standartları daha belirgin bir hâl almıştır. Bazı eklerin uyuma girmeden yazılmasının yanı sıra, bazı ünsüzlerin ötümlü hâllerini muhafaza etmeleri, ünsüzler arasındaki uyumsuzluğun sebeplerindendir. Ötümlü bir ünsüzle başlayarak uyuma girmeyen ekleri şöyle listeleyebiliriz:

Bulunma durum eki +dA: buracığ+da (549:2)

Ayrılma durum eki +dAn : ayrılığ+dan (28:2)

Bildirme 3. T. K. eki +dUr(Ur): çok+durur (880:1)

Görülen geçmiş zaman eki: -dI: yarat-dı (11:1)

3. SES DEĞİŞMELERİ

3.1. Ötümlüleşme (Sonorisation)

3.1.1. Başta

Eski Türkçe d<t

dağı (192:1)<takı

dut-ar (465:2)<tut-

dağ+ı (874:2)<tağ

doğun-ur-sa (743:2)<toğun-

Eski Türkçe g<k

Bu başlık altında "geç(902:2)<keç, gevez(445:2)<kevez" gibi örnekler tespit etmemize rağmen bu sözlerin Arap harfli yazımlarında "k" ve "g" seslerinin her

ikisinin de "ك" (kef) harfi ile yazılmalarından dolayı ötümlü mü yoksa ötümsüz mü oldukları konusunda bir tespitte bulunamadık. Ancak dönem içindeki ve dil tarihindeki gelişim açısından ötümlü şekillerinin olması daha yüksek bir ihtimal olarak değerlendirilmiştir.

3.1.2. İçte

d<t

gider-em (468:2)<git-er-

odun+dan (959:2)<otun

eyd-ür (996:1)<eyit-ür

VğV<VķV

barmağ+ın+dan (763:2)<barmaķ+ın+dan

dudağ+ı (404:1)<dudaķ+ı

ayağ+ı (348:2)<<adaķ+ı

VgV<VkV

Yukarıda söz ettiğimiz "k" ve "g" seslerinin imlası konusu, bu başlık için de geçerlidir. Dönem itibarıyla genel kullanım ve dil özelliklerini dikkate alarak okumalarımızı da buraya kaydettiğimiz fonetik değişimler çerçevesinde yaptık.

gördig+i+ne (511:2)<gördük

key-düg+i (530:2)<keydük

geldig+i (533:1)<geldik+i

c<ç

Metnimizde "c" ve "ç" sesleri "ج" (cim) harfi ile karşılandığı için bu ses değişimi konusunda hükümde bulunamadık.

b<p

Metnimizde "b" ve "p" sesleri "ب" (be) harfi ile karşılandığı için bu ses değişimi konusunda hükümde bulunamadık.

3.1.3. Sonda

d<t

od(862:1)<ot

3.2. Ötümsüzleşme (Devoicing)

eşit (832:2)<eşid

iste-(y)iben (989:1)<<izde-

3.3. Sızıcılaşma (Spirantisation)

v<b

var (39:2)<bar

vir- (247:1)<<ber-

Vv/<Vb/

ev (106:1)<eb

yavuz (201:1)<yabız

y/<d/

ayağ+lar+ı+n+a (653:2)<adak

kuyu+(y)a (912:1)<kuduğ

büyük (401:1)<<bedük

ḥ<ḳ

ağşam+a (635:1)<ağşam

yohsul (985:1)<yoksul

dağı (960:1)<takı

3.4. Ünsüz Kaybolmaları (Consonant Deletion)

3.4.1. Erime

Ø<VG

kapu (932:1)<kapuğ

kıyu+(y)a (1047)<kıduğ

Ø/<v/<b/

şu (471:2)<suv<sub

3.4.2. Yutulma

Örneklere yön belirten +gArU ekiyle yapılan sözlerde sıkça rastladığımız yutulma, çıkış yerleri bakımından birbirine yakın iki ünsüzden birinin yutularak ifade edilmesi neticesinde meydana gelmektedir.

içerü (988:2)<içgerü, yukarı (624:1)<yok+garu

3.4.3. Düşme (Elision)

3.4.3.1. Ünsüz Düşmesi (Consonant Elision)

Ø<y

ırağ (670:2)<yırağ

Ø<l

otur-ur (251:2)<oltur-

getür (135:2)<keltür-

Ø<r

bekle-r (1003:1)<berkle-

3.4.3.2. Ünlü Düşmesi (Consonant Elision)

3.4.3.2.1. Başta

şol (763:1)<uş + ol

şimdi (661:1)<uş + imdi

3.4.3.2.2. İçte

gögs+i (513:1)<gögüs

ağz+um (498:2)<ağız

3.5. Dudaklılaşma (Labialisation)

büyük (235:1)<bedük

yavuz (201:1)<yabız

3.6. Geçişme (Convergence)

Ünlü ile biten bir sözün yanına ünlü ile başlayan bir başka söz ya da ekin gelmesi sonucunda ünlülerden birinin düşmesi ve diğerinin varlığını sürdürmesi olayına denir. Örnekleri kalıcı isimlerde takip edebiliyoruz.

neyle-di (43:1)<ne + eyle-

nol-dı (382:2)<ne + ol-

niçün (376:2)< ne + için

3.7. Birleşme (Compounding)

İki sözün sıkça birlikte kullanımını sonucunda kalıcı ad oluşturmaları olayına denir. Geçişme de bir tür birleşmedir. Ancak birleşmede ses olayları çeşitlilik göstermekle birlikte her zaman ses kaybolması gözlenmez. Geçişmede ise iki ünlünün yan yana gelmesinden dolayı mutlaka bir ya da birden fazla ses olayı takibi yapılabilir.

işbu (1120:1)<oş + bu

degül (685:2)< tağ + ol

şimdi (763:1)<uş + imdi

3.8. İkizleşme (Gemination)

İç seste iki ünlü arasında bulunan bazı ünsüzlerin boğumlanmalarındaki tekrarlanmadır.²⁶

issi (921:1)< idisi

3.9. Hece Tekleşmesi (Haplology)

"İki heceden meydana gelen bir sözün bünyesindeki birbirine yakın seslerden oluşan iki hecenin bir heceye dönüşmesidir. Bunun en önemli örneği bildirme (predikat) eki olarak kullanılan ve *-tur* fiilinden gelen *-durur*'dur."²⁷

yoğ+dur (662:1)<<turur

Yukarıda kaydettiğimiz "+dUr" bildirme ekinin metinde hece tekleşmesine uğramamış şekillerine de rastlamak mümkündür.

yol+durur (377:2)

3.10. Türeme (Epenthesis)

3.10.1. Ünlü Türemesi

"EAT devresi için örneklerine çok rastlanan bir ses olayı değildir."²⁸

3.10.1.1. Başta

oruç (304:1)<rüz²⁹ *Far.*

3.10.1.2. İçte

Söz içinde türemeye uğrayan Türkçe söz tespit edemedik. Ancak yabancı kökenli sözlerde söz içinde ünlü türemesine rastladık.

zıkir (304:2)< zıkr *Ar.*

şükür (673:2)<şükr *Ar.*

fikir (331:2)<fıkr *Ar.*

---

²⁶ Zeynep Korkmaz, *Gramer Terimleri Sözlüğü*, Ankara, TDK., 2007, s. 127

²⁷ Timurtaş, s. 80

²⁸ Mustafa Özkan, *Türk Dilinin Gelişim Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2009, s. 106

²⁹ Şinasi Tekin'in bu sözün Türkçe ile bağları üzerine yaptığı çalışma ve ayrıntılı bilgi için bk. Şinasi Tekin, *İştikakçının Köşesi*, İstanbul: Simurg, 2001, s. 33

3.10.2. Ünsüz Türemesi

3.10.2.1. Yardımcı ünsüz (y)

Ekleşme sonucunda yan yana gelen iki ünlünün yan yana gelmesini önlemek amacıyla "y" sesinin türemesidir.

kişiyi (213:2) < kişi+(y)i

kapuyı (734:1) < kapu+(y)ı

3.10.2.2 Başta

v < Ø

vur-du (776:1) < ur-

3.11. Ulama (Enclisis)

Ünsüz ile biten bir sözün son sesi ve ünlü ile başlayan bir sözün ilk sesinin bir hece gibi okunmasına dayalı ve yazı dilinde takip edilemeyen bir ses olayıdır.

kulağum_ururam (283:1)

bunların_çine (319:1)

3.12. Ünsüz Kaynaşması³⁰ (Consonant Degemination)

Ekleşme neticesinde iki ünsüzün birleşerek tek ünsüz hâline gelmesi olayıdır.

bağa (258:2) < ben + ge

sağa (338:2) < sen + ge

---

³⁰ Ayrıntılı bilgi için bk. yönelme durumu s. 59

III. ŞEKİL BİLGİSİ

1. AD (Ad Çekimi)

1.1. Çokluk Ekleri

"Türkçede ad, kök ve gövdeleri teklik ifade eder."³¹ Çokluk ekleri ise bu adlara gelerek miktar bakımından birden fazla olma durumunu belirtir. "Hâl ekleri ve son çekim edatları bunlardan sonra gelir."³²

1.1.1. +lAr

Bugün için de kullanılan en işlek çokluk ekidir.

kıl+lar (77:1), söz+ler (194:2), deniz+ler (379:1)

1.1.2. +an

Bugün için kalıplaşmış bir kullanıma sahiptir. Çalışmamızda bir söz bu kalıplaşmış şekillere örnek oluşturmaktadır. Hatta çokluk anlamını yitirerek üzerine başka çokluk ekleri dahi almıştır.

oğl+an+ları (344:1)

1.1.3. +z

Bu ek de bugün için işlerliğini yitirmiş arkaik bir ek olarak kalıplaşmış sözlerde varlığını göstermektedir. İşlev olarak diğer çokluk eklerinden farkı çokluk anlamından ziyade ikizlik (dualite) anlamı katmasıdır.

göz+i (402:1)

Çokluk bildiren kişi zamirlerinin sonunda bulunan "z" sesinin de bu ek olduğu düşünülmektedir. (ben/biz, sen/siz)³³

1.2. İyelik Ekleri

"Adlardaki işletme eklerinden biri de iyelik ekleridir. Bu ekler, adın karşıladığı nesnenin kime veya neye ait olduğunu bildiren, sahiplik gösteren ve adlar ile adlar arasında bağlantı kuran eklerdir. Dolayısıyla getirildikleri adların dışında

---

³¹ Ergin, s. 128

³² A. Von Gabain (Çev. Mehmet Akalın), *Eski Türkçenin Grameri*, Ankara: TDK Yay., 2007, s. 62

³³ Gürer Gülsevin ve Erdoğan Boz, *Eski Anadolu Türkçesi*, Ankara: Gazi Kitabevi: 2010, s. 93

fakat o adlara ait olan, o adların malı sayılan nesnelere, şahıs olarak gösteren eklerdir."³⁴

Teklik 1. kişi +(U)m/ + (I)m

el+(ü)m (465:2), gözler+(i)m (705:1)

Teklik 1. kişi iyelik eki, hem yuvarlak hem de düz şekliyle karşımıza çıkmaktadır. Buradan, uyuma girdiğini ve artık sürekli yuvarlak şeklin ortadan kalkmaya başladığını anlayabiliriz.

Çokluk 1. kişi +(I)mUz/ +(I)mIz

yir+(i)müz+de (288:2), dīn+(i)miz (590:1)

2. çoğul kişi iyelik ekinde ekin artık düz sıraya geçmeye başladığını tespit ettik. Hatta +(U)m(U)z şekline rastlayamadık. Bunun yerine düzleşme eğilimi gösteren ve +(I)m(U)z şekline rastladık. A ve B nüshalarında yer alan aynı sözlerde B nüshasının yuvarlak şeklini korurken A nüshasının düz şekilde kaydedildiğini gördük.

Teklik 2. kişi +(U)η/ + (I)n

söz+(ü)η (572:2), ad+(ı)n (168:1)

Bu ek için de düzlük yuvarlaklık uyumundan söz edebiliyoruz.

Çokluk 2. kişi +(U)ηUz

yol+(u)ηuz (905:1)

Henüz sürekli yuvarlak şeklini yitirmemiştir. Ancak bu ekin metin içinde kullanım sıklığının az olması bu konuda net bir hüküm vermeyi zorlaştırmaktadır.

Teklik 3. kişi +(s)I(n)

kapu+(s)ı (391:1), gög+(s)i (404:2)

"Teklik 3. kişi iyelik ekinde diğer eklerde görülmeyen farklı bir durum söz konusudur. Ek kendisinden başka bir çekim eki yoksa genellikle +s(I)

---

³⁴ Zeynep Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri*, Ankara: TDK Yay., 2007, s. 259

biçimindedir.³⁵ Ancak hâl eki alırken normalde "y" ile bağlanması beklenirken "n"nin görünmesi, buradaki sesin (yani n'nin) koruyucu veya bağlayıcı bir ünsüz olmadığını gösterir.³⁶ Yani, ekin sonundaki "n", ancak, arkasına bir çekim eki gelmesi durumunda ortaya çıkar.³⁷ Yine Ø belirtme eki eklendiğinde de iyelik ekinin bünyesinde bulunan "n" sesi görülür. Ancak Ø belirtme eki olmaksızın da bu "n"nin bulunduğu örnekler mevcuttur.

Şāh buyurdı açdılar *kapu+(s)ın+Ø* (393:2)

Sefā ü Merve *ara+(s)ın+dan+Ø* ol çıka (559:1)

Çokluk 3. kişi +IArI(n)

nefes+lerin+den (743:1)

İyelik Eki Yığılması

Ek kalıplaşması ekin zamanla herhangi bir kelime içinde şekil ve görev bakımından eriyip, o kelime ile bir şekilde iş birliği meydana getirecek tarzda kaynaşması hadisesidir.³⁸ İyelik eki konusunda ek yığılması iyelik eki alan bir sözün tekrar iyelik alması ve ilk iyelik ekinin işlevini kaybetmesi ile meydana gelir.

bir+i+(s)i (127:1), kim+i+(s)i (250:2)

1.3. Durum Ekleri

"Bağımsız, öncül ve sözlüksel dil birimi özelliği gösteren adlar, dilde tek başına kullanıma çıkma hakkına sahiptir. Ancak adların sistemde sürekli tek başına hareket etmeleri söz konusu değildir. Dil örgüsünü oluşturmak gerekmektedir. Bu nedenle daha geniş kavramları ifade etmek için diğer dil birimleriyle ilişki kurma zorunluluğu ortaya çıkar. İşte bu noktada geleneksel dil bilgisinde hâl kategorisi adı verilen durum söz konusu olur."³⁹

³⁵ Cahid Başdaş, "Türkçede İyelik-Yüklem Sorunu Dede Korkut Örneği", *Turkish Studies Vol. 3/1 Winter*,(2008), Ankara, s. 6-13

³⁶ Güner Gülsevin, "Eski Anadolu (Türkiye) Türkçesinde 3. Kişi İyelik Ekinin Özel Kullanımı", *Türk Dili*, Sayı 466 (1990), Ankara, s. 276-279

³⁷ Gülsevin ve Boz, s. 87

³⁸ Zeynep Korkmaz, "Türkçede Ek yığılması Olaylarının Meydana Gelişi Üzerine" *TDAY Belleten*, (1960), Ankara, s. 173-180

³⁹ Kerime Üstünova, *Türkiye Türkçesi Ad İşletimi*, İstanbul: Kesit Yay., 2008, s. 54

1.3.1. Yalın Durum Eki

"Bu hâl ismin, karşıladığı nesne ve kendisine tâbi olan isim dışında hiçbir münasebet ifade etmeyen hâlidir."⁴⁰ "Yalnız iyelik ve çokluk ekleri alabilir."⁴¹

yazılar (457:2), şu (471:2), arkası (752:1)

1.3.2. İlgî Durumu Eki

+(n)Uı/ + (n)İı

Bu ek EAT döneminde yuvarlak şeklini sürekli muhafaza ederek bu dönem için karakteristik bir yapı göstermektedir. Bu yuvarlak biçimi Özkan, ekin sonundaki "ı" sesine bağlamaktadır.⁴² Ergin de yuvarlak şeklin düz şekle ancak Osmanlı Türkçesi döneminde döndüğünü kaydeder.⁴³ Metnimizde ekin düz ve yuvarlak şekillerinin birlikte kullanıldığını gözlemledik. Ancak yuvarlak şeklin daha yaygın olarak kullanıldığını belirtmek gerekir.⁴⁴

tanrı+(n)ıı (115:2), gece+(n)ıı (227:1), bunlar+ıı (319:1)

1.3.3. Yönelme Durumu Eki

+(y)A

Eski Türkçedeki -ğA ekinden ortaya çıkmıştır. Ünlüyle biten bir kelimeye geldiği zaman araya yardımcı "-y-" ses gelmektedir.⁴⁵

dere+(y)e (574:1), bular+a (588:1)

Teklik ve çokluk 3. kişi zamirlerinin çekimi ile teklik 3. şahıs iyelik ekli sözlerin durum ekleriyle kullanılışı sırasında araya "n" sesinin girdiği gözlenir. Aynı ses bir de -ki aitlik ekinin üzerine durum ekleri geldiği zaman ortaya çıkar. Bu "n" ünsüzüne "zamir n"si denir.

bu+n+dan (161:2), evi+n+e (69:2), mül+ki+n+e (887:1)

---

⁴⁰ Ergin, s. 227

⁴¹ Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri*, s. 267

⁴² Özkan, s. 114

⁴³ Ergin, s. 230

⁴⁴ Metinde aynı sözlerde dahi düz ve yuvarlak olmak üzere iki farklı varyantın bulunduğunu gördük. Örneğin, anıı (216:2), anıı (238:1)

⁴⁵ Timurtaş, s. 85

+GA

"Eski Türkçedeki *+KA* eki, Orta Türkçenin doğudaki lehçelerinde *+KA* ve *+GA* olarak görülür. EAT'de ise (K>)G'lerin süreklileşmesi ve yutulması sonucunda *+(y)A* olmuştur. Oğuzcanın ilk edebî ürünlerinde geçen birkaç *+GA*'lı şekil, bu lehçe için karakteristik değildir."⁴⁶ Metnimizde bu duruma örnek teşkil edebilecek örnekler bulunmaktadır.

yatma+ğa (632:2), çıkma+ğa (805:2)

Timurtaş'a göre Batı Türkçesinde kişi zamirlerinin yönelme durumundaki şekillerinin bünyelerinde "η" sesini bulunduğu için asıl şekli *-ğA* olan ekin başındaki "ğ" ve "g" sesleri sonradan düşmüştür.⁴⁷ Bu durum çalışmamızda ünsüz kaynaşması başlığıyla ses bilgisi kısmında ele alınmıştır.

sağa (974:2), başa (13:1), ağa (30:1)

1.3.4. Belirtme Durumu Eki

+(y)I

Yakın zamana kadar bu ekin *+(I)ğ* şeklindeki "ğ" sesinin düşmesi sonucu ortaya çıktığı görüşü yaygın olarak kabul görmekteydi.⁴⁸ Ancak Canpolat'ın ek bu şekilde gelişim gösterseydi ekin yuvarlak olarak kullanılması gerekirdi, yönündeki iddiası bugün için temel bulan ve kabul gören bir iddiadır. Yine kendisi bu ekin Karahanlı Türkçesinde *ğ*'siz şekliyle *(+I)* görüldüğünü kaydeder.⁴⁹

kapu+(y)ı (734:1), söz+i (785:1), kişi+(y)i (213:2)

+ Ø

1. ve 2. teklik kişi iyelik eklerinden sonra nasıl kullanılmamış bir belirtme hâli fonksiyonu bulunuyorsa 3. kişi iyelik *+in* eki üzerinde de kullanılmamış bir belirtme hâli vardır. İşte bu ek *+Ø* belirtme hâli ekidir.⁵⁰

kılıcın (120:1), bileğin (121:1), adın (97:1)

⁴⁶ Gülsevin ve Boz, s. 55

⁴⁷ Timurtaş, s. 86

⁴⁸ Konu hakkındaki görüş için bk. Timurtaş, s. 87

⁴⁹ Mustafa Canpolat, "Eski Anadolu Türkçesindeki Belirtme Durumu (Accusativus) Ekinin Kökeni Üzerine", *Türkoloji Dergisi*, X. C, Sayı 1. DTCF Yay., (1992), Ankara, s. 9-11

⁵⁰ Gülsevin ve Boz, s. 53

1.3.5. Bulunma Durumu Eki

+dA

Eski Türkçede *+tA* ve *+dA* şekilleri⁵¹ görülürken EAT ve devamında Osmanlı Türkçesinde kalıp bir hâl olarak *+dA* hâlini korumuştur.

günün+de (99:1), ortasın+da (106:2), öñün+de (144:2)

1.3.6. Ayrılma Durumu Eki

+dAn/+dIn

Eski Türkçede *+tIn* ve *+dIn* ve nadiren *+tan* şekilleri görülür.⁵² EAT ve Osmanlı Türkçesi için *+dAn* şekli yaygın olarak kullanılmıştır. Gülsevin ve Boz, *+dIn* şeklinin EAT için karakteristik olmadığını, çok seyrek görüldüğünü ve genellikle "öñ" sözü ve bazı edatlarla sınırlı bir kullanımı olduğunu belirtirler.⁵³ Ancak Timurtaş, bu kullanıma öndin-kiler sözündeki *-ki* ekinin niteleme sıfatı yapma görevini hatırlatarak bu ekin isim çekim eklerinden sonra gelemeyeceğini belirtir. Yine sözün sonundaki "n"yi vasıta eki olarak yorumlamanın da uzak bir ihtimal olduğunu söyler. Ancak bu *-din* ekinin ayrılma durum eki olduğu unutulurak klişeleştiği ve önce manasına geldiği göz önünde tutulursa *-ki* eki alabileceğini kabul eder.⁵⁴

kapu+dan (808:1), öñ+den (923), şuyun+dan (575:2)

1.3.7. Eşitlik Durumu Eki

+cA

Eski Türkçede *+çA* şekliyle gözlenmektedir.⁵⁵ Hâl eki olan *+ça* tarihî metinlerde ve lehçelerde eşitlik, mukayese ve sınırlama gösterme gibi, birkaç görevi üzerinde toplamış bulunuyor. Bunlar arasında eşitlik görevi, eki vasıflandıran başlıca özellik olarak kendini gösteriyor.⁵⁶ EAT devresinde ise kaşımıza *+cA* şekliyle çıkar.

---

⁵¹ Gabain s. 64

⁵² Gabain, s. 64

⁵³ Gülsevin ve Boz, s. 57

⁵⁴ Timurtaş, s. 89

⁵⁵ Gabain, s. 65

⁵⁶ Zeynep Korkmaz, "Türk Dilinde *+ça* Eki ve Bu Ek İle Yapılan İsim Teşkilleri Üzerine Bir Deneme", *Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi*, XVII. C., Sayı 3-4 (Eylül-Aralık 1960), Ankara, s. 275-358

Yine zamanla türetme özelliği de kazanmış olan bu durum eki EAT'de işlek bir biçimde kullanılmıştır.⁵⁷

ķavlin+ce (74:2), ardın+ca (738:1)

1.3.8. Araç Durumu Eki

+(I)n

Eski Türkçe döneminden beri rastlanabilen bir ektir. Ancak incelediğimiz metinde ve dönemde artık belirli kalıp sözlerde kullanılmaktadır. Aynı ekin işlek olarak *+cIIAyIn* ekinin bir parçası olarak varlığını sürdürdüğünü belirtmek gerekir.

deg+(i)n (384:2), yalnız+(ı)n (899:1)

+IA

şabır+la (1111:1)

+(y)IIA

"İle edatının ekleşmiş şeklidir. *+(I)IA* olabildiği gibi, ünsüzlerle biten kelimelerden sonra *+yIIA* şeklinde de görülebilir."⁵⁸

eli+(y)le (400:2), biri+(y)ile (773:1)

1.3.9. Yön Gösterme Durumu Eki

"Türkçenin devirlerinde büyük bir yer işgal eden bu ek, bugünkü Türk şivelerinde ancak kalıplaşmış şekilleri ile kullanılmaktadır. Ekin normal şekli *-ġaru*, *-gerü*⁵⁹ olup, tarihî ve coğrafi şartlar dolayısıyla, bazı fonetik değişmeler göstermiştir."⁶⁰ Yön ekleri, Türkçede sonradan çekim ekliğinden tamamıyla çıkmış ve sayılı kelimelerin bünyesinde tam bir yapım eki gibi klişeleşip kalmıştır. Çekim eki olarak her türlü hususiyetlerini ve canlılıklarını kaybetmişlerdir. Zaten canlı oldukları devirlerde de ancak yönle ilgili yer ve zaman isimlerinde kullanılırlardı. Bugün artık çoktan yapım eki durumuna girmiş bulunan bu yön ekleri *-ra*, *-re*, *ve* -

⁵⁷ Hatice Şahin, *Eski Anadolu Türkçesi*, Ankara: Akçağ Yay., 2003, s. 49

⁵⁸ Gürer Gülsevin, *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, Ankara: TDK Yay., 2007, s. 69

⁵⁹ Gabain nadiren *+ķaru*, *+ķärü* şekillerinin de bulunduğunu kaydeder. (bk. Gabain, s. 65)

⁶⁰ Suzan Duran, "Türkçede Cihet Ve Mekân Gösteren Ek Ve Sözlere", http://www.tdkdergi.gov.tr/TDA/1956/1956_1_Duran.pdf, (08.08.2012)

arı, -eri olmak üzere iki çeşittir.⁶¹ Ancak EAT devresinde yuvarlak şekilleri de gözlenebilmektedir.

+Aru

yuğ+aru (624:1), iç+erü (734:2)

+rA

taş+ra (798:1)

+rU

gi+rü (700:2)

2. SIFAT

"Sıfatlar başka bir adı çeşitli açılardan belirginleştiren isim soylu kelimelerdir. Tek başlarına cümle ögesi olamaz, çekim eki almazlar. Yapıca adlardan ayrılan yönleri yoktur. Kendilerinden sonra gelen isimle olan ilişkilerine göre niteleme sıfatları ve belirtme sıfatları olmak üzere iki büyük gruba ayrılırlar."⁶²

2.1. Niteleme Sıfatları

"Niteleme sıfatları, canlı ve cansız varlıkların renk, şekil, biçim, tat, koku, mesafe, huy, alışkanlık, yetenek, beceri gibi türlü dış ve iç özelliklerini bildiren sıfatlardır."⁶³

yeşil çimene (989:2), *kara* küllük (222:1), *‘acāyib* işi, (355:1), *üti* kurşun (347:2), *katı* āh (382:2)

2.2. Belirtme Sıfatları

"Belirtme sıfatları, niteleme sıfatlarından farklı olarak varlıkları niteleme değil belirtme işlevi yüklenmiş olan sıfatlardır. Bu işlev ya adları işaret etme, gösterme; ya sayısını, miktarını bildirme ya sorma yahut da belirsizlik gösterme biçiminde karşılır. Buna göre de belirtme sıfatları kendi içinde, işaret sıfatları

---

⁶¹ Ergin, s. 243

⁶² Nurettin Demir ve Emine Yılmaz, *Türk Dili El Kitabı*, Ankara: Grafiker Yay., 2003, s. 197

⁶³ Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri*, s. 361

(gösterme), sayı sıfatları, soru sıfatları ve belirsizlik sıfatları olmak üzere dört alt gruba ayrılır."⁶⁴

2.2.1. İşaret Sıfatları

bu gice (386:2), *ol* ʿ alimler (31:2), *şol sâ* ʿ at (36:1), *işbu söze* (60:2)

2.2.2. Sayı Sıfatları

Asıl sayı sıfatları, sıra sayı sıfatları ve üleştirme sayı sıfatları olmak üzere üç başlık altında incelenmesine rağmen biz metnimizde sadece asıl sayı sıfatı tespit ettiğimiz için bu başlığa yer verdik.

2.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları

yedi yıl dört ay (85:2), *beş yüz yıl* (549:1) *üç gece üç gün* (712:2)

2.2.3. Soru Sıfatları

ne ʿ acāyib (350:1), *ne kadar* yıllık (375:2), *nice* haber (376:2), *ne canavar* (555:2)

2.2.4. Belirsizlik Sıfatları

bir kişi (76:2), *çok* nesneden (102:2), *ayruk* geyesi (578:2)

3. ZAMİR

"Ardında bir nesne veya kimse kavramı olan, dolayısıyla bir adın yerini tutan kelimeye zamir denir."⁶⁵ "Zamirler, kişilerin ve nesnelerin yerini tutan belirli kelimeler oldukları için sayıları da çok sınırlıdır. Ne var ki, her adın yerini tutabildikleri, her adı işaret ederek gösterebildikleri için kapsamaları çok geniş ve sınırsızdır."⁶⁶

⁶⁴ Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri*, s. 385

⁶⁵ Tahsin Banguoğlu, *Türkçenin Grameri*, Ankara: TDK Yay., 2007, s. 356

⁶⁶ Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri*, s. 399

3.1. Kişi Zamirleri

Teklik 1. kişi

ben (38:1), başa (38:2), benüm (91:2), benden (158:2)

Teklik 2. kişi

sen (226:1), senüş (218:1), seni (312:2), saşa (325:1)

Teklik 3. kişi

ol (347:1), aça (377:1), anı (4:1), anuş (216:2)

Çokluk 1. kişi

biz (217:1), bize (218:1), bizi (288:1), bizden (350:2)

Çokluk 2. kişi

siz (594:2), size (694:1)

Çokluk 3. kişi

anlar (198:1), anlaruş (93:2), anları (269:1), anlara (435:2)

3.2. İşaret Zamirleri

"Bunlar işaret etmek, göstermek suretiyle nesneleri karşılayan kelimelerdir. İşaret zamirleri nesneleri bir yer içinde gösterir, onlara yerlerine göre işaret ederler. Yani bu zamirlerle belirtilen varlıklar şu veya bu vasıfları ile değil, yerleri ile ifade edilmiş olurlar."⁶⁷

bu (109:2), bulara (588:1), bunuş (761:2), bunlaruş (260:2)

3.3. Dönüşlülük Zamirleri

"Bu zamirler asıl şahıs zamirlerinden daha kuvvetli bir ifadeye sahip bulunan, onların mânâ bakımından daha kuvvetlileri, katmerlileri olan şahıs zamirleridir."⁶⁸

---

⁶⁷ Ergin, s. 273

⁶⁸ Ergin, s. 272

kendüzüme (327:2): Bu zamir kendü +öz'den meydana gelmiştir. 1. ve 2. kişiler için de kullanılmaktadır.⁶⁹

kendi özine (821:1), kendi özin (209:2), kendi (122:1)

3.4. Belirsizlik Zamirleri

"Ardında belirsiz bir kimse veya nesne kavramı olan zamirlere denir."⁷⁰

kim (143:1), kimse (179:2) <kim + ise, her kim (187:1)

3.5. Soru Zamirleri

Yerini tuttıkları adı soru yoluyla ifade eden zamirlerdir.

ne (576:2), kim (45:1)

3.6. Bağlama Zamirleri

Bir dağı vaşiyet budur *ki* gine (202:1)

Sen bulursın *kim* ey Tağrı arslanı (226:1)

4. ZARF

"Zarflar şekil yönünden sıfatlardan farksızdır. Bir kelimenin sıfat mı zarf mı oluşu cümlenin içindeki yerinden belli olur. Zarfların bir kısmı isimlerin çekim eki ve edatlarla kalıplaşmasından meydana gelmişlerdir. Ayrıca yabancı asıllı pek çok kelime de zarf olarak kullanılmıştır. Bunların bir kısmı ise birleşiktir."⁷¹

4.1. Zaman Zarfları

imdi (219:1), şimdi (323:1), kaçan (384:1), sonra (35:2), evvel (1:1), önden (9:1), bugün (87:1), yarın (1058:2)

4.2. Yer Zarfları

berü (82:2), aşağı (251:2), yukarı (648:2), girü (700:2), karşı (747:1)

---

⁶⁹ Timurtaş, s. 102

⁷⁰ Banguoğlu, s. 368

⁷¹ Özkan, s. 124

4.3. Miktar Zarfları

Muştafa'ya şalavâtı *çok* getir (1115:2)

Katı korkdum yâ imâm kaldım hâzar (228:1)

Beni *yavlağ* severdi ol belid (840:2)

4.4. Tarz Zarfları

Ol *nice* derse *eyle* idelüm (126:2)

Gepez olur dinde müşgil işi (1085:2)

Kaçaru gittiğini hiç bilmedim (697:2)

5. EDAT

"Bugünkü anlamıyla edatlar, dilde bağımsız olarak var olamayan, yani kendi başlarına değil, söz, söz öbeği ve cümle gibi dil birimlerini bir araya getiren (bağlama edatları), onları çekime sokan (çekim edatları) veya söz cümleler kuran (ünlem edatları) dil birimleridir."⁷²

5.1. Çekim Edatları

"İsimlerden sonra gelerek, bağlı olduğu isimle cümlenin diğer unsurları arasında zaman, mekân, cihet, tarz, sebep, bezerlik, başkalık vb. bakımdan çeşitli ilgiler kuran kelimelere çekim edatı diyoruz. Bunlar, mutlaka bir isimden sonra gelmeleri ve ancak o isim sâyesinde anlam kazanmaları sebebi ile, isim hâl eklerine çok benzerler."⁷³

fil *gibi* (862:1): Benzerlik ilgisi kurmuştur.

ğusl *içün* (75:2): Sebep ilgisi kurmuştur.

içinde *bile* (155:2): Birliktelik ilgisi kurmuştur.

baña *toğru* (766:1): Yön ilgisi kurmuştur.

kıyâmet gününe *dek* (1064:1): Sınırlandıra ilgisi kurmuştur.

⁷² Günay Karaağaç, Edat Üzerine Düşünceler, http://www.turkiyat.gazi.edu.tr/arsiv/sayi05/Gazi_Turkiyat_Sayi_5_0157_0169_Karaagac.pdf, (11.08.2012)

⁷³ Necmettin Hacıeminoğlu, *Karahanlı Türkçesi Grameri*, Ankara: TDK Yay., 2008, s. 78

5.2. Bağlama edatları

"Bunlar, kelimededen küçük dil birliklerini, kelimeleri, kelime gruplarını ve cümleleri şekil veya mana bakımından birbirlerine bağlayan, onlar arasında bir irtibat kuran edatlardır."⁷⁴

ger dilersen (354:1): Şart ilgisi kurmuştur.

Çorğdı cānım *illā* yımışakdır sözün (94:2): zıtlık ilgisi kurmuştur.

Virdi destūr *çün* içeri givürdi (144:1): Sebep ilgisi kurmuştur.

Geldim ol keşişe gör *ki* ne direm (576:2) Yardımcı cümle ile ana cümle arasında ilgi kurmuştur.

şağa *ve* şola (1014:2) : Sıralama ilgisi kurmuştur.

5.3. Ünlem Edatları (Ünlemler)

"Bunlar his ve heyecanları, sevinç, keder, ızdırıp, nefret, hayıflanma, coşkunluk vs. gibi ruh hâllerini; tabiat seslerini, seslenmeleri, tasdik, ret, sorma, gösterme gibi beyan şekillerini ifade eden edatlardır."⁷⁵

eyyār (584:1): Seslenme ve hitap ifade etmektedir.

āh eyledi (371:1): Üzüntü ifade etmektedir.

uşda geldiler (139:2): Gösterme ifadesi taşımaktadır.

Pes bu tekebbürlük eylemek *neden* (1116:2): Soru ifadesi taşımaktadır.

---

⁷⁴ Ergin, s. 352

⁷⁵ Ergin s. 352

6. FİİL

"Bir kılış, bir durum veya oluşu, toplu bir deyimle olup biteni anlatan kelimeye fiil adını veririz."⁷⁶

6.1. Kişi Ekleri

6.1.1. Zamir Kökenli Kişi Ekleri

Teklik 1. kişi eki:

-Am

yapışur-am (1082:2), irür-em (1052:1)

-In

ağlar-ın (456:1)

Teklik 2. kişi eki:

-sIn

bulur-sın (226:1), gizer-sin (981:2)

Teklik 3. kişi eki:

Ø

oldı-Ø (31:1), eyledi-Ø (33:2)

Çokluk 1. kişi eki:

-Uz

işitmemiş-üz (217:1), bilür-üz (693:1)

-vUz

deye-vüz (89:1)

Çokluk 2. kişi eki:

-sIz

bula-sız (880:2)

---

⁷⁶ Banguoğlu, s. 408

Çokluk 3. kişi eki:

-lAr

deye-ler (13:1), tutmuş-lar (36:1)

6.1.2. İyelik Kökenli Kişi Ekleri

Teklik 1. kişi eki: -m

ķorsa-m (462:2), ilete-m (468:1)

Teklik 2. kişi eki: -ņ

gözledü-ņ (518:2), itdü-ņ (571:2)

Teklik 3. kişi eki: Ek kullanılmamıştır.

Çokluk 1. kişi eki: -k

eglenür-dük (426:1), dinle-dük (451:2)

Çokluk 2. kişi eki: -ņUz

ķıldı-ņuz (606:2), irdü-ņüz (1054:1)

Çokluk 3. kişi eki: -lAr

tağıtdı-lar (9:2), geldi-ler (62:1)

6.2. Fiil Çekimi

"Fiiller, cümle ve söz içinde, diğer kelimeler ile çok yönlü ilişkiler kurdukları ve bu ilişkiler dolayısıyla farklı kalıplara girdikleri için dilde yalnız olarak değil çekimli olarak bulunurlar. Çekimli bir fiilde de fiil kök veya gövdesi dışında kip, zaman, şahıs, sayı kavramı ve öğeleri bulunur."⁷⁷

---

⁷⁷ Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri*, s. 567

6.2.1. Basit Çekim

6.2.1.1. Bildirme Kipleri

6.2.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman

Görülen geçmiş zaman ekinin ünsüzü "d"dir.⁷⁸ Ötümsüz şekliyle uyuma henüz girmemiştir. Bu uyumu da ancak Osmanlı Türkçesinin son dönemlerinde görebiliriz.⁷⁹ Teklik ve çokluk 3. kişi eklerinde düz, diğer kişi eklerinde ise yuvarlak şekilleri gözlemlenir. Bu duruma aykırı tek nokta teklik 2. kişi ekinde düz biçimde takip edilebilmesidir. (Bk. teklik 2. kişi)

Teklik 1. Kişi: -dUm

gör-düm (138:2), ol-dum (185:1), dön-düm (228:2), irdüm (671:2)

Teklik 2. Kişi:

Metnimizde ekin hem düz hem yuvarlak şeklini takip edebiliyoruz.

-dUñ

gör-düñ (159:1) uğra-duñ (1077:1)

-dIñ

geç-diñ (1080:2)

Teklik 3. Kişi: -dI

dön-di (649:1), al-dı (722:2)

Çokluk 1. Kişi: -dUK

ol-duğ (543:1), ye-dük (711:1)

Çokluk 2. Kişi: -dUñUz

al-duñuz (323:1), ir-düñüz (1054:1)

---

⁷⁸ Gülsevin ve Boz, s. 69

⁷⁹ Ergin, s. 299

Çokluk 3. Kişi:

-dİlar

tağıt-dılar (9:2), gel-diler (62:1)

-mİş:

Bu ek, 1. kişi için kullanıldığında "Görülen Geçmiş Zaman" ifade edebilir.⁸⁰

Teklik 1. Kişi: -mİşAm

şuv-mışam (279:1), gel-mişem (303:2)

Çokluk 1. Kişi: -mİşUz

işitme-mişüz (217:1)

6.2.1.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman

Teklik ve çokluk 1. kişi için bu zamanın ekinin örneği yoktur.

Teklik 3. Kişi: -mİş (-mİşdUr / mİşdUrUr)

Ekin sadece teklik 3. kişi kullanımında sonuna kuvvetlendirme eki olarak *-mİşdUr* veya *-mİşdUrUr* biçimleriyle kaydedildiğini tespit ettik.

çal-mış (499:2), vir-miş (501:2), et-mişdür (466:2), gör-mişdürür (262:2)

Çokluk 3. Kişi: -mİşlAr

kıl-mışlar (661:2), tut-mışlar (36:1)

6.2.1.1.3. Geniş Zaman

Eski Türkiye Türkçesinde *-Ur*, *-Ar*, *-r* ekleri kullanılmıştır.⁸¹ Ancak Türk dilinde *-(V)r* ekinin ünlüsünün hangi şartta, hangi nitelikte geleceği konusu başlı başına bir meseledir.⁸²

---

⁸⁰ Gülsevin ve Boz, s. 70

⁸¹ Timurtaş, s. 141

⁸² Gülsevin ve Boz, s. 71

Teklik 1. Kişi:**-UrAm**

ol-uram (419:1), sevin-ürem (461:1)

-ArAm

çık-aram (632:2), sev-erem (651:1)

Teklik 2. Kişi:**-UrsIn**

bul-ursın (226:1), bil-ürsin (541:1)

-ArsIn

giz-ersin (981:2), id-ersin (159:1)

Teklik 3. Kişi:**-Ar**

tut-ar (201:2), id-er (189:1)

-Ur

çağır-ur (151:1), gel-ür (130:1)

Çokluk 1. Kişi:**-ArUz**

ir-erüz (730:1)

-Uruz

bil-ürüz (693:1)

Çokluk 3. Kişi:**-ArlAr**

tap-arlar (1018:1), id-erler (605:1)

-UrlAr

ol-urlar (188:2), gel-ürler (290:1)

6.2.1.1.4. Şimdiki Zaman

"EAT metinlerinde şimdiki zaman için özel bir ek yoktur. Bugün kullanılan *-yor* <*yorır* eki henüz Eski Anadolu Türkçesinde kullanılmamaktadır. Bu kip genellikle geniş zaman ekleri ile, bazen de *-A* istek ekiyle karşılanmıştır."⁸³ "Daha ziyade "eyit-, di-" gibi fiiller, "yā, iy" gibi hitaplar ile "soru" cümlelerinde *-(V)r* (*-Ur*, *-Ar*, *-r*) eki şimdiki zamanı göstermektedir."⁸⁴ Yine bunlara ek olarak Timurtaş 14. yüzyılın bazı eserlerinde tesadüf edilen bu ekin EAT metinlerinde geçmediğini ve ilk defa Ahmet Fakih'in Çarh-nâme'sinde tespit edildiğini kaydeder.⁸⁵

6.2.1.1.5. Gelecek Zaman

Türkçe, "gelecek zaman" kavramı ifade etmek için *-ğu*, *-ğay*, *-ğa*, *-a*, *taçı*, *-ısar*, *-acağ* gibi ekler kullanılmıştır.⁸⁶ Korkmaz'ın burada kronolojik sırasıyla verdiği eklerden *-ısar* eki EAT devresi için en işlek olarak kullanılan ektir.⁸⁷ Gelecek zaman için günümüzde kullanılan *-(y)AcAk* eki 15. yüzyılın ikinci yarısından sonra ortaya çıkarak *-(y)IsAr* ekinin yerini almıştır. 13. yüzyıl ile 16. yüzyıl arasında işlek olarak kullanılan⁸⁸ *-IsAr* ekini Tekin, Eski Türkçede (VII-XI. yüzyıllar) *-ığsa-*'lı fiil gövdelerine *-r* geniş zaman ekinin ekleşmesi ile meydana gelen *-ığsar* şeklinin gelişmesi ve kalıplaşması ile açıklamaktadır.⁸⁹ Uyğur ise bu eki zarf-fiil eki + tasvir fiili + zaman eki olarak açıklamıştır.⁹⁰

-IsAr

Teklik 1. Kişi: -IsArAm

çık-ısam (522:2), var-ısam (763:1), vir-iserem (437:2)

Teklik 3. Kişi: -IsAr

ol-ısar (835:2), gel-iser (835:1)

---

⁸³ Özkan, s. 138

⁸⁴ Gülsevin ve Boz, s. 72

⁸⁵ Timurtaş, s. 144

⁸⁶ Zeynep Korkmaz, "Türkçede -acağ / -ecek Gelecek zaman (Futurum) Ekinin Yapısı Üzerine", *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, I. C, Ankara: TDK Yay., 2005, s. 3

⁸⁷ Gülsevin, Eski Anadolu Türkçesinden Ekler, s. 100

⁸⁸ Sinan Uyğur, "-(y)IsAr Gelecek Zaman Ekinin Yapısı Üzerine", s. 1194

<http://www.turkishstudies.net/sayilar/sayi6/72uy%C4%9Fursinan.pdf> (13.08.2012)

⁸⁹ Talat Tekin, "-Isar Ekinin Türeyişi", *Türkoloji Eleştirileri*, Ankara: Doruk Yay., 1994, s. 13

⁹⁰ Uyğur, s. 1195

Çokluk 3. Kişi: -IsArIAr, -IsAr

gir-iserler (1071:2)

Ol kara yüzlü kâfirler *öliser*⁹¹ (564:1)

-A

"Bu ek geniş zaman ve şimdiki zamanı da gösterebilir. Ayrıca, istek kipinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Gelecek zaman için kullanıldığı yerleri tam olarak ayırabilmek oldukça güçtür."⁹²

Teklik 1. Kişi:-Am

Cân çıkısar *kalur-am*⁹³ ben yerinde (979:2)

Ümüdüm var mı *kalam* yine (383:2)

Teklik 2. Kişi: -AsIn

Sen daħı oħu ki manşür *ol-asın* (444:1)

Düşem ölem çünkü *gir-esin* yere (764:2)

Teklik 3. Kişi: -A

Şuħa deġin kim *açıl-a* aħa yol (557:2)

Çokluk 1. Kişi: -AvUz

Biz *de-(y)evüz* ıraħ ile etmeye (89:1)

Çokluk 2. Kişi: -AsIz

Hiç *bul-asız* yir menzil yoħdurur (880:2)

Çokluk 3. Kişi: -AlAr

Şor-alar saħa nügārıħ ħanı (800:1)

---

⁹¹ Bu örnekte çokluk 3. kişinin, teklik 3. kişi şeklinde çekimlendiğini tespit ettik. Ancak bunun uyak sağlamak adına yapıldığını düşünüyoruz.

⁹² Gülsevin ve Boz, s. 76

⁹³ Burada "çıkısar" sözü de gelecek zaman kipinde çekimlendiği için mısradaki ikinci fiilde de gelecek zaman ifadesi açıktır.

6.2.1.2. Tasarlama Kipleri

"Tasarlama kiplerinde, bildirme kiplerindeki gibi bildirme, haber verme biçiminde bir oluş ve kılış yoktur. Bu kipler, daha gerçekleşmemiş olan, ancak gerçekleşmesi istek, emir, şart ve gereklilik şekillerinde tasarlanan kiplerdir."⁹⁴ Ancak bu tasarlama kipleri üzerinde çeşitli tartışmalar vardır. Özellikle emir ve istek kiplerinin tanımı ve ayrımı konusunda muhtelif görüşler vardır.⁹⁵ Bu ayrım arkaik bir dil devresi EAT için daha da karmaşık bir yapı gösterir. "Bugün "Dilek-İstek Kipleri" başlığı altında verilegelen "Emir", "İstek", "Dilek-Şart" ve "Gereklilik" kiplerini, EAT'de fonksiyonları itibarı ile ayrı ayrı müstakil şekillerde gösterebilmek oldukça güçtür. Bu kiplerin hepsinde "bir şeyin yapılmasının, ben tarafından istenmesi" vardır."⁹⁶

6.2.1.2.1. Emir Kipi

Her kişi için ayrı asıldan gelen ekler kullanılmıştır.⁹⁷

Teklik 1. Kişi: -AyIn

de-(y)eyin (377:1)

Teklik 2. Kişi:

-ğIl

eyt-gil (382:1), şay-ğil (418:1)

Ø

bağ (607:1), gel (82:2)

Teklik 3. Kişi: -sUn

ol-sun (125:2), içme-sün (191:2)

Çokluk 1. Kişi: -AlUm

başar-alum (592:2), iyd-elüm (1:1)

⁹⁴ Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri*, s. 647

⁹⁵ Farklı görüşler için bk. Ahmet B. Ercilasun, "Türkçede Emir ve İstek Kipi Üzerine", *Makaleler*, Ankara: Akçağ Yay., 2007, s. 364

⁹⁶ Gülsevin, *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, s. 106

⁹⁷ Timurtaş, s. 147

Çokluk 2. Kişi:

-Uñ

tut-uñ (35:1), id-üñ (87:1), göster-üñ (958:2)

-Iñ

bil-iñ (93:2)

6.2.1.2.2. İstek Kipi

"EAT'de ve bugün istek eki -A'dır. Bu ek şeklen Eski Türkçedeki -*ğay*, -*gey* ve daha sonraki -*ğa*, -*ge* ekinin inkişaf etmiş şekli olmakla beraber, anlam bakımından gelecek ve şimdiki zamanla alakası yoktur. İstek anlamı ifade etmektedir. Yalnız kullanılış tarzına göre, bazen geniş zaman ve gelecek zaman⁹⁸ anlamı da taşıyabilmektedir."⁹⁹

Teklik 1. Kişi: -Am

Yiy-em oğlancıklarumla bile (42:1)

Cinnî eydir başım üstine *al-am* (416:1)

Teklik 2. Kişi: -AsIn

Dilerüm destür *vir-esin* yâ imâm (52:1)

Sen dañı oñu ki manşür *ol-asin* (444:1)

Nereye gider yolumı *di-(y)esin* (699:2)

Teklik 3. Kişi: -A

Kim bile *gel-e* ðelâliñ bir yıla (45:1)

Oñu-(y)a bir iki âyet Qur'ân (190:1)

Gele baña münis *ola otur-a* (41:1)

⁹⁸ Bu başlık altında sadece istek ve geniş zaman anlamlarında kullanımı örneklendirilmiştir. Gelecek zaman kullanımı için bk. Gelecek zaman s. 70

⁹⁹ Timurtaş, s. 145

Çokluk 2. Kişi: -AsIz

Dilerem ben bu yigidi *al-asız* (593:1)

Çanda varursanız anda *şal-asız* (593:2)

Çokluk 3. Kişi: -AlAr

Menziliğe *ilet-eler al-alar* (799:2)

Geniş Zaman Anlamında:

Teklik 1. Kişi: -Am

Tur-am dört yaña cevelân oluram (631:2)

Teklik 2. Kişi: -AsIn

Söyleyecegez kim eyle *şan-asın* (403:1)

Teklik 3. Kişi: -A

Çala Enşârî'niñ boynun *ur-a* (122:2)

Çokluk 3. Kişi -AlAr

Havza *köz-alar* yine kuyuya açar (913:2)

Tesbîh-ile zikr *oğır-(y)alar* Hâkîk'a (659:2)

6.2.1.2.3. Dilek-Şart Kipi

"Anlam olarak şart ile birlikte dilek anlamını da içermektedir. Ancak yine anlam olarak net bir şekilde ayırmak her zaman mümkün değildir."¹⁰⁰

Teklik 1. Kişi: -sAm

Seni bunda *köz-sam* nolur hâliñ (462:2)

Gezi-sem cümlesin başdan başa (887:2)

Teklik 2. Kişi: -sAñ

Oğu-sañ bunları kâfirler cinnilerine (351:2)

---

¹⁰⁰ Bu ekin anlamları ve gelişimi için bk. Ahmet B. Ercilasun, "Kâşgarlı Mahmud'da -sâ-/-sē- Eki", *Makaleler*, Ankara: Akçağ Yay., 2007, s. 140

Ger *diler-señ* kahır idesin düşmānı (354:1)

Teklik 3. Kişi: -sA

Dedüm ey keşişe *paralan-sa* tonuñ (577:1)

Hem anı *dilemez-se* kadḥ ider (644:2)

6.2.2. Birleşik Çekim

"Bildirme ve tasarlama kipleri ile bildirilen ve tasarlanan hareketlerin görülen geçmiş zamanda, öğrenilen geçmiş zamanda veya şart şeklinde ortaya çıktığını veya çıkacağını ifade etmek için birleşik çekimlere başvurulur. Birleşik çekim, iki çekimli fiilin bir araya gelmesinden, birlikte kullanılmasından ibarettir. Birleştirilen iki çekimden biri şekil ve zamanı, diğeri de başka bir şekil ve zamanı karşılayarak birbirine bağlanan iki şekil ve zamanı birlikte ifade eder."¹⁰¹

6.2.2.1. Hikâye Çekimi

Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi

Teklik 1. kişi: otur-mışdım¹⁰² (335:1)

Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi

Teklik 3. kişi: otur-mışdı (1029:1), di-mişdi (177:2)

Çokluk 3. kişi: kılmışlar idi (661:2)

Geniş Zamanın Hikâyesi

Teklik 1. kişi: id-erdim (335:2)

Teklik 3. kişi: çık-ardı (626:2), beñze-rdi (654)

6.2.2.2. Rivayet Çekimi

Geniş Zamanın Rivayeti

Teklik 3. kişi: at-arımış (475:1) kurtul-urımış (613:2)

---

¹⁰¹ Ergin, s. 320

¹⁰² "-miş" eki teklik 1. kişi için kullanıldığında görülen geçmiş zaman fiksiyonundadır. Ayrıntı için bk. Görülen Geçmiş Zaman, s. 70

6.2.2.3. Şart Çekimi

Görülen Geçmiş Zamanın Şartı

Teklik 1. kişi: gör-dümse (998:1)

Teklik 2. kişi: gör-dünse (983:1)

Teklik 3. kişi: ir-di(y)se (87:2)

Geniş Zamanın Şartı

Teklik 1. kişi: id-ersem (719:2)

Teklik 2. kişi: dile-rseñ (354:1)

Teklik 3. kişi: dile-rse (422:2), uğra-rsa (207:2)

Çokluk 1. kişi: şor-arsağ (656:2)

Çokluk 3. kişi: giy-erlerse (254:1)

7. EK FİİL (CEVHERÎ FİİL)

Ek fiil, Eski Türkçede "er-" olarak tespit edilmiştir.¹⁰³ "Fiilin Batı Türkçesine geçerken r'si düşmüş "e-i" değişmesi ile ünlüsü de değişerek "i-" şeklini ortaya çıkarmıştır."¹⁰⁴ "Bugün bu fiili her ne kadar "i-(imek)" diye adlandırıyor isek de fiilin tek başına bir anlamı yoktur. Asıl fiillerde olduğu gibi yalnız başına "i-" biçimiyle kullanılmaz ve yapım ekleri ile genişletilemez. Dolayısıyla fiilden bir ad ya da fiil gövdesi oluşturması mümkün değildir."¹⁰⁵ "i-" fiili adların yüklem olarak kullanılmasını sağlamakla birlikte fiillerin de hikâye, rivayet ve şart birleşik çekimlerini meydana getirir.¹⁰⁶ Bu fiil birinci ve ikinci kişilerde rastladığımız "er-" fiilinden türemiştir.¹⁰⁷ "Ancak üçüncü kişiler için Eski Türkçe "tur-" (ayağa kalkmak) süreklilik yardımcı fiiline geniş zaman *-Ir* ekinin getirilmesiyle ortaya çıkmış bir ektir."¹⁰⁸

---

¹⁰³ Gabain, s. 87

¹⁰⁴ Ergin, s. 316

¹⁰⁵ Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri*, s. 702

¹⁰⁶ Özkan, s. 144

¹⁰⁷ Ergin, s. 316

¹⁰⁸ Hülya Savran, "Türk Dilinde "+dlr" Bildirme Eki Ve "+dlr" Bildirme Ekiyle Yapılan Belirsizlik Kelimeleri",

http://turkoloji.cu.edu.tr/YENI%20TURK%20DILI/hulya_savran_dir_bildirme_eki_belirsizlik.pdf

7.1. Geniş-Şimdiki Zaman

Teklik 1. kişi: +Am

atası+(y)am (93:2), şehrinden+em (536:1)

Teklik 2. kişi: +sIn

kuş+şın (502:1), canavar+sın (520:1), insî+sin (649:1)

Teklik 3. kişi:

Bu ek için de düz ve yuvarlak şekilleri takip edilebilmektedir.

+dUr / +dUrUr

yol+dur (375:2), kişi+dür (597:2), yol durur (1010:2) demür durur (1039:2)

+dIr

var+dır (628:1), kişi+dir (786:2)

Ø

vağtim fağîr (51:1)

8. FİİLİMSİLER (ÇEKİMSİZ FİİLLER)

"Fiil kök ve gövdelerinden belirli eklerle türetilen; ancak, şahıs ekleri alarak çekime girmedikleri için, yargı bildirmeyen, dolayısıyla da bitmemiş fiil niteliğinde olan fiillerdir. Ad, sıfat ve zarf görevinde kullanılabilirler."¹⁰⁹

8.1. Ad-fiil¹¹⁰

üt-mağ (73:1), tap-mağ (244:2), bul-ma+(y)a (353:2), gel-iş+iş (533:1)

8.2. Sıfat-fiil¹¹¹

oğu-(y)an kişi (931:2), üt-an lâ'îni (298:1)

¹⁰⁹ Kokmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri*, s. 863

¹¹⁰ Metinde örneklerine çok rastlanmadığı için ayrı alt başlıklar altında incelenmemiştir.

¹¹¹ Metinde örneklerine çok rastlanmadığı için ayrı alt başlıklar altında incelenmemiştir.

8.3. Zarf-fiil

- dUqça:

yorul-dukça (1044:1), ol-dukça (325:2)

-dIkda

git-dikde (465:1)

-IcAk

işid-icek (477:1)

-UrAk

añla-(y)uraq (17:2)

-ken / iken

yañın iken (440:2), tırmiş-ken (586:1), söyleşür-ken (292:1)

-Inca

olma-(y)ınca (330:2), oqu-(y)ınca (665:1)

-All

gid-eli (29:1), düş-eli (319:1)

-IcAk

düken-icek (336:2), oq-ıcaq (347:1)

-dUğInca

var-duğınca (670:2)

-Up

ur-up (938:2), vir-üp (994:1), aç-up (1011:2)

-Uban

ol-uban (509:1), dur-uban (890:2), gir-üben (884:2)

3. METİN

Hazā Dastān-ı Temīm Dārī

A1a

Raḥmetullah-ı ‘Aleyh

1. Evvel anı iydelüm kim bize
Rızkı maḥsūm eyledi ḳamumıza
2. Virdi bize hem Muḥammed resūl
Anuḡ-ıla dīnimüz oldu ḳabūl
3. Ol gelicek dīn yolu oldu ‘ayān
Uydı Ḳurān üstine bir bir ‘ayān
4. Allāh anı dūnyāya virdi
Raḥmete’n-lil‘ ālemīn sensin dedi
5. Sen eger ümmet(s)eḡ ey aḡa
Adın aḡup meḡḡül ol ḡalavāta
6. İḡit imdi bu cihānıḡ işini
Ya bu çarḡ-ı ḡadāret¹¹² derviḡini
7. Her kim ḳadem baḡdı anı ḳahr ider
Bellü baḡlu işlerini zāk-ider
8. Ġāfil olma ey buḡāra¹¹³ ḡazır ol
Kesmeden çarḡ-ı felek üstüḡe yol

---

¹¹² عَدَارَت Sözü metinde kaydettiğimiz şekilde okuduk. Bu sözün "ḳudūret" sözünün aḡızlarda görülebilecek farklı bir biçimi olduğunu düşünüyüz.

¹¹³ بَحَان Sözü metinde kaydettiğimiz şekliyle okuduk, ancak atfedemedik.

9. Senden önden gelenlerin hālini
Kim nice tağıtdılar mālını
10. Bir gün ole elesin sen dağı
Kıalsa-y-ıdı vefā bulaydı Muştafā
11. Kim anıñ-çün yaratdı ‘ālemi A1b
Ay günü hem levh ü kıalemi
12. Dünyānıñ mekri aña irdi yolu
Kim bırağıdı vaţanından āvare
13. Saña baña kim deyeler ey aţa
Ümmet-iseñ meşğül olğıl tã‘ ata
14. Bir hikāyet geldi bu sinnde bize
İydeyim bir bir anı taţuñıza
15. Muştafā’nıñ bir şaħābī var idi
Adına Temim Dārī derlerdi
16. Naţar eyle çarĥ-ı felek eşine
Kim neler getürdi anıñ başına
17. Dünyā mekrinden emin olan kışı
Anlayurağ işlemek işi
18. Şerh-i hālın nazma getürdüm temiz
İydeyim yārı kıılır ise ‘aziz
19. Rivāyetdir bize ey pāk-i dil
İbrāhim İbn-i Sa‘id Naşr’ı bil

20. Muttaķīlerden yana hem bir velī
İşhāk İbn-i İbrāhim'dir muşalli
21. Bu hikāyetden bize oldu haber
Muşafā'nın mescidin açdı 'Ömer
22. Bir gün oturmuş-iken bakar görür
Çapusunda geldi bir 'avrat turur
23. Çağırır kim müste'ân¹¹⁴ idem Hakk'a
Halife zamānına tülü'l- beķā
24. 'Ömer anın ünün eşitdi ağı A2a
Virdi destür içeri girdi dağı
25. Girdi 'avrat yere urdı yüzi
'Arz kıldı 'Ömer'e kendü özünü
26. Girdi eydir ya emīrū'l-mü'minin
Faķir oldu cānıma boyandı hemin
27. Düşmişem 'āilelerim vardır sağır
Bir yolum yok muhtācam vaķtim faķir
28. Bir helālim vardı düşdi irāk
Ayrılıķdan cānımı yaķdı firāk
29. Ol gideli bir sā' at şād olmadum
Çayķudan ğussadan azād olmadum
30. Bir 'acāyib vaķı'ā geldi aņa
Ol sā' atde derd-i baır oldu baņa

---

¹¹⁴ **مُسْتَعَانَ** Sözü metinde kaydettiğimiz şekliyle okuduk, ancak atfedemedik.

31. Benim-ile bir gice oldı yakın
Gör ki bitdi ol ‘âlimler hâlîkı
32. Kudreti gör ki ne işler bütürür
Turdı helâlüm ıbrık götürür
33. Hayata çıkdı çıkdı ki gısl ide eri
Nitekim emr eyledi haqqıñ peygâmberi
34. Çıķıca ‘azîz bir kelâm söyledi
Anıñ-ıla ya‘nî kengel eyledüm
35. Ey ev usseleri anı tutuñ dedim
İlla şonra sözüme pişmân idim
36. Şol sâ‘at içinde tutmuşlar anı
Gitdi hiç bulunur muydı öni düni
37. Bir sâ‘at muntazır oldum gelmedi A2b
Kanda gitdigini kimse bilmedi
38. Hayli müddetdir görmedüm ben aña
Ne haber ne beti gelür baña
39. Dağı şabrım qalması kim ne eyleyem
Sen variken hâlüm kime söyleyem
40. Dilerem benim hâlümü bilesin
Beni bir kişiye dağı viresin
41. Gele baña münis ola otura
Yemege bir pâre etmek getüre

42. Yiyem oğlancıklarumla bile
Qalmayam ayruğ faqirliğden kellā
43. ‘Ömer anı eşidicek neyledi
Döndi ol ‘avrata gör ne söyledi
44. Eydür ey ‘avrat yine sen ıur ayru
Yöri bir yıl dağı şabr eyle gerü
45. Kim bile gele řelāliđ bir yıla
Revā degil kim seni ayruğ ola
46. ıurdu ol ‘avrat yine evine gele
Bir yıla değin yine çün şabr ile
47. İçine yıldan yıla göyidi ol nigār
Yedi yıl tamām oldu rüzgār
48. Gelmez eri yedi yıl tamām olur
Yene ‘Ömer şatına ıurur gelür
49. Geldi eydür yā şalife ben nidem
Yedi yıl oldu nice şabr eyleyem
50. Gitdi şabrum şalmadı hiç ferim
Derd-ile yandum görünmez dermānım
51. Uşacığ oğlanlarım vağtim faqir
Yolağ oldum şalk arasında faqir
52. Dilerüm destür viresin yā imām
‘Ömer eydir ‘iddetiği kıll tamām

53.   İddetiņ tam m olucağ gelesin
Őer -ile seni bir m slim n vereyin
54. urdı   avrat   iddetin kıldı tam m
Geldi    mer atına virdi sel m
55. Döndi eydür y  em r 'l-m 'min n
  İddetim tam m oldu dağı hem n
56. Tam m oldu iddetim yetdi g n m
Hi  katım almadı ayruğ benim
57.    mer eyder kimsen ņ varmı seniņ
Kim bular gele eglen r c nu
58.   Avrat eydür y     mer ardaŐlarum
Atam anam varımsa yoldaŐlarum
59. MuŐaf   ņ nde Őeh d oldılar
Bedir gaz sında öldiler
60.    mer eydür   avrata etgil bize
Tanuğun varmı sen ņ işbu söze
61. Vardı   avrat bir a ulu alur
 oğru    mer atına urur gelür
62. Geldiler bunlar anılığ virdiler
Netekim res l  ņ nde gördiler
63. Döndi aŐh ba    mer kıldı naz r
 Őit imdi nicesi oldu aber

64. Kim alursa bunu ben kıyam
Beytü'l-māl-ı müsliminde görem
65. Enşārī'den biri durdı urı
Geldi 'Ömer kıatına ol ileri
66. Geldi eydür yā emīrū'l-mü'minīn
Sen baña bu 'avratı eyle kâbīn
67. Netekim şer' ile kâbīn itdiler
Her birin işlü işine gıtdiler
68. Aşşamı 'Ömer ile bile kıılır
Ol şağabe yatsu namāzın kıılır
69. Yatsu kııldı evine gider
Tığrı evine gelür işit nider
70. Girdi helāl kıatına oturur
Yimege ortaya ta'am getürür
71. Geldi eydür helālüm bu gice
Cum'a gecesidir işit nice
72. Muşafā bize vaşıyyet eyledi
Bu gecede ğusl-ıla yatur dedi
73. Muşafā'nın sözüni tutmağ gerek
Her ne kim dirse anı etmek gerek
74. Bir şu getür baña ābdest alayum
Muşafā kıavlınce ğusül kıılayum

75. Turdı ‘ avrat eline ibrık alur
Gusl için hayata taşra gelür
76. Hayata çıkıcağ bakar gördi
Hayat ortasında bir kişi turur A4a
77. Cümle endāmını kıllar bürümüş
Şanki cinniler içinde yürümüş
78. De kim dırnaqları var dağı anuğ
Mişli kerkes kayğıdır ey ağı
79. Ol kişi kim ‘ avrata bakar görür
Ey nigārim bağ beri der çağırır
80. ‘ Avrat anı gördi bismillah dedi
Cinnī iseğ e’ūzu-billāh dedi
81. Döndi Temīm dedi cinnī degülem
İlla bir vākı‘ āya düşmiş kulum
82. İşim hōd beni cinnī şanmağıl
Gel berü gel yā nigārim uğanmağıl
83. Hem helālimsin benim ‘ ammım kıızı
Sağa taḥkīk iderem işbu sözi
84. ‘ Avrat eydür bu ‘ acāyib iş ola
Ya bellü gönlüme nice teşvīş ola
85. ‘ Ammım oğlu sefere gitmiş turur
Yedi yıl dört ay tamām olmuş durur

86. Yedi yıldır muntazıram ben aña
Haberini kimse getürmez baña
87. Döndi eydür ‘afv idüñ bugün bize
Ger zarüret irdiyse bizden size
88. Ger oğlancıklar necā etdiyse
Sinnde¹¹⁵ anuñ erki bitdiyse
89. Biz deyevüz ırak ile etmeye
Kim bize senüñ elemüñ bitmeye
90. Hem hayatı süpürem tutam eri
Temiz eyleyem yöri peşimden geri
91. Döndi Temmīm eydür ey benim cānum
Ey helālüm ‘ammım kızısın benüm
92. Cinnī degülem benim Temmīm Dāri’yem
Ol Muḥammed Muştafa’nıñ yāriyem
93. Hem senüñ zevceñ hem oğlanların
Atasıyam bellü biliñ anlarıñ
94. ‘Avrat eydür yüzüme baqdı gözün
Qorqdı cānım illā yımışaqdır sözün
95. Temmīm’iñ yüzi iken nurlu idi
Tanma kim sencileyin kirlü idi
96. Yoğ-idi yüzünde bir kılı anıñ
Kılları-y-ıla şöyle bürünmüş tenüñ

---

¹¹⁵ Sözü metinde kaydettiğimiz şekilde okuduk, ancak anlam atfedemedik.

97. Nedir adın iydivirgil sen baña
Atam anam inanam dañı saña
98. Eydir atañ ‘Ömer anıñ hem dañı hemîn
Ñardaşıñ biri Müslim biri Ğabîr
99. Bedir Ğazāsı gününde öldiler
Muştafâ öñünde şehîd oldılar
100. Baña dañı oldı bir ‘acāyib cidā
Ol ğazāda yemişem ben bir yara
101. ‘Uķbā¹¹⁶ ibn Muķayyer’e virmişdirür
Uş yüzümde nişānı var durur
102. ‘Avrat eydür kim söziñ gerçektir
Cinnîden çok nesneden Ğaber virir
103. Cümle Ğalkıñ adını bunlar bilür
Bunlara ma‘lûm nekim insî kıılır
104. Temmîm eydür cinnî degülem nigār
Sen benim ‘ammım kıızısın āşikār
105. Enşārî’niñ Ğapuya bañar gözi
Ñulağına degdi buñların sözi
106. Ev içinde Ğayāta çıkar turur
Ğayāt ortasında bir cinnî turur
107. Cinnî şandı anı bismillah dedi
Şol ağaç yaprağı gibi ditredi

---

¹¹⁶ عبقه Sözü metinde kaydettiğimiz şekilde okuduk, ancak anlam atfedemedik.

108. Döndi eydir ‘avrata eytgil¹¹⁷ baña
Ne kişidir söyleyen āhır saña
109. Temmīm eydir söyleyen benim eşit
Bu benim ‘ammım kıızıdır eşit
110. Hem helālümdür ev de benim
Hem bu oğlancıklar atası benüm
111. Enşārī eydir yalānsın bu söze
Hālīfe veripdir bunı bize
112. Tañrı buyruğıyla aldum ben bunı
Çık evimden taşra gitgil ey kılı
113. Temīm eydür kāmetiñ olsun ‘adem
Yürümeğil dünyāda sağ bir kadem
114. Hāğ ta‘āla oda yandırsuñ seni
Nitekim sözde ağıladuñ beni
115. Ne işiñ var hālīk evine giresin A5b
Tañrunuñ emrine oldum-ki ‘āşī
116. Muştafā viribdür bunı baña
Çık evimden ziyān irmeden saña
117. Enşārī eydir bu benimdir eve girem
Ne kişisin seni evimde girem
118. Temmīm eydir o benimdir şer‘ ile
Vir bir ayrığ nesneye dişiñ bile

---

¹¹⁷ Sözü metinde kaydettiğimiz şekilde okuduk, ancak söz şu şekilde kaydedilmiş:

تنگل

119. aır Enari evine girer
ılıcı bıağına elin alur
120. Yalın eyler ılıcın ara gelür
Geldi Temmim üstüne amle ılır
121. Temmim anığ bilegin avar utar
öyle ıar ılıcı yire atar
122. Kendi kör ılıcı diler ura
ala Enari'niğ boynun ura
123. Girdi 'avrat ortaya eydir kii
Ebsem otur ileme ibu ii
124. İkiñüzüđ dağı gerekdir sözi
Ziyān itmeğ hiç biri biriñüzi
125. Her biriñüz ayru yatığ bu gece
anığla olsun görelüm ali nice
126. Varalum 'Ömer atına gidelüm
Ol nice derse eyle idelüm
127. Her birisi bir bucağda yatdılar
Uyumadılar anki gözetdiler
128. anığla a oldu ikisi urdılar
Birü biriñüđ boğazına yapıdılar
129. Biri birine sikkin amle ider
urdu 'Ömer atına bunlar gider

130. Öñlerince gelür ol ‘ avrat bile
İşit imdi nicesi oldu gele
131. Tırdı ‘ Ömer tañ namāzı kıılır
Tesbîh-i tehlîl meşğûl olur
132. Çekişi bunlar kapuya vardılar
Kapı üstünde ğalebe kııldılar
133. ‘ Ömer ol ğalabaya urdı kulağ
Vir şalavât işiñi oñara Hıağ
134. ‘ Ömer’iñ bir kulu vardı ağı
Adı Eflâc idi ol kuluñ dağı
135. Döndi ol kulına söyledi ‘ Ömer
Ne ğalabadır bize getür haber
136. Ol kul çün kapuya varur çıkar
Temmîm-i Dâri’niñ üstüne bağar
137. Kul anı göricegez döner geri
Geldi ‘ Ömer’e götürdi haberi
138. Girdi eydür yâ emîrû’l-mü‘ minîn
Bir ‘ acâyib vâkı‘ â gördüm hemîn
139. Yapuşur bir insiyye bir cinnî kişi
Uşda geldiler kapuya çekişi
140. Var bularınca bir ‘ avrat dağı
Ol benimdir bu benümdür ey ağı

141. Döndi ‘Ömer aşhāba kıldı nazar A6b
Eydır imdi gördüğüz mi ī‘tibār
142. Muşafā’nıñ her kim soñuna qala
Nice ‘acāyibler gerek zāhir ola
143. Kim göre buncılayın ‘acāyib işi
Yapuşu insiyye bir cinnī kişi
144. Virdi destür çün içeri givürdi
Ḥalife önünde selām virdiler
145. Çünkü ‘Ömer gördi Temmīm yüzünü
Cinnīye beñzetdi anuñ özünü
146. Kıllan burunla şöyle bürünmüş yüzi
Belürsüz olmuş anıñ yüzi gözi
147. ‘Ömer ol Enşārī eydir yüzi
Söyle imdi nice oldı haber
148. Enşārī eydir bu ‘avratı baña
Virmişdiñ bu gece nidem saña
149. Benim-ile gece bir kez ta‘ām
İşit imdi ḥālimüzi yā imām
150. İş için ḥayaṭa çıkar turur
Ḥayaṭ içinde bir cinnī görür
151. Çağırur kim bu benim ‘ammım kıızı
O benimdir hem helālümdür özi

152. ‘Ömer anı eşidicegez ey yār
Döndi Temīm’den yaña kıldı naẓar
153. ‘Ömer eydir Temīm’e gel gel söze
Ne kavimdensin ey cinnī eyt bize
154. Şol serikden-kim¹¹⁸ göge uçar A7a
Kim feriştählar anlara odlar şaçar
155. Ya süler dinmekim evlerde tırur
Ĥalāyık içinde bile oturur
156. Biz mü‘mīnlerin Muḥammed ümmeti
Siz bize bulmayısarsız fırsatı
157. Temmīm eydir yā emīrū’l-mü‘mīnin
Söylediği siz tamām hemīn
158. Ben daḥı söyleyem sözüm saña
Müstemi‘ ol sâ‘at benden yaña
159. Şaçımı gördüñ inkār idersin beni
Baña cinnī dersin ey cānım cānı
160. İnsiyem cinnī degülem yā imām
Ev benimdir ‘avrat benim sözüm tamām
161. Hem benim ‘ammım kıızıdır bu nigār
Ayrı şaldu beni bundan rūzigār
162. ‘Ömer eydür ‘avrata işbu işi
‘Ayān eyle bize nedür bu kişi

163. ‘Avrat eydür cümle gerçektir sözi
İllā kılları zāyi‘ eyler bizi
164. Her nekim şordumsa virdi cevāb
Anuñ adı çünki virdi halka beyān
165. ‘Ammım oğlu sefere gitmişdi
Yedi yıl dört ay on gün olmuşdı
166. İllā beñzer cinnīye bunuñ yüzi
Kıllar-ıla şöyle bürünmüş özi
167. Anıñçün ben bunı tanımazam A7b
Bellü budur deyüp inanmazam
168. ‘Ömer eydür nedir adın söyle ey yār
Nedir aduñ vir baña toğrı haber
169. Döndi eydür ben Temīm Dāri’yem
Ol Muḥammed Muştafa’nıñ yāriyem
170. ‘Avratımı boşamadım evleri
Şatmadım ben kimseye geldüm geri
171. Nice dürlü vāqı‘ alar görmişem
Şağ selāmet evime gelmişem
172. ‘Ömer eydir şaddaqtu ey tālic’ür-ricāl
Hāşa kimseniñ söziñ ola muḥal

173. Muṣṭafā daḥı ḥaber virmiş-durur
Her nekim bu tebde¹¹⁹ görmüş durur
174. İbn-i ʿAylel¹²⁰ rivāyet ider ḥālī
Bular bu sözde iken iḥerü girdi ʿAlī
175. Şaḥābeler cümle urı turdılar
Geçdi ʿÖmer yanına oturdılar
176. Döndi ʿÖmer ʿAlī'ye şerḥ eyledi
Bunlarıḡ vaşfın cümle söyledi
177. ʿAlī eydür Muṣṭafā işbu sözi
Dimişdi daḥı gitmeden özi
178. Bu zamānıḡ maḥlūḡında bir kişi
Gide ḡāib ola ʿacāyib işi
179. Nice müddet ḡā'ib ola gelmeye
Ḳanda gitdigini kimse bilmeye
180. Ol gece kim ʿavratı ere vara A8a
Gire eri evi iḥinde tura
181. Döndi eydür yā Temīm ḥoş geldiḡüz
Ḡurbeti yaḡsı temāşa ḡıldırıḡız
182. Kim seniḡ ḡıssaḡ ʿacāyib ḡıssadır
ʿİtibār ehline bu bir ḥışşedir

---

¹¹⁹ Sözü metinde kaydettiḡimiz şekilde okuduk, ancak anlam atfedemedik.

¹²⁰ Sözü metinde kaydettiḡimiz şekilde okuduk, ancak anlam atfedemedik.

183. Sefere gidene görüñdi gözüñe
Sevüñgil kulağ uralum saña
184. Temīm eydir işit ey şer-i¹²¹ Hüdā
Görmez ol göz eser-iken kaçā
185. Hēlālūme yakın oldum bir gece
Diñle imdi hālūmi işit nice
186. Muştafā bize haber virmişdi
Her gece ğusl-ıla yatıñ dedi
187. Her kim hēlāliyle yakınlık kıla
Yatmasun gerü ol ğusl-ıla
188. Etmeyeniñ şeyāñinler yanıtā
Cem' olurlar oturular yanıtā
189. Bir vaşiyet ider anıñ bize
Tamda yatan kişi berħarğ cezā
190. Oğuya bir iki āyet Kūr'ān
Hāğ ta' alā hıfza eyleyeni hemān
191. Bir dağı bardağ açık ola kişi
İçmesün şeytan içmekdir işi
192. Ol bardağdan cinniler dağı içer
Pes mü' minler ol yoz işden kaçār

---

¹²¹ Söz metinde olarak kaydedilmiş. Ancak kastedilen sözün ayet anlamına gelen "شرع" olduğunu düşünüyöruz.

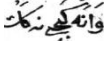
193. Bir dağı ağışam olıncağ tapınız A8b
Evde olsun tiz yapılsun kapunuz
194. Şavılur baklu kapudan kazā
Rast dir-idi bu sözler Murtaza
195. Bir dağı korkusuzları deye
Almanız kim ziyān ola kim bile
196. Sevilecek Tanrı dilin söyleyüz
Tesbih-i tehlil-i takdis eyleyüz
197. Bir dağı yatıcağaz ya bir çırağ
Komağuz kim cinniler eyler dırağ
198. Siz yatıcağaz şöhetli anlar kıılır
Pes kişi zāfir anlardan bilür
199. Şeyātinler varur anda oturur
Uşlı kişi ol bir yolu götürür
200. Bir dağı bir yār bir yār-ile
Virmeğüz korku haber kengel-ile
201. Ol dağı hem yene yavuz iş olur
Tut diseğ tutar al dirseğ alır
202. Bir dağı vaşiyet budur kim gine
Her kim yolda uğrarsa öñine
203. Geçmesün arğusundan ekinüğ
Geçmegil var-ise gövdeñde cānuğ

204. Kim geerse incinür baldurları
Pes mü ʻminiğ her kişi kārı erı¹²²
205. Bir dağı vaşiyyet budur bize
Bālīg olmaduğ yemişi kim ura
206. Temām olmadan ağaçdan üzmeğüz A9a
Ol günāh baırına girüp yüzmeğüz
207. Bir dağı vasiyyeti budur ki gine
Bir kişi yolda uğrarsa yene
208. Başmasun ölüsiniğ üstüne dağı
Kim başarsa odur giren başar ey ağı
209. Bir vaşiyyet dağı bize gine yere
Her ki yöriye kendi özin göre
210. Paşlanur faırı iden andan bezer
Ancılayın kişiden Taırı bezer
211. Bir vaşiyyet dağı budur kişi
Duāʻ ıocaluğ olmasun işi
212. ıocaluğ dağı yoz işdir yere
İki cihānda olur yüzi ıara
213. Bir vaşiyyet dağı budur gine
Bir kişi bir kişiye ıelāline
214. Göricegez aña yaman baımasun
ıarf idüp artuğ kelāmını dimesün

215. Muşafā’nuñ vaşıyyeti budur bize
Her ne ki eydürse aña bulur cezā
216. ‘Alī eydir yā Temīm Muşafā’nıñ
Bu didügün edebdür anuñ
217. Biz dağı işitmemişüz bu hälleri
Muşafā’dan bu ‘aceb aḥvälleri
218. Sen senün hālünjı söylegil bize
Sefere gide her ne kim gördiñse bize
219. Temīm eydür işidiñ imdi sözi A9b
Bu benüm helālüm hem ‘ammım kıızı
220. Benim-ile yaqın oldı bir gice
Gör kim netdi benim-ile ol hōca
221. İbrık aldım elüme turdum uru
Ḥayaḫa çıkdım-ki ğusul idem arı
222. Qarañuluq bellü degül-idi göz yüzi
Ṭumandı görmez-idi göz gözi
223. Yağardı yağmur aqardı sel
Yıldırım şağırdı eserdi yel
224. Gürledi gök ditredi bir yir
Eşidiñ benim imdi hālümü dir
225. Heybetinden Tañrı’nın qurıdı canum
Ditremege başladı cümle endāmum

226. Sen bulursın kim ey Tañrı arslanı
Bahādırlığıyla añarlar beni
227. Ol geceniñ heybetinden dağlanur
Cigerüm ağzımda dilüm bağlanur
228. atı ordum yā imām ıldım azar
Döndüm evimden yaña ıldım nazar
229. ağırup derim-ki ey ‘ammım ızı
Ev içinde eksik eyleme sözi
230. İçeriden bir kelecı söyledi
Güle güle ya‘ ni kengel eyledi
231. Ey ev issileri anı tutuñ dedi
Şanma-kim sözüni temām söyledi
232. orıyla dört yaña gözüm baar A10a
Bir divārdan görürem yalın ıar
233. ordı çün göricek gözüm anı
Dağı benim ditreme tutdı beni
234. ıar ol yeliñ içinde bir kişi
apara yüzi şapşaru dişi
235. Başi büyük boyı bir çınar gibi
Yire yaşi dökülür bınar gibi
236. Nefesinden şanasıñ tütün ıar
Murdar olmuş it gibi oar

237. İki gözi yıldırım gibi şakır
Zeşt-i mel' ün halk arasında çıkar
238. Çünkü anıñ yüzine bakar gözüm
Ağzımın içinde bağlandı sözüm
239. Aldı beni çekni üstünde gider
Çıkıdı hevā yüzine seyrān ider
240. Başladı kendi öger ol it
Ol mel' ün 'āşī murdar belīd
241. Çağırur eydir ki insiler katı
Kanı ol mecāl olmayan beni
242. Kimse beni muḥāle almaz neçün
İnsī cinnī kadrini bilmez neçün
243. Ben ḥu şeytān neslim aşılm ola
Cümle cinniler benim dedem kulu
244. Mecūsi tuğyān benim kardeşlerim
Putlara tapmağ durur benim inslerim
245. Bunı eydür karşı ol mel' ün gider
Nice yazılar beyānlar seyr ider
246. Söyledükçe ağzından od şaçar
Anca gider kim cezāirler geçer
247. Vardı anda cezire anıñ adı
Vir şalavāt yolına sırrıñ şandı

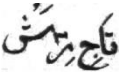
248. Ol cezire içi cinniler tolu
Biri bilmez nice dar-ı İslām yolu
249. Yok içinde Tanrı bilür kişi
Ne ol dişi
250. Cümle şeytana tābi' durur dede
Kimisi puta tapar kimisi oda
251. Ol la' in çün beni anda yetürür
Aşağa kodı beni kendü oturur
252. Eşhabları cümle katına geldiler
Öñünde ' izzet ü ikrām kıldılar
253. Bini ol-dem fahr idinür putlara
Ol kāfire mel' ün dinlere
254. Her ne nekim giyerlerse giyerem
Negi bunlar yir-ise andan yirem
255. Bir zaman bunlar ile tıruram
Nice dürlü t̄ayifeler görürem
256. Ne namāz bunlarda gördüm ne tā' at
Ne hūd Kuran dile gelür bir sā' at
257. Ne şalavāt verirler peygambere
Cümleriniñ içi taşu kapkara
258. Benhāni tā' at ü zikir iderem
Baña Haq'dan gelene şükür iderem

259.    mer eydür ey Tem m Şerh eylegil
Ne Őekildir buları söylegil
260. Ağzını aadı Tem m söyleye
Bunlaruğ Şeklini ma  l m eyleye
261. Döndi   Al  kulına eydür y riyi
Ol vaŐiyyet kit bını al ber 
262. Kim anı bize res l virmiŐdir r
Vir içinde bunı-ki g rmiŐd r r
263. Vardı kulı ol kit bı götürür
 alife ol kit bı açar görür
264. Başladı Tem m t  ki  aber virür
Diğle imdi ne   ac yibler görür
265. Eydür imdi görmüşem bir t   ife
Kim bunlardan kimseye gelmez va a
266. Gök yüzünde d   ima bunlar uçar
Çok m slim nığ bular  anın içer
267.    Ői mel   nlardur azđun s zli
AŞağadan yı aru er g zli
268. Her kimseye  ıŐm-ıla bunlar ba ar
Ya b -  n olur y   d canını  ı ar
269. Bir t   ife dağı gördüm anları
BaŐları yoğ var içinde cinleri

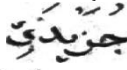
270. Pādiṣāh öñünde tururlardı
    Qanda kim tursa varırlardı
271. Bir tã'ife dağı gördüm ey āđı
    Kim 'acāyib tã'ife anlar dağı
272. Gözleri yoğ bularıñ başı var
    Gör qaydıñ kim qudret eşi var
273. Halk arasında dā'imā bular yürür
    Söyleyen sözi bular haber virür
274. Bir tã'ife dağı eşekler gibi
    Bunlaruñ içinde gördüm ey āđı
275. Bir tã'ife dağı cānuñ ħinā senin
    Bellü cānuñ deyüp inanasın
276. Halk içinde dāi'ma bunlar birer
    Bir kişi ne işlese haber verir
277. Bu turanları dā'ima hayvan görün
    Tağrı adın dile getüresin
278. Kim göre buların bismillah deye
    Bunlaruñ şerrinden Allāh bekleye
279. Bir zamān bularuñla şuvmişam
    Ölüye gice ħizmet kılmışam
280. Tāqatım tağ oldu yolağ yā imām
    Qulluğ etdüm bunlar üç yıl tamām

281. Bir sâ'at üç yılda rahat olmadum
Olmadı gün iki kat olmadum
282. Bir gün oturmuşdım işit hâli
Bir ğalabalık eşitdim yâ 'Ali
283. Ol ğalabaya kulağum ururum
Cümle bir yere derildi görürüm
284. Birine eydürem ben anı yigit A12a
Ne ğalaba dir-idi eyt
285. Elimüze yâ gelür bileñüz
Siz dağı yağuzı görñüz
286. Cinnilerü ayrı bir cezîre yerde
Ben-i 'Āmr kavmi derler anlara
287. Ben-i 'Āmr ibn 'Abbas der-idi
Ol cezîredeki mālîkdir didi
288. Yılda bir kez gelür bizi varur
Yirimüzde kıomaz ayağın tırur
289. Kavmimüzi helāk eyleyüp gider
Kimimüzi kırup kimimüzi bağlayup esir ider
290. Vaḳti irişdi yine gelürler bize
Bizi kırarlar kıılır hem ğazā
291. Biz kāfiriz bular mü 'mindirür
Şāhib-i taḳvā ve ehl-i dīn durur

292. Bunlarınla söyleşürken bile
Tağrı zıkrin getürdüm ben dile
293. Görürem bunlara karşı tırdılar
Bî hisâb şağışa şıgımaz gelür
294. Görürem bir ' azamet leşker gelür
Kılıcın balçığına el urdılar
295. Kıldılar tekbîr şalavât virdiler
Virdiler kılıç bulara girdiler
296. Ol kadar bunlara kılıç urdılar
Nice gövdeleri yere şaldılar
297. Üç gün üç gice kılıç urdılar A12b
¹²³Ol yanum aşlıhâblarımı kırdılar
298. Hem beni tutan lâ' ini ey yere
Anda gördüm kıldılar iki päre
299. Cüzeydeyi¹²⁴ kıldılar
Nice el ayak yetürdi nice baş
300. Ol cezireniñ içine girdiler
Diri bulduklarını ipe dizdiler
301. Bu yesirleriñ iblisine acı
İliyeni¹²⁵ gitdiler bizi dağı

---

¹²³Mısra başına "nice günler" yazılıp üzeri çizilmiş.

¹²⁴ Sözü metinde kaydettiğimiz şekilde okuduk, ancak anlam atfedemedik.

¹²⁵ Sözü metinde kaydettiğimiz şekilde okuduk, ancak anlam atfedemedik.

302. İllā ben şükür idem sübhānıma
İderem kim zibeşāret cānıma
303. Kim bu kāfirlerden emīn olmuşam
Uş müslimānlık içine gelmişem
304. Cümle oruç tutar kıllur namāz
Dillerde zikir tesbīh niyāz
305. Gice gündüz dürüşer Qur'ān-ile
Tā' at ider cümlesi erkān-ile
306. Çok şalavāt virirler peygambere
Bunlarıñ içinde gördüm ben taqıyye
307. Bir zamān bunlara gele oluram
Dutaram oruç namāzım kılluram
308. Bunlarıñ cezirine irmişem
Nice 'acāyib bularda görmişem
309. İdeyim hikāyeti birem birem size
Gir 'ināyet kıllursa Haq bize
310. Pādişāh çün emīn olur otururum
Varur bir bir yesirleri götürür
311. Bu yesirleriñ belāsına ağı
Süriyü getirdiler beni dağı
312. İnsisin cinnī digilsin ey beşer
Seni bunda kim getürdi vir haber

313. Döndi eydir yâ yigit hâliñ nedir
Nice geldiñ bunda ahvâliñ nedür
314. Ben dedim-ki ‘ acâyib oldu işüm
Nice vâkı‘ alar düşdi başum
315. Medîne şehridür şehrüm
Ol Muḥammed Muştafâ toğrı yârim
316. Her nekim gördüm seferde söyledüm
Şordı bir bir aña ma‘ lüm eyledüm
317. Yene döndi bir haber şordı baña
Nedür adın dedi ben dedüm aña
318. Eyitdüm şeha ben Temīm Dâri’yem
Ol Muḥammed Muştafâ’nıñ yâriyem
319. Bunlaruñ içine düşeli benim
Bir sâ‘ at şād olmadı ‘ aqlum
320. Ne bular namâz kıılır kim ben kıılam
Dağı beter er tedi ehim vü bilem¹²⁶
321. Bir zamân bunlarıñla tırmışam
Nice müfsid iş bularda görmişem
322. Ne bunlar Tağrı bilürler ne nebî
Küfr-i nifāk içleri tölmiş ebî
323. Sulṭan eydür şimdi uyu alduruñuz
Uş müslimānlık içine geldüñüz

A13b

324. Yā yigit nesin çünki Allāh adın
Hem Muḥammed Resūlullah-ı dīn
325. Ol Muḥammed kerāmetine saḡa
Ḳulluḡ iderem   ömrüm olduḡça saḡa
326. Döndü eydür askerine siz buluḡ
Bu sözüme cümleḡüz tanıḡ oluḡ
327. Taḡrı daḡı hem tanıḡdır sözüme
Bunı ḡardaḡ eyledüm kendüzüme
328. Çün Muḥammed'üḡ yāridir bu aḡı
İderem buḡa ḡulluḡı ben aḡı
329. Ḥayli zamān ḡatlarında ḡaluram
Pek cemā  atle namāz ḡıluram
330. Pādiḡāhıḡ aḡzına girmez ta ām
Ben ḡatında olmayınca yā imām
331. Bir sā  at ḡomaz ki ḡatından gidem
Ben benim göḡlimi fikir idem
332. Ḥayli müddet ḡıldum zevḡle
İlla i im toḡtoludur Őevḡle
333. Müḡtāḡum oḡlanlaruma irmezem
Elüm irmez yüzlerin görmezem

334. Firqat odu cānıma kıldı eşer
Varduqça¹²⁷ hasretim oldu beter
335. Bir gün oturmışdım fikr-ile
Tesbîh-i tehlîl iderdim zıkr-ile
336. Qur'ân okıdum eşitdi pâdişâh
Dükenicek bir kezin eyledi âh A14a
337. Anıñ ahı tağlar aşar ider
Derdimi benim dağı beter ider
338. Döndi eydür çün bilürsin Qur'ân'ı
Saña fidâ kılayum ben bu cānı
339. Kul olayım ben saña şimden gerü
Kıldı aşkıñ cānım içinde yiri
340. Dağı beter rağbetim artdı saña
Bir hâcetim var bitirivirgil baña
341. Dileyim oğlanlarımı alasin
Bunlara Qur'ân'ı ta'lim kılasın
342. Ben dedim-ki baş üstüne alam
Bildigimden bunlara ta'lim kılam
343. Eynigüm¹²⁸ Muştafâ öğretti bize
Öger dâ'im kulluğ ideyim size

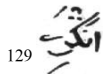
---

¹²⁷ Söz olarak yazılmış. Ancak anlam dikkate aldığımızda "varduqça" olarak okumayı uygun gördük.

¹²⁸ Sözü metinde kaydettiğimiz şekilde okuduk, ancak anlam atfedemedik.

344. Viridi getürdi yanıma oğlanları
Başladum ta'lim iderem engüri¹²⁹
345. Gece gündüz okıduram yâ imâm
Tâ kalınca Muştafâ bunlar tamâm
346. Bir acâyib iş bularda görmişem
Âyet'el-kürsî sebağ vurmışam
347. Okıcağ ol eyit yâ emir
Üti kurşun gibi bunlar erir¹³⁰
348. Dükenicek yine olur yâyağı
A'zâları elleri ve ayağı
349. Baña dirler ey bize Qur'ân öğreden A14b
Bizim-ile luţfi hem ihsân iden
350. Ne 'acâyib âyet olur bu âyât
Okıcağ mağv olur bizden hayât
351. İllâ Tañrı cānımızu virir yine
Okısañ bunları kâfirler cinnîlerine
352. Eriyüp kurşun gibi olur teni
Gider ırağ kendine gelmez cānı
353. Biş kerre okısa bir kişi bu âyeti
Okısa şeyţān bulmaya fırsatı

¹²⁹ Sözü metinde kaydettiğimiz şekilde okuduk, ancak anlam atfedemedik.

¹³⁰ Bu beyitin üstüne bir kağıt yapıştırılmış ve buraya aktardığımız beyiz kaydedilmiş.

354. Ger dilersen çahır idesiñ düřmānı
Dāʾīma çoma diliñden sen anı
355. İşit imdi yene bir ʿ acāyib işi
Āsan olsa kim neler gördi başı
356. Bir gün oturmışdım çaygu-y-ıla
Ĥağ taʿ āla çaygu virir mālik çula
357. Ol çadar endişeye düşdüm ol zamān
Çaygu ile uyhu geldi gözüme hemān
358. Yatır iken görürüm ben yā ʿ Alī
İşit imdi sen bu ĥālī yā velī
359. Düşde görürem Medīne varam
Muřtafā'nıñ ravżına girürem
360. Öperem çabrin ziyāret kılarum
Dönerem andan evime gelürüm
361. Görürem evimde oğlanlararumı
O canumdan yigrek cānlarumı¹³¹
362. Bağrıma başup bunları ağılaram A15a B1b
Ĥasret-ile çigerimi tağılaram
363. Pādiřah çün ağıladuğımı görür
Beni gelür düş içinde uyarur

---

¹³¹ B nüshası buradan başlıyor

³⁶¹ o: B ol | canumdan: B cānumdan / yigrek: B yigirek

³⁶² Bağrıma bunları ağılaram basub / çigerimi: B çigerümü

³⁶³ çün ağıladuğımı: B ağıladuğımı çün / Düş içinde gelüb beni uyarur

364. ocamiş-iken oğlumı uyanuram
Henüz anı ucağımda şanuram
365. Sultān eydür yā Temīm eytgil bağa
Kimse bizden ziyān etdi-mi şağa
366. Ben dedim-ki kimse ziyān etmedi
Kimseniğ bağa eleme yetmedi B2a
367. Döndi eydür pes neye ağlar gözünđ
Söyle bize bilelüm nedür sözünđ
368. Ben dedim-ki řāha düş görmişem
Düş içinde Medīne irmişem
369. Muřtafā abrin ziyāret iderem
Dönerem andan evime giderem
370. Görmüşem oğlanlarumuğ yüzünü
Hem işitmişem bularuğ sözüni B2b
371. Cānıma firat odu kār eyledi
asretümi dağı bize āh eyledi
372. Ey acep derdime dermān olamı
Gözüm oğlanlarımı göremi

³⁶⁴ oğlumı: B ben anı / ucağımda: B ucağımda

³⁶⁵ Temīm: B Temmīm | eytgil: B diğil / kimse: B kimesne | etdi-mi: B ider

³⁶⁶ dedim-ki: B didüm ki | etmedi: B: itmedi / kimseniğ: B kimsenüğ

³⁶⁷ söyle bize: B söylegil hem

³⁶⁸ dedim-ki: B didüm | řāha: B řāha kim / Düşde gördüm Medīne'ye varmışam

³⁶⁹ iderem: B ılmışam / dönerem: B dönüben | giderem: B gitmişem

³⁷¹ Cānuma itdi eşer firatları / Cığerüm yaçar şasretleri • Yalnız B'de:

Anıçün ağlaram açar yaşum
Bu ğariblikde neler gördi başum

³⁷² derdime: B derdüme

373. Yoḥsa āḥ-ı derd-ile çıkar cānum
Aḡladuḡum anıḡ çündür benim
374. Ḥasret-ile vaṭanımdan ayırıyam B3a
Zāhirim şaḡ bāṭınımdan şayrıyam
375. Sulṭān eydür yā Temīm ilüñüz A15b
Ne kadar yıllık yoldur iydüñ bize
376. Ben dedüm ki şaha ne bileyim
Bilmezim niçün nice ḡaber vireyim
377. Deyeyin kim aḡa yetmiş yıllık yol-durur
İllā meşakḡat zaḡmet yol-durur
378. Gice gündüz ṭurmadan sürmek gerek B3b
Andan ol menziliñe irmek gerek
379. Nice deñizler daḡı geçersenḡ kişi
Andan ire āsān olursa başı
380. Çün işitdim ki canımdan bezerem
Bir aḡuzdan ümüdümü üzerem
381. Yā aḡı bir kez derd-ile eyledüm āḡ
Benim āhımı işitdi pādişāḡ
382. Döndi itdi yā Temīm eytḡil bize
Ne ḡatı āḡ eylediḡ noldı size

---

³⁷³ āḥ-ı...cānum: B ḡasret-ile çıka-mı canum

³⁷⁴ Çok zamandır vaṭanımdan ayırıyam / bāṭınımdan: B bāṭınımda | şayrıyam: B şayrıyam

³⁷⁶ dedüm ki şaha: B didim şāha / bilmezim niçün: B bilmezem ben

³⁷⁷ Sulṭān eydür yetmiş yıllık yol durur / maşakḡat B'de yok. | zaḡmet: B zaḡmet çok uzak

³⁷⁹ geçersenḡ: B gerçe / āsān...olursa: B ki āsān ola

³⁸⁰ ki...bezerem: B ben ḡud adı bizerem / ümüdümü üzerem: B ümüdüm keserem

³⁸¹ yā... kez: B daḡı bedter / āhımı:B āhumu

383. Ben dedim ki ey şaha yetmiş güne
Ümîdüm var mı kıalam yine B4a
384. Bir hoş¹³² yetmiş yılmış kaçan olur
Aña deġin biñ benim gibi olur
385. Döndi sultān yine baña söyledi
Bir kelecı göñlümi hoş eyledi
386. Baña eydür göñli hoş tüt ey hoca
Seni eletem eviñe ben bu gice
387. Bu gice içinde seni eliñe
Varayum kimse tırmaya yoluña B4b
388. Aldı beni elümi eline gider A16a
Girdi bahçesi içinde seyr ider
389. Görürüm anuñ içinde ey ey
Bir mu^c azzam kıaya vardır tağ gibi
390. Cinnîler ol kıayaya tölmuş tırur
Sultānıñ zindanı olmuş tırur
391. Bir demür kıapusı vardı anıñ
Cinnîler tıptolu içi zindanıñ

---

³⁸² itdi: B eydür | eytgil bize: B it bañā / size: B saña

³⁸³ dedim ki: B didüm kim / kıalam yine: B ki bu ^c ömrüm kıana

¹³²B nüshasında ڭ olarak yazılmış. Gerek diğerk nüsha gerekse anlam bakımından buraya A nüshasındaki şekliyle aynı olarak kaydettik.

³⁸⁴ benim: B benüm

³⁸⁵ yine: B yine

³⁸⁶ göñli: B göñlüñi | ey: B^c de yok. | tüt: B dut / eletem...ben: B ilüñe iledem

³⁸⁷ seni eliñe: B āsān ilüñe / varayum: B vir piyām | kimse tırmaya: B tırmayasın

³⁸⁸ beni elümi: B benüm elüm / seyr: B seyrān

³⁸⁹ ey ey: B iy iy / vardır: B var bir

³⁹⁰ kıayaya tölmuş tırur: B kıayaya tölmuş tırur / olmuş tırur: B ol olmuş durur

392. Şāh erişdi zindanıñ apusına B5a
apucu urdu şāhıñ apusına
393. ün pādişāh grdi anıñ apusın
Şāh buyurdu hem adılar apusın
394. Dndi şāh apucıya eydir yri
Ol mināre cinnīleri al beri
395. Cinnīleriñ bygni getr baa
Hācetim vardır aa nidem saa
396. Girdi bevvāb ulu divleri alur
Pādişāhın atuna alur gelr B5b
397. Geldiler sultāna hızmıt itdiler
apu ılup bil iki at itdiler
398. Grrem cinnīleri yā imām
Her biri bir mināre gibi tamām
399. Sultānıñ bir bir yanından gitdiler
Şad hezārān¹³³ c izzet ikrām etdiler
400. Ardılarınca geldi bir cinnī ara
Eliyle uzanur bir deryāya

³⁹² erişdi: B irişdi / şāhıñ apusına: B şāhıñ apusına

³⁹³ ün pādişāh: B pādişāh cn | anıñ: B anıñ / Tiz buyurdu adı zindan apusın

³⁹⁴ şāh: B ol | eydir: B eydr / mināre cinnīleri: B mrīd-i cinnīlerden

³⁹⁵ bygni: bygn / hācetim: B hācetm | aa: B benm

³⁹⁶ ulu: B: ol | atuna alur: B atına degin

³⁹⁸ grrem: B grrem ol

¹³³ Sz olarak yazılmış. Ancak anlamı ve B nshasındaki yazımı dikkate alındığımızda "hezārān" olarak okumayı uygun grdk.

³⁹⁹ yanından gitdiler: B gnde urdılar / etdiler: B: ıldılar

401. Başı büyük çınara beşzer boyı A16b B6a
‘Āsī mel‘ ūn kendisi şeytān şoyı
402. Gördi anıñ yoğ-idi bir gözi
Mağāraya beşzerdi anıñ ağızı
403. Söyleyecegez kim eyle şanasın
Gürledi gökler deyü inanasın
404. Yuğaru dudığı aşığasına
Şarkmış-idi gögsi üstine
405. Gözi şanasın od pāresi yanar
Kim göre ancılayın ‘ibret hüner
406. İki ayağı boynı demürlü urur
Şāh öñünde geldi yüz yere urur
407. Döndi sultān anıñ-ıla söyledi
İşit imdi nice ħiṭāb eyledi
408. Eydür ey cinnī ħāliñ nidir bilür misin
İḥsāniñ şükrin tamām kıılır mısın
409. Cinnī eydir iḥsāniñı bilürem B7a
Gece gündüz saña duā‘ kıılıram

---

⁴⁰⁰ ardılarınca: B artlarınca / eliyle: B inle | uzanur: B uzun | deryāya: B diyara
⁴⁰¹ kendisi: B kendüzi
⁴⁰² gördi yoğ-idi: B gözsizdi yoğ-idi anıñ / anıñ: B’de *yok*.
⁴⁰³ söyleyecegez eyle: B söyleyicek söz-ile / gürledi gökler: B gökleri gürler
⁴⁰⁴ dudığı: B tuṭağı / Şarkmış-idi tā aşığa gögsine
⁴⁰⁵ Beşzer-idi fil azusına dişi / ‘ibret hüner: B murdar kişi
⁴⁰⁶ boynu...urur: B hem demürlü-idi / yere urur: B yire urur
⁴⁰⁷ anıñ-ıla: B anıñ-ıla
⁴⁰⁸ nidir bilür min: B bilür misin / İḥsāniñ...tamām: B iḥsānumıñ şükrini
⁴⁰⁹ eydir: B eydür | bilürem: B bilirem / gece: B gece

410. Gelür eliñden beni öldüresin
Baña düşmalarımı güldüresin
411. Depelemezsenñ diri qorsañ beni
Qanda bitirem saña bu ihsanı
412. Sulţān eydür geldüm azād eyleyem
Ben seniñ dostuñı şād eyleyem
413. İllā bir hācetim vardır saña
Dilerim bitüresin anı baña B7b
414. İsterem bu qardaşımı alasın A17a
Ol Muḥammed şehrine şalasın
415. Bu işimi bitüresünñ sen benüm
İderem saña ḥayrım ihsānım
416. Cinnī eydir başım üstine alam
Seniñçün ben buña ḥizmet kılam
417. Sulţān eydür niceye degin bunı
Menziline eletesin pes bunı
418. Cinnī eydir on sâc at şaygıl dañı B8a
Kendüzin göresin evinde ey añı

---

⁴¹⁰ eliñden: B elüñden

⁴¹² dostuñı: B dostlaruñ

⁴¹³ vardır: B var / bitüresin...anı: B kim bitüresin sen

⁴¹⁴ isterem: B dilerem | qardaşımı: B qardaşımı

⁴¹⁵ işimi bitüresünñ: B işüm bitürür-iseñ / iderem: B degiserdür | ḥayrım ihsānım: B ḥayr ü ihsānım

⁴¹⁶ eydir: B eydür / seniñçün: B senüñçün

⁴¹⁷ niceye: B niçeye / eletesin: B iledesin | pes: B iy

⁴¹⁸ eydir: B eydür | on: B üç | şaygıl dañı: B şaya yā añı / göresin evinde: B evinde göresin / ey: B bu

419. Ben işitdim bu sözi şād oluram
    K̄aygudan ğuşşadan azād oluram
420. Bilmezem alnımda ne yazdı k̄ad̄ir
    Öñümde dağı neler vardır haķir
421. Bu şer ki ħayr-ı ihsān bile
    K̄ardaşımı k̄ulluķ ide şıdķ-ıla
422. Sultān eydür sen bunı hoş görüñüz
    Her nekim dilerse aña veresin B8b
423. Şağ selāmet iletessin bunı evine
    Göre oğlançuķlarını sevine
424. Döndi yine yüzüme sultān baķar
    Revān ağlar gözünüñ yaşı aķar
425. Baña eydür yā cānım cānı
    Keşke görmeyeydi gözüm seni
426. Eglenürdük seniñ-ile bir zamān B9a
    İllā ayrılıķ odu yolaķ yaman

---

⁴¹⁹ oluram: B oldum / oluram: B oldum

⁴²⁰ alnımda: B alnumda / öñümde: B ileyümde / vardır haķir : B vardur ħazır • Yalnız B'de:

Şāh buyurđı bendini ğötürdiler
Aşĥābı arasına ğetürdiler

⁴²¹ Beyit B'de *yok*.

⁴²² sen: B siz / dilerse...veresin: B diler olursa virüñüz • Yalnız B'de:

Bu ola ki ħayr-ı ihsān bile
K̄artaşuma k̄ulluķ ide şıdķ-ıla

⁴²³ şağ: B çün | iletessin: B ilet

⁴²⁴ yine: B yine / revān ağlar: B ağlayuraķ | gözünüñ: B göziniñ

⁴²⁵ baña: B yine baña | yā cānım: B ey cānum

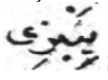
⁴²⁶ Eglenür-idüm bile nice zamān / İllā ayruluķ odı virmez amān

427. Senüñ-ile ma' mür idi ilimüz A17b
Sen gidicek ne olur hālimiz
428. Kōmaz-idim saña gitmege dağı
İllā korqđum günāhıñdan ağı
429. Revā digil kim seni kılam yere
Kim olsañ uşagından yere
430. İllā benim bir vaşiyetim saña
Vardur anı yebzi¹³⁴ virgil baña B9b
431. Her kaçan Medīne'ye iresin
Muştafā'nıñ görkli yüzün göresin
432. Ol arada yüzünü vurup yere
Selāmumu veresiñ peygāmbere
433. Hem yarenleri Ebūbekir ve ' Ömer
Hem dağı ' Oşman ' Alī her ne ki varsa
434. Selāmum bulara viresiñ
Her kaçan-kim yüzlerini göresin
435. Ben didim-ki başum üzere varam B10a
Selāmıñı senüñ anlara degürem

⁴²⁷ ma' mür idi: B ma' mür-idi | ilimüz: B ilümüz / ne olur hālimiz: B nolurdur hālümüz

⁴²⁸ Kōmazıdum gitmege seni ağı / İllā korqaram günāhdan ben-dağı

⁴²⁹ Hiç revā degül seni kılam yere / B'de *yok*. • B'de: Evüñ oğlancuqlarından avāre

¹³⁴ Sözü metinde kaydettiğimiz şekilde okuduk, ancak anlat atfedemedik.

⁴³⁰ benim...vaşiyetim: B vardur benim bir vaşiyetüm / Dilerem anı yetüresin baña

⁴³¹ kaçan: B kaçan-ki / Muştafā'nun ravzasını göresin

⁴³² yüzünü vurup: B yüzüñi urup / selāmumu veresiñ: B selāmum dedüresin

⁴³³ ve B'de *yok*. / ' Oşman ' Alī aşhāb neki var

⁴³⁴ selāmum: B selāmum benüm

⁴³⁵ didim-ki: B didüm | üzere varam: B üstine irem / Selamuñuz yarenlere degürem

436. Yene döndi eydür ey sevdiğim eşim
Senüñ-ile bir dağı vardır işüm
437. Bir kâfir cinnîsidir beni buña
Viriserem ziyân ideser saña
438. Çün müslimân kâfire yoldaş olur
Şanma-kim aña şefâ' at kıılır
439. İllâ saña bir duâ' öğredeyim
Hükm idesin muñi' ola saña
440. Unudursañ seni bırağur gider A18a
Yoluñı yakın iken ırağ ider
441. Bu duâ' dır ki bizi ma' mūr ider B10b
Düşmānumızı dā'imā maḫhūr ider
442. Kimimüz ezber alur anı dile
Kimimüz de yazılı vardır bile
443. Muştafā'dan ta' līm itdim ben bunı
Anıñ-ıla ḫahr-itdüm düşmanı
444. Sen dağı oğu ki manşūr olasın
Düşmanıñ üstine nuşret bulasın

---

⁴³⁶ yene: B yine | sevdiğim eşim: B sevdük işüm / bir B'de yok. | vardır: B vardır bir

⁴³⁷ Bu kâfir cinnîsüdir seni baña / viriserem: B ger virürem

⁴³⁸ Beyit B'de *yok*.

⁴³⁹ Beyit B'de *yok*.

⁴⁴⁰ ırağ: B ıraḫ

⁴⁴¹ ki bizi: B bizi kim / Düşmānumuz dāima maḫhūr ider

⁴⁴² Kimümüz ezberler anı dil-ile / kimimüz...vardur: B kimümüzüñ yazılı vardır

⁴⁴³ itdim: B itdüm / Anıñ-ile ḫahr iderem düşmanı

⁴⁴⁴ sen...oğu: B sen-dağı oğı / Düşmanıñ üstine manşūr olasın

445. Ol duā^c dan çün baña virdi sebağ
Tez oğu oğuyadum bañā geñez itdi Hıağ
446. Döndi eydür Tanrı hağğı unutmağıl B11a
Bu duā^c yı sen saña kaçd itmegil
447. Darlığa düşer-iseñ dağı oğu
Ferağa erişdire seni bāğı
448. ^c Ömer eydür ol kim size
Ta^c lım itdi nicedir eydüñ bize
449. Başladı Temīm duā^c oğudı
Şeyātin etbā^c -y-ıla doğudı
450. Eşidicek duā^c yı ^c Alı bulur
Temīm'in geleceyin taşdığ kılur
451. ^c Alı eydür Muştafa'dan biz bunı
Diğledük oğur-idi düni günü
452. Hıasan'ı Hüseyin dağı yine
Öğredürdi bu duā^c döne döne
453. Yene Temīm başladı girdi söze A18b
Vir şalavāt ecir yazılsun size

---

⁴⁴⁵ / Tiz oğıdum geñez itdi anı Hıağ

⁴⁴⁶ Hıağğ'ı: B çün

⁴⁴⁷ oğu: B oğı / erişdire: B irişdüre

⁴⁴⁸ ol: B bu duā^c / nicedir : B nicedür

⁴⁴⁹ /şeyātin: B şeytān | doğudı: B toğudı

⁴⁵⁰ eşidicek: B işidicek | bulur: B bilür / Gelecisi Temīm'in taşdığ olur

⁴⁵¹ / Diğler-ıdüm oğudı dün günü

⁴⁵² Hıasan'a Hüseyin'e dağı hem yine / öğredürdi... duā^c : B öğredürdi hem bunı

⁴⁵³ yine: B yine

454. Sultān eydür ol cinnīye eyder kim saña
Emānetim budur öñüden şoña
455. Menziline sağ selāmet yetüresin
Benim-içün bu işi bitüresin B12a
456. Revān ağların dağı çok ağladum
Eydür ey kıardaş seni Hakk’a işmarladum
457. Aldı beni boynı üstine
Nece yazılar ve şular kıaşdına
458. Gāh alur beni enişe iner
Gāh alur beni yoğuşa çıkar B12b
459. Sevildikçe dört yanından od şacıar
Yedi deniz altından alur geçer
460. Yir yüzine çünkü beni yetürür
Aşğa kıor beni kendü oturur
461. Sevinürem çünkü yeri görürem
Muştafā’ya çok şalavāt virürem
462. Baña döndi cinnī eydür aħvāliñ
Seni bunda kıorsam nolur hāliñ

---

⁴⁵⁴ eydür...eyder: B ol cinnīye eydür / emānetim: B emānetüm | öñüden: B öñden

⁴⁵⁵ sağ...yetüresin: B sen bunu yitüresin / benim-içün: B benimçün • Yalnız B’de:

Geldi sultān görir benümle
Eydür ey sevdük yarüm senüñle

⁴⁵⁶ revān dağı: B şöyle ağlar ben-dağı / kıardaş: B kıartaş

⁴⁵⁷ aldı: B urdı | boynı üstine: B cinnī boynı üstine / nece: B niçe | ve şular: B geçer ev

⁴⁵⁸ enişe iner: B inişler indürür / alur...çıkar: B yoğuşa yine düze çıkarur

⁴⁵⁹ yanından: B yanına / altından: B üstine

⁴⁶⁰ yetürür: B yitürür / beni: B’de yok. | kendü: B kendü dağı

⁴⁶¹ yeri: B yiri

⁴⁶² baña döndi cinnī: B döndi cinnī baña

463. Ben dedim-ki etmeyesin bu işi
Beni ısmarladı saña ol kişi B13a
464. Oğudum duā' yı dilüm-ile
Dutar-idüm saçını elüm-ile
465. Zehlisi¹³⁵ yoğ bir adım gitdikde
Ya elüm dutar baña ziyān ide
466. Bu duā' yı diñlemese pāre pāre A19a
Beni biñ kez etmişdür ey yere
467. Tāğatı¹³⁶ yoğ bir kelecı dimege
Kādir idi anda işim yimege B13b
468. Döndi eydür seni eviñe iletem
Göñlün¹³⁷ hoş tut yigit anda giderem
469. Yene beni götürdi töñe töñe
Nice töñe kim yağın irer göge
470. Yuğarudan yere bağdım yā imām
Yer yüzi bir aynaya¹³⁸ beñzer tamām

⁴⁶³ dedim-ki etmeyesin: B dedüm kim itmeyesin

⁴⁶⁴ oğudum: B oğur-idüm

¹³⁵ Söz زَهْلِيَسِي olarak kayedilmiş. Ancak anlamı dikkate aldığımızda "zehlisi" olarak okumayı uygun gördük.

⁴⁶⁵ zehlisi: B zehreni (anlam atfedemedik) | gitdikde: B giri gide / Bu duā' beketinde iy dede

⁴⁶⁶ Bu duā' degülmezse iy yere / Kılur-idi bu beni pāre pāre

¹³⁶ Söz A nüshasında صَافَتِي olarak yazılmış. Ancak anlamı ve B nüshasındaki yazımı dikkate alındığımızda "tāğatı" olarak okumayı uygun gördük.

⁴⁶⁷ / Kılınurdu anda atum yimege

¹³⁷ Söz A nüshasında گۆنلُن olarak yazılmış. Ancak anlamı ve B nüshasındaki yazımı dikkate alındığımızda "göñlün" olarak okumayı uygun gördük.

⁴⁶⁸ eviñe iletem: B eve iledem / göñlün: B göñiñi | giderem: B gidem

⁴⁶⁹ Yine beni götürür döñe döñe / Anca döñer yağın irişür göge

471. Kulağuma yer gök gürüldisi
Tağdan aqar şu gibi gürüldisi
472. Gök yüzinde görürem yıldızları
Bir tağa beñzerdi degme biri
473. El kiçisi dünyā tağınca tırur
Ol yıldız gök yüzünde balk urur
474. Çok ferifteler görürem ya imām
Her biriniñ elinde bir süreyyā tıtar tamām
475. řeyātin çıkıcaq atar-imiş
Anıñçün ol odı tıtar-imiş
476. Hayrān oldum ben bunlara baqa baqa
Cümlesi tesbiħ-i zıkr-ideler Haqq'a
477. İşidicek tesbiħ itdüm ben daħı
Ol duā^c gitdi öñümden ey aħı
478. Yuqarudan yere ferifte od şaçar
Beni ol cinnī bırağur qaçar

---

¹³⁸ Söz A nüshasında olarak kaydedilmiş. Ancak anlamı ve B nüshsındaki yazımı dikkate aldığımızda "ayna" olarak okumayı uygun gördük.

⁴⁷⁰ baqđım: B baqđum / bir B'de yok.

⁴⁷¹ Kulağumdan yıl görüldüsi tamām daħı / Tağdan aqan sil gibi gürler aħı

⁴⁷² yıldızları: B yıldızları / beñzerdi: B beñzer-idi

⁴⁷³ el: B eñ | tırur: B durur / Ol nücümlariñ yüzinde var durur

⁴⁷⁴ ferifteler...imām: B ferifteler ben ey yār / biriniñ: B biri | süreyyā...tamām: B harbe dutar • Yalnız B'de:

Nurdan-idi bunlarıñ her birisi
Birr elinde dutarlar harbesi

⁴⁷⁵ řeyān anlar çıkıncaq atar-imiş

⁴⁷⁶ ben B'de yok. / zıkr-ideler: B zıkr-eydür

⁴⁷⁷ itdüm: B / ey: B iy

⁴⁷⁸ B'de mısraların yerleri değışik. Beni ol cinnī bırağur hā qaçar / Yuqarudan bir ferifte od şaçar

479. Bir pāresi ol oduñ tağa düşer A19b
Yeliñden ol tağ kapkara bişer
480. Çün bu ‘ibret işleri ben gördüm B15a
Muşafā’ya çok şalavāt virürdüm
481. Yedi gün yedi gice hā inerem
Gāh başım üste gāh ayağım dönerem
482. Bir yere yil beni aldı götürür
Bir deñiz kenārına yetürür
483. Şol cefā şevk şöyle yuvadan iner
Kim hiç elim irmez aña ey beşer
484. Şöyle düşdüm ben-dağı gice yere
Yetdüm anda gün toğunca yere
485. Çün uyandum uykudan açdım gözüm
Yā imāmü’l-mü’minin işit sözüm
486. Bir kenāra düşdüm anda giderem
Bir mu‘azzam kuş gelür ben görürem B15b
487. Ancılayın kuş ‘azamet görmedüm
Görki gibi dağı aña irmedim

---

⁴⁷⁹ düşer: B iner / bişer: B yanar

⁴⁸⁰ gördüm. B görürem / virürdüm: B virürem

⁴⁸¹ Beyit B’de *yok*.

⁴⁸² beni aldı: B beni aldı / beni aldı: B indi beni / deñiz: B deñizüñ | yetürür: B yitürür

⁴⁸³ Beyit B’de *yok*.

⁴⁸⁴ ben-dağı: B ben dağı / toğunca: B toğınca iy

⁴⁸⁵ uykudan açdım: B guşşadan açdum / işit: B işid

⁴⁸⁶ Turdum ol yirde düşdüm yürürem

⁴⁸⁷ kuş ‘azamet: B büyük kuş ben / aña irmededim: B görke dağı irmedüm

488. Çıkdı şudan yaña gelür ya imām
Ben dedim-ki va^ç demüz tamām
489. Sağlığım yay kirişin yaşaram
Dirliğimden umudumu keserem
490. Eyderem bu kuş beni gelür yudar
Dağı varur yene işine gider
491. Çünkü yakın geldi katıma turur
Âdemî gibi selām virür B16a
492. Selām olsun saña dir ey Medîni A20a
Tanrı bunda viripdi uş seni
493. Nice dürlü ^ç acâyibler görürem
Varacak maḥlûka ḥaber viresin
494. Nazar itdüm ben anuḡ endāmına
Dürlü naḡış üstine virmiş
495. Kıarnı anıḡ yeşil kızıl kıara
Ağ-ıla gök yol yol idi ey yere B16b
496. Gözleri dağı şaru-idi anuḡ
Vir şalavât şādımān olsun cāniḡ

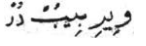
---

⁴⁸⁸ / dedim-ki va^ç demüz: B didüm kim va^ç demüz oldı

⁴⁸⁹ sağlığım: B sağluguḡ / yaşaram: B yasaram / dirliğimden: B dirliğümünden

⁴⁹⁰ eyderem: B eydürem / yene: B yine

⁴⁹¹ katıma: B katım / selām: B baña selām

⁴⁹² Medîni: B medenî / bunda viripdi: B âyet viripdür("viripdür" sözü B nüshasında şeklinde yazılmış. Ancak anlamı ve A nüshasındaki yazımı dikkate aldığımızda "viripdür" olarak okumayı uygun gördük.)

⁴⁹³ ^ç acâyibler görürem: B hem ^ç acâyib göresin

⁴⁹⁴ naḡış...virmiş: B naḡışı cismine vurmuş bine

⁴⁹⁵ anıḡ: B anuḡ / Ağ-ile gök yün-idi iy yere

⁴⁹⁶ şādımān: B şādkām | cāniḡ: B canuḡ

497. Ayağı emli görürüm ol kuşu
Görün zehî kadriñ kudret işi
498. Geldi ağızı ağzuma virür
Çün nefesi ağzum içine girer
499. Baña tatlu gelür andansa şeker
Dağı kalmış tātlu atına şeker
500. Misk-ile ‘anber ziyād koşusu
Nişe gelür anıñ katına koşusu B17a
501. Dönüp iderem aña kim di baña
Ne ‘acāyib mertebe virmiş Hıa saña
502. Sen ne kuşsın-dır menziliñ
Kim bunuñ gibi işe irer elün
503. Döndi eydür benim azmışlara
Azacağız yol gösterin anlara B17b
504. Beşāret olsun saña yoluñ yağın
Tağrı zıkrin koma diliñden şağın
505. Kim seniñ bu dige işiñ bitürür A20b
Seni āsān menziliñe yetürür

⁴⁹⁷ emli: B imlü / zehî: B zihî / kadriñ: B kadrün • B nüshasında ilk sözün altında "ağzun" yazılmış

⁴⁹⁸ Geldi benim ağzuma urur / ağzum...girer: B benüm ağzuma girür

⁴⁹⁹ tatlu...andansa: B bir dad gelür andan / Dağı tatlu kılınmış anı bî-şeker

⁵⁰⁰ ‘anber...koşusu: B ‘anberdür anuñ koşusu / ne işe gelür katında kaması

⁵⁰¹ iderem: B idürem / ‘acāyib: B aceb

⁵⁰² dır-menziliñ: B ne yeredür menzilün

⁵⁰³ benim: benüm ol / azacağız: B azıcağaz | gösterin: B gösteren • Yalnız B’de:

Kalınışı yirine yitüren benem

Dembedem bu işi bitüren benem

(B17b)

⁵⁰⁴ yoluñ: B bu yol / Diliñden atma zıkrin koma şağın

⁵⁰⁵ Kim anuñ zıkrî işüñi bitürür / āsān B’de yok. | menziliñe: B menziliñe ol dem

506. Gitdi ol kuş kaldı bende lezzeti
Gönlüme düşmez bu dünyā lezzeti
507. Anıñ-ıla mūnis oldum bir zamān
Ol gidicek dirliğim oldı yaman
508. Dört gice dört gün giderem yā imām B18a
Ġuşşa ile dilemez gönlüm ta‘ ām
509. Endişeye ğark oluban yürürüm
Bir çemene yolum ider görürüm
510. Arġu arġun çün anda giderem
Bir canavar tırmuş otlar görürem
511. Gördüğüm ancılayın canavar B18b
Yāhūd kimse gördigine mişli var
512. Fil kulağı gibi anıñ kulağı
Deve ayağın beñzer ayağı
513. Gögsi arslān gögsi ey aṭa
Ķarnınıñ altı beñzer ata

---

⁵⁰⁷ dirliğim: B dirliğüm

⁵⁰⁸ ğuşşa-ile...gönlüm: B ğuşşadañ gönlüm dilemezdi

⁵⁰⁹ yürürüm: B yürürem / yolum ider: B irdi yolum • Yalnız B’de:

Hoş çayır çemen görklü yil ere
Gönlüm anda bir dem eglenmek diler

⁵¹⁰ /tırmuş: B tırmiş

⁵¹¹ Görmemişem ol şekilde canavar / Ne hüküm ise gördüğüne mişli var • Yalnız B’de:

Şol toñuz gözlerine beñzer gözi
Boynı na‘ me boynına işidi sözi

⁵¹² anıñ: B anuñ / ayağın: B ayağına

⁵¹³ Beyit B’de yok.

514. Kuyruğı o kuyruğı gibi anığ
Gör ne acāyib işleri var sübhānıđ
515. K aplana benzerdi anığ sinni
H ayr an oldum g oricegiz ben anı
516. Ol bağa bağıp t urudı ben ağa B19a
K udretine k ıldırın¹³⁹ k aldım şağa
517. D ondi adam gibi bağa söyledi
Benim-ile h oş kelecı eyledi
518. Söyler eydür bağa ki ey Medin  A21a
Ne k atı g zled ğ  h ir sen beni
519. Ben dedim-ki seferimde irmed m
Sencileyin hi canavar görmedüm
520. Ne canavarsın  h ir eytgil bağa B19b
Zi-‘ acāyib şekil virmiş H a şağa
521. D ondi yine cev b eyledi
Eşit imdi y  im m ne söyledi
522. Bağa eydür vait  h ir y  yigit
ıkırsaram d ny ya h aber işit

⁵¹⁴ o: B uş | anığ: B anuğ / acāyib: B aceb | s bh nığ: B s bh nuğ

⁵¹⁵ anığ sinni: B anuğ teni

¹³⁹ Sözü metinde kaydettiğimiz şekilde okuduk, ancak anlam atfedemedik.

⁵¹⁶ bağıp t urudı: B baar dururdı / K udretine Tağrı'nığ k ıldum şağa

⁵¹⁸ bağa...medin : B kim bağa ey meden  / g zled ğ: B g zeted ğ

⁵¹⁹ dedim-ki seferimde: B didüm kim sefer mde

⁵²⁰ eytgil: B eyt

⁵²¹ yine: B yine bağa

⁵²² vait  h ir: B vaqt  h irdir / h aber: B beni

523. Şol sâc at kim baña emir ider Hüdâ
Gezinerem dünyâyı uçdan uca
524. Çün işitdi bu sözi iyde ey yâr
Yene döndüm şordum aña bir haber
525. Ben didüm-ki yolağ oldum āvāre
Yol salıķ vir baña gidem ey yare
526. Döndi eydür bu çemeni çık dağı
Yoluğ anda irer göresin ey ağı
527. Bir gece bir gün çimende yürürem
Āhirine ben çemeniğ irürem
528. Taşra çıkıdum ol çemenden ey ağı
Bir depede şavmāc a gördüm yüce
529. Geldüm anığ kapusunda тұruram
Āvāz-ile bir kezın çağururam
530. İçeriden çıkageldi bir kıoca
Keydügi keşiş toını uçdan uca
531. Ol kıoca keşiş yüzünü görürem
Gelürem kıatına selām virürem

B20a

B20b

A21b

---

⁵²³ Çünkü destür vire baña ol hoca / gezinerem: B geziserem
⁵²⁴ işitdi: B işitdüm | ide ey: B andan ey / yene: B yine
⁵²⁵ didüm-ki: B didüm-kim / salıķ: B şalvir | ey B'de yok.
⁵²⁶ döndi: B baña / Yoluğ andadur gidersin iy ağı
⁵²⁷ gece: B gice | çimende: B çemende / Āhirini ben güç-ile görürem
⁵²⁸ ey ağı: B iy hoca / depede şavmāc a: B depe üstine şavmāc a
⁵²⁹ anığ : B anuğ
⁵³⁰ içeriden: B içerüden
⁵³¹ kıoca... yüzünü: B Ol keşişin yüzün ben / gelürem: B geliben

532. Çünkü benim selāmumı ol alur
Dönüben başa selām virür
533. Yā yigit dur nerdendür gelişin
Bu ıssızlık yazıda nedir işin
534. İnsī bunda geldiği yok ey ağı
Seni bunda kim getürdi ey sağı B21a
535. Vaşf-ı hālüm bir bir aña söyledüm
Her nekim gördi-isem şerh eyledüm
536. Ben dedüm-ki Medīne şehrindenem
Muşafā'nın aşhābı yārındanam
537. Keşiş eydür Muşafā'nın hāli ne
Diri-midür henüz ahvāli ne
538. Eyder ben keşişe sen ol beķā
Bil Muḥammed teslim olupdur Ḥaķķ'a
539. Keşiş anı işidicek āh ider B21b
Yere düşdi 'aķlı başından gider
540. Yene 'aķlı gelicek tırdı urı
Döndüm aña bir ḥaber şordum gerü

---

⁵³² benim: B benüm / başa: B girü başa

⁵³³ dur: B dir / ıssızlık: B ıssızlık | nedir: B ne var

⁵³⁴ Bunda ādem geldiği yokdur dağı / sağı: B ağı

⁵³⁵ hālüm bir bir: B hālümü ben aña / gördi-isem: B gördü isem

⁵³⁶ ben dedüm-ki: B sonra didüm / Muşafā aşhābının biri benim

⁵³⁷ Muşafā'nın...ne: B Muşafā ahvāli ne / B'de yok.

⁵³⁸ eyder: B eydürem / olupdur: B olmuşdur.

⁵³⁹ düşdi: B düşer

⁵⁴⁰ yine: B yirine / gerü: B girü

541. Ne bilürsin sen dedim Muḥammed'i
İki cihān güneşi ol aḥmed
542. Keşiş eydir kitābımızda anı
Oḡumuşuz vaşfını hem adını
543. Anıḡcün bilür olduḡ adını
‘İsā ma‘lūm idi bize hem anı B22a
544. Keşiş eydür ben ḥavārilerdenem A22a
Ol ‘İsā peygāberin aṣḡābındanam
545. Ol sā‘at kim çıḡdı göge
Bir çalabın ismini dā‘im öge
546. Müfsid oldu ḡalāyıkı baḡaram
Ma‘zūl oldum içlerinden çıḡaram
547. Gelin bu yüzde ḡalmışam ḡarār
Ḥaylī müddet ki bundayım iy yār
548. Yene döndüm keşişe itdim sezā B22b
Nice vaḡit vardır ki bende itdün bize
549. Dedi beş yüz yıl var durur
Kim duā‘cıḡ buracıḡda oturur

---

⁵⁴¹ sen dedim: B didüm sen / Ol anı iki cihān güneşi aḡmedi

⁵⁴² eydir kitābımızda: B eydür kitābumuzda / (Oḡumuşuz evşāfını biz anı

⁵⁴³ adını: B anı biz / ‘İsā bize ma‘lūm itdi iy ‘azīz • Yalnız B’de:

Yine döndüm keşişe didüm iy yār
Ne ḡavüm sizsiniz baḡa virgil ḡaber

⁵⁴⁴ ben ḥavārilerdenem : B Keşiş eydür havāriyündenüm / peygāberin aṣḡābındanam: B
peygāberün yārı benem

⁵⁴⁵ sā‘at kim: B sā‘atde kim ‘İsā / dā‘im öge: B öge öge

⁵⁴⁶ oldu: B olmuş çoḡ | baḡaram: B görürem / oldum: B olup | çıḡaram: B yürürem

⁵⁴⁷ Dir gelüben bunda ḡılmışam ḡarār / müddet ki bundayım: B müddetdür bundayam

⁵⁴⁸ yene: B yine | itdim: B didüm | sezā: B size / Ne ḡadardur bundayız idün bize • A nüshasındaki 548
ve 549. beyitleri B nüshasında ters sırayla kaydedilmiştir.

550. Gice gündüz dilegüm budur benim
Hâtim-i hayr ola çıka canum
551. Çünkü geldi bu cevâb andan baña
Yene döndüm bir haber şordum aña B23a
552. Dedüm ey şâhib-i 'İsâ şol çemen
Bir canavar gördüm anda şimdi ben
553. Gördüğüm yok ancılayın canavar
Negü kimse gördiği ne mişli var
554. Nedir adı anıñ eydivirgil baña
Biz anı göricegez kıldım taña
555. Yene döndi baña keşiş söyledi
Ne canavar anı şerh idiñ idi
556. Eydür anı adı Dabbetü'l-arz dedi B23b
Haq ta'âlâ anı vaqıt-i âhirçün qodı
557. Ol çemen içinde dâ'im otlar ol A22b
Şuña degin kim açıla aña yol
558. Emir olıcaq ol gör kim tura
Gire dünyâ mülkine cevlân uram

---

⁵⁴⁹ Didi biş yüz yıl bir sâ'at-durur / Kim duâ' cuñ bu aracuqda olur

⁵⁵⁰ benim: B benüm / hâtim-i hayr ola B: hâtimetü'l-hayr-ile

⁵⁵¹ yine: B yine

⁵⁵² dedüm... şâhib-i: B didüm iy aşhâb-ı

⁵⁵³ gördüğüm yok: B görmemişem / negü kimse gördüğü: B: ne hüküm-ise gördüğü

⁵⁵⁴ adı...eydivirgil: anuñ adı digil sen / kıldım: B kıldum

⁵⁵⁵ Gerü döndi keşiş baña söyledi / Ne canavardur anı şerh eyledi

⁵⁵⁶ Eydür anuñ dabbetü'l-arzdur adı

⁵⁵⁷ dâ'im: dâim / aña: B doğru

⁵⁵⁸ olıcaq...kim: B iricek aña kim gerek / mülkine: B milkine | uram: B ura

559. Safā ve Merve arasından ol çıқа
Maḥlūk anıḡ ʿ aḡametine baқа

560. Ayağı yerde ola gökde¹⁴⁰ başı
Ḥayrān ola yüzine baқан kişi

B24a

561. Bir elinde ʿ aşası ola Mūsā'nıḡ
Bir elinde ḡātimini Süleymān'ıḡ

562. Her kime kim yüzüḡi karşı vire
Ṭutarsa arta yüzinde қара

563. Her kime kim karşı ʿ aşāya duta
Ağ ola yüzü anıḡ nūra bata

564. Ol қара yüzlü kāfirler öliser
Ṭamu içinde muḡalled қaliser

565. Ol yüzü nūrlu olan mü'min ola
Şaḡib-i taḡvā ve ehl-i dīn ola

B24b

566. Nice ʿ alāmetler anda görine
Kimi şād ola kimi yerine

567. Gün gerek kim maḡribden ṭoḡā
Şanma ki duʿ ā ıraқ göge aḡa

⁵⁵⁹ ol çıқа: B çıқа / anıḡ: B anuḡ

¹⁴⁰Söz A nüshasında olarak yazılmış. Ancak anlamı ve B nüshasındaki yazımı dikkate alındığımızda "gökde" olarak okumayı uygun gördük.

⁵⁶⁰ yer: B yerde

⁵⁶¹ ʿ aşası Mūsā'nıḡ: B ʿ aşā Mūsā'nıḡ / ḡātimini Süleymān'ıḡ: B ḡātemi Süleymān'ıḡ

⁵⁶³ karşı...duta: B ʿ aşāyı karşı ṭuta / ağ: B aydın | anıḡ: B anuḡ

⁵⁶⁵ O yüzü nūrlu müslimānlar ola / Şaḡibü'l-taḡvā mü'minler ola

⁵⁶⁶ Niçe dürlü hem ʿ alāmet görüne / Şād olacaḡlar niceleri yirine

⁵⁶⁷ kim: B kim girü / Şanmaḡuz kim duʿ ānız maḡbül ola

568. Tövbeler kapusu anda yapıla
Devlet anuñ kim tövbe öñdin kıla
569. Nicesi ayrıķ tevbeler olmaz kabül
Tevbe kıla şimdiden devletlü kul B25a
570. Çün eşitdim ya imām bu sözleri A23a
Dañı artdı göñlümün sevdaları
571. Yene döndüm keşişe itdim cevāb
Yimek içmek nerden itdün ħiṭāb
572. Keşiş eydür ħarnıñ açdır meger
İşbu sözün beni baña eger
573. Şol dere içinde girgil dañı
Ķarnıñı ŧoyur ve andan gel ey añı
574. Vardım andan dereye girürem B25b
Bir müsevver bañçe anda görürem
575. Yidim anıñ yemişinden ħarnım ŧoyar
İçerem şuyundan şusuzlığım ħanar
576. Yene çıķdım bañçeden ben giderem
Geldim ol keşişe gör ki ne direm

---

⁵⁶⁸ tövbeler: B tevbeler / kim tövbe: B tevbesin

⁵⁶⁹ nicesi ayrıķ: nice ayrıķ

⁵⁷⁰ eşitdüm: B işitdüm

⁵⁷¹ yene: B yine itdim cevāb: B didüm size / nerden itdün: B neden eydün | ħiṭāb: B bize

⁵⁷² ħarnıñ açdır: B ħanuñ açdurur / Uşda sözün seni ol yaña çeker

⁵⁷³ ve andan gel ey: B ŧoyur girü gel iy

⁵⁷⁴ vardım B indüm | dereye: B ol dereye / müsevver: B münevver

⁵⁷⁵ Yirem ol yemişleri ħarnım ŧoyar / şuyundan şusuzlığım: B şudan şusuzluğum

⁵⁷⁶ yene çıķdım: B yine çıķdım / geldim: B geldüm | ki: B kim

577. Dedüm ey keşişe paralansa tonuñ
    Qalur-ise şöyle yalıncaq tenüñ
578. Bulına baħçe içinde geyesi
    Kim getüre saña ayruq geyesi B26a
579. Yene döndi sözüme virdi cevāb
    Görünce geldi anıñ sözi şavāb
580. Döner eydir şuda gemiler gelür
    Her gemi içinde bunca erler gelür
581. Yazda kışda giyesi bunlar baña
    Getirirler geyerem nidem saña
582. Bir gidince bir daħı olur ħazır
    Eksik itmez ol kerem issi qadir
583. Baña bir cübbe göñlek virür A23b B26b
    Eksinde anuñ baña geyürür
584. Eydür ıssı ve şovuqdan ey yār
    Budur señi bekleyen meger
585. Ol daħı aħı giyesim dünyāda
    Bunca müddet seferümde ey dir

---

⁵⁷⁷ dedüm ey: B didüm iy

⁵⁷⁸ geyesi: B yiyesi / getüre: B getüre | geyesi: B giyesi

⁵⁷⁹ yene: B yine / anıñ: B anuñ

⁵⁸⁰ döner eydir: B döndi eydür / erler gelür: B er olur

⁵⁸¹ yazda...giyesi: B yaz ü kış geyesümi / getirirler: B getürürler

⁵⁸² Bir gidince birisi olur ħazır /eksik: B eksük | qadir: B qādir • B nüshasında ikinci mısradada "ol" ve "issi" sözlerinin arasında satırın üstüne şeklinde yazılmış sözü "kerem" olarak okumayı uygun gördük.

⁵⁸³ cübbe göñlek: B cübbe ü bir göñlek / Yüñden-idi anı baña giyürür

⁵⁸⁴ ve...yār: B da şovuqda giy şunı / Bekleye şovuqdan ıssıdan seni

586. Keşişle tırmışken ben söze
Gemiler geldi şudan yüze yüze

587. Bu keşiş ol gemileri çün görür
Şundi bir biz pāresi ele alur

588. Bulara karşı bu bizi çün şalar
Keşiş biz şaldığını anlar görürler

589. Çıkdılar cümle katına geldiler
Öñünde ʿ izzet ikrām kıldılar

590. Dediler ey dānımız ulusı
Duʿ ādan unutmasın bizi

B27b

591. Keşiş eydür bir işim vardır
Bitürüñ kim duʿ ā kılam ben size

592. Dediler kim işüñ vir bilelüm
Başaralum saña hizmet kılalum

593. Dilerem ben bu yigidi alasız
Çanda varursañız anda şalasız

---

⁵⁸⁵ Ol durur āhır geyesüm dünyāda / ey dir: B iy dada • Yalnız Bʼde:

Yırtılcağ anca yalın yürürem
Nice vākıʿ alar anda görürem

Anı kim gördüm cihānda bir kişi
Görmemiş ola ne irkek ne dişi

(B27a)

⁵⁸⁶ keşişle tırmışken: B keşiş-ile tırur iken / gemiler...şudan: B denizden yüze yüze

⁵⁸⁷ pāresi: B pāresin

⁵⁸⁸ Yile karşı ol bizi bir kez şalar / Çün bunun biz şaldüğün gördiler

⁵⁸⁹ İleyinde ʿ izzet ikrām kıldılar

⁵⁹⁰ Didiler kim iy dānımız ulusı / unutmasın bizi: B unutma iy tañrı hāşı

⁵⁹¹ işim vardır: B işümüz var bize / duʿ ā kılam ben: B ben duʿ ā kılam

⁵⁹² Didiler kim nedür eyt bilelüm / başaralum: B bitürelüm

⁵⁹³ ben: B kim / varursañız: B kim varsañız

594. Bu Muḥammed'in yārıdır bileñüz
Siz buña ' izzet ikrām kıluñuz B28a
595. Bunlar eydir biz Muḥammed'i bilmezüz
Ne kişidür çün anı bilmemüz
596. İllā seniñçün anı biz alalum A24a
Deñiziñ öte yanına şalalum
597. Ol yaña çıkarıcağız kendi gider
Çünkü keşiş bu işe virdi haber
598. Aldılar beni gemiye girdiler
Gemiñ yelkenleriñ açdılar
599. Bir zamān deñiz içinde gitdiler B28b
Hoş eminlikler zevķler itdiler
600. Şu yüzünde gider-iken bir gice
Eşiť imdi ħālimizi görünce
601. Dört yañadan muħālif yeller eser
Ol gemi enleriñ¹⁴¹ bağrın keser B29a

⁵⁹⁴ Bu Muḥammed yārı-durur biliñüz

⁵⁹⁵ Muḥammed'i: B Muḥammed / çün... bilmemüz: B hiç ħaberdār olmazuz

⁵⁹⁶ biz B'de *yok*. / Bu deñiziñ ötesine şalalum

⁵⁹⁷ gider: B gide / Kendü bilür nice iderse ide

⁵⁹⁸ girdiler: B urdılar geminüñ / Geminüñ yelkenerini ħurdılar

⁵⁹⁹ / eminlikler zevķler: B eminlik bile zevķ • Yalnız B'de:

Ol kāfirler arasında giderem
Gice gündüz zıkr-i tesbiħ iderem

Ķalb içinde bitürürem bu işi
Bilmez her kız bunlardan bir kişi

⁶⁰⁰ yüzünde: B yüzinde / İşid imdi ħālümüz oldu nice

¹⁴¹ Sözü metinde kaydettiğimiz şekliyle okuduk ancak anlam atfedemedik.

⁶⁰¹ enleriñ: B isleriñ

602. Gāh olur yelkeni şarğa çıkar
Gāh yine dönübeni ğarba çıkar
603. Gemi sergerdān olup yürür şuda
Düşdi gemi enlerini¹⁴² cānı oda¹⁴³
604. Cümlecigi zar zar iniler
Bir birinden helāllik diler
605. Ol kadar feryād iderler yā imām
Deñiz içi ğulğula taldı tamām
606. İyderem yā yigitler nolduñuz
Ne katı feryād-ı nefrīn kıldıñuz B29b
607. Bunlar eydür yā yigit öñüñe baķ
Gör ne müşkil işe şaldı nūr-ı Haķ
608. Öñüme baķdum görürem ey hōca
Bir mu^c azzam tağdır yolaķ yüce
609. Varmış ol tağın adı daħı A24b
Görmemişem ancılayın tağ daħı
610. Mi^c rāca çıkıcağaz anı beni
Gördi haber virdi bize ey anı B30a

---

⁶⁰² Gāh olur yil gemiyi şarğa gider / Gāh yine döndürür ğarba gider

¹⁴² Sözü metinde kaydettiğimiz şekliyle okuduk ancak anlam etfedemedik.

⁶⁰³ / Gemicilerin cānı düşdi oda

⁶⁰⁴ Cümlecüğü zarı zarı iniler / Bir birinden helāllığın diler

⁶⁰⁵ deñiz: B gemi

⁶⁰⁶ Eydürem ben iy halāyık nolduñuz / feryād-ı nefrīn: B nefrīn feryād

⁶⁰⁷ müşkil... nūr-ı: B turlığa şaldı bizi

⁶⁰⁸ ey: B iy / tağdır: B tağ tırur

⁶⁰⁹ varmış: B varmışmış / tağ: B bir

⁶¹⁰ / Görmüş ol bize haber virdi anı

611. Anda eşitdüm bu tağın ahvālını
Taşdıķ itdüm cümle beni ef' ālini
612. Yedi kat deñiz altında deñiz ağı
Zulmāt-ı deñizmiş ey hācı
613. Anda varan gemi ğarķ olur-imiş
Şanma kim varan kırtulur-imiş
614. Bunlar eydür biz ğarķ olduķ uş
Ey dirigā hasret-ile kıldıķ uş
615. Ben eşitdim barmağım görünürem
Tekbīr-ile şehādet getirürem
616. Derd-ile hasret odı bizi yaķar
Cümlemüzüñ gözi ol tağā baķar
617. Bir ' azamet mevc uruben götürür
Gemümüzü çünki ol tağa yetürür
618. Şöyle urdı gemi tağa yere
Taħda taħda ayrulup oldu pāre
619. Ğarķ olur gemi içinde negi var
Ademī zāt altun aķçe negi var
620. Beni bekler ol çalar¹⁴⁴ hōcası
İşit imdi hālüm oldu nicesini

⁶¹¹ Andan işitdüm bu tağın ahvālını/ beni ef' ālini: B resül kavlini

⁶¹² deñiz altında deñiz ağı: B yir altına deñin ucı / Zulmete deñin irişmiş iy hācı

⁶¹³ / Ādemī içindeki ölür-imiş

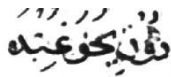
⁶¹⁴ biz: B biz dağı / Kıldıķ ol hasret odını biz de nüş

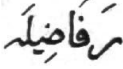
⁶¹⁵ Bu beyitten itibaren B'de yok.

¹⁴⁴ Sözü metinde kaydettiğimiz şekilde okuduk, ancak anlam atfedemedik.

621. Yapışup bir tahtacuğa dururum
Tahta üstüne yüzümi ururam
622. Yedi gün yedi gice gitdim yere
Şu yüzine biçāre ve āvāre
623. Şöyle sergerdān oluban görürem
Dirliğimden omuzumı keserem
624. Aşağa şu yuḡaru hem semā
Elüm irmez orada ammā semā
625. Bilmezem-ki ḡancarū gider yolum
İyderem-ki yaḡın iriḡdi ölüm
626. Yedi günden ḡonra beni kenara
Bir cezāreye ḡıḡardı şu ayra
627. Ḣün cezāreniḡ içinde girürem
Dürlü yemiḡ anda görürem
628. Her aḡacıḡ yapraḡı vardır gere
Muz yapraḡına beḡzerdür her biri
629. Degme yapraḡını bir kiḡi bürine
Girürem ol baḡçe içine yene
630. Yemiḡin yidim şuyundan içerem
Bir zamān ol baḡçede hoḡ geḡerem
631. Bir ay ol baḡçe içinde yürürem
Ṣuram dört yaḡa cevelān oluram

632. Gündüzün segir ider uçdan uca
Gice yatmağa çıkaram ağaca
633. Ben bir gün ağaçdan yürürüm
Bir canavar çıktı şudan görürüm
634. Çün-ki gözüm gördi anıñ yüzünü
Gitdi 'aqlım işidicek sözünü
635. Yüzüm üstüne düşdüm yâ 'Ali A25b
Yetmedüm aḥşama dek eşit ḥâli
636. Aḥşam olunca yine tırdum aḥı
Yatmağa bir ağaca çıkdum daḥı
637. Bir āvāz geldi ki eyle şanuram
Gök gürlledi deyü şanuram
638. Hoş faşih lisân-ile öger Ḥaḳḳ'ı
Çağırurdır ey şun' -ı issi bâḳi
639. Medh eyler resûli getirir dile
Medh idüp dört yâreni daḥı öger
640. Bunı dedi daḥı ebsem tırdı ol
Şanki cānım üstine od degdi ol
641. Bir zamān fikr eyledüm
Başladum tesbîḥ-ile zıkr eyledüm
642. bir āvāz geldi yine
Kim ne beñzer ol daḥı çağırana

643. Ol dağı medh eyleyüp öger pādişāhı
Ol ‘ālemleri yaradan Allāh’ı
644. Hem Muḥammed Muştafā’ya medh ider
Hem anı dilemezse ḳadḥ ider
645. Medh ider aşḥābı cümle öger
 ḥācılara söger
646. Ol-dağı ebsem olıcaḳ yā imām
Ben ağaçdan şarıya döndüm tamām
647. Bir canavar çığdı deñizden gelür
Toğrı benim ḳatıma ‘azm ḳılır
648. Geldi ağaç dibine anda turur A26a
Aşağadan yuḳaru bañā selām virür
649. Döndi eydür insīsin yā yigit
Ben dedim insiyem belī eşit
650. Baña eydür kime ḫaparsıñ bire
Ben dedim-ki ḫaparam ol cebbāra
651. Hem severem ol Muḥammed resūli
Hem aşḥābıyam anıñ hem ḳulı
652. Nazar itdüm ben anıñ ‘āzāsına
Ḥayrān oldum ben baḳdum mişāsına
653. Başı arslan başına beñzer anıñ
Ayağı ayaḳlarına aslanıñ

654. Beñzerdi cismi ni' meti kuşına
Kāfir ola meşk idenler işine
655. Balık arkasına beñzer arkası
Ben dedim-ki ey canavarlar hası
656. Bir su 'ālüm vardır benim saña
Şorarsağ sen cevāb virgil baña
657. Üç kez āvāz işitdüm ben bu gece
Ne āvāzdur çağırın kişi nece
658. Düñdi eydür şol deñiz mālikleri
Kim deñiz içinde olur begleri
659. Dā'im anlar bunda gerek kim çıka
Tebīh-ile zıkr oқыyalar Haqq'a
660. Bunların āvāzıdur ol āvāz
Gün nice bekledi ol beni niyāz
661. Sen eger kāfir-iseñ şimdi yere A26b
Seni kılmışlar idi pāre pāre
662. Çünkü mü'min-señ yokdur elem
Bekledi seni ol hālīk-i levh'ül-ķalem
663. Bunı eydür dağı katımdan gider
Kendü özin deñize ğarķ ider
664. Ben yine indim ağaçdan gezerem
Kıyğuya tırup candan bezerem

665. K̄urān'ıñ nıŝfin oqıyınca tamām
Gezdim ol miŝā içinde ya imām
666. Aḥŝāmdaḡ guŝŝalu yürürem
Aḥŝām olıncaḡ baḡu ben görürem
667. Bir ıraḡ görüñdi benim gözüme
K̄ulaḡ urḡıl yā imām bu sözüme
668. Ben dedim-ki şol ıraḡa varayım
İnsiler var anda göreyim
669. Döñdüm andan 'azm iderem ya imām
Ya' nī ıraḡā ḡarŝu giderem tamām
670. Nice kim dedim yaḡın ola ıraḡ
Varduḡınca ol daḡı gider ıraḡ
671. Gide gide yolum irer bir yere
İrdüm aḡa gördüm bir maḡāra
672. Ol maḡāranıḡ içinde ey başa
Dürr-i cevherdür tolu başdan başa
673. ünkü ol māl-ıla genci görürem
şükür idüben secdeye yüz ururam
674. Nice darlıḡlara ŝoḡdı Ḥaḡ beni
İllā şükür kim ŝoḡra beni ḡıldı ḡanı
675. Gidicegez bundan alayım bile
Gerek ola ıkıcaḡ baḡa eyle

676. Ben bir zamān bu fikr-ile dururam
Ol maġāranıñ içine girürem
677. Bir mu‘azzām ejderhā gördüm turur
Cānım ürker gözüm anı görür
678. Burnınıñ deliklerinden od çıkar
‘Aqlım azar çün gözüm aña baķar
679. Açar aġzın ħamle kılar yā imām
İyderim-kim va‘demüz oldu tamām
680. Daġı bir kezdür dige Allāh dedim
Meded eyle yā Resūlullah dedüm
681. Ben deyicek bunu yılan gider
Bilmezem-kim ķankı yaña ‘azm ider
682. Ayrık anı maġārada görmedüm
Ķançaru gitdüġünü hiç bilmedüm
683. Başladum Ķurān okıdum ben gene
Geldi üç on çün eşitdim hem yene
684. Çaġırur ki ey okuya ķurānı
Āyet-ile beyyināt’ür-raġmānı
685. Beşāret olsun saña cinnī degül
Bu maġāra meskeni kāfir degül
686. Cümle mü’min müslimāndır bini
Ķamu bilür nice dīn erkānı

687. Tañrı ulları Muammed ümmeti A27b
ahrider nice ‘āşı mel‘ ūn la‘ neti
688. ünkü geldi bu āvāz adan yaa
Ben yene dōndüm cevāb virdüm aa
689. Ne bilürsin dedim Muammed’i
Kim anı olan olupdur adı
690. On gelür kim Nū zamānında hemi
ūfān oldu şuya dūşicek gemi
691. Yetmiş iki ā’ifeden aldı Nū
Bunları ift ift gemiye odı Nū
692. Ol gemiden idi bile aşlımuz
Ol zamāndan aldı bizim neslimüz
693. Ol eşreden bilürüz peygamberi
amu dinlerden anu ayrı dīni
694. Ben dedim-ki vācib oldu pes size
Anı-ün delil oldu ol söz bize
695. Yolu gösterivir hā’if gidem
Ben kendü müşgil işlerimi al idem
696. Medīne şehri benim şehrimdürür
Ol Muammed Muştafa yārümdürür
697. Ayrık anı maārada görmedüm
anaru gitdüğünü hiç bilmedim

698. Ben anıñ aşhābıyam siz biliñüz
Nice ıarlıqlara düşdim yalnız
699. Dilerem luḫı eylesiñ
Nereye gider yolumı diyesin
700. Ün gelür kim şu kenarında yigit A28a
Yoluñ andan gider güri git
701. Geçdüm andan yola düşdüm giderem
Ben benüm işlerümü fikir iderem
702. Çünkü dört gice ve dört gün giderem
Ne ādemī ve ne canavar görürüm
703. Ol issüzlikden giderken eşit
Öñümden çıka geldi bir yigit
704. Gördüm anı yüzi beñzer güneşe
Görmedüm ancılayın güzel beşe
705. Çün sevinür gözlerim anı görür
Geldi ıatuma baña selām virür
706. Şöyle taḫlu dil-ile söyler baña
Ben işitdüm sözünü kıldım şaña
707. Eydür aḫı yigit ḫāliñ nedür
Gelişñ nerden aḫvāliñ nedir
708. Söyledüm gördüğimi bir bir aña B30b
Seferimden cümlesin öñden şoña

---

⁷⁰⁸ B nüshası buradan devam ediyor. • söyledüm gördüğimi: B söylerem gördüklerüm / seferimden: B seferümünden

709. Sözümi tamām işidicek gider
İşit imdi yā ḥalife kim nider
710. Anı gördüm bir mā'ide götürür
Başı üstinde ḳatıma yetürür
711. Öñüme ḳodı ṭa'āmından yedük
Ta şonca el-ḥamdülillah dedik
712. Orta yerden bākisini götürür
Üç gece üç gün ḳatımda yaturur B31a
713. Benim-ile mūnis oldı ol yigit A28b
Anıñ-ıla nolısar ḥālüm işit
714. Bir gün eydür baña eliñe alam seni
Eliñe virseñ añar mısıñ beni
715. Ben dedim-ki ḳul olaydum ben saña
Sen eger bu eyliğı itsen baña
716. Dañı henüz tamām olmadan sözüüm
Bañar-iken yüzine anıñ gözüm
717. Yetdi yerüñ yüzine yuvalanur B31b
Ol yeriñ topraḳlarına belenür

---

⁷⁰⁹ tamām işidicek: B tamām idincegez / ḥalife kim: B imām baña

⁷¹⁰ / Başı üstine ḳatuma götürür

⁷¹¹ ṭa'āmından yedük: B ṭa'āmdan çün yidük / Ta toyunca el-ḥamülillah didük

⁷¹² yerden: B yirden / gece: B gice | ḳatımda yaturur: B ḳatımda oturur

⁷¹³ Benüm-ile mūnis olur ol yigit

⁷¹⁴ baña... alam: B kim baña alsam / İlüñe varsam aña-mısıñ beni

⁷¹⁵ dedim-ki: B didüm kim | alaydum ben: B olayum

⁷¹⁶ dañı henüz: B henüz dañı / anıñ: B anuñ

⁷¹⁷ yüzine: B üstine / yeriñ: B yerüñ | belenür: B bulanur

718. Silkiniben ben uru tırdı ey aḫı
Anı gördüm bir kuş oldu ey saḫī
719. Döndi eydür ayağımı tıt yā yigit
Ben nekim idersem anı it
720. Sen eger benim sözümü tıtasın
Şağ selāmet meziliḡe yetesin
721. Ayağımı şalı-verirseḡ saḡa
Zīyan olur şoḡra sögersin baḡa B32a
722. Yapuşuram ayağına ol uçar
Aldı beni yedi deḡizi geçer
723. Bir zılmāt cezīresine yetürür
Aşağı kodı beni kendi oturur
724. Çünkü kırtulur elimden ayağı
Anı gördüm ādem oldu bayağı
725. Döndi eydür baḡa iki gözüm
Ben ne-dersem işidesiḡ sözüm
726. Bir işim var seniḡ-ile bütürem A29a B32b
Dağı seni menziliḡe yetürem

⁷¹⁸ silkini ben: B silkünübenüḡ | uru: B yine | aḫı: B dağı / saḫī: B aḫı

⁷¹⁹ ayağımı tıt: B ayağımı tıt yā / idersem...it: B eydür-istem anı işit

⁷²⁰ benim: B benüm / Şağ esen hem mezilüḡe yetesin

⁷²¹ ayağımı şalı-verirseḡ: B ayağımı şalı-virürseḡ

⁷²² deḡizi: B deḡizden

⁷²³ zılmāt: B karşı / kodı...kendi: B kıor beni anda

⁷²⁴ kırtulur elimden: B kırtuldu elümden

⁷²⁵ baḡa: B baḡa iy / ne-dersem işidesiḡ: B nedirem işidür-iseḡ

⁷²⁶ işim var seniḡ-ile: B işüm var seniḡ-ile / Seni dağı menziliḡe yitürem

727. Beni anda bırağur kendü gider
İşit imdi yā ḫalīfe kim nider
728. Döndi baña eydür imdi ṭuralum
Bir işimiz var anı başaralum B33a
729. Ol işimiz biticek alam seni
Eletüp menziliğe şalam seni
730. İki tağın arasında irerüz
Deresinde bir şu açar görürüz
731. Şu kenarında yene bir mağāra
Çapusu altun gümüş kelidür yere
732. Ol kelidde yazılı Allāh adı
Hem Muḫammed Resūlullah adı
733. Hem Süleymān Taḫrı'nın peygamberi B33b
Gördüm üstünde yazılmış ey anı
734. Çapuyı findığıyla bir kez urur
Açar ol çapuyı içerü girür

---

⁷²⁷ bırağur: B bırıç / yā: B iy • Yalnız B'de:

Vardı bir yay bir niçe finduğ alur
Ṭoğrı benüm çatuma degin gelür

Bana bir yay üç dağı finduğ virür
Kendi oçurmuş-iken uru çurur

⁷²⁸ Döndi eydür yā yiğit ṭur varalum / işimiz: B işümüz

⁷²⁹ işimiz... alam: B işümüz iletem / eletüp meniliğe: B iledüb menzilüğe

⁷³⁰ İki tağın arasına irevüz / görürüz: B görevüz

⁷³¹ yene: B yine / kelidür: B kilid

⁷³² kelidde: B kilidde

⁷³³ Taḫrı'nın: B Taḫrı'nun / Kilid üstinde yazılı adları

⁷³⁴ Çapu-ile finduğ-ile bir kez urur / açar...çapuyı: B açılır ol çapu

735. Baña dağı dir ki girsen ey yere
Ben dedim-ki gireserem ne çare
736. Bir kez olur ağı ölmek olayım
Hem teşvişlerden emîn olayım
737. Gördüm anda iki arşlân görürüm
Bu nigârım arşlâna karşı vurur görem B34a
738. Ol öñümce ben ardınca varuram
Ol iki arşlâna hamle kılıram
739. Fındığıñ birisin anlara urur A29b
Anlar dağı yüzlerini döndürür
740. Getdim anda yâ imâm eşit hâli
Bir kapu dağı görürem yâ ‘ Alî
741. Kapu üstünde gümüş kelid var
Aña dağı urdı bir fındık yâr
742. Kapu açılır içerü girürem B34b
İki ejderhâ mu‘ azzâm görürem
743. Bunların nefeslerinden od çıkar
Nefesi kime doğunursa yaçar

---

⁷³⁵ dir ki...ey: B dir-ki gelse-ki / dedim-ki...gireserem: B didüm kim giriserem

⁷³⁶ olayım: B olayum / hem: B iş bu

⁷³⁷ gördüm: B girdüm | görürüm: B görürem / Ol öñümce ben ardınca girürem • B nüshasında mısraların yerleri değişiktir

⁷³⁸ Bunı gördüm arslâna karşı gider / arşlâna... kılıram: B arslân baña hamle ider

⁷³⁹ İki fındık-ile arslâna urur / İkisi dağı yüzünü döndürür

⁷⁴⁰ Geçdük andan yâ imâm işit hâli /

⁷⁴¹ üstünde...kelid: B altundan gümüş kilid / fındık: B fınduk iy

⁷⁴² açılır: B açıldı | girürem: B girürüz / görürem: B görürüz

⁷⁴³ nefeslerinden: B ağızlarından / kime doğunursa: B neye toğunursa

744. Eyiderem ey sun-ı ʿissi ğani beni
Nice şiddetlere¹⁴⁵ uğratdın beni

745. Bir belādan emīn olmadan daħı
Bir belāya daħı uğratdın daħı

746. Ejderhālar¹⁴⁶ çün beni baķar görür
İkisi daħı hem yerinden ıurur

B35a

747. Yene ıurdu niġarım ķarşı gider
Gördüm ejderhālar ħamle ider

748. İki fındıķ anlara daħı urur
Anlar daħı yüzlerini çevirür

749. Geçüp andan ilerü girdük şāh
Bir kıızıl altun ķurulmuş taħtgāh

750. Taħtıñ ayaġı kıızıl yāķütdan idi anıñ
Vir şalavāt şādumān olsun cānuñ

751. Taħtıñ üstünde girürem bir serīr
Yatur ol serīr üstinde bir emīr

B35b

---

¹⁴⁵ Söz A nüshasında olarak yazılmış. Ancak anlamı ve B nüshasındaki yazımı dikkate aldığımızda "şiddetlere" olarak okumayı uygun gördük.

⁷⁴⁴ Eydürem kim zihī sun ʿ issi ğanī / Bunca şiddetlere uğratdı beni

⁷⁴⁵ olmadan daħı: B olmadın aħı / daħı uğratdın: B yine uğradım

¹⁴⁶ Söz B nüshasında olarak yazılmış. Ancak anlamı ve A nüshasındaki yazımı dikkate aldığımızda "ejderhālar" olarak okumayı uygun gördük.

⁷⁴⁶ beni: B bunı / hem yerinde: B daħı ķuyruk üstine

⁷⁴⁷ yene: B yine | niġarım: B niġarım / gördüm ejderhālar: B gördi yılanlar ıurur

⁷⁴⁸ İki fındıķ daħı anlara urur / Ol iki daħı yüzün döndürür

⁷⁴⁹ Geçdük andan bu kezın gördük iy şāh / ķurulmuş: B urulmuş

⁷⁵⁰ Ayaġı kıızıl yāķütdandur anuñ / şādumān: B şādukām

⁷⁵¹ Taħtıñ üstünde görürem bir serīr / üstinde bir: B içinde

752. Arkası üstünde yatır ol kişi A30a
Ḥayrān oldum ben göricek bu işi
753. İki eli gögsi üstünde тұrur
Nūrı çıkar çevre yaña balk urur
754. Barmağında¹⁴⁷ bir nūruñ vardır dağı
Ol qaşı var ol yüzüğün ey saḥī
755. Birisinde yazulu Allāh adı B36a
Birisinde hem Resūlullah adı
756. Birisinde ḥātemi Süleymān'ıñ
Kim ʿ alemler ḥükmine fermān anuñ
757. Nūr çıkar ol yüzükden balk urur
Ey güneş nūrlarını uṭandurur
758. Başı üstinde ḳandil aşılır
Altun-ıla gümüñ-ile yazılır
759. İki ejderhā başı ḳatında var
İki dağı ayağı ḳatında var
760. Bu nigārım yine findıḳlar alur B36b
Viridi ejderḫalara ḥamle ḳılır

⁷⁵² üstüne yatır: B üstünde yatur / ben göricek: B göricek ben

⁷⁵³ üstünde тұrur: B üstünde durur / çevre...balk: B dört yanına berḳ

¹⁴⁷ Söz olarak harekelenmiş. Ancak anlamı ve A nüshasındaki yazımı dikkate aldığımızda "barmağından" olarak okumayı uygun gördük.

⁷⁵⁴ Barmağında bir yüzüğü var ağı / Üç qaşı var ol yüzüğünün dağı

⁷⁵⁵ yazulu: B yazılı / hem: B ol

⁷⁵⁶ ḥātemi: B ḥātimdür / ʿ alemler...fermān: B ʿ alemler ḥükminde-idi

⁷⁵⁷ ol yüzükden balk: B yüzüğün berḳ / ey: B iy

⁷⁵⁸ üstinde: B üstlerine | aşılır: B aşılı / gümüñ-ile yazılır: B gümüñ-idi iy ulu

⁷⁶⁰ yine findıḳlar: B yine finduḳlar / viridi: B vardı

761. Döndi nigārım baña eydür bunı
Bunuñ için şaqlar-idim ben seni
762. Sen eger sözüñ eşidesiñ benüm
Degiserdür saña hayır ihsānım
763. Şol yüzüğe şimdi ben varısaram
Barmağından anı çıkarısaram B37a
764. Baña bu arşlān gele nefes ura
Düşem ölem çünkü giresin yere
765. Fındıgıñ birisini urğıl baña A30b
Diri olam haberim irse saña
766. Ben dedim-ki vir baña toğru haber
Ne kişidür bu yatan kişi ey yār
767. Döndi eydür bu Süleymān'dır nebī
O yüzük devlet yüzügi der anı
768. Benüm elime girürse beşe B37b
Hüküm iderem bu dünyaya başdan başa
769. Saña dağı māl memleket virem
Eletem seni iliğe hoş görem

---

⁷⁶¹ Döndi eydür yurduña iletem seni / Bunuñ-çün gizler-idüm ben seni

⁷⁶² eşidesiñ: B işidesin / hayır ihsānım: B hayrum ihsānum

⁷⁶⁴ bu arşlān: B bir yılan / giresin: B göresin

⁷⁶⁵ fındıgıñ: B fındıguñ | urğıl: B vurğıl / haberim irse: B hayrum irşe

⁷⁶⁶ dedim-ki: B didüm kim / ey: B iy

⁷⁶⁷ Süleymān'dır: B Süleymān'dur / yüzügi der: B yüzügidür

⁷⁶⁸ elime: B ol elüme / B'de yok.

⁷⁶⁹ eletem iliğe: B iletem ilüğe seni

770. Vardı çünkü yüzüğe hamle kıılır
Anı görür yılanlar karşı gelür

771. Yüzi ‘ avrat yüzine beşzer anıñ
Şacı ‘ avrat şâçına beşzer anlarıñ

772. Geldi ol yılan aña nefes urur
Düşer ölür çün gözüm anı görür

B38a

773. Fındığın biriyle anı ururum
Çün dirilür tırı gelür görürüm

774. Vardı yine yüzüğe hamle ider
Yılan urur buruşur cānı gider

775. Fındığın biriyle urdum anı
Diri olur kendüye gelür cānı

776. Vurdu bu kez hamle kııldı yüzüğe
Vardı yılan kapkara yandı canı oda

777. Bu kez eydür kıurtulur-ise cānuñ
Anca eylüge ire elüm benüm

B38b

---

⁷⁷⁰ vardı çünkü: B vardı ol / gördüm... karşı: B gördüm bir yılan çıkar

⁷⁷¹ yüzine... anıñ: B yüzi gibi yılanuñ / anlarıñ: B anuñ

⁷⁷² aña: B baña

⁷⁷³ Fındıkuñ birisiyle ururam / Dirilüp tırı gelür görürüm

⁷⁷⁴ yine: B yine / cānı gider: B hamle ider

⁷⁷⁵ Yine bir fındıkuñ-ile vurdum anı / olur: B oldu | cānı: B canı

⁷⁷⁶ Beyit B’de yok. B’de:

Uruşturdu kükremiş deve gibi
Döndi söyler baña eydür iy ebi

⁷⁷⁷ Buğur eger kıurtulur-ise canum / anca: B niçe • Yalnız B’de:

Vardı yine yüzüğe elin urur
Yılan urur bunu oda yandırur

778. Saña dağı māl memleket virem A31a
Yılan artık eşer etmeye görem
779. Döndi ol yılan benüm-ile söyledi
Çağıdı baña ‘ itābetler eyledi
780. Baña eydür ey günāhkār ‘ āṣī
‘ Āṣī olan kişi bulmaz ḥalāṣī B39a
781. Nice tarlıklardan virdi saña Tañrı ol
Seniñ-(i)le luṭfa iḥsān idi yol
782. Buna işidirsen anıñ-ıla işlediñ
Geliben Ḥaqq’ıñ peygamberini taşladıñ
783. Ol Muḥammed kerāmetine saña
Ḥürmet olsun emir böyle dir baña
784. Yoḥsa işlemişdim seni bundan beter
İllā yüzüñ qarası saña yeter
785. Bağ bu sözi eşidecegez yere
Götürüp ol yay virdim ben yere
786. Eyderem ‘ ayān eyle baña bu işi B39b
Ne kişidir bu oda yatan kişi

⁷⁷⁸ Çaldı bir finduğ anuñla ururam / İllā ayruğ eşer itmez görürem

⁷⁷⁹ ol B’de yok. / Baña ki çağıdı itāb eyledi

⁷⁸⁰ ey: B iy | günāhkār: B günāhkār-ı

⁷⁸¹ Bunca tarlıktan saña çün Tañrı yol / Virdi seniñ-ile iḥsān itdi ol

⁷⁸² Buna işidürsen anuñla işlediñ / Geliben peygamberini taşladıñ

⁷⁸³ böyledir: B böyledür

⁷⁸⁴ işlemişdim: B eylemişdüm / yüzüñ qarası: B bunuñ korqusı

⁷⁸⁵ B’de yok.

⁷⁸⁶ ‘ ayān: ki ‘ ayān | baña: B’de yok. / kişidir: B kişidür

787. Yılan eydir ol murdār cinnīler
Kim Süleymān'a ' āṣī-y-di bular
788. Yedi-idi altısı helāk olur
Ara yirde birisi bu daḥı kıılır
789. Bu daḥı seḥir-ile bunda gelür
Ya' nī kim Süleymān'ın ḥātemiḡ alur
790. Gör ki Taḡrı helāk itdi anı
Çünkü yılan baḡa söyledi bunı B40a
791. İderem ben bilmez-idim nideyim A31b
Fırkat aḡusın nūṣ ideyim
792. Anıḡ-çün işledüm ben bu işi
İlime iletdi beni bu kişi
793. Benüm-ile lütf-i kerem eylegil
Çancaru gider yolumu söylegil
794. Maḡāradan çıkmak için sen baḡa
Cevāb itgil şorduḡum budur saḡa
795. Döndi eydür yüziḡin al cinnīnüḡ¹⁴⁸ B40b
Al bile findıkların daḥı anuḡ

⁷⁸⁷ murdār: B mürīd-i / bular: B bular

⁷⁸⁸ helāk olur: B oldu helāk / bu... kıılır: B kııldı ne pāk

⁷⁸⁹ seḥir-ile: B siḥirle / ḥātemiḡ: B ḥatemin

⁷⁹⁰ helāk...anı: B nice helāk eyledi / baḡa...bunı: B bunı baḡa söyledi

⁷⁹¹ Eydürem ben bilmez-idüm nideyüm / fırkat: B nice fırkat

⁷⁹² anıḡ-çün: B anuḡ-çün / İlüḡe iletem didi bil bu kişi

⁷⁹³ / yolumu: B ṭarīḡum

⁷⁹⁴ çıkmak... sen: B nice çıkayum / cevāb...şorduḡum: B ḥaber virgil didiḡum

¹⁴⁸ Söz A nüshasında جيوك olarak yazılmış. Ancak anlamı ve B nüshasındaki yazımı dikkate aldığımızda "cinnīnüḡ" olarak okumayı uygun gördük.

⁷⁹⁵ findıkların: B finduıkların

796. Anları alup kapuya varasın
Ol iki arslānları göresin

797. Durup saña anlar hamle iderler
Varasın fındıklar-ıla gideler

798. Mağāradan taşra çıkup gidesin
Sen bu divün meskenine iresin

799. Bunun ehli çünki seni göreler
Menziliğe ileteler alalar

B41a

800. Şoralar saña nügārın çanı
İydesin nice depeledüm anı

801. İşidicek sözüñi şād¹⁴⁹ olalar
Çayğudan guşşadan āzād olalar

802. Yol üstünde tağ-idi it
Çavmi dahı dilemezdi eşit

803. Öldüğini çünki senden bileler
Anca saña izzet ikrām ideler

804. Yüzüğünü çünki sende göreler
Toğrı yol bunlar saña göstereler

A32a

B41b

⁷⁹⁶ varasın: B iresin / arslānları: B ejderhāları

⁷⁹⁷ Turub anlar saña hamle kıllalar / Urasın fındıklar-ile gideler

⁷⁹⁸ Kapudan taşra çıkıncağ şorasın /

⁷⁹⁹ göreler: B bulalar / menziliğe: B menziline

⁸⁰⁰ saña nügārın: B kim saña yoldaşın

¹⁴⁹ Söz A nüshasında **شَاد** olarak yazılmış. Ancak anlamı ve B nüshasında yazımı dikkate aldığımızda "şād" olarak okumayı uygun gördük.

⁸⁰² Tağı vü bağı-idi zıra bu it / eşit: B işit

⁸⁰³ ideler: B kıllalar

⁸⁰⁴ çünki sende: pamağın da / bunlar: B anlar

805. Yüzügi findıklar-ıla aluram
Çıkmağa kapu katına gelürem

806. Ejderhâlar beni görüp tırdılar
İki yañadan nefesi urdılar

807. Fındığı bunlara pertāv eyderem
Gözlerin yumar çıkaram giderem

808. Kapudan taşra çıkıcağız beşe
Uğrayı geldim kapuda bir kuşa

B42a

809. Düni gün tesbîh-i Allâh adı
Hem Muḥammed Resûlullah adı

810. Dir mü 'min degil-misiñ ey yere
Seni şimdi eylemişdim päre päre

811. Çünkü mü 'min-iseñ âzād olsun canun
Ol Muḥammed kerâmetine senüñ

812. Geçdüm andan yola düşdüm giderem
Âh-ile feryād efğāñ¹⁵⁰ iderem

813. Gözümüñ yaşı dökülür gözime görürem
Bir mu^c azzam kaçra yakın ururam

⁸⁰⁶ yañadan nefesi: B yañadın nefesler

⁸⁰⁷ fındığı: B finduğı eyderem: B iyderem / gözlerin: B gözlerini

⁸⁰⁸ çıkıcağız: B çıkıcağ iy / uğrayı geldim: B uğrayu geldüm

⁸⁰⁹ günü gün: B dünü gündüz

⁸¹⁰ Bir başa mü 'min degil misin yere / şimdi eylemişdim: B eylemiş-idüm

⁸¹¹ canun: B canuñ / Ol Muḥammede bağışladum tenüñ

¹⁵⁰ Söz metinde olarak yazılmış. Ancak anlam gereği "efğāñ" olarak kaydettik.

⁸¹² /B'de yok.

⁸¹³ B'de yok. / kaçra... ururam: B kaçra irdüm görürem

814. Sora sora çünki kaçra gelürem
Çok kaçravaş yöresinde görürem
815. Aralarında biri iken laţif
Gör-ki zībā hūsn-i hūb hūlkı laţif
816. Geldim anıñ katına virdim selām
Selāmumı çünki aldı ya imām
817. Döndi baña nigārıñ kanı A32b
Ben dedim cehenneme vardı cānı B43a
818. İşidicek bu sözimi şād olur
Kağğulardan guşşadan āzād olur
819. Döndi eydür Hağ sevindirsin seni
Nice kim bu gün sevindürdüñ beni
820. Eger ol mağsūdına yete idi
Cümle ‘ālem hağkını ota-idi
821. Kağ iderdi seni kendi özine
Eşidenler uyardı sözine
822. İllā şükür Tağrı helāk eyledi B43b
Dīn-i İslām yolunu pāk eyledi

---

⁸¹⁴ Şora şora kaçra yağın varuram / çok: B yüz • Yalnız B’de:

Her birinüñ aya beñzer yüzleri
Az durur zāhid yoldan sözlerem

⁸¹⁵ hūsn-i... laţif: B hūb kendüsi zarīf

⁸¹⁶ anıñ: B anuğ | virdim: B virdüm

⁸¹⁷ baña nigārıñ: B eydür baña yoldaşuğ / dedim: B didüm | cānı: B canı

⁸¹⁸ bu B’de yok. | olur: B oldılar / olur: B oldılar

⁸¹⁹ sevindirsin: B sevündürsün / nice kim: B nitekim

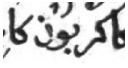
⁸²⁰ yete: B yite / Kağı ‘ālem hağkını otar-idi (*Otamak sözüne anlam atfedemedik.*)

⁸²¹ Kağ ideydi ol seni kendüzine / eşidenler: B işidenler uyardı: B uya-idi

823. Ol ölice sen mağāradan ey yār
Nice çıkdıñ baña virgil haber

824. İyderem ben yüzüğün aldım ağı
Anuñla çıkabildim ey saħī

825. Döndi eydür baña gerçektir sözün
Ol yüzük-ile ħalāş buldı özün

826. Anıñ-ıla ħalkı otardı
Vay baña yiteyidi

B44a

827. Cümle ħalkı yandururdu urı¹⁵¹
Kılurdu İslām'a ol bir qažā

828. İllā şükür Tañrı helāk eyledi
Yene döndi baña bir söz söyledi

829. Baña eydür yā yigit ħaliñ nedir
Nice düşdiñ bunda aħvāliñ nedir

830. Vaşf-ı ħālim aña bir bir söyledüm
Evvel āħir aña ma' lüm eyledüm

A33a

⁸²² B nüshasında her iki mısranın üstünde de "eylems" yazılmış.

⁸²³ ey: B iy / virgil: B bir baña

⁸²⁴ Eydürem yüzüğün aldım dağı / Anıñ-ıla çıkabildüm iy ağı

⁸²⁵ gerçektir: B gerçektür / yüzük-ile buldı: B oldı

⁸²⁶ anıñ-ıla otardı: B anuñ-ile otardı ol / Vay ol yire ki yiterdi ol

¹⁵¹ Sözü metinde kaydettiğimiz şekilde okuduk, ancak anlam atfedemedik.

⁸²⁷ urı: B adı / kılurdu: B getürürdi

⁸²⁸ illā şükür: B ne ise kim / yene: B yine (B nüshasında "söz" arasında elif var.)

⁸²⁹ ħaliñ nedir: B ħālün nedür / düşdiñ: B düşdün | aħvāliñ nedir: B aħvālün nedür

⁸³⁰ ħālim...bir bir: B ħālüm bir bir aña / aña: B çünkü

831. Yene döndüm ben dağı şordum aña B44b
Senüñ aḥvāliñ nedir etgil baña
832. Bir melik kızıydım ben der ey yigit
İmdi benim vaşf-ı ḥālīm eşid
833. Māteḳaddemler kitābın bir gice
Oturup oḳurdum uçdan uca
834. Bir kitābda görürüm ol resūl
Din-i İslām pāk erkānı uşul
835. Nebīleriñ şoñına ol geliser B45a
Dīn-i İslām anda zāhir olısar
836. Çünki adın oḳuram ben dil-ile
‘Āşık oldum cān-ıla göñül-ile
837. Şādılıḳdan uyḳuya virdi gözüm
Uyuyuben bunda buldum kendi özüm
838. Ol ‘āşī mel‘ ūn dā’imā yürür-imiş
Anda kim bir ḥūb nigār görür-imiş
839. Ve fitne ve hīle-ile alur-imiş
Toğrı kendi kendi evine gelür-imiş

---

⁸³¹ yene: B yine / aḥvāliñ...etgil: B aḥvālūñ nedür it

⁸³² Bir melikūñ kızı-idüm dir yā yigit / benim: B benüm | ḥālīm eşid: B ḥālūmi işit

⁸³⁴ görürüm...resūl: B görürem ben resūli / Ol dīn yolınuñ menḥarı hem uşūli

⁸³⁵ nebīleriñ: B nebīlerūñ /

⁸³⁶ Beyit B’de *yok*.

⁸³⁷ virdi: B varmış / Uyanuban bunda gördüm kendüzüm

⁸³⁸ dā’imā: B dāim | yürür-imiş: B yürürmiş / Çanda kim bir nigār görürmiş

⁸³⁹ Beyit B’de *yok*. Yalnız B’de:

Bizi bu nev‘ -ile bunda getürür
Her birimiz bunca yıldur oturur

840. Bunların ulucası benim ey yigit
Beni yavlağ severdi ol belid
841. Şükür uşda anı Tanrı helak eyledi
Ol helak oldu biz şad eyledi
842. Ne-dilersen muştuluğ itgil bize
Ben dedim elet dağı elimeze
843. Muştuluğım bu ola kim alasın
Siz beni ol menzilime şalasız
844. Döndi eydir bir div virem seni
İliş ucuna yakın şala seni
845. Her kaçan-kim il içine iresin
Sen bu yüzüğü dive viresin
846. Ben dedim-ki ilimi eger görem
Yüzüğü başım üstine virem
847. Bağa bir şeytân-ı cinnî götürür
Bindirür boynına beni götürür
848. Döne döne beni ışmarladı ağa
Ne dirse hep 'ayân olur bağa

---

⁸⁴⁰ benim...yigit: B benün yigit • Yalnız B'de:

İlla ben hiç yüzine bakmaz-idüm
Dilemezdim ağa yağışmaz-idüm (B45b)

⁸⁴¹ helak: B azad / biz: B bizi

⁸⁴² Ne dilersin muştuluğ digil bağa (Satır sonunda "bize" yazılmış.) / Ben didüm kim iletühüz ilümüze

⁸⁴³ muştuluğım: B muştuluğum /ol menzilime : B menzilüme dek

⁸⁴⁴ B Eydür aydam bir dive ala seni /İliş: B İliş | ucuna: B ucına

⁸⁴⁵ kim: B'de yok |il: B ilüñ | içine: B ucına /Sen: B Ol | dive: B cinnîye |viresin: B degüresin

⁸⁴⁶ dedim ki: B didüm kim |ilimi: B ilümi

⁸⁴⁷ bir: B'de yok |götürür: B getirür

⁸⁴⁸ dirse: B dir-ise |

849. Götürür beni cinnî segir ider B46b
Aldı beni geldigim yola gider
850. Beni ol-dem getürüp eydür baña
Vir yüzügi şunu virdim ben aña
851. Cinnî gitdi ben yalnız kaluram
Ol issizde zārîlıklar kıluram
852. Bilmezem-kim kankı yaña gideyim B47a
Hālîmi kime şikâyet ideyim
853. Derdim bir kenâra düşdüm giderem
Aynü'l-ḥayât ben urı görürem
854. Var-imiş yetmiş kâpusı ḥöce
Akar-ıdı şuyı kırk arşun yüce
855. Her kâpudan şuyı çıkar ey yere
Güneş anda gelicek batar yere
856. Bilmezim-ki kankı yaña gider ol A34a
Tağrı virmiş yir altında aña yol
857. Bir zamân bu arada ben çururam B47b
İçerüye kulağımı ururam

---

⁸⁴⁹ Götürür ol cinnî beni seyir ider / geldigim: B geldüğüm

⁸⁵⁰ ol dem: B anda|getürüb: B getürür / B'de yüzügi dir | virdim: B virdüm| ben: B'de yok

⁸⁵¹ cinnî gitdi: B gitdi cinnî / issizde: B isüzlüğünde | zārîlıklar: B zārî

⁸⁵² bilmezem-kim: B bilmezem kim / hālîmi: B hālîmi ideyim: B ideyüm

⁸⁵³ Turuban düşdüm kenâra giderem / ' Aynü'l-ḥazıyı anda görürem

⁸⁵⁴ var-imiş: B var-ıdı | ḥöca: B ḥöce / şuyı: B şuyı | kırk: kır

⁸⁵⁵ şuyı: B şuyı ki | çıkar: B çıkardı / gelicek: B varıcağ

⁸⁵⁶ bilmezim: B bilmezem | ki: B kim / yir altında aña: B aña yir altında

⁸⁵⁷ bu arada ben çururam: B ben bir kâpuda çururam

858. Dürlü dürlü avāzlar içinde gelür
Eşidicek anı ādem ḥayrān olur
859. Gürlemekler çatamaqlar yā imām
Şol kıyāmet günine beñzer tamām
860. Eşidicek zelzeleler avāzın
İçerü girdim bir kez ol avāzın
861. Gördüm anda cinnīler var-imiş uçar
Ki ‘ acāyib şekilde bunlar ey yār B48a
862. Fil gibi ḥortumları od gözleri
Söylicek yanḳulanur sözleri
863. Orta yerde bir ağaç gördüm yüce
Yatur anuḡ gölgesinde ḳoca
864. Yanında üstüne yatırdı beşe
Baḡlu-idi zincirle başdan başa
865. Bir gözi yoḡdı anıḡ ayaḡı B48b
Her kime baksa ḳan ḳaşırtırdı¹⁵² velī
866. Döndi baña söyledi eydir yigit
Nereden gelişin eydir eşit

---

⁸⁵⁸ avāzlar: B avāzlardur | içinde: B’de *yok* / eşidicek: B işidicek | ādem: B ādemī

⁸⁶⁰ İşiderem selāsıl avāzını / İçerü girdüm biraz azın اِزْطَیْ

⁸⁶¹ gördüm: B girdüm | var-imiş uçar: B gördüm ey yār

⁸⁶³ yerde: B yirde

⁸⁶⁴ yanında...yatırdı: B yanınuḡ üstinde yaturdı

¹⁵² قَانِرْطَوْرْ Sözü metinde kaydettiğimiz şekilde okuduk, ancak anlam atfedemedik.

⁸⁶⁵ yoḡdı...ayaḡı: B şanasın kim od yanar / Her kime bakarsa ḳanına ḳanardı

⁸⁶⁶ söyledi eydir: B söyler eydür /Ne yirdendür gelişin baña eyit

867. İyderem Medīne'den gelürem
Ol Muḥammed Muştafā'ya bilürem
868. Ben aşḥābıyam anuḡ azmışam
Serteser kaḑı temāmet gezmişem
869. Döndi eydir ol Muḥammed geldi-mi A34b
Dünyāya hem dāni zāhir oldı-mı B49a
870. İyderem ben yine geldi gitdi ol
İllā bize ʿ ayān oldı toġrı yol
871. Eşidicek yatır-iken oturup
Oḡur ol beni yanına götürür
872. Döndi eydür ḡalḡ içinde şehādet
Nicesi der var mıdur ʿ örf-i ʿ ādet
873. Ben dedim-ki cümle Allāh der bular
Hem Muḥammed Resūlullah bular
874. İşidicek bu sözümi yā emīr
Od daġı ḡurşun gibi şāni erir
875. Yene ya bir yanına nidem saḡa
Daġı döner bir ḡaber şorar baḡa

⁸⁶⁷ Eydürem ben Medīne şehrimdürür / Muştafā'ya bilürem: B Muştafā yārumdurur

⁸⁶⁸ aşḥābıyam: B şaḡābesiem / kaḑı: B kaḑ | temāmet: B milketini (Bu söze anlam atfedemedik.)

⁸⁶⁹ eydir: B eydür | geldi-mi: B geldi mi / Dünyā içre dāni zāhir oldu mı

⁸⁷⁰ iyderem: B eydürem | yine: B yine | geldi: B'de *yok* / Ta' yin eyledi bize ol toġru yol

⁸⁷¹ İşidicek ḡuru gelür oturur / götürür: B götürür

⁸⁷² nicesi der: B nicesidür

⁸⁷³ dedim-ki: B didüm kim | der: B dir / resūlullah: B resūldir dir •Yalnız B'de:

İş dutduḡça her sâ' atde bir kişi (B49b)
Her birinüḡ iledimekdür işi

⁸⁷⁴ B'de *yok*.

⁸⁷⁵ yine: B yine | yatır: B yatur

876. Eydir aḥı fücür ey yār
Ḥamır içmek zinā kılmak aşikār
877. Aḳcası aşıya virir kişi
Var mıdır anlardan eyder bu işi B50a
878. Ya yalan yire tanıklık virici
Ya zālīm kişilere dönüci
879. Ne Ḥaḳ yere kanlar iderler mi yere
Ḥaber eyle şorduğum budur yere
880. Ben dedim-ki bu didüğün çok-durur
Hiç bulasız yir menzil yok-durur
881. Yene döndi bir daḥı şordı ḥaber
Aḥa daḥı bir ḥaber virdim ey yār
882. Eydür ol mağāradan buḥar ey aḥı A35a B50b
Ḳurudu mı yoḥsa aḳar mı daḥı
883. Ben dedim-ki aḳmaz oldu ol durur
İllā henüz şuyı var durur
884. Yene döndi baḥrımız nicedür
Girüben ḳurudıysa şöyledür

⁸⁷⁶ eydir... ey: B eydür aḥır fişk ü fücür iy

⁸⁷⁷ aḳcesi...virir: B aḳcasını aşşıya viren / mıdır: B mı | eyder: B iydenler

⁸⁷⁸ tanıklık: B tanuḳluk / dönüci: yüz görüci

⁸⁷⁹ Ya ne ḥaḳ kanlar dökülür mi baḥa /

⁸⁸⁰ dedim-ki didüğün: B didüm kim didüğüm / bularsız: bularsuz

⁸⁸¹ Yine döndi baḥa şordı bir ḥaber / ḥaber...ey: B cevāb virdüm iy

⁸⁸² mağareden buḥar: B mağarayı buḥar / ḳurudu: B ḳurudı

⁸⁸³ dedim-ki: B didüm kim

⁸⁸⁴ yene: B yine | döndi: B şordı / Eydürem ben ḳurudı şöyle durur

885. Yene didi budur gelerem kamu
Ben ıķası niřānidur ey ˆ amū
886. Yaķın olmuş taşra ıkmağım benim
Kim bu beldelerden āzād ola benim cānım
887. Yōriyem bu dūnyā mūlkine pařa
Gezitem cūmlesin bařdan bařa B51a
888. Mekke'ye Medīne'ye girememe
Kud'se dağı ol ucına varamam
889. Andan artıķ dūnya mūlkini gizem
Halāyıkıņ ekřerin baņa dūzem
890. řādılıķla bir kezin naˆ ra urur
Heybet-ile duruban oturur
891. Anı gōrdüm bir melā 'ike gelür
Bir demür omağı eline alur B51b
892. Bunı bir kez başına şöyle urur
Yat yā melˆ ün henüz vaķtıņ değil
893. Dağı vaķtıņ olmadı-kim ıķasın
Gözün aup kimse yüzine baķasın

---

⁸⁸⁵ Yine eydür bu didüklerüm kamu / ıķası: ıķasımıņ

⁸⁸⁶ ıķmađım benim: B ıķmađım benim / B'de yok

⁸⁸⁷ yōriyem: B giriben / gezitem: B gezevān

⁸⁸⁸ Mekke-ile Medīne'ye varmayam/ ucına varamam: B zamānda girmeyem

⁸⁸⁹ artıķ: B artıķ | gizem: gezem / halāyıkıņ: B halāyıkıņ

⁸⁹⁰ řādılıķla: B řādılıķdan | kezin: B kezen / B'de yok. Yalnız B'de: Yirde yir almaz āvāzı varur

⁸⁹¹ melā 'ike: B firifte tiz / bir B'de yok | omağı...alur: B okmar elinde vurur

⁸⁹² bir kez B'de yok/ vaķtıņ: B vaķtıņ | değil: B midür

⁸⁹³ vaķtıņ olmadı-kim: B vaķtıņ olmadı ki / gözün: B gözün | kimse yüzine: B sen ādeme

894. K orqudan ben zikr-i tesb ih iderem
Yüzüm üstine s rin p giderem
895. Yalnız bir gice bir gün giderem A35b
Yüzüm üstüne sürünüp giderem
896. Anda bir   avrat aya be zer yüzi
Hulle geymiŐ h r  be zer  zi
897. Geldim anı   atına virdim selam
Ne   alanı  aldı ne h d söyler
898. Geçdim andan gitdim  c gün  c gice
Bilmezem h l m ne olırsadır nice
899. Yalnızın  ayguyla yürürüm
Bir meşeye yolum irdi görürem
900. Hoş  ayır  imen sünbül za fer n B52a
Dört yanından dökülür  b-ı rev n
901. Küba gölgeler yemiŐ ağaçları
Zikir ider H k k'a  amu  uŐları
902. Dürlü arŐlan meŐide  dan uca
Oturlar ortalarında bir  oca

---

⁸⁹⁴ s rin p: B s r n 

⁸⁹⁵ Gice gündüz bir iki gün yürürem /

⁸⁹⁶ B'de *yok*

⁸⁹⁷ B'de *yok*

⁸⁹⁸ B'de *yok*

⁸⁹⁹ B'de yok / meşeye yolum irdi: B dereye irdi yolum

⁹⁰⁰ za fer n: B arg v n

⁹⁰¹ / Na meler iderler içinde  uŐları

⁹⁰² dürlü: B t l  | meŐide: miŐede / oturlar: oturur

903. Geldüm anuñ atına virdim selām
Selāmı çünki aldı ol hemān

904. Döndi eydür yā yigit¹⁵³ hālīñ nedir
Gelişīñ nerden avālīñ nedir

B52b

905. Yaın oldu yoluñuz imdi yōri
Geçdim andan işime gitdim girü

906. Yola düşdüm gitdim daı bir zamān
Bir kişīye uğrı geldüm hemān

907. Bir helin¹⁵⁴ anı cıgnine üstinde utar
Yorulıca yene bir yana daı atar

B53a

908. İyderem ben aşāa o yā yigit
Diñlenesin bir zamān sözüñ işit

A36a

909. Döndi eydür fuzūlisin yā kişī
Git işüñe ne bilürsin er-üşī

---

⁹⁰³ virdim: B virdüm / selāmı: selāmumı | ol hemān: yā imām

¹⁵³ Söz A nüshasında olarak yazılmış. Ancak anlamı ve B nüshasındaki yazımı dikkate aldığımızda "yigit" olarak okumayı uygun gördük.

⁹⁰⁴ hālīñ nedir: B hālūñ nedür / gelişīñ nerden: B gelişīñ ne yirden | nedir: B nedür • Yalnız B'de:

Vaşf-ı hālūmi ' ayān itdüm aa
İşidicek sözüñü ıldı aa

Döndi eydür ki ' aceb olmuş işüñ
Nice vāı' ālara düşmiş başuñ

⁹⁰⁵ geçdim: B geçdüm | işime girü: B işüme girdüm giri

⁹⁰⁶ gitdim daı: B daı gitdüm / uğrı: uğrayu

¹⁵⁴ Sözü metinde kaydettiğimiz şekilde okuduk, ancak anlam atfedemedik.

⁹⁰⁷ Bir hizān cıgnin utmuş urur / B'de yok • Yalnız B'de:

Ne gider gelür ne bir ādem yürür

Ta erince çigini üstine utar
Arıcaaz birine daı atar

⁹⁰⁸ iderem: B eydürem / diñlenesin... zamān: B bir zamān diñlenesin

⁹⁰⁹ fuzūlisin: B fuzūl olma / Ne bilürsin bu işi yoluña git

910. Geçdüm andan yola düşdüm yā emīn
Bir apuya uğradı geldi hemīn

B53b

911. Bir kişi oğa elinde şu eker
Bir avız var yanında şu döker

912. Ol avzın delügi var uyuya
Durmaz anda ne adar kim şu oya

913. Anca zaĥmet eker kim şu ıar
avza oyalar yine uyuya aar

914. İyderem kim delüginini tut anuğ
Tola avzuğ diğlene canuğ

915. Aıdır ey aĥı fuzūlisin ya yigit
Yöri yoluğa var işiğe git

916. Geçdüm andan bir kelbe yolum irer
arnı içinde enikleri ürer

917. udret-i ādire ta' zīm iderem
Geçdüm andan bir dem daĥı giderem

---

⁹¹⁰ apuya...geldi: B oğaya uğrayu geldüm

⁹¹¹ oğa elinde: B oğa-ile | eker: B ıarır / avız: B curun | yanında...döker: B içine döker turur

⁹¹² avzın: B curunuğ / durmaz anda: B turmaz aar

⁹¹³ Nice zaĥmetle bir oğa şu ıar / oyalar: B oya | yine: B yine

⁹¹⁴ iyderem: B eydürem | kim: B'de yok | tut: B dut / avzuğ: B curun | diğlene canuğ :B diğle bir dem canuğ

⁹¹⁵ B'de yok. B'de:

Eydür āĥir işüğe var yā yigit
Nege gerek yöri sen işüğe git

(B54a)

⁹¹⁶ kelbe: B ite

⁹¹⁷ ādire: B ādiri / bir...daĥı: B daĥı biraz

918. Ol issizlikde giderem yalnız
Ot dağı yokdur yimege aç şusuz
919. Ağlaram aşım dükelüre girürem
Bir mu^c azzām kaşra yakın varuram B54b
920. Dört yanından nūr çıkar balğ urur
Nereden-kim bir kişi baksa görür
921. İyderem kim ey kerem issi ğanī A36b
Uş ^c imārete¹⁵⁵ erişdüdüñ beni
922. Ādemīler menzilidir varayım
Ādemī varanda göreyim
923. Yedi gün yedi gice öñden şoña
Gitdim andan şoñra erişdim aña
924. Görürdüm andan hevāya çıkmış uci B55a
Bir taşu altun biri gümüş ey hācı
925. Geldüm anıñ kapusına tururam
Eşigi üstünde yazılmış görürem
926. Yazılmış anda lā-ilāhe-illallāh adı
Hem Muḥammed Resūlullāh adı

---

⁹¹⁸ issizlikde: B ıszluğda | yalnız: B yalnız / yokdur: yok

⁹¹⁹ aşım: B yaşım | dükelüre: B dökilür | girürem: B yürürem / yakın: B yirdüm | vardum: B görürem

⁹²⁰ balğ: B berğ / Nereden kim: B nireden kim

¹⁵⁵ Söz metinde "c imāra" olarak yazılmış. Anlamı ve diğer nüshadaki yazımı göz önüne aldığımızda ^c imārete olarak okumayı uygun gördük.

⁹²¹ iyderem: B eydürem | kim...kerem: B ben zikerem / erişdüdüñ: B irişdüdü

⁹²² menzilidir: B menzilidür | varayım: B varayım / ādemī: B ādemīler | var: B vardur | göreyim: B göreyüm

⁹²³ gitdim: B gitdüm | erişdim aña: B irişdüm ben aña

⁹²⁴ andan: B anuñ

⁹²⁵ anıñ: anuñ | kapusına: B işiginde / eşigi: B işigi

927. Bir daḥı Ādem şafiyullāh ḥacı

Bir daḥı Abdullāh Nūḥ

928. Bir daḥı yazılmış İbrāhim Ḥalīl

Enbiyālar ceddī ol Şālih Ḥalīl

B55b

929. Yazuların şoḡına Allāh adı

Ḥatm-i kitāb ol Resūlullāh adı

930. Yazmış anda her ki bunda irişe

Bu ḳapulı açmağçündür işe

931. Nice kim cihede açılmaz yere¹⁵⁶

İlla oḳuyan kişi açā gire

932. Ben oḳuram anı ḳapu açılır

İçeriden misk-i ezfer şaçılır

B56a

933. Girdim ol ḳaşrın içine yürüdüm

Nūra batmış maḳşureleri görürem

934. Örtüsü sündüs istebrāḳ idi

A37a

Perdeleri nūra müstağraḳ¹⁵⁷ idi

⁹²⁷ bir: B'de yok / Abdullāh: B Abdullāh ol / Nūḥ : B Nūḥü'l-nebī

⁹²⁸ / Enbiyānuḡ ciddi vü dostı Ḥalīl

⁹²⁹ yazuların: B yazıların / ḥatm-i kitāb: B ḥatim yine

⁹³⁰ / ḳapılı: ḳapuyu

¹⁵⁶ Satır sonunda okunaksız bir şekilde "ala" gibi bir ibare var. Ancak uyaklanışı bozduğu için metin içinde değerlendirmedik.

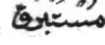
⁹³¹ nice kim: B nice | açılmaz yere: B yide açılmaz yere / illa oḳuyan: B bu adları • Yalnız B'de:

Zira ḳapu kilidi dili oldurur

Anı oḳyan kişi açar girür

⁹³² içeriden: B içerüden | ezfer : B ' anber

⁹³³ girdim: B girdüm | ḳaşrın: B ḳaşruḡ | içine: B içinde | yürüdüm: B yürürem

¹⁵⁷ Söz metinde olarak kaydedilmiş. Ancak anlamı ve B nüshasındaki yazımı dikkate aldığımızda "müstağraḳ" olarak okumayı uygun gördük.

⁹³⁴ Örtü döşek sündüs istebrāḳ-idi / müstağraḳ idi: B müstağraḳ-idi

935. Perdesini kalduruban girürem
Ay gibi yüzlü yigitler görürem
936. Her biri kılıç hamāyil tutar
Yaralarından henüz kan açar B56b
937. Seyr iderler kaşır içinde şādımān
Yoldaş olmuş bunlarıñla imān
938. Yene bir maqşūd yere vardum aħı
El urup perdesini açdum daħı
939. Gördüm anda bir mu^c azzam ırmağ-durur
Tatlı baldan levni sudan aça durur
940. Buldum anda dürlü dürlü mā'ide
Vardım anda nefsim virdim ğidā
941. Ta' amından yedüm ve şuyundan içerem B57a
Nefsim andan gizerbān geçerem
942. Çıkmağā kapudan yaña yürürüm
Bir mu^c azzım ulu arslān görürüm
943. Geldi ol arslān baña hamle ider
Korqusından beñzimiñ levni gider

---

⁹³⁵ Perde ucın kaldururam yürürem

⁹³⁶ tutar: B taqınur / yaralarından: B yaralarınıñ | kan: B kanı | açar: B aqınur

⁹³⁷ ideler: B iderem | kaşır: kaşır | şādımān: B şādmān / olmuş: B olmuş | bunlarıñla: B bunlarıñ-ıla

⁹³⁸ maqşūd yere: B maqşūreye | aħı: daħı

⁹³⁹ mu^c azzam: B ^c azzım / sudan: B suddan | aça durur: B aqdurur

⁹⁴⁰ buldum: B kenarında / vardım: B vardum | nefsim: B nefsi

⁹⁴¹ Ta' amından: B ta' am | yedüm: B yirem | ve B'de yok / Kör oldu nefsim hem andan geçerem

⁹⁴² mu^c azzım : B mu^c azzam / Çıkmağā kapu katına gelürem / görürüm: B görürem

⁹⁴³ beñzimiñ: B beñzümiñ

944. İki yanında anuñ iki sañır
Biri Muḥammed biri ismi ḳadır
945. Oḳudum anı şalāvāt virürem
Ġā'ib oldı gitdi arslan görürem B57b
946. Geçdim andan dañı taşra çıkaram
Ḥayrān¹⁵⁸ olup dört yanına baḳaram
947. Bilmezem-ki ḳanḳı yaña giderem A37b
İyderem-ki yā ilāhī niderem
948. Anı gördüm çıkdı iki añlular
Nūr içinde şöyle ğarḳ olmuşlar
949. Ellerinde ḥarbeler nūrdan-durur
Dört yanında nūr çıkar balḳ urur
950. Anlaruñ dırnağı perdesi başı
Gör ki ḳādirin ḳudret işi
951. Varıban bunlara ḳarşu giderem B58a
Tañrı selāmın bunlara virerem
952. Selāmumı çünki benim aldılar
Dönüben baña su'āl ḳıldılar

---

⁹⁴⁴ Muḥammed biri: B Muḥammed ismi biri

⁹⁴⁵ oḳudum: B oḳuram / ğā'ib: B ğāib

¹⁵⁸ Metindeki imlā korunmuştur.

⁹⁴⁶ B'de *yok*

⁹⁴⁷ bilmezem-ki: B bilmezem kim / giderem: B gideyim / iyderem-ki: B eydürem kim | niderem: nideyüm

⁹⁴⁸ añlular: B atlular/olmuşlar: B olmuş bular

⁹⁴⁹ yanına: B yanında | balḳ urur: B pervāz urur

⁹⁵⁰ B'de *yok*. Atları yirde başār gökde başı /Ḥayrān olur bunları gören kişi

⁹⁵¹ Dönüben bunla ḳarşu yürürem / bunlara: B bunla(ra) | virerem: B virürem

953. Dirler ey cāri gördiñ-mi sen
    Çaşrıñ içine ne varın gördiñ-mi sen
954. Ta' āmindan yidiñ-mi içdiñ-mi şudan
    Āzād olur bir dem andan dadan
955. Ben dedim-ki içiri girdim beli
    Çaşır içinde ne-varın gördüm beli B58b
956. Tañrı zıkrin oquban içmişem
    Ta' āmın yiyüp şuyından içmişem
957. Dediler sen misin ol medenī
    Kim kavmiñ yavı kılmışdır seni
958. Ben dedim-ki ol benim bilüñ
    Baña yolum gösterüñ kerem kıluñ
959. Dediler kim şükür olsun senüñ
    Tamu odundan āzād ider cānuñ
960. İşbu yolu tüt dañı varasın A38a B59a
    Bir yiğit yoluñda göresin
961. Her kaçan kim hizmete iresin
    Selāmumızı sen aña viresin

---

⁹⁵² benim: B benim

⁹⁵³ Didiler kim içerü gördüñ-mi sen / Çaşır içinde ne varını gördüñ-mi sen

⁹⁵⁴ ta' āmindan... içdiñ-mi: B ta' ām yidiñ-mi içdüñ-mi / dem...dadan: B tañım andan tañan

⁹⁵⁵ Ben didüm kim içerü girdüm beli / çaşır: B çasır | varın: B varını

⁹⁵⁶ içmişem: B geçmişem

⁹⁵⁷ dediler: B didiler | medenī: B medeni / kavmiñ: B kavmüñ | kılmışdır: B kılpudur

⁹⁵⁸ Ben didüm ki bunlara hem ol bene / Baña yoluñ gösterüñkıluñ kerem

⁹⁵⁹ dediler...şükür: B didiler kim beşâret / ider: B oldu

⁹⁶⁰ yolu...dañı: B yolu tüt-dañı / yoluñda: B ileyüñde var

⁹⁶¹ hizmete: B hizmetine / sen B'de yok | viresin: B degüresin

962. İydesin ardaşların sana selam
Viridi di bendesin unutmayasın alam
963. Gedm andan daı gitdim işime
Bilmezem neler geliser başıma
964. Bir gice bir gn yolda giderem
Ki perşn ki şadlı iderem B59b
965. Perşnlıım budur ki dşmşem
Firat odına tutuşup yanmşam
966. şadlıım budur ki dediler baa
Gider-iken yolum uradı aa
967. Grdm anı mihrbında oturur
Bir yeşil lev elinde tutnuş turur
968. Geldim aa torı selam iderem B60a
Ya n dertli cnıma em iderem
969. Dndi eydir sen misin azan kişi
Nice mddet urbeti gezen kişi
970. Ben dedim-ki ol benim nideyim
Baa yolum gsterivirgil gidem

---

⁹⁶² ardaşların: B ardaşlaru / di bendesin: B diyesin | alam: B tamam

⁹⁶³ gitdim: B gitdm | işime: B işme / başıma: B başuma

⁹⁶⁵ uşşalanduum bu kim dşmişem / Furat odına yola basmşam

⁹⁶⁶ şadlıım...didiler: B şalıum bu ki didiler / B'de yok, Kim tamu oldu aram oldu baa • Yalnız B'de:

Ben bu iki fikr iinde yrrem
Ol didkleri ygidi grrem

⁹⁶⁷ elinde: nne | turur: B durur

⁹⁶⁸ torı: B dorı / dertli: B tatlı | cnıma: B cnuma

⁹⁶⁹ nice: B bunca

971. Döndi eydir yoluñ işbudur yöri
Geçdüm andan gitdüm geri

972. Ağladım yaşum dökülür yüzüme
Başladum şi‘r okuram kendü özüme

B60b

973. İyderem kim ey mülk issi hudā
Alnuma yazılmışdır benüm bu қаzā

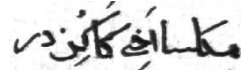
A38b

974. Kim bu firqat odına yandı cānum
İş bu işlerden saña yoқ-mı rızā

975. Ey ‘acep ol gün ola mı kim benüm
Menzilimden ireşelüm

976. Firqat ağusın içip nüş itmişem
Kim bu uzaқ menzile ben irmişem

977. Yoқsa ayrıқ evime varmaқ baña

 saña

⁹⁷⁰ Ben didüm kim benem ol benem nidem / gösterivirgil: B gösterivir kim

⁹⁷¹ eydir: B eydür / andan işüme

⁹⁷² dökülür: B dökilür /başladum: B başlaram | okuram: B eydüram | kendü özüme: B kendüzümüne

⁹⁷³ iyderem: B iydürem | mülk: kerem / yazılmışdır: B yazılmışdı

⁹⁷⁴ yandı: B düşe / Çün bu işlerde saña vardır rızık

⁹⁷⁵ ki: B kim /Menzilümünden yaña adımum ada

⁹⁷⁶ B nüshasında buradan itibaren A nüshasındaki karşılık mısralar karşılık göstermektedir. B nüshası şu şekilde düzenlenmiştir:

Firqat ağusın alup nüş itmişim (A nüshasında 976. beyitin ilk mısrasına denk geliyor.)
Vaslına yaқın қаçan dilüm таға (A nüshasında 978. beyitin ilk mısrasına denk geliyor.)

Bu kez ol vaқt irişem menzilime (B61a)
Kim қара қатраñ levni döne suda (A nüshasında 978. beyitin ikinci mısrasına denk geliyor.)

Yoқsa ayrıқ evüme varmaқ baña (A nüshasında 977. beyitin ilk mısrasına denk geliyor.)
Yoқdur illā қалuram bu yazıda (A nüshasında 979. beyitin ilk mısrasına denk geliyor.)

Gözlerümden yaş yerine қан ақар (Yalnız B’de)
Cāñ ciger tutuşur oda yana (Yalnız B’de)

978. yakını kim

Qara qatrān duta levnisinde

979. Yoqdur illā qaloram ben yerinde

Cān çıkısar qaloram ben yerinde

980. Ben dönicek işidürem ün gelür

Kim ol ünden derde dermān gelür

981. Çağırur kim ey biçāre avāre ğarīb

Nice gizersin ğariblikde erip

B61b

982. Bir gün ola kim eviñe varasın

Bu ğarīplikde qılup ölmeyesün¹⁵⁹

983. Ne qadar-kim cefā gördünse

Hayra döne eliñe gire ğabīb

984. İllā dā'im yüzün ol dergāha tüt

Kim hiç andan maħrūm olmadı ttabīb

985. Ölüğcü bay yoħsul ğacı

Ger Süleymān gerçi 'ibādü'l-ṭayīb

986. Cümlesiniñ maqşūdı andan biter

A39a

B62a

Qadrince her biri olur nasīb

⁹⁸⁰ Ben bunı dicegez bir ün gelür / kim...derde: B ol āvāzdan derdüme

⁹⁸¹ ey: B iy | biçāre: B biçāre | avāre: B iy / nice: B niçe | gezersin: B gezesin | ğariblikde | erip: B edīb

¹⁵⁹ A nüshasındaki 982. ve 983. beyitler B nüshasında ters sıra ile kaydedilmiş.

⁹⁸² kim evine: B enüñe de / Ölmeyesin bu ğariblikde edīb (satr sonuna "ğarīb" yazılmış.)

⁹⁸³ Ne qadar kim cefālar gördün-ise / eliñe: B elüñe

⁹⁸⁴ yüzün: B yüzüñi | tüt: B dut / hiç B'de yok | olmadı: B olmaya | ttabīb: B tālib

⁹⁸⁵ ölüğcü: B ölüğçi / Süleymān: B müslümān | 'ibādü'l-ṭayīb: 'ibādü'l-tālib

⁹⁸⁶ cümlesiniñ: B cümlesinüñ / qadrince: B miqđarınca | biri: B birine

987. Bir gün ola kim naşibün alasin
Göresin oğlanlaruñı varasin

988. Bilmezem-ki ol āvāz kıandan gelür
Şanuram-ki içerü candan gelür

989. Döndüm anı isteyiben yürürüm
Bir yeşil çimene irdim görürüm

990. Anda bir yigit aya beñzer yüzi
Nür içinde yeşil ğarķ olmuş özi

B62b

991. Geydügi ÷onlar anuñ cümle yeşil
Çevre yanı anıñ dağı cümle yeşil

992. Mihrābına ÷urmuş ol namāz kıılır
Beni baķup göricek ta' cil olur

993. Tamām eyler namāzını oturur
Döndi bir kez el du' āya götürür

994. Du' ā virüp yüzine elin siler
Beni kendü yanına yaķın diler

995. Geldim anıñ kıatına virdim selām
Selāmmumu çünkü aldı yā imām

B63a

---

⁹⁸⁷ oğlanlaruñı varasin : B oğlanlaruñı sen varıp

⁹⁸⁸ bilmezem-ki: B bilmezem kim / şānuram-ki: B şanuram kim

⁹⁸⁹ isteyiben: B isteyüben | yürürüm: B yürürem / çimene: B çemene | irdim: B isdüm | görürüm: B görürem

⁹⁹⁰ yeşil: B yeşile | olmuş: B olmuş

⁹⁹¹ ÷onlar: B ÷onları | cümle yeşil: B hep yeşil / anıñ...yeşil: B dağı yeşil-idi bil

⁹⁹² mihrābına ÷urmuş: B mihrābında durmuş

⁹⁹³ bir: B bu

⁹⁹⁴ virüp...elin: B kıılır alın yüzine / yanına: B kıatına

⁹⁹⁵ anıñ: B anuñ | virdim: B virdüm

996. Baña eydür merḥabā yā medenī
Taḡrı baña virüpdī āḡır seni
997. Sensin aḡı ol Muḥammed ümmeti
Bu seferde nice çekdin zaḡmeti
998. Her nekim gördümse öḡden şoḡa
Seferimde ma' lüm olmuş hep aḡa
999. Döndi baña yimege bir nār virür A39b
Her kaçan-kim ol nārı gözüm görür B63b
1000. Yidüm anı şöyle lezzetlü idi
Şekeri baldan daḡı tatlu idi
1001. Misk-i ' anber idi ol nārıḡ ḡoḡusı
1002. Çünki ol ḡüb yiyeleri idüm
Döndi andan içmege şu dilerem
1003. Baña eydür uşda bekler yöri
Ne-ḡadar gerek ise iç gel gel beri
1004. Geçdim andan bıḡara giderem B64a
Şuyunuḡ levnine naḡar iderem

---

⁹⁹⁶ baña...āḡır: B ayt viriyüpdür

⁹⁹⁷ aḡı: B āḡır / çekdin: B çekdün

⁹⁹⁸ nekim: B neyi | gördümse: B gördüm-ise

⁹⁹⁹ kaçan-kim: kaçan kim | ol...gözüm: B gözüm ol nārı

¹⁰⁰⁰ şekeri baldan: B bal şekerden

¹⁰⁰¹ misk-i: B misk-ile | idi...ḡoḡusı: B ' abirdür / A nüshasında bu mısra ile uyaklı mısra bulunmamaktadır. B nüshasında eksik mısranın yerine " Ol nārıḡ içinde ḡoḡar ḡamusı" mısrası kaydedilmiş. Sonrasında A nüshasında beyitler aynı satır içinde yan yana gelecek şekilde kaydedilmemiş. Mısraların dizilişinde eksik mısradan dolayı meydana geldiğini düşündüğümüz bir kayma söz konusudur.

¹⁰⁰² yiyeleri idüm: B ḡoḡuları yiyerdüm / dilerem: B dilerüm

¹⁰⁰³ uşda bekler: B işde ya bıḡar / gerek ise: B gerekse | "gel" bir kez yazılmış | beri: B geri

¹⁰⁰⁴ bıḡara giderem: B ol bıḡarı görürem / iderem: B kılıram

1005. Gördüm anı levni südden ağıdı
Tadı baldan dağı tatlurāğıdı

1006. İçüp andan çünkü ābdest alurum
Vardım anıñıla namāz kıduram

1007. İllā şöyle şād olur göñlüm cānum
Kıygularım feraħa döndi benüm

1008. Aña iyderim-ki bi-ħaqqı ganı
Kim bu menzile erişdirdi seni

B64b

1009. Dilerim-kim baña delil olasın
Menzülüme eletesin alasın

1010. Döndi eydür iliñüze bil nice
Yetmiş yıllık yol durur gündüz gice

1011. İllā hōş tut göñliñi seni alam
Göz açup yumunca eviñe şalam

1012. Bununıla söyler-iken ey yara
Anı gördüm bir bulut geldi kıara

A40a

1013. Gürlemekler çınlamaqlardur çakar
Yıldırımlar neye uğrarsa yıkar

B65a

¹⁰⁰⁵ anı: B anuñ / tadı: B tağı | tatlurāğıdı: B tatlurakıdı

¹⁰⁰⁶ içüp: B içerem / vardım: B varup | anıñıla: B anuñıla

¹⁰⁰⁷ cānum: canum / kıygularım: B kıygularum | döndi: B döner

¹⁰⁰⁸ aña...ki: B eydüram aña-ki / menzile: B menzilene | erişdirdi: B yitürdi

¹⁰⁰⁹ Menzilüme iledesin şalasın

¹⁰¹⁰ nice: ħoca / gündüz gice: B bil ey ħoca | Satırın sonunda B nüshasında "irte gice" kaydedilmiş.

¹⁰¹¹ göñliñi: B göñlüñü / eviñe: B evüñe

¹⁰¹² bununı-ile: B benüm-ile | ey: B iy

¹⁰¹³ Gürlemekler çatlamaqlar çıkalar / yıkar: B yaķar

1014. Dört yanadan melâ'ikeler ey yâr
Sâ'ıklar şağa ve şola açar

1015. Geldi bunuñ başı üstine turur
Yuğarudan aşğa selâm virür

1016. Yigit eydür kankı iklime seni
Viridi ol kerem issi kanı

1017. Bulut eydür ol kâfirler iline
Kim getirmez Tañrı zikrin diline

B65b

1018. Rızkıñı yirler taparlar ayruğa
Viripdi beni kim anlara tolu yağa

1019. İllerinde kaht ve kızlık ola
Viribdi beni kim anlara bile

1020. Yigit eydir yöri Haqq'ın emrine
Ol gidicek bir bulut geldi yene

1021. Ol kara idi bunuñ aq levni var
Heybet-ile ra' d ardından qovar

1022. Anı dağı çok ferishtahlar güder
Tebih-i tehlile anı yeder

B65a

1023. Ol dağı buña gelüp viridi selâm
Hoş faşih lisân-ile eyler kelâm

¹⁰¹⁴ Çevre yanında firisteler tutar / açar: B atar

¹⁰¹⁶ ol...kanı: B seni uça ganî

¹⁰¹⁸ anlara B'de *yok*

¹⁰¹⁹ ve: B hem / Tañrı benü bunlara viripdi bile

¹⁰²⁰ eydir: B eydür | Haqq'ın: B Haqq'ın / yene: B yine

¹⁰²¹ heybet-ile ra' d: B ra' d heybet-ile

¹⁰²² ferishtahlar: B firistelar | güder: b tutar / anı yeder: B onı yire yiter

1024. Yigit eydir ol kerem issi ganī
Viripdi anı ilīme seni

1025. Bulut eydūr beni arāzi-i Irā'a
Viripdi yamur yaar seller aa

A40b¹⁶⁰

1026. Yer yūzinde dūrlū ni metler bite
Hem mū minler avī ola tā ata¹⁶¹

B66b

1027. Aa daı yigit eydir kim yōri
Ol gidicek bir daı geldi giri

1028. İkisinden daı bunu levni a
Dōrt yaa ferīsteler oıraq

1029. Bir yanından ırmıdı Cebrā il
Bir yanından ırmıdı Mikā il

1030. Ol daı geldi bua selām ider
Yigit eydir apuız anda gider

1031. Bulu eydūr beni virūpdi
Ol abībim iline varıl dedi

B67a

¹⁰²³ bua gelūp: B geldi baa / o...lisān-ile: B o faı zūbān-ile

¹⁰²⁴ eydir: B eydūr

¹⁰²⁵ seller: B sil

¹⁶⁰ A nūshasında bu sayfa ve metnin geri kalanı her sayfada 11 beyit olacak Őeklinde dūzenlenmiŐtir.

¹⁶¹ Sōz A nūshasında olarak yazılmıŐ. Ancak anlamı ve B nūshasındaki yazımı dikkate aldığımızda "tā ata" olarak okuduk.

¹⁰²⁶ yer: B yir / hem: B yeye | mū minler: B mū min

¹⁰²⁷ eydir: B eydūr / daı: B bulut geldi

¹⁰²⁸ /Hem ferīŐte dōrt yanında o-ıraq

¹⁰²⁹ Bir yanında durmıŐ-idi Mikā il/ Bir yanında Cebrā il pek celil

¹⁰³⁰ /eydir: B eydūr | apuız: B apuuz

¹⁰³¹ eydūr: B eydūr aı | virūpdi: B viripdi / abībim: B abībūm | dedi: B didi

1032. Raḥmetüm yağsun aña ni 'met bite

Yeye ƣullarım ƣavī ola tā' ata

1033. Ḥācetün var mı yetüreyim saña

Ḥaber eyle yā velī-yullāh baña

1034. Döndi eydür Medīne şehri durur

1035. Ḥācetüm budur bunı götüresin

Şağ esen menziline yetüresin

B67b

1036. Gök yüzinden ol yire iner

Gelibeni üstine döner

1037. Döndi eydür yā yigit ƣurasın amān

A41a

Ol seni eliñe ilete hemān

1038. Ben dedim bir su 'ālim var saña

Vir cevābın yā velī-yullāh baña

1039. Ol ağaç dibinde gördüğim ƣoca

Kim demür durur uçdan uca

1040. Di baña anuñ aḥvālini nite

Geçdim uğradım bir ' avrata

B68a

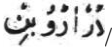
¹⁰³² yağsun...ni 'me: B yağa vü ni 'metüm / Yiye ƣullar emrümi benüm ƣuta

¹⁰³³ yetüreyim: B bitüreyim

¹⁰³⁴ döndi: B yigit / Mısra A nüshasında kendisiyle uyaklı başka bir mısra olmaksızın kaydedilmiş. B nüshasında olmayan mısranın yerine "İşbu yigit Muştafā yarı durur" yazılmış. A nüshası buradan itibaren mısralar yan yana gelecek şekilde düzenlenmiştir.

¹⁰³⁵ şağ: B sağ | esen yetüresin: B evlerine yitüresin

¹⁰³⁶ ol: B ol bulut

¹⁰³⁷ ƣurasın amān: B / Bu seni evñe ilede āmin

¹⁰³⁸ dedim: B didüm / vir cevābın: B cevābın vir

¹⁰³⁹ gördüğim: B gördüğüm / durur: B bağludur (B nüshasında beyitin ikinci mısrsı satırın sonuna yukarıdan aşağıya yazılmıştır. Kırmızı noktalarla ilk mısradan ikincisine işaret edilmiştir)

¹⁰⁴⁰ baña: B baña kim / geçdim: B geçdüm andan

1041. Kim selām viridi selāmım almadı
Söylemedi başa nazar kılmadı

1042. Geçdüm andan bir meşeye irerem
Bir kıoca arşlānlar-ıla gördüm

1043. Geçdüm andan bir yigide irerem
Bir hizan cignine almış görürem

1044. Yorulduķça bir yanına dağı atar
Tā ebedecegüni¹⁶² üstünde tutar

1045. Gitmez gelmez dā'im tırur bir arada
Gördüm anı ki bir ādem ede

B68b

1046. Geçdim andan irmişem bir kıapuya
Bir kıişi gördüm elin urmuş şuya

1047. Biñ cefā-ile bir kıoğa çiker
Ĥavız kıoyar yine kıuyuya aķar

1048. Geçdim andan kelbe yolum irer
Kıarnı içinde enikleri ürer

A41b

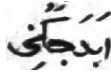
1049. Geçdim andan dağı bir dem sürerem
Bir mu^c azzam ulu kıaşra irerem

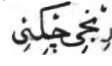
B69a

¹⁰⁴¹ viridi: b virdüm | selāmım: B selāmum

¹⁰⁴² geçdüm: B geçüp | meşeye: B mişeye

¹⁰⁴³ Bir hezan geçüp andan bir yigide irmişem / Bir hezan götürmiş-idi görmişem

¹⁶² Sözü metinde kaydettiğimiz şekilde okuduk, ancak anlam atfedemedik.

¹⁰⁴⁴ (B nüshasında mısraların sırası farklı kaydedilmiş.)Ta çikni üstine tutar / Iracağaz birine yine atar

¹⁰⁴⁵ dā'im B'de yok

¹⁰⁴⁶ geçdim: b geçüb | irmişem: B uğradum / elin: B el | urmuş: B vurmuş-idi

¹⁰⁴⁷ biñ cefā-ile: B etini yir tā bir / ĥavız: B ĥavza | yine: B yine

¹⁰⁴⁸ kelbe: B bir ite / enikleri: B enükleri

1050. Açılır kapu içerü girürem
Bir ulu yaşlu yigitler görürem
1051. Geçdüm andan gördüm iki atlular
Yüzi nür kendileri heybetlüler
1052. Geçdüm andan irürem bir yigide
Bir yeşil levh öñüne kumuş dede
1053. Geçdüm andan dañı uğradum saña
Ne dürlü iydivirgil baña
1054. Döndi eydür ağaca irdünüz
Ol demürli kıoca kim gördünüz
1055. Yoğ-ıdı bir gözi anıñ biri var
Ol-durur Deccāl ‘ avār ehl-i nār
1056. Vaķit āñir olıcaķ gerek¹⁶³ çıķa
Ĥalāyık ekşeri aña baķa
1057. Geçüp ol ‘ avrat ki gördüñ erine ol
Aña uyan kişi bulmaz toğrı yol

B69b

---

¹⁰⁴⁹ geçdim: B geçüp / kıaşra: B kıaşrı | irerem: B görerem (B nüshasında mısranı başına ھ harfleri kaydedilmiş ve uzun bir boşluktan sonra mısra başlamış.)

¹⁰⁵⁰ / bir ulu: B yār

¹⁰⁵¹ geçdüm: B çıķdum / nür kendileri: B nürülular ki

¹⁰⁵² irürem: B uğradum / öñüne: B öñine | kumuş: B tütmuş

¹⁰⁵³ dañı uğradum: B uğradum dañı / Nedür anlarsan nesin digil baña

¹⁰⁵⁴ ağaca: B şol ağaç kim / demürli: B demürlü | kıoca: B kıocayı

¹⁰⁵⁵ Bir gözi yoķdur anuñ bir gözi var / ‘ avār: B olısar

¹⁶³ Söz A nüshasında كَرِك olarak yazılmış. Ancak anlamı ve B nüshasında yazımı dikkate aldığımızda "gerek" olarak okumayı uygun gördük.

¹⁰⁵⁶ vaķt āñir: B āñir vaķt | gerik: B gerek / ĥalāyık: B cümle ĥalkuñ

¹⁰⁵⁷ ki: B kim | erine: B dünyadur / kişi B’de yok | bulmaz: B varmaz

1058. Her kim anıñ sözine aldansar
Yarın ol tamu odına yanısar B70a
1059. Geçip andan ol mişe ki irdünüz A41a
Bir qoca arslanlarıla gördünüz
1060. Qardaşımız Daniyâl'dır ol ağı
Ol mişe içinde olur ey ağı
1061. Geçip andan ol yigit kim gördünüz
Hezanı cigninden götürmüş gördünüz
1062. Gidip gelmez ol ara ol tırur
Gice gündüz eşi anuñ ol-durur
1063. Oldur ol-kim bir emāneti alur B70b
İssine virmez ve boynında qalur
1064. Qıyāmet günine dek anı götürür
Hāzret-i yüzi qara yetürür
1065. Geçüp andan irdünüz bir qapuya
Ol kişi kim düşeridi şuya
1066. Zaḥmet-ile bir qoğacık şu çıkar
Gine durmaz qoyduğı yerden aqar

¹⁰⁵⁸ anıñ...aldansar: B anuñ görkine inansar /yarın ol: B düşüben

¹⁰⁵⁹ ol B bir | ki: B kim

¹⁰⁶⁰ Qardaşumuz Daniyâl'dur ol dağı / ey: B iy

¹⁰⁶¹ yigit gördünüz: B yigide irdünüz / hezanı...gördünüz: B götürmiş-idi

¹⁰⁶² gidip...ol: B Gitmez ü gelmez bir arada / eşi anuñ: B anuñ işi

¹⁰⁶³ oldur: B oldurur | ol-kim: B ol kim / ve B'de *yok*

¹⁰⁶⁴ kıyāmet: B tā kıyāmet | anı B'de *yok* / Hāzrete ol yüzi qara yitürür

¹⁰⁶⁵ bir: B ol / düşer-idi: B devirmiş-durur

¹⁰⁶⁶ qoğacık: B qoğacuk / Qoyduğı dem cüründe tırmaz aqar

1067. Gice gündüz ol durur anıñ işi
Ne gerek andan zaħmet işi B71a
1068. Oldur kim haħķı yoħ bir kimsede
Varurdı güç-ile alurdı ey dede
1069. Bir daħı gelür andan alur
Kendiniñ zeħmeti daħı kendüye alur
1070. Birden birine daħı varur A42b
Kendü daħı bayağı müflis alur
1071. Vebālidir kim yağınılur boynına
Giriserler yarın cehennem odına
1072. Geçip andan ol ite kim irdünüz B71b
Enük arnında ürer gördünüz
1073. Muştafa dedi-ki bir zamān gele
Müfsidler anda āşikār ola
1074. Kim anaları ızı kisbinden yiye
ızlarına işledeler zināya
1075. Geçip andan bir zamān kim gitmedünüz
aşr-ı cennettir şonra yeriñüz

---

¹⁰⁶⁷ ol durur: B ol-durur / Andan artuħ ne göre zaħmet kişi
¹⁰⁶⁸ kim...bir: B ol kim nesnesi yoħ kimsede / Varuban ğaşb-ile alur iy dede
¹⁰⁶⁹ bir: B bir kişi / kendiniñ: B kendünün | daħı B'de *yoħ*
¹⁰⁷⁰ Birden daħı birine virür / daħı: B yine | alur: B olur
¹⁰⁷¹ vebālidir: B yazğıdır | yağınılur: daılur / giriseler: B giriser | odına: B oynına
¹⁰⁷² ite kim: B iti-kim / enük: B enügi
¹⁰⁷³ dedi-ki: B didi kim / müfsidler: B müfsif işler | āşikār: B āşikāre
¹⁰⁷⁴ anları: B analar | kisbinden: B kesbinden / ızlarına: B ızlarını
¹⁰⁷⁵ gitmedünüz: B gitdünüz / cennettir...yeriñüz: B cennetdür aña kim yitdünüz

1076. Kapu açıldı içerü girdünüz
Ol tayyib yemişlerden yedünüz

1077. Ol kapudan uğraduñ atlulara
Gördüñ anı kim ‘azim heybetlülere

1078. Cebrā’il idi hem anlarıñ biri
Bir daħı hem Mikā’il biri

1079. Ulı yigide kim buluñ şonra ‘ayās¹⁶⁴
Bir yeşil öñünde gördüñ tutas¹⁶⁵

1080. Bendüm yoluñ haberin vire saña
Geçdiñ andan yine uğradıñ baña

B72b

1081. Ol Ebū’l-‘Abbās benem hıızr-ı benī A43a
Kılmış imdād irişen ey elemi

1082. Çün eşitdüm anı yüzüm urdum
Eteğine yapışuram tıruram

---

¹⁰⁷⁶ B’de *yok*. B’de A nüshasında olmayan şu beyitler kaydedilmiş:

Ol yere yemişleri kim gördünüz (Uyaklı başka mısra kaydedilmemiş.)

Bedir gāzāsından şehīd oldılar (B72a)
Düşübenüñ ol gāzāda aldılar

Anıñçün mertebeye irdiler
Bi-ħisāb cennet içine girdiler

¹⁰⁷⁷ B’de *yok*.

¹⁰⁷⁸ Atlularuñ Cebrā’il-idi biri / Biri-daħı Cebrā’il-idi girir

¹⁶⁴ Sözü metinde kaydettiğimiz şekilde okuduk, ancak anlam atfedemedik.

¹⁶⁵ Sözü metinde kaydettiğimiz şekilde okuduk, ancak anlam atfedemedik.

¹⁰⁷⁹ Ol yigit-kim yoluñuz şonra yiter / Bir yeşil levh gördüñ öñünde tutar

¹⁰⁸⁰ Ben-idüm ol yol şalı virdüm saña / geçdiñ...uğradıñ: B geçdün andan girü uğraduñ

¹⁰⁸¹ ol...benem: ben Ebū’l-‘Abbās’am / Kılmışam meded irişen iy anı

¹⁰⁸² eşitdüm: B işitdüm | anı...urdum: B el yüzüme ururam

1083. Eydir ki ol Tañrı haqqı
Kim kamu ‘ âlem fânîdir ol bâkî

1084. Şol du‘ â kim gice oğuduñ baña
Öğredibir hâcetim oldur saña

1085. Döndi eydir ey oğuyan kişi
Geñez olur dînde müşgil işi

B73a

1086. Âdemullah emrine oldı ‘ âşi
Oğıcağ kabûl oldı tövbesi

1087. Nûh oğudu du‘ âsı oldı kabûl
Şu yüzi gemisine oldı yol

1088. Oğıcağ anı İbrâhîm Hâlîl
Nemrud odın aña geñez ider Hâlîl

1089. Oğucağ İsm‘ ail anı dağı
Çoç kurbânı virdi ol sağı

B73b

1090. Ya‘ kıp oğur anı Yusuf bulur
Yusuf oğur Mışr’a sulţânı olur

1091. İdris oğur dirilür olur revâ(n)
Cennet içinde aña virdi mekân

---

¹⁰⁸³ eydir: B eydüram aña / fânîdir ol: B fânî oldur

¹⁰⁸⁴ öğredibir: B öğredivir | hâcetim: B hâcetüm

¹⁰⁸⁵ eydir ey: B eydür anı / dînde: B dünyada

¹⁰⁸⁶ oğıcağ: oğuyıcağ

¹⁰⁸⁷ oldı kabûl: B maqbûl olur / Şu yüzinden gemüsü necât bulur

¹⁰⁸⁸ İbrâhîm: B İbrahim / aña B’de yok | ider: B eyledi | Hâlîl: Celîl

¹⁰⁸⁹ oğucağ: B oğuyıcağ | anı dağı: dağı anı / virdi: B viripdi sağı: B ğanî

¹⁰⁹⁰ Yusuf: B Yusuf’ı / Mışr’a: Mışır’da

¹⁰⁹¹ olur revâ: ölü-iken

1092. Eyyüb oꖑudı hāceti olur revā A43b
Allāh anuᖓ derdine virdi devā
1093. Yunus oꖑur balıᖓ içinde anı
ᖓalaş eyler kerem issi ᖓanī
1094. Mūsā oꖑur fir' avun olur helāk B74a
Eyledi deᖓiz içinde ol melik
1095. İsa oꖑudı göge ref' eyledi
Kāfirin şiddetini def' eyledi
1096. Muşafā oꖑudı hem manşūr olur
Yahūdiler aşikāra maᖓhūr olur
1097. Ben oꖑudum āb-ı ᖓayat buluram
Devr-i kıyāmete deᖓin ᖓaluram
1098. Gice gündüz zıkr-i tā' at işlerem
Ümmet-i Muᖓammede baᖓışlaram B76b
1099. Sen daᖓı oꖓı eliᖓe iresin
Eviᖓi oᖓlanlarıᖓı göresin
1100. Döne döne baᖓa öᖓretti anı
Tiz oꖓudum geᖓiz itdi ol ᖓanī

---

¹⁰⁹² oꖑudı: B oꖑur

¹⁰⁹³ balıᖓ içinde : B ᖓūt ᖓarnından / eyler: B eyler ol

¹⁰⁹⁴ fir' avun olur: B anı fir' avun / ol melik: B oldu ᖓāk

¹⁰⁹⁵ oꖑudı: B oꖑur | göge: B ᖓalab | eyledi: B eyler anı / şiddetini...eyledi: B def' eyledi şiddetini

¹⁰⁹⁶ hem: B kim / aşikāra: B leşkeri

¹⁰⁹⁷ ᖓayat: B ᖓayvān / devr-i: B didi

¹⁰⁹⁸ buluram: B iderem /Ol muᖓammed ümmetine adaram• B nüshası bu beyitin ikinci mısrasından

itibaretn 76B'den devam ediyor. Sanıyoruz ki 76. pozun B kısmı yazmanın içinden kopmuş ve en sonuna konmuştur. Gerek metin kurgusu gerekse pozlardaki izler bu durumu doğrular nitelikte.

¹⁰⁹⁹ Sen daᖓı: B Sen-dahı | eliᖓe: B ilüᖓe / eviᖓi oᖓlanlarıᖓı: B evüᖓ oᖓlancuᖓlarıᖓı

¹¹⁰⁰ döne döne: B döne / Tiz oꖓuram geᖓez eyledi ᖓanī

1101. Rad' a size çok selām ider
Örtti buluṭ üstünü aldı gider
1102. Bindim anuṭ arḫasına ya imām
Düpdüzidi yere beṇzerdi tamām
1103. Bir zamān hevā yüzünde yürürem A44a B77a
Kendüzüm oda ṭamında görürem
1104. Bu benim başıma gelen dünyāda
Kimseniṅ başına gelmedi ey dede
1105. Anı kim ben gördüm görmedi
İrdügüm yerlere ādemī irmedi
1106. Bu benim kıṣṣam gerek destān ola
Söylerler devr-i kıyāmet degin ḫala
1107. Bildiler kim anı Temim Dārī-imiṣ
Ol Muḫammed Muṣṭafā yāri-imiṣ
1108. Şaḫābeler cümle aḫa üṣdiler
Bir birin ḫuca ḫuca görüşdiler
1109. Hem oḫlanlarını ol-dem olur
Ṭoḫrı Temīm kendi evine gelür

---

¹¹⁰¹ örtti: B urdı / Benüm-ile size çok selām ider

¹¹⁰² yere: B seküye | beṇzerdi: B beṇzer

¹¹⁰³ oda: B evüm

¹¹⁰⁴ benim başıma: B benüm başuma / kimseniṅ: B kimsenüṅ

¹¹⁰⁵ B'de *yok*.

¹¹⁰⁶ Söyleler...kıyāmet: B Söylene kıyamete • Devamında A'da olmayan şu beyit de vardır:

Enşār-i evinde ol gice
Söyledi oldu-ise ḫāli nice

¹¹⁰⁷ anı B'de *yok*. / B'de *yok*.

1110. Her ki biri darlığa düşe şabır ide
Allāh anuñ mekrini cebr ide

1111. Şabırla anuñ müşkil işleri biter
Şabırla bir kişi maqşūda yiter

1112. Şabır iden kullarımı sever ğafūr
Şabır idenüñ ola menzilgāh nūr

1113.   Acep tekebbürlik iden ola delil
Oldurup qahr ide anları celil

B74b

1114. Cümlesi muşşavver eyledi
 demiler yoğ-iken var eyledi

A44b

1115. Sen tekebbürliği gönülden götür
Muştafa'ya şalavātı çok götür

1116. Cümlemiziñ toprak aşlı şudan
Pes bu tekebbürlik eylemek neden

1117. Şerr-i Şeytān'dan emin olsun yere
Şalavāt viren kişi peygambere

1118. Biçāre Davud Tañrı'dan dile
Öldiği geldi bu ma' na dile

---

¹¹¹³ B'de yok. / Yirini tamuda eyler ol celil • Buraya kadar B nüshasında eksiktir. Bu beyitin ilk mısrası B'de yok. İkinci mısrayı da sadece uyak olarak tamamladığı için A nüshasında bu mısraya karşılık olarak aldık. Ayrıca A nüshasında olmayan B'de kaydedilmiş şu mısra vardır:

Aña yaraşır tekebbürlik aña
Nekim ol dir olusar öñden şoña

¹¹¹⁴ cümlesi: B cümlesini ol

¹¹¹⁵ Muştafa'ya şalavātı: B Muştafa'ya hoş şalavāt

¹¹¹⁶ Cümlemüzüñ aşlı toprakdan şudan • Yalnız B'de:

  Aceb idenüñ delil Şeytān olur (B75a)
Aña uyanuñ işi tuğyān olur

¹¹¹⁷ Şeytān'dan: B Şeytān

1119. Yoḥsa bir ümmī kişidir ol faķır
Ne ķalem¹⁶⁶ duta ne yaza ne oķur

1120. Burada ḥatim oldı işbu kelām
Mustafā'ya dā'im biyūk biyūk selām

1121. Fā' ilāt fā' ilāt fā' ilāt
Biyūk günāhı 'afv ider bir şalavāt

1122. Temmet'ül-hikāye Temīm'üd-dāri

---

¹¹¹⁸ dile: B yeri / Diledi geldi dile ma' nileri

¹⁶⁶ Söz metinde "ķılam" olarak harekelenmiş. Ancak anlam olarak "ķalem" şeklinde okumayı uygun gördük.

¹¹¹⁹ kişidir: B kişidir / duta: B tutar | yaza: B yazar • Yalnız B'de:

Ḥaķ 'ināyeti erenler nazarı
Bir daḥı kimüñ kim dirliği arı (B75b)

Olur-ise işini Ḥaķ başara
Beni duta ucına yetüre

¹¹²⁰ ḥatim: B ḥatm | işbu: B dükendi / Mustafā'ya dā'im : B şad hezārān bik

Buradan itibaren B nüshası şu şekilde devam ediyor:

Ḥaķ ta'āla ol ķula raḥmet ķıla
Kim oķıya fātıḥayı şıdķıla
Söz idene hem yazana adaya
Ḥaķ anı bağışlaya Mustafā'ya
'Āķıbet-i aḥireti ḥayır ola (B76a)
Ol kişicün oķuya şıdķıla

hicret-i nebī

Çünkü geldi mübārek şehr-i şabān
Şalih oğlu Muḥammed buldı dermān

Hicret-i nebevīden isen eger
Şorar-iken saña cevabuñ deger

Çün sekiz yüz elli sekiz yā imām
Altı ay biş gün daḥı oldı tamām

4. SÖZLÜK

A

āb-ı revān: akar su.

‘**aceb:** I. tuhaflık II. acaba.

‘**afv:** bağışlama.

aġu: zehir.

aġı: bir kimsenin sevdiği, en yakını.

āġir: en son, sonra.

‘**ala:** üst, üstüne

‘**amū:** amca.

‘**ammı:** amca

ancılayın: onun gibi, o kadar, öyle.

arġu arġun: yavaş, yavaş

āsān: kolay.

aşġāb: dostlar, arkadaşlar

aşı: faiz.

‘**avār:** tek gözü olan.

‘**ayān:** belli, açık

ayrık: artık, bundan gayri

ayru: ayrı, ayrılmış uak

ayruġ: bk. ayrık

‘**ażamet:** ulu, büyük.

‘**azm:** kasıt, niyet, karar.

azmak: yolunu kaybetmek

B

bahr: deniz.

bāġi: artık, artan, fazla, geri kalan, kalıcı.

balġık: kılıç sapı.

balk: şimşek, parıltı.

balk urmak: parlamak, ışık saçmak.

bay: zengin, ulu, asil.

be-ġaġġı: hakkı için.

belenmek: bulanmak.

beli: evet.

belid: sersem, ahmak.

bende: köle.

beni: oğullar.

berġarġ: ateş üzerine

beşāret: müjde, muştı.

beşe: emir, ileri gelen, ağabey.

beti: mektup, yazı.

bevṵāb: kapıcı.

beytü'l-māl : maliye hazinesi.

beyyināt: delil.

bıñar: pınar.

bī-hūn: kanı olmayan.

bire: ey hey anlamlarında bir nida.

bitmek: I. meydana gelmek, hasıl olmak. II. bitişmek, kaynaşmak. III. mahvolmak.

biz: bez.

bucağ: köşe

buğur: bundan sonra.

buncılayın: bunun gibi böyle

bütürmek: hasıl etmek, meydana getirmek.

C

cāri: eli çabuk becerikli.

Cem^f: toplama, bir araya getirme

cevelān: doşlaşma, dolanma, gezinme.

cevlān: bk cevelān.

cidā: mızrak

Ç

çağ: tamam

çalab: Tanrı.

çarḥ-ı felek: sihir, talih.

çırağ: ışık, kandil

çigin: omuz, sırt, omuz baş ile boyun arası.

cinnī: cin taifesinden olan

çokmar: topuz, başı topuzlu değnek.

D

degme: her, her biri, herhangi biri.

dem: an, zaman.

depelemek: çiğnemek, ezmek, öldürmek.

derilmek: toplanmak.

desdūr: izin, müsaade.

devletlü: mutluluk ve refah içinde olan kimse.

dırağ: hızlı çevik.

diriğā: yazık, eyvahlar olsun.

dirlik: sağlık.

dīvār: duvar

düm: bütün, tamam.

dürr: inci.

dürüş: çalışmak, çabalamak.

E

ebī: baba.

ebsem: sessiz.

ecir: sevap.

ede: kardeş.

ef'āl: işler, ameller.

efgān: ızdırap ile haykırma, figan.

ehl-i nār: kötü ruhlu, cehennemlik.

eksi: eski.

eletmek: götürmek, iletmek.

em: ilaç, çare, deva.

emirü'l-mü'minin: müminlerin emiri, Hz. Muhammed'in halifesi Hz. Ömer.

enik: et yiyen dört ayaklı hayvanların yavrusu, yavru.

eşer: tesir, iz.

eşre: eski zamanlardan rivayet ve hikaye edilegelen bilgi ve haberlerin neticesi.

etbā': birinin sözüne işine uyanlar.

etmek: ekmek.

evvel: önce.

eytmek: söylemek.

ezfer: güzel koku.

F

fahr: övünme, büyüklük, şöhret.

faşih: açık ve düzgün bir şekilde anlatma.

fer: parlaklık

ferište: melek, günahsız, masum.

findık: atılan kurşun tanesi.

finduk: bk. findık

fisk: hak yolunda veya hak yoldan çıkma, Allah'a karşı isyan etme.

firāk: ayrılık, ayrılma, sevişenlerin ayrılığı

firište: bk. ferişte.

fırkat: bk. firāk

fücür: işret, ahlaka aykırı durum, dühahkarlık.

G

gāfil: gaflette bulunan, ilerisini iyi düşünmeyen, ihmal eden, dikkatsiz, ihtiyatsız.

ğalam: aman.

ğalaba: sayıca çok, kalabalık.

gāliben: üstünlükle.

gani: zengin.

gark: suya batma, batma, boğulma.

gehez: kolay.

ger: eger.

gere: geniş.

givürmek: koymak, sokmak, idhâl etmek, yerleştirmek.

giyesi: elbise, giysi.

gizerbân: güzergah.

gök: sabretmek, beklemek.

göyimek: bk. göymek.

göymek: yakmak, sabretmek, beklemek.

gulgula: gürültü, şamata, bağırıp çağırma.

guşşa: üzüntü, sıkıntı.

gütme: takip etmek, riayet etmek, kollamak.

H

hāk: toprak.

halās: kurtulma, kurtuluş.

halāyık: yaratılmış, insanlar.

hālīk: yaratan, yoktan var eden, yaratıcı.

hamāyil: kılıç bağı, kılıç kayışı.

hamır: şarap.

hā'if: korkak, korkan.

harf: söz.

hark: yakmak.

hātem: mühür, üstü mühürlü yüzük.

hātīm: bitiren.

havl: güç kudret.

hayat: genellikle köy ve kasaba evlerinde, üstü kapalı, bir veya birkaç yanı açık sofa, balkon, sundurma.

hayvān: canlılık, dirilik.

hazar: güvenlik, güven, barış.

helā'ık: canlılar.

hemīn: bu, işte bu

hezan: ahşap direk, kolon.

hezār: bin

hıfz: ezberleme, saklama

hīnā: terennüm etme

hōd: kendi

hūd: zırh başlık, miğfer

hulq: huy, tabiat

hulle: cennet elbisesi.

I

ıbrık: su koymaya yarayan kulplu, emzikli kap.

ırag: irak, uzak

İ

ibn: oğul

‘**iddet:** Kocasından ayrılan kadının, tekrar başkasıyla evlenebilmek zorunda bulunduğu, yani 3 defa haiz görüp temizleninceye kadar geçecek olan müddet. (Kocasından boşanırsa 100 gün, kocası ölürse 130 gün beklenirdi.)

ilemek: il tutmak, mesken edinmek.

iley: ön, kat, karşı taraf.

im: don, iç donu.

imdi: şimdi, o halde öyle, bu durumda, hal böyleyken.

ins: insan, beşer.

issi: malik.

issiz: ıssız tenha.

istemek: aramak. beklemek, sormak, tahkik etmek.

istebrağ: sırma ile işlenmiş bir çeşit kaba kumaş.

‘**itâbet:** azarlama, tersleme.

iytmek: bk. eytmek.

K

kâbîn: güveğinin geline verdiği ağırlık, para, eşya, kalın.

kaçan: ne zaman.

kağem: ayak, adım.

kağh: çekiştirmek, kötölemek.

kağ: masallarda, zümrüd-i anka kuşunun yaşadığı rivâyet olunan dağ, Şark kavimleri kozmolojisinde arzın etrafını çepeçevre kuşatan dağın adı.

kağt: kıtlık, kuraklık, kuraklıktan dolayı mahsulün yetişememesi.

kağımak: I, Öfkelenmek, kızmak II, Bir kimsenin yaptığı işin beğenilmediğini kendisine sert sözlerle söylemek.

kâmet: boy.

kağcaru: nereye, ne tarafa.

kağanda: nerede, nereye.

kâne: oldu, husule geldi.

kağanı: hani, nerede.

kağanğı: kağanı, hangi.

kağaravaş: hizmetçi, cariye.

kağaşır: köşk.

kat: nezd, yan, huzur, ön.

kağavî: güçlük, dayanıklı.

kağyd: I. düşünce, endişe. II. emel, arzu. III. iş güç.

ḳayḡu: üzüntü, endişe duyulan düşünce.

ḳayḳu: bk. ḳayḡu.

kelām: söyleyiş biçimi, söyleme.

kelb: köpek.

keleci: söz, laf, lakırtı.

kellā: asla, hiç.

keṅgel: bk. keṅgel.

keṅgel: şaka, latife.

kerāmet: bağış, ikram.

kerkes: bir akbaba türü.

kezin: kez, defa.

ḳıssa: öykü, hikaye, ibret.

ḳızlık: kıtlık.

kiçi: küçük.

kim: ki.

kiřiṣ: ok atılan yayın iki ucu arasındaki esnek bağ.

kisb: kazanç.

L

lā'īn: nefret kazanmış, istenilmeyen, melun.

la'yin: bk. lā'īn.

levh: yassı, düz üzerine resim, yazı gibi şeyler yazılabilen nesne.

M

maḡrib: barb, batı tarafında olan memleketler.

mā'ide : üzerinde yemek bulunan sofraya, yemek, ziyafet.

maḡhūr: kahrolmuş, Allah'ın gazabına uğramış, mağlup olmuş, bozguna uğramış, yenilmiş.

maḡsūd: İstenilen şey.

maḡsūm: taksim edilmiş, ayrılmış, bölünmüş.

maḡsure: kasr olunmuş, alı konulmuş.

manṣūr: Allah'ın yardımıyla galib, üstün gelmiş.

ma'zül: azledilmiş.

māteḳaddem: geçmiş zaman, önceleri.

meded: yardım, imdat.

mekr: hile, düzen.

melik: hükümdar.

meşe: orman.

meşi: mişe.

mevc: dalga.

+min: den.

mişl: benzer.

mişā: kumluk yer.

mişe: meşe.

muḥal: eğreti, kötü.

muḥalled: ebedi, ölümsüz.

mūnis: hayat yoldaşı, cana yakın, alışılmış.

muntazır: bekleyen, gözleyen.

murdar: I. kirli, pis. II. Eti yenilen hayvanların kesimden önce ölmesi durumudur.

murṭazā: Hz. Ali'nin lakabı, kendisinden emin olunan.

muşalli: namaz kılan, beş vakit namazına devam eden.

muşşavver: tasarlanmış, düşünülmüş.

muştuluk: müjde , müjdelik, müjde bahşişi.

muṭfī: yumuşak başlı, itaat eden.

muttaḳi: bir şeyi muhafaza etmek, eziyetten korumak, himâye etmek, zarar verecek şeyden onu sakınmak, çekinmek.

mūfid: faydalı.

mūfsid: bozan, fesadtan.

mūsavver: etrafına sur, duvar çekilmiş.

mūstaḡrak: batmış, gark olmuş.

mūstemi': istimā eden, dinleyen, dinleyici

N

nār: ateş.

nazar kılmak: bakmak.

necā: kaçmak, acele etmek.

nefrīn: beddua , lanet okuma.

nıf: yarım, yarı.

nigār: sevgili.

nite: nasıl.

nuşret: başarı üstünlük.

nūş etmek: içmek.

nūcūm: yıldız.

O

od: ateş.

P

paşa: saygı ya da sevgi seslenişi.

pelid: pis, murdar.

pertāv: geriden koşarak hız alıp atılma.

pes: şimdi, o halde, öyle ise.

R

raʿ d: gök gürültüsü.

refʿ: kalkma, yücelme, yukarı kaldırma.

revā: uygun, layık.

rızık: yiyecek içecek şey, azık.

rūzgār: zaman, devir.

S

şad: yüz (sayı).

şaddaqtu: doğru söylediğini kabul ettim.

sağīr: küçük.

şagış: sayı, adet, miktar, hesap.

şagışa şıgmaz: sayısız.

şahābī: Hz. Muhammed'i görmüş ve kendilerinin sohbetlerinde bulunmuş olan mümin kimse.

saḥī: eli açık, cömert

saḥī: bk. saḥī

sāʿ ika: yıldırım.

şalavāt: namazlar, Hz. Muhammed'e saygı bildirmek için okunan dua.

şāni: ikinci.

şavāb: doğru, dürüst.

şavmāʿ: ibadet yeri, tekke.

sebaḳ: ders.

selāsīl: zincirler, sıra dağlar.

sergerdān: başı dönen, perişan.

serika: çalınmış şey

serir: yatacak yer.

serteser: baştan başa.

sezā: uygun yaraşır, bir şeye değer.

şıdk: I. doğruluk, gerçeklik. II. içten bağlılık.

sikkin: bıçak .

sinn: yaş, diş.

şovuk: soğuk.

şunʿ: yapma, yapış, tesir, kudret.

şuvmak: sessiz sakin durmak.

sü: I, güç, kuvvet. II, asker.

şündüs: parlak renkli, çiçekli altın veya gümüş telle işlemeli, nakış olarak dokunmuş ipek.

süreyyā: Ülker yıldızı.

sürmek: yürümek ilerlemek.

Ş

şādımān: sevinçli.

şādumān: bk. şādımān.

şakımağ: Şimşek veya yaldırım gibi çakmak.

şer‘: Allah’ın emri, ayet.

şerh: açma, bir anlatımı veya kitabı yorumlama.

şevk: keyif, neşe, ışık

şol: şu, o.

sun: yaratma, güç.

T

ta‘ām: yemek.

tā‘at: Allah’ın emirlerini yerine getirme, ibadet.

ta‘ccil: acele etmek, ecelecilik.

tağ: ihtiyaç.

tākat: dayanma gücü.

tağdīs: ululama, büyük saygı gösterme.

taḡam: cehennem.

tağ: I, şafak vakti. II, hayret, şaşma, şaşırma, şaşılacak şey.

tağmağ: akla gelmek, önceden hissetmek, sezme.

tağmak: hayrette kalmak, şaşmak.

tağlık: tanıklık, şahitlik.

tağmağ: sunmak, bulmak, tabi olmak.

tağusıña turmak : itta etmek, boyun eğmek.

tağra: dışarı.

tağeb: iyi.

ta‘zīm: büyükleme, ululama, saygı gösterme.

tehlīl: İslam dininin tevhid akidesini hulasa eden “Lā-İlāhe illallāh” sözünü tekrarlama.

tekebbür: kibirlenme, büyükleme, çalım, kurum.

temāşa: seyretme.

tesbīh: sürekli, daim, Sübhanallah demek.

teşvīş: karıştırma, karışık etmeler.

ton: elbise, kılık kıyafet.

tuğyān: azgınlık, taşkınlık, günahkar, Allah’ın emirlerine aykırı harekette bulunan.

tūl: uzunluk.

turmak: ayağa kalkmak, kıyam etmek

U

urmak: I, vurmak. II, haykırmak. III, yaralamak. IV, nişan alarak atmak. V, ifade etmek, bildirmek. VI, etkilemek. VII, takmak.

usse: güve, böcek.

uş: işte, şimdi, çünkü, ancak.

uşacıq: küçük çocuk, ufacık.

uşda: işte.

Ü

ümmî: okuma yazması olmayan.

üşmek: bir yere toplanmak.

üti: ısınmış demir.

üzmek: I. kesmek, koparmak, kazmak.

II. yüzmek.

Y

yalın: I. kınından sıyrılmış bıçak. II. alev. III. sade, süssüz.

yalıq: bk. yalın.

yatur: yatan, yatmakta olan, yatıyor, yatmaktadır.

yavlaq: pek çok.

yavı: kaybolmak, kayıp, yitik.

yedemek: çekmek, götürmek.

yene: yine.

yer: ülke, diyar, memleket.

yigrek: üstün, baskın, daha.

yir: bk. yer.

yolaq: yolunu şarşırılmış, yoldan sapmış.

yoz: vahşi, yavan, bayağı, zararlı.

Z

za' ferân: bk. zağferân.

zağferân: safran.

zâhir: görünen, ortaya çıkan.

zârî: ağlayıp sızlanma.

zarûret: muhtaçlık, zorunluluk.

zehl: dalgınlık, unutma, gecikme.

zeşt: çirkin.

zehî: ne güzel, ne hoş.

zibâ: süslü, güzel.

zibeşâret: müjde sahibi.

zikerem: kerem sahibi.

zulemât: bk. zulmât.

zulmât: karanlıklar.

zulmet: karanlık.

zübân: dil, lisan.

SONUÇ

Eski Anadolu Türkçesi ve Osmanlı Türkçesi bugünkü dilimizin arkaik iki devresi olarak önemli iki çalışma sahasını teşkil etmektedirler. Kuşkusuz bu alanlarda yapılacak çalışmalar Türkçenin geçmiş dönemlerine ve geleceğine ilişkin kayda değer veriler ortaya çıkaracaklardır. Bu önerme doğrultusunda başladığımız çalışmamızda sona gelmiş bulunuyoruz.

Elimizde iki nüshası bulunan Dâstân-ı Temîm Dârî adlı eser üzerinde karşılaştırma yaparak tek bir metin üzerinde iki nüshayı göstermeye çalıştık. Çalışmada temel olarak tam nüshayı (A nüshası) aldık. Eksik nüshayı (B nüshası) ise tam nüsha üzerinde farklılıkları göstererek verdik. Böylece tek bir metin oluşturarak eksik ve tam nüshanın birlikte takip edilmesini sağlamaya çalıştık.¹⁶⁷

Dil bilgisi unsurlarının tespiti konusunda temel olarak Eski Anadolu Türkçesine ait unsurlardan hareketle saptamalarda bulunduk. Ancak bu saptamaları yaparken arkaik devrelerde ve Osmanlı Türkçesindeki şekilleri takip edilebilen sözleri ve kullanımları yeri geldikçe belirtmeye çalıştık (şimdi<uş+imdi, getir<keltür). Özellikle ses değişmelerinin daha iyi açıklanabilmesi için böyle bir yol tuttuk. Söz dizimine bağlı unsurları da ilgili tamlamayı yahut cümlenin hepsini kaydederek göstermeye çalıştık. Ancak ses bilgisi düzeyindeki tespitlerde yalnızca ilgili sözü kaydettik.

İncelememiz sırasında farklı kullanımların bir arada olduğu örneklere çokça rastladık. Eski Anadolu Türkçesi için karakteristik özelliklerden bahsederken bunların en başında yuvarlaklaşma eğilimi vardır, diyebiliriz. Tespitlerimizde, çok sözde ve ekte yuvarlak şekillerin yanı sıra düz şekillerin de imla edildiğini gördük (eyder/eydir/eydür, değil/degül, anuñ/anıñ, girdim/girdüm, geldiñ/geldün).¹⁶⁸ Buna ek olarak Eski Anadolu Türkçesi için halen kullanılıyor olması gereken bazı şekillerin artık kullanımdan kalktığını gördük. Mesela 1. teklik kişi geniş zaman eki olan "-UrvAn" (gelürven:gelirim) ile çekimlenen bir fiile rastlamadık. Ancak şunu belirtmek gerekir ki her zaman düzenli bir düzlük yuvarlaklık uyumundan bahsetmek

¹⁶⁷ Karşılaştırmada kullanılan yöntem ve teknikler için bk. s. 14

¹⁶⁸ Düz, yuvarlak ya da hem düz hem yuvarlak şekiller dil incelemesi kısmında tespit edilen her başlıkta kayda geçirilmiştir.

de mümkün değildir. Bazen düz sıradan bir söze gelen ek, yuvarlak olurken bazen de aynı ek, yuvarlak sıradan bir söze düz şekilde gelebilmektedir. Bu da henüz kalıplaşmış bir imlanın ortaya çıkmadığını gösteriyor. Hatta aynı sözün dahi farklı farklı şekillerde yazıldığını tespit ettik (Qurʾān/Qurān). Bu farklı yazımları da metnin aslındaki şekline sadık kalarak metin kısmında kayda geçtik. Yine Eski Anadolu Türkçesi için karakteristik bir yapı olan gelecek zaman eki "-IsAr" çalışmamızda sınırlı bir kullanım göstermektedir. Yani bu ekin artık ek kadrosundan çıktığını görüyoruz.

Yukarıda kaydettiğimiz tespitler ışığında, çalışmamıza konu ettiğimiz eseri Eski Anadolu Türkçesi ve Osmanlı Türkçesi arasında bir geçiş ürünü olarak değerlendirdik. Bir taraftan Eski Anadolu Türkçesine ait kayda değer bilgileri, sözleri ve gramerlik unsurları barındırırken öte yandan Osmanlı Türkçesi içinde tasnif edilen unsurları da içermektedir. Bu nedenledir ki tarihine bakarak ait olduğu dönem hakkında kesin bir hüküm vermek yerine, dil özelliklerini temel alarak bir geçiş ürünü olabileceğine dair yorumlar getirdik. Kaldı ki B nüshasında kaydedilen tarih de bir geçiş ürünü olabileceğine işaret etmektedir. Çünkü 15. yüzyıldan itibaren Osmanlı Devletinin Anadolu coğrafyasında hakimiyetini iyice artırması sonucunda kendi adıyla anılan Osmanlı Türkçesini de yaygınlaştırdığını biliyoruz.

Sonuç olarak, çalışmamızın temelini iki yazmanın Latin temelli Türk harflerine aktarılması oluşturmaktadır. Bu transkripsiyonu yapılan malzemedeki hareketle dil incelemesini gerçekleştirerek çalışmamızı sonuçlandırdığımız kanısındayız. Bunların yanı sıra giriş kısmında Temîm Dâri hakkında gerek gerçek yaşamına dair, gerek yaşadığı menkıbevi olaylara ilişkin önemli veriler de kaydedilmiştir.

Dileriz ki bu çalışmayla Türklük bilimine küçük de olsa bir katkı sunmayı başarmış oluruz.

KAYNAKÇA

- ADNÂN, Hatîb, "Kıssatü Temîm", *Mecelletu'l-Mecmai'l-Luğati'l-Arabiyye*, 65/1. C, Dimeşk: 1990, s. 152-176, Aktaran: Mahmut Yeşil, "Temîm ed-Dârî ve Rivayetleri" *Selçuk Ü İlahiyat Fak. Dergisi*, XXI, Konya: 2006, s. 92-114.
- ARAT, Reşit Rahmeti, "Türk İlmî Transkripsiyon Kılavuzu", *Makaleler*, 1. C, (hzl. Osman Fikri Sertkaya), Ankara: Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü, 1987, s. 32-68.
- BANGUOĞLU, Tahsin, *Türkçenin Grameri*, Ankara: TDK Yay., 2007.
- BASSET, R., "Les Aventures merveilles de Temim ed Dâri", *GSAI*, IV, 1890, s. 3-26 Aktaran: Halit Özkan, "Temîm ed-Dârî" maddesi *İslam Ansiklopedisi*, 40. C, Diyanet Vakfı Yay., İstanbul: 2011, s. 419.
- BAŞDAŞ, Cahid, "Türkçede İyelik-Yükleme Sorunu Dede Korkut Örneği" [Elektronik Versiyon] *Turkish Studies Vol. 3/1 Winter*, Ankara, 2008, s. 6-13.
- BELLINO, Francesca, Tamîm Al-Dârî The İntrepid Traveller: Emergence, Growth And Making Of A Legend in Arabic Literature, www.academia.edu/attachments/7433396/download_file, s. 199 (10.4.2013).
- CANPOLAT, Mustafa, "Eski Anadolu Türkçesindeki Belirtme Durumu (Accusativus) Ekinin Kökeni Üzerine", *Türkoloji Dergisi*, X. C, Sayı 1, DTCF Yay., Ankara, s. 9-11, 1992.
- DEMİR, Nurettin ve Emine Yılmaz, *Türk Dili El Kitabı*, Ankara:Grafiker Yay., 2003.
- DURAN, SUZAN, "Türkçede Cihet Ve Mekân Gösteren Ek Ve Sözcükler", http://www.tdkdergi.gov.tr/TDA/1956/1956_1_Duran.pdf, (08.08.2012).
- ERCİLASUN, Ahmet B., "Türkçede Emir ve İstek Kipi Üzerine", *Makaleler*, Ankara: Akçağ Yay., 2007, s. 364-370.
- ERCİLASUN, Ahmet B., "Kâşgarlı Mahmud'da -sâ/-sē- Eki", *Makaleler*, Ankara: Akçağ Yay., 2007, s. 140-145.

- ERGİN, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul: Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım, 2008.
- EŞ-ŞÂFİİ, İbn Asâkir, Ebu'l-Kâsım Ali ibn Hasan ibn Hibetillah ibn Abdillâh, *Tarihu Medineti*, XI, Beyrut: 1995, s. 52-82 Aktaran: Mahmut Yeşil, "Temîm ed-Dârî ve Rivâyetleri", *Selçuk Ü İlahiyat Fak. Dergisi*, XXI, Konya: 2006, s. 91-114.
- GABAIN, A. Von, *Eski Türkçenin Grameri*, çev.: Mehmet Akalın, Ankara: TDK Yay., 2007.
- GÜLSEVİN, Gürer ve Erdoğan Boz, *Eski Anadolu Türkçesi*, Ankara: Gazi Kitabevi, 2010.
- GÜLSEVİN, Gürer, *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, Ankara: TDK Yay., 2007.
- GÜLSEVİN, Gürer, "Eski Anadolu (Türkiye) Türkçesinde 3. Kişi İyelik Ekinin Özel Kullanımı", *Türk Dili*, Sayı 466, Ankara: 1990, s. 276-279.
- HACIEMİNOĞLU, Necmettin, *Karahanlı Türkçesi Grameri*, Ankara: TDK Yay., 2008.
- HAMİD, İsmail, "Hikayat Hamim Al-Dari, A Malay Tale From The Of The Prophet Muhammed",
http://pkukmweb.ukm.my/penerbit/sari/sari_01_1/150dpi_individual/jsari_01_1-06.pdf, (10.02.2013).
- KALKAŞANDİ, Ebül-Abbas Ahmed, *Subhul-A'sa*, Kahire: 1915, C 13, s. 118-122 Aktaran: Ahmet Akgündüz, "Hz. Peygamber'in Filistinde Bir ve Osmanlı Devleti'nin Vakıf ve Tapu-Kadastro Anlayışını Gösteren Bir Belge" *Türk Dünyası Tarih-Kültür Dergisi*, Sayı 1, İstanbul: 1987, s. 46-47.
- KAPAR, Mehmet Ali, "Lahmîler", *DİA*, XXVII, 54-55. Aktaran: Mahmut Yeşil, *Selçuk Ü İlahiyat Fak. Dergisi*, XXI, Konya: 2006, s. 92.
- KARAAĞAÇ, Günay, "Edat Üzerine Düşünceler",
http://www.turkiyat.gazi.edu.tr/arsiv/sayi05/Gazi_Turkiyat_Sayi_5_0157_0169_Karaagac.pdf, (11.08.2012).
- KORKMAZ, Zeynep, *Türkiye Türkçesi Grameri*, Ankara: TDK Yay, 2007.

- KORKMAZ, Zeynep, "Türkçede -acağ / -ecek Gelecek zaman (Futurum) Ekinin Yapısı Üzerine", *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, I. C , Ankara: TDK Yay, 2005.
- KORKMAZ, Zeynep, "Türkçede Ek yığılması Olaylarının Meydana Gelişi Üzerine" *TDAY Belleten*, Ankara: 1960, s. 173-180.
- KORKMAZ, Zeynep, "Türk Dilinde +ça Eki ve Bu Ek İle Yapılan İsim Teşkilleri Üzerine Bir Deneme", *Ankara Ü DTCF Dergisi*, C. XVII. Sayı 3-4 (Eylül-Aralık 1960), Ankara: 1960, s. 275-358.
- LECKER, Michael, "Temim Al-Dari", *The Encyclopedia Of Islam 2nd Edition*, <http://www.brill.com/publications/online-resources/encyclopaedia-islam-online> (03.06.2012).
- LEWİS, Bernard , *Modern Türkiyenin Doğuşu*, (3. Edisyon), çev.: Boğaç Babür Tuna, Ankara: Arkadaş Yayınevi, 2008.
- MANSUROĞLU, Mecdut, "Eski Osmanlıca", çev.: Mehmet Akalın, http://turkoloji.cu.edu.tr/ESKI%20TURK%20DILI/mansuroglu_01.pdf (16.03.2012).
- MUHAMMED, İbn Sa'd, Ebû Abdillâh, *et-Tabakatu'l-Kubra*, I-IX, Beyrut, s. 408 Aktaran: Mahmut Yeşil, "Temîm ed-Dârî ve Rivâyetleri", *Selçuk Ü İlahiyat Fak. Dergisi*, XXI, Konya: 2006, s. 97.
- ÖZKAN, Halit, "Temîm ed-Dârî", *İslam Ansiklopedisi* , 40. C, Diyanet Vakfı Yay., İstanbul: 2011, s. 419.
- ÖZKAN, Mustafa, *Türk Dilinin Gelişim Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2009.
- TEKİN, Şinasi, *İştikakçının Köşesi*, İstanbul: Simurg, 2001.
- TEKİN, Talat, "-İsar Ekinin Türeyişi", *Türkoloji Eleştirileri*, Ankara: Doruk Yay., 1994.
- TİMURTAŞ, F. Kadri, *Eski Türkiye Türkçesi*, Ankara: Akçağ Yay., 2005.

UYĞUR, Sinan, "-(y)IsAr Gelecek Zaman Ekinin Yapısı Üzerine", s. 1194
<http://www.turkishstudies.net/sayilar/sayi6/72uy%C4%9Fursinan.pdf>
(13.08.2012).

SAVRAN, Hülya, "Türk Dilinde "+dIr" Bildirme Eki Ve "+dIr" Bildirme Ekiyle
yapılan Belirsizlik Kelimeleri",
http://turkoloji.cu.edu.tr/YENI%20TURK%20DILI/hulya_savran_dir_bildirme_eki_belirsizlik.pdf (11.02.2012).

ŞAHİN, Hatice, *Eski Anadolu Türkçesi*, Ankara: Akçağ Yay., 2003.

Tamim Ad-Dari, The Christian Scholar, The Spokesman Of The Islamic World,
<http://www.followislam.net/books/revival2/13.htm> (03.06.2012)

ÜSTÜNOVA, Kerime, *Türkiye Türkçesi Ad İşletimi*, İstanbul: Kesit Yay., 2008.

YEŞİL, Mahmut, "Temîm ed-Dârî ve Rivâyetleri", *Selçuk Ü İlahiyat Fak. Dergisi*,
XXI, Konya: 2006, s. 91-114.

ZEHEBÎ, Şemsüddîn Muhammed ibn Osman, *Siyeru A'lami'n-Nubela Şuayb el-
Arnaûd, Beyrut*: 1985 Aktaran: Mahmut YEŞİL, "Temîm ed-Dârî ve
Rivâyetleri", *Selçuk Ü İlahiyat Fak. Dergisi*, XXI, Konya: 2006, s. 91-114.

SÖZLÜKLER

CLAUSON, Sir Gerard, *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century*,
London: Oxford University Press, 1972.

Derleme Sözlüğü: Türkiye'de Halk Ağzından, (6 C), Ankara: TDK Yay., 2009.

DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara: Aydın
Kitabevi, 2010.

DİLÇİN, Cem, *Yeni Tarama Sözlüğü*, Ankara: TDK Yay., 2009.

GÜLENSOY, Tuncer, *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözlerin Köken Bilgisi Sözlüğü*,
(2 C), Ankara: TDK Yay., 2007.

KANAR, Mehmet, *Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü*, İstanbul: Say Yay., 2011.

KÂŞGARLI MAHMÛD, *Divânü Lugâti't-Türk*, (4 C), çev.: Besim Atalay, Ankara: TDK Yay., 2006.

KÂŞGARLI MAHMÛD, *Divânü Lugâti't-Türk*, çev.: Seçkin Erdil, Serap Tuğba Yurteser, İstanbul: Kabcacı Yayınevi, 2005.

KORKMAZ, Zeynep, *Gramer Terimleri Sözlüğü*, Ankara: TDK Yay., 2007.

MUALLİM NÂCİ, *Lûgat-ı Nâci*, İstanbul: Çağrı Yay., 2006.

REDHOUSE, Sir James W., *Turkish and English Lexicon*, İstanbul: Çağrı Yay., 2006.

ŞEMSEDDİN SAMİ, *Kâmûs-i Türkî*, İstanbul: Çağrı Yay., 2007.

Tarama Sözlüğü, (8 C), Ankara: TDK Yay., 1996.

Türkçe Sözlük, Ankara: TDK Yay., 2005.

EI YAZMALARI

AL-BALÂDHURJ, Futûh, Aktaran: Lecker, "Temim Al-Dari", *The Encyclopedia Of Islam 2nd Edition*,
<http://www.brill.com/publications/online-resources/encyclopaedia-islam-online>
(03.06.2012).

Dâstân-ı Temîm Dârî, Ankara Milli Kütüphane, 06 Mil Yz A 9148.

Dâstân-ı Temîm Dârî, Ankara Milli Kütüphane, 06 Mil Yz A 9117.

EL-İŞÂBE, İbn Hacer Bicâvî, s. 367-369 Aktaran: Halit Özkan, "*Temîm ed-Dârî*"
İslam Ansiklopedisi 40. C, Diyanet Vakfı Yay., İstanbul: 2011, s. 419.

MAKRİZİ, "Dau'ü's-sârî fi ma'rifeti haberî Temîm ed-Dârî" (neşreden: Ahmet Âsûr)
Kahire: 1972, s. 65-135 Aktaran: Halit Özkan, "*Temîm ed-Dârî*" *İslam*
Ansiklopedisi 40. C, Diyanet Vakfı Yay., İstanbul: 2011, s. 419.

NEVEVİ, *Tehzîb* Aktaran: Halit Özkan, Temîm ed-Dârî, *İslam Ansiklopedisi*, 40. C,
Diyanet Vakfı Yay., İstanbul: 2011, s. 419.

5. TPKIBASIM

Bu bölümde her iki nüsha tıpkıbasım olarak verilmiştir.

A NÜSHASI TIPKIBASIM

هَذَا سَنَانٌ تَمِيمٌ دَارٌ	سَعْدَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ
أَوَّلُهُ إِدْرِيسُ بْنُ كَثِيرٍ وَعَدُوٌّ عَيْنٌ مَدِينِيٌّ أَوَّلُ كَلْبِيٍّ دِينِيٍّ وَأَوَّلُ اللَّهِ ابْنُ دِيْنِيٍّ وَأَوَّلُ سَنَانِ أَمْرِيٍّ أَيْ أَطَا بَشْتِ أَمْدِيٍّ بُوْجَهْلَانِ ابْنِ بَهْرَمِ قَدْرٍ وَصِدِّيٍّ ابْنِ قَهْرِيٍّ عَاقِلٌ أَوْلَادُ أَيْ حَافِظٌ أَوْلَادُ سَنَانٍ أَوْ كَدْنٌ كَلْبِيٌّ وَكَلْبٌ بُرْزُوقٌ أَوْلَادُ أَوْلَادِ سَنَانِ مِنْ دِيْنِيٍّ	سُرْفٍ مَقْسُورٍ الْمَدِينِيٍّ قَابُوسٍ أَكْبَلِيٍّ دِيْنِيٍّ وَأَوْلَادُ قَوْلِ أَوَّلِيٍّ فَرَانِ أَوْ تِنَانِيٍّ بِيْرِيٍّ عِيَالِيٍّ مَرْجِيٍّ الْعَالِيَيْنِ سَنَانِيٍّ وَوَكَا أَوَّلِ أَوْ كَبِ مَشْغُولٍ لَفْظِ سَنَانِيٍّ بِيْرِيٍّ كَرِيٍّ عَدَارَتِ مَرْطِيٍّ بَلَوَامِيٍّ أَسْلِيْفِيٍّ زَاكِيٍّ أَسْرِيٍّ كَسْمِيٍّ جَرِيٍّ فَالِكِ أَوْ كَا بَوْلِ فَرِيٍّ طَاغِيٍّ دِيْنِيٍّ مَالِيٍّ فَلْسِيٍّ وَفَاوِيٍّ مَصْطَفِيٍّ

سكو

أَوْلَادُ سَنَانٍ بِيْرِيٍّ عَالِيٍّ وَسَانِيٍّ مَكْرِيٍّ أَكَا بِيْرِيٍّ بِيْرِيٍّ سَكَا بَكَا كَرِيٍّ دِيَالِيٍّ أَطَا	أَيُّ كُوْنِيٍّ هَمِيٍّ وَطَلِيٍّ كَمِيٍّ بَرَقِيٍّ وَطَلِيْنِيٍّ أَوْلَادِيٍّ أَمْرِيٍّ سَكِيٍّ مَشْغُولِ أَوْلَادِيٍّ عِيَالِيٍّ
بِيْرِيٍّ كَامِيٍّ كَلْبِيٍّ بُوْسِيٍّ بِيْرِيٍّ مَشْغُولِيٍّ بِيْرِيٍّ مَحَالِيٍّ بِيْرِيٍّ نَظَرِيٍّ أَلِيٍّ جَرِيٍّ فَالِكِ أَسْتِيْنِيٍّ دِيْنِيٍّ مَكْرِيٍّ دِيْنِيٍّ أَمْرِيٍّ أَوْلَادِيٍّ كَرِيٍّ نَشْرِيٍّ حَالِيٍّ نَظْمِيٍّ كَتُوْرِيٍّ دِيْنِيٍّ بِيْرِيٍّ وَبِيْرِيٍّ بِيْرِيٍّ أَيْ بِالِكِ دِيْلِيٍّ مَشْغُولِيٍّ دِيْنِيٍّ بِيْرِيٍّ نَاهِرِيٍّ بِيْرِيٍّ بُوْجَهْلَانِيٍّ دِيْنِيٍّ بِيْرِيٍّ أَوْلَادِيٍّ جَبِيْرِيٍّ بِيْرِيٍّ كُوْنِيٍّ أَوْلَادِيٍّ مَشْغُولِيٍّ بَقَرِيٍّ كُوْرِيٍّ حَافِظِيٍّ كَرِيٍّ مَشْغُولِيٍّ أَمْرِيٍّ مَحَالِيٍّ	أَيُّ دِيْمِيٍّ بِيْرِيٍّ طَابِيٍّ كُوْنِيٍّ أَوْبِيْنِيٍّ مَكْرِيٍّ دِيْرِيٍّ دِيْرِيٍّ كُوْنِيٍّ لَكْرِيٍّ كُوْرِيٍّ بَالِكِ بَلِيْنِيٍّ أَكْرِيٍّ بُوْرِيٍّ أَسْتِيْلِيٍّ أَيُّ دِيْمِيٍّ بَارِيٍّ قَلْبِيٍّ رَسْمِيٍّ أَبِيْرِيٍّ هَمِيٍّ أَمْرِيٍّ نَصْرِيٍّ بِيْلِيٍّ أَسْحَاقِيٍّ أَمْرِيٍّ هَمِيٍّ دِيْرِيٍّ مَشْغُولِيٍّ نَدِيٍّ مَسْجِدِيٍّ أَمْرِيٍّ فَانُوْرِيٍّ كَلْبِيٍّ عِيَالِيٍّ عِيَالِيٍّ حَلِيْفِيٍّ زِيْنَانِيٍّ طَوْلِيٍّ أَلْفِيٍّ

<p>عمر الزک اوین اشنتی ایله خوردی عورت بیواوردی بورت خوردی ایدر یا ایله الوصی ایله دوشمنده عالی و دور و دور بخلا و ویر و دور و دور اول کدی مر ساعمت ناولدی و عجبایب و قعا کلبه اکا بنیهار ایز کیم اولدی یقین قیغی کور کیم نایشلی و یقین هانا بوجدی و جقید کیم عیالده جلیغی عورت کیم کلاس و اولدی ای اولشلی ایله طوندی سول سلت یخنده طونشلیک</p>	<p>ویردی و کور ایچی کور دی عین قلدی کیم کندی اولدی قفر اولدی جانیر وینده هین یون و یوق و جاد و قیغید این قلدی جانیر یقید فراف قیغی و غصه ناولدی اولدی اول عیالده و کیم اولدی بکا کور کیم بنده اول عالی عیالده طردی خالوم این و کور نیک کور ایله عیالده بی عیالده اولدی یقین کمال ایله و الا کور کور و زنده دشمن ایدر کیمده هیچ بلور میده اولدی</p>
---	--

<p>توساعت منتظر اولور کلدی حیل مده کور کور مده وین اکا دجه صبر قلدی کیم ایلی ایله دیلور وین خالوم بسله بین کله کیم کور وین اوله اونور نیم او عیالده وینله عیالده اشیک جات ضیلدی ایدر ای عورت بندین طوندی کور کله کله خالوت مویله طور دی الوصی نیا اویسه کله ایچر یلیدن یله کورید و کور کلن امر کیم کور ایله اولدی کلدی ایدر یا خلیفه بی بندم</p>	<p>قند کور کیم کله نجه وین کاله کور سن ویر ایکن حال و کور بین تو کیمدی وین عله نوبه انات کور قلیما اویق قفر لوق کله دوری اول عورت کله کور جور وین قی صبر ایله کور سزا و کور کور ایق اولدی مر یا و کور کور کور دیر یا عا و اولدی کور نجه قاتنه طون کور دیر ای اولدی کور کور</p>
--	--

دندید ایضا عم قلدی	دندید ایضا عم قلدی
کیم الویسه جو بیخه من قسما	کیم الویسه جو بیخه من قسما
انصاریه دی بی در و آوری	انصاریه دی بی در و آوری
کلدی ایضا یا امیر المؤمنین	کلدی ایضا یا امیر المؤمنین
تنگا شریعه کله کابین ایدیلتر	تنگا شریعه کله کابین ایدیلتر
احسن علی علیه قیلور	احسن علی علیه قیلور
یتسوق قلدی اوینه کدر	یتسوق قلدی اوینه کدر
کیدی حال قایتا او تر	کیدی حال قایتا او تر
کلدی ایضا حال الویسه	کلدی ایضا حال الویسه
مصطفی بین وصیت ایلدی	مصطفی بین وصیت ایلدی
مصطفی بین سوزنی طوعی کرت	مصطفی بین سوزنی طوعی کرت
یوسو کتور نکا ابدت الایوم	یوسو کتور نکا ابدت الایوم
طوری عی عورت الیند زویق الو	طوری عی عورت الیند زویق الو
اینت امدت یخه اولدی خیر	اینت امدت یخه اولدی خیر
بیت الما مسلمین ک کورتر	بیت الما مسلمین ک کورتر
کلدی عی قایتا اول ایلیک	کلدی عی قایتا اول ایلیک
سنی نکا یوجوریت امله کابین	سنی نکا یوجوریت امله کابین
هر بین سنلر ایشد کوزدیلور	هر بین سنلر ایشد کوزدیلور
اول عی ایتسها زنی قانور	اول عی ایتسها زنی قانور
طری اوینه کور ایشد ندر	طری اوینه کور ایشد ندر
عکد اور نیاطعنه کافور	عکد اور نیاطعنه کافور
جمعی کسیند ایت بخ	جمعی کسیند ایت بخ
بولما عساله یا نور دوی	بولما عساله یا نور دوی
هر نکه در سر انا املک کرت	هر نکه در سر انا املک کرت
مصطفی قویغسل قیلور	مصطفی قویغسل قیلور
غسل ایچون حیاط طمشه کلور	غسل ایچون حیاط طمشه کلور

دندید صبر و قلدی جمیع فریم	دندید صبر و قلدی جمیع فریم
ای شقیق اعطالور و قیغ قیلور	ای شقیق اعطالور و قیغ قیلور
دیلور و سوزور و کین یا امار	دیلور و سوزور و کین یا امار
عدتک عیله کله سنلر	عدتک عیله کله سنلر
طوری عورت عیله قیلور	طوری عورت عیله قیلور
دندید ایضا یا امیر المؤمنین	دندید ایضا یا امیر المؤمنین
عاه اولدی عیله بیت کور	عاه اولدی عیله بیت کور
عیدر کسنت واریم سیز	عیدر کسنت واریم سیز
عورت ایضا یا امیر فر و سلور	عورت ایضا یا امیر فر و سلور
مصطفی او کینه شهید اولدی	مصطفی او کینه شهید اولدی
عیدر ایضا عورت ته ایشل یکن	عیدر ایضا عورت ته ایشل یکن
وایردی عورت یوج اولور	وایردی عورت یوج اولور
کلدی یوزونلر طایبق ویردی	کلدی یوزونلر طایبق ویردی
دور ویرینه کور کور عیله	دور ویرینه کور کور عیله
یوق اولور خالی امر سینه قیلور	یوق اولور خالی امر سینه قیلور
عیدر ایضا عیله قیلور	عیدر ایضا عیله قیلور
شرعیله سن و سلیمان و برین	شرعیله سن و سلیمان و برین
کلدی عیله قایتا ویردی سکا	کلدی عیله قایتا ویردی سکا
عیدت عیله اولدی دخی هویب	عیدت عیله اولدی دخی هویب
یوج طاقیم قلدی اوق	یوج طاقیم قلدی اوق
کوزور کله اکلور جانور	کوزور کله اکلور جانور
اتا و امار ویردی ویردی سلور	اتا و امار ویردی ویردی سلور
دندید عیله اولدی	دندید عیله اولدی
طایبق ویردی سوزنلر	طایبق ویردی سوزنلر
طوری عیله قایتا طری کلور	طوری عیله قایتا طری کلور
تنگا کور کور اولدی کور دیکر	تنگا کور کور اولدی کور دیکر

دند

3

حیات حقیقی بقا کو روئے	حیات ابرار سیدہ کی طور
جلد اندازین فالو روز مش	مگر جنس ایک نہ نور مش
کہم دین قلوز و پوز انوک	میل کو کس معجزہ ای اچھ
اول کشف کو عورت مفرور	ای نکا بی بی قور جا عورت
عورت الاقوی کلمہ و دود	جین اسیات نمود بالہ و دی
دینہ تم دوی جینے دگولہ	الاسر واقعا یاد و سیش قور
بیم خون بنے جینے صنفل	کل یو و کل یا نکا تم اوطنی
عورت الوریس ہم عمیم قور	سکا حقیقی ایدم مہنوی
عورت امیر بو عجاب کین اولہ	یالو کو کلمہ کھر تنوین اولہ
عمیر او تار کھر کینن طویر	بیدیل دور ای غامرا اولی
دینہ یلدہ منتظر بین اکا	خونہ کسہ کتہ منو بکا
دینہ ایدم عفو ایدک بول	کھر صورت ایزو دسیر بول
کو اعجاز قارنجا اندیسر	سین انوک الی سید سیدہ

بجوریا

میں یوں بوق ایلہ اعتمیا	کو برن سناک الاک ستمیا
هو صیاطے سویر و طوم اری	عمین الیہ یوز ستمی
دندی ہم ایضای ہم جانور	ای سالو و کھر قورین بسور
جین دگولہ ہم ہم کور پھر	اول محمد مصطفیانک یازیم
عورتک ز و جاک هو او غلنن	اکیم بلوراک الموراک
عورت ایدم یوز و مد بعد کور	قور قور کجاس الامتقور
تمتک یوز ایکی نوز ایددی	طمانہ کو سخلان کور اید
یوز کور تہ نر قلہ انلت	قلایہ سولیلہ یوز ستم
نور اوی ایدم ویرا کل سن با	اسو نامر انا تم دجی سکا
ایضای انک عمر انک عور کور	قر کینک یوز صلور کجی
بیر عور کور توندہ اولی لیر	مصطفی او گندہ شہید اولہ
بکا دھ اولہ و عجاب جہد	اول عزیز عین یوز پیر
عقبہ ای مہلان ویر عشد	اوی یوز مدہ نشانہ ویر

4

عورت ایدر کورسین کورسین کورسین	عورت ایدر کورسین کورسین کورسین
خدا خلقات ادرین بونلر بونلر	خدا خلقات ادرین بونلر بونلر
نعم ایدرین جنه کورسین کورسین	نعم ایدرین جنه کورسین کورسین
انصاریک قابور بقا کورسین	انصاریک قابور بقا کورسین
او ایچنده حیا طاهر صولر	او ایچنده حیا طاهر صولر
چین صدیق ان نسیح الله	چین صدیق ان نسیح الله
دند ایدرین عورت ایدرین کورسین	دند ایدرین عورت ایدرین کورسین
نعم ایدرین سولیان نسیح	نعم ایدرین سولیان نسیح
هر حال ادرین اوره بونلر	هر حال ادرین اوره بونلر
انصاریک ایدرین بونلر بونلر	انصاریک ایدرین بونلر بونلر
تکوی بونلر و غیله ادرین	تکوی بونلر و غیله ادرین
نعم ایدرین فاهیتک اولسون	نعم ایدرین فاهیتک اولسون
حق تعالی اوره بند کورسین	حق تعالی اوره بند کورسین

کورتک امره ادرین کورسین	کورتک امره ادرین کورسین
مصطفی ادرین بونلر بونلر	مصطفی ادرین بونلر بونلر
انصاریک ایدرین بونلر بونلر	انصاریک ایدرین بونلر بونلر
نعم ایدرین ادرین بونلر بونلر	نعم ایدرین ادرین بونلر بونلر
فاقر انصاریک ادرین کورسین	فاقر انصاریک ادرین کورسین
مالی ایدرین بونلر بونلر	مالی ایدرین بونلر بونلر
نعم ایدرین بونلر بونلر	نعم ایدرین بونلر بونلر
کند و کورسین بونلر بونلر	کند و کورسین بونلر بونلر
کورد عورت ادرین بونلر بونلر	کورد عورت ادرین بونلر بونلر
ایک کورسین ادرین بونلر بونلر	ایک کورسین ادرین بونلر بونلر
هر حال ادرین بونلر بونلر	هر حال ادرین بونلر بونلر
ور لو عورت ادرین بونلر بونلر	ور لو عورت ادرین بونلر بونلر
هر حال ادرین بونلر بونلر	هر حال ادرین بونلر بونلر

صنکده حق اولدے ایکسده	بویون ناسکیمن حمد ایدر	بویون سنوک بویون ناسکیمن	طیوچ قهلیل مشغول اولدی	ووصلون استک اولدی	اول اطلاق اولد قولت دئی	نعلبار بیه کوز	عمم دارت اوکسده	کلدی عمره کوز دئی	بر عجاب واقعه کوز	اوتنه کلدی بویون جاکس	اول بینه بویون دئی
اوکلدی کلور اول عورت	طور فون عمر طلاق ناز	ایشت امید عجب اولدی	فیراوتنه غلبا قالدی	اول اطلاق اولد قولت دئی	نعلبار بیه کوز	عمم دارت اوکسده	کلدی عمره کوز دئی	بر عجاب واقعه کوز	اوتنه کلدی بویون جاکس	اول بینه بویون دئی	

دئی

ایده عی اسی اظادی نظر	مصطفی کونکسده	کم کوز بویون عیاب	وین دی دستکون ای کوز	جوتیکه عیاب دئی	قالا بولیکه شولیکه بویون	عرا اول انصار ایدر بویون	انصار ایدر بویون	باغلیک بویون	ایش ایکن حایط ایکن	جانغوز کوز بویون	عرا اشد عیاب ای	عرا ایدر عیاب کل کوز
ایده عی اسی اظادی نظر	مصطفی کونکسده	کم کوز بویون عیاب	وین دی دستکون ای کوز	جوتیکه عیاب دئی	قالا بولیکه شولیکه بویون	عرا اول انصار ایدر بویون	انصار ایدر بویون	باغلیک بویون	ایش ایکن حایط ایکن	جانغوز کوز بویون	عرا اشد عیاب ای	عرا ایدر عیاب کل کوز

شول سر قید کج کو کا اول	کوفه شهنشاه اولی او طر چهار
کاسولر در عکد اولر طر	خلایق ایچنده سید اقره
بجو موه منلی کا محمد است	مستغنی بنده موی ایست
عیم ایدر یا امین الو قونین	سید لیکر کین نماز عهدین
بن دخی سوبلیار سن و	مستغنی اولی سطلت بیندینکا
صلیحه کومر دن انکل ایدر	کلیخ و زک ای جان جا
انیم حجت کولر امام	اودیندر عورت بیندین نماز
هدر عیم قونین بو یگار	ایو مصلدین بن نویندین نماز
عمایدر عورت ندر ایشوا	عیان الیه پینه ندر بو کین
عورت ایدر جلد کولر	الاقول ضایع الیه
تکر صومر و مسور و دی	انک او عجب کور و قطعه
عیم او غلو سفر کینندی	یدی یار دت ای اون کون اولت
الاکون خینه بوک یوز	قلایر یار کین بو کینش اولت

الکون

کلی با بن بوین طلا نمزم	بلو قور دیوب ایما نمزم
عمر ایدر عیدر او بن سولکای یار	کامرا اولک و موی کا طر عیدر
دیده ایدر بن نیم داریم	اول محمد مصطفیات یاریم
عور ییو بنامدم اولر	ما عیدر بن کسیر کلامه کور
عجر در کور و قعل کور مسر	صاغ سدا مت او ج کلمه
عمر ایدر صدقت ای الی اولجال	حاشا کور سنک سنک اولر
مصطفی ادر خین و بو سندن	هر کیم بو بنده کور موی دی
ابن عیسیلر وایت ایدر حاله	بولر بو کوزه ایکی ایچر
صهار جلد امر و طور و بیکر	کجده عمر یا بنا او و دیلر
دوندی عمر علیه شرح الیه	بولوک وصفین جلد اولد
علا ایدر مصطفی بن کوزی	دیمشندی دخی کندن اولر
بوز یلان مخلوقینه مریکین	کیم غایب اولر عجب ایش
بکر مدت غایب اولر کلمه	قنده کینکجه کسیر بیلده

اوليك عمودها وانه وارث	كبر اري اوت اجنه طوره
وعداء ابيه ياتيم غوي	ع يفتخت غا قلد كن
كوسك قصصنا بجان قصه	اعنا اهلند بوجر حصيد
سفره كدنگو ريزي كور كا	سويك خولا فاور اولر
عجم ايزر ايت اي شخدا	كور سولون اسيا كني قصه
خلالونه يقان اولمدر كمر	كله امدري طالوه ايت اجم
مصطفى بين حين مير مشيد	هر ك عساله باقوك وري
هر كهم اوله يا فاني قلا	تسوق كرو اول عساله
اعناك شيطان لر باينا	جمع اولون لر اقور باينا
موصيت ايزر ايت بين	طامه ايتي كني مر حرف جن
اوقيا بويك ايت فرات	حق تعال حفظ الاله ايتي
ايرضه مر حق ايج اولر كني	اجسون شيطان اجم كني
اولر دقده جتله دوج اير	بسي موصيت اولر بونيدن

دوج

اوه اولسون يتز بالسون قايون	سويج اعنا اولون طابكر
راست وبردني بوزور لومر	صلولور بقاوقا بودني فوجها
الكور كوزيان اولر كوريله	بوزوج هوجو بوزولدي بيه
تسيخ غليل قدسي ايلون	سويجات تكري ايلون سويكون
هو مكنون كو جتيل ايلون	بوزوج اعني باير جراف
بسي كني ظافر ايلون بين	سويجات جتني صيخ ايلون قايون
اوصلا كني اولر كه كسور	تسايطين لر اولر ايله ووجور
ويز مكنون قور هو جوكا الله	بوزوج طابكر باير باريله
طوبت وديسات طوبت اولر	اولر دي مديتيا اولر ايش اولر
هر ك بوله اقر كسر الينا	بوزوج وصيت بوزو كركنه
بجكل ولر برس كور دنه طر	كجسون اوه سيندك اكنونك
بسي حق سينك مر كني كارا	كم كور سيندك بالدر لوي
بالع اولونج مكنون كرا وده	بوزوج وصيت بوزو باران

8

تأمل اولادنا اعجبنا اور فیکور	اولاد کا ہر ایک کو بہت چور فیکور
برخیز و صیغہ یون کر کہ کنہ	برخیزنے والے اور صیغہ یون کر کہ کنہ
بصنونا اولیت نکت کو تناہ	کونصرت اور کونصرت بصر اناہی
ببر وصیغہ دھیر بینہ کنا پیرہ	بھرا کہ یون کر کہ کنہ اور بینہ کونہ
باصلونر فجر ایڈن انڈن بنز	انجلیں کر کہ کنہ نگرہ بنی کر
بروصیغہ دھیر بومر کٹے	دعا جو حلق اول اس کو ابھی
بصحق داخیر یون بندہ پیرہ	ایک جہانہ اولہ پوزہ قرہ
ببروصیغہ دھیر بومر در کنا	بیر کٹے میں کر کہ کنہ خالابہ
بکوجکر اکا یا من بقسونا	حرف ایدوب ارفوق لایہ جیسو
مصطفانات وصیغہ بومر بین	ہر تکر ایڈر اکبولہ جلد
بجا ایڈر یا نیم مصطفایک	بوی بد کونک ادبہ انوک
بین دخی لامتسون بیحالی	مصطفی دن بوجیب احوالی
سنی سون حالو مری کل بل پانہ	سفر کدہ ہر تکر کونر کسری پانہ

شم الیہ

شم الیہ امشدک امیدی سوزیہ	بویہم حالو ہم عشم قوز
شمیلہ یاقین الیہ بڑیکو	کوز کر سنڈی کا بندہ اناہی
بروق الیہ الوقد مل دہر اورو	حایطہ جقدہ کسعل ایدم
قرالوق بلوق کولید کوز یوز	طلو ما کد کوز من اید کوز یوز
بچار دی بھین افر دی نسل	نیلہ و رشا فر دہ امر دیلہ
کوز کوز کوز و بوز بیہ	لمشدک نیم امہ کالو وہ دہر
ہبیتدن نکرین کوز و جومو	دین مکا بشلیدہ جملہ اندامو
سن بلوین کوز ای کوزہ ارسالہ	بھارت لغیلہ اکلر پیت
اولی ک ہبیتدن وطنو	بکرہ اعرفہ و پوجعلنی
قاف قوف قدر یا امام ظہیر حدہ	وند او ودن کافہم ظن
جاعر قوس مکر ای عم قوزی	اواجنہ اکسین الما کوز
ایجر دین کلا سعہ سولید	کولہ کولہ بعضے کنگال بند
ای او اسٹیلو ای طوق و دہ	صنم موزنی نما و سولید

فوق قبال دورت کجا کوز بهر	فوق قبال دورت کجا کوز بهر
فوق قدس بن کور بجاک کوز	فوق قدس بن کور بجاک کوز
حقر اول یالت ایینه کوز	حقر اول یالت ایینه کوز
بایت بویک بویک بویک	بایت بویک بویک بویک
فانیدن صلیک فون فون	فانیدن صلیک فون فون
ایک کوز بیلیم کیب شاقور	ایک کوز بیلیم کیب شاقور
جوتکه الیت بوزینا فون کوز	جوتکه الیت بوزینا فون کوز
الدین حاکم اوتنه کوز	الدین حاکم اوتنه کوز
بشاید کندی او کوز اول ایت	بشاید کندی او کوز اول ایت
جایز ایبر کوز ایسلر قه	جایز ایبر کوز ایسلر قه
کسب بینه حال الموز کوز	کسب بینه حال الموز کوز
بن خورشیدان مسلم اصل اول	بن خورشیدان مسلم اصل اول
مجوی طغیان بزم کوز	مجوی طغیان بزم کوز

فوق قبال دورت کجا کوز بهر	فوق قبال دورت کجا کوز بهر
فوق قدس بن کور بجاک کوز	فوق قدس بن کور بجاک کوز
حقر اول یالت ایینه کوز	حقر اول یالت ایینه کوز
بایت بویک بویک بویک	بایت بویک بویک بویک
فانیدن صلیک فون فون	فانیدن صلیک فون فون
ایک کوز بیلیم کیب شاقور	ایک کوز بیلیم کیب شاقور
جوتکه الیت بوزینا فون کوز	جوتکه الیت بوزینا فون کوز
الدین حاکم اوتنه کوز	الدین حاکم اوتنه کوز
بشاید کندی او کوز اول ایت	بشاید کندی او کوز اول ایت
جایز ایبر کوز ایسلر قه	جایز ایبر کوز ایسلر قه
کسب بینه حال الموز کوز	کسب بینه حال الموز کوز
بن خورشیدان مسلم اصل اول	بن خورشیدان مسلم اصل اول
مجوی طغیان بزم کوز	مجوی طغیان بزم کوز

بویک ایبر

هناك طاعت و ذكر ايدى	بما حقدن كلانا شكور ايدى
عمر ايدى اى عيم شمع الكليل	نه شكلايدى بولايدى سرى نكل
اغزى اجدى عيم و ليا	بولونك شكلايدى معلوم ايليا
دندى على هولنا ايدى بورد	اول وصيت كينايدى الدول
كم اين بيغه كويل وين ميشيدى	وير ايجنده بولك كور ميشيدى
ويورى عظيم اول كرايه كوتور	خليفة اول كرايه اصر كور كور
بشله عيم تاكر حبر و يور	دكله اويدى زنجيايدى بول كور
ايدى ايدى كوشم بر طابقه	كم بونلردن كور كلنردن وقا
كوت بوزنده دايما بونلردن	جوق مينلمايان بولر قانين
عاجى ملعونلردن زور	استغادان يقار اول كوز له
هر كس حشربله بولر بقس	يا بختون اولور يا حق جايدى
بر طابقه داخه كور بولردى	بشلكور يوق ويرا ايجنده جيلردى
باوا شاه اولكده طربلردى	قدنكم طركس و سربلردى

مرطابقه

كيم عجبنايب طابقه انلردن	مرطابقه داخه كور موراى ايجى
كورى قيدر كيم قدرت مهن بولر	كورى بولر يوق بولايدى بولردى
سويليان سز بولر حبر و يور	خلق ايرلر بنده دايما بولر بورد
بولمرك ايجنده كور و يور	بر طابقه داخه ايشكلر حركه
بلاو جانوت ديوب ايشكين	مرطابقه داخه جانون خنكنايدى
مركبه نيلسه جوب و يور	خان ايجنده دايما بولر بورد
نكره ادين ذيله كوتور سون	بوسون بولردى دايما حيوان كورن
بولمرك سترين الله نكلايه	كور كور الله سيرا الله ديه
اولر كايجه خدمت قيلمنا	بر زمان بولردى له صومستار
قولان ادم بولم ايج بول	طاقتم طاق اولد بولر يامار
اولد كورن ايكه قان اولدم	بر علمت اوج يلد بولر اوج اولد
مر غلبان مزلتدم يا عبا	بر كورن اوج سندر بولر بولر حاله
جلم مبر بولردى كور و يور	اولر غلبا يا قولاغور اور و يور

اولين صكوتها اصطالبا و قد ورد انده كو بقا قلدها اكله بان بخرال ابق بغير دعوتها دره بولدا قلدها ابق دره الباك قدي بلو دينه الذري كوردي بنهار خجانه اوقن مسلمانان ايجنه كلمه ولله و كمر متبوع نياز طاعت ايدو جلميه اركانه بولوك ايجنه كور دره دوتو اوج نماز فبولو بج عجايب بولوه كور كمر عجايب فلو كسوق بولوه	اولين صكوتها اصطالبا و قد ورد انده كو بقا قلدها اكله بان بخرال ابق بغير دعوتها دره بولدا قلدها ابق دره الباك قدي بلو دينه الذري كوردي بنهار خجانه اوقن مسلمانان ايجنه كلمه ولله و كمر متبوع نياز طاعت ايدو جلميه اركانه بولوك ايجنه كور دره دوتو اوج نماز فبولو بج عجايب بولوه كور كمر عجايب فلو كسوق بولوه	اولين صكوتها اصطالبا و قد ورد انده كو بقا قلدها اكله بان بخرال ابق بغير دعوتها دره بولدا قلدها ابق دره الباك قدي بلو دينه الذري كوردي بنهار خجانه اوقن مسلمانان ايجنه كلمه ولله و كمر متبوع نياز طاعت ايدو جلميه اركانه بولوك ايجنه كور دره دوتو اوج نماز فبولو بج عجايب بولوه كور كمر عجايب فلو كسوق بولوه	اولين صكوتها اصطالبا و قد ورد انده كو بقا قلدها اكله بان بخرال ابق بغير دعوتها دره بولدا قلدها ابق دره الباك قدي بلو دينه الذري كوردي بنهار خجانه اوقن مسلمانان ايجنه كلمه ولله و كمر متبوع نياز طاعت ايدو جلميه اركانه بولوك ايجنه كور دره دوتو اوج نماز فبولو بج عجايب بولوه كور كمر عجايب فلو كسوق بولوه
--	--	--	--

اوج كونا

اول قدر بولوه قلده او دره قلدها نكيدو صلوات و دره كور مر عظمه لشكر كونا كور مر قلده و شوق طوبى دره بيله كور ياستور كونا بيله بين كافر بولوه مؤمنين دره وقت ايجنه تا كور دره قور ايجنه ايلوت كور بلده كور كور بولوه بعض عاير ايجنه عاير دره بعضل ولسير بولوه الذري تا كور بيله كور بيله ايدو بولوه ايجنه	اول قدر بولوه قلده او دره قلدها نكيدو صلوات و دره كور مر عظمه لشكر كونا كور مر قلده و شوق طوبى دره بيله كور ياستور كونا بيله بين كافر بولوه مؤمنين دره وقت ايجنه تا كور دره قور ايجنه ايلوت كور بلده كور كور بولوه بعض عاير ايجنه عاير دره بعضل ولسير بولوه الذري تا كور بيله كور بيله ايدو بولوه ايجنه	اول قدر بولوه قلده او دره قلدها نكيدو صلوات و دره كور مر عظمه لشكر كونا كور مر قلده و شوق طوبى دره بيله كور ياستور كونا بيله بين كافر بولوه مؤمنين دره وقت ايجنه تا كور دره قور ايجنه ايلوت كور بلده كور كور بولوه بعض عاير ايجنه عاير دره بعضل ولسير بولوه الذري تا كور بيله كور بيله ايدو بولوه ايجنه	اول قدر بولوه قلده او دره قلدها نكيدو صلوات و دره كور مر عظمه لشكر كونا كور مر قلده و شوق طوبى دره بيله كور ياستور كونا بيله بين كافر بولوه مؤمنين دره وقت ايجنه تا كور دره قور ايجنه ايلوت كور بلده كور كور بولوه بعض عاير ايجنه عاير دره بعضل ولسير بولوه الذري تا كور بيله كور بيله ايدو بولوه ايجنه
---	---	---	---

بل شانه جوفه امير او را و او را و او را
 بويستغري لولك بلاسته اجه
 اني كين جعته و كاستين افسر
 و بنده ايعير ايكنت حالت بنه
 بن دو ميگي عيائت اوليك او
 مدينه كاسه بنده كاسه بنه
 هر بنده كور دو سفير و كور بنه
 بياد ندي بر صحر صور و بنه
 بنده و كهابن عيم در سيم
 بولك و ك اجنه و ك بنه
 بنبول غاف قلع كيم بن قلا
 مر زمان بنده كله طوم و بنه
 بنده نكره باور بنه بنه

وار بويستغري لولك بلاسته اجه
 سويو كور و كور و كور و كور
 سني فونده كور و كور و كور و كور
 بنه كلابك بنه احوال كلابك
 بنه و اقع كور و كور و كور و كور
 اول محمد مصطفی طوم و كور
 صردی بر بنه اكا معلوم و كور
 بنه ادبي و كور و كور و كور
 اول محمد مصطفی كور و كور
 بنه طاعت مراد اوليك و كور
 و كور بنه اهد و كور و كور
 بنه معني بنه بولك و كور و كور
 كور و نفاق احمق و كور و كور

سلطان

سلطان ايدوس شيد و كور و كور
 بايك متعني جوكه الله ادين
 اول محمد كور و كور و كور
 و كور و كور و كور و كور
 كور و كور و كور و كور
 چون كور و كور و كور و كور
 و كور و كور و كور و كور
 باي شريك اعز كور و كور و كور
 مر عك فونق كور و كور و كور
 خيل مدد قلد و كور و كور
 مستاق و كور و كور و كور
 فرق و كور و كور و كور و كور
 بولك و كور و كور و كور و كور

اوش مسلمان احمق و كور و كور
 هم محمد كور و كور و كور
 قولك ايدوس و كور و كور و كور
 بوس و كور و كور و كور و كور
 بويغ و كور و كور و كور و كور
 ايدوس و كور و كور و كور و كور
 ناك جناح و كور و كور و كور
 بن قنده اوليك و كور و كور
 بن بن كور و كور و كور و كور
 الا ايجو طبل و كور و كور و كور
 الو و كور و كور و كور و كور
 و كور و كور و كور و كور و كور
 بنه كور و كور و كور و كور و كور

من قبله لطفه عم احسان ابدن
 او قبيح محو اولون بيزون حيا
 او فسك بولوكا فر جيتلنا
 كيدن اير قانديه كللق
 او قسا شيطان بولينا وصي
 دغا قومه وكدن سن ان
 لسان او لوس كور كور
 حق نعال قيعو وور مال
 قيقا يلساخو كلده كور وعل
 لنت ايدك من بو طاله يا ايله
 مصطفا نك من ضلكر
 دونم اذن او ميه كلور
 او حقو مدن بكرت جالدر

بكار ايراي نون قران او كرون
 نجايب ايت اولور بويابن
 الاكرك جا غوزت ويزر بنا
 اريويوب فر بونك اولور
 منش كره او قسه كره نجي ايت
 كره نسل قهر ايه مزل
 ايت ايدك نينا عجايب ايت
 كرون او نون شيد قيعو يله
 اول قدر اكر شه و شه اولور
 لينا ايك كور عا بن يا عل
 دوشده كور ع مدينه وار
 اور و قيعو ايازت قيدر
 كور و اونه او غلندر و ص

اعطالوي اللوي والبعث
 او قوشون كيم جوش اير
 اله الكرم سبق ورسام
 ناطق مصطك قيدر عله
 يستل و عو تعلم اولور وانك
 اوكر دائم قالك ايدك
 يذك كيدن بونك تعلم قيلم
 عولن قوننه تعلم فاكين
 مر حاجتم ويزر بيوي ورسام
 قلدي عيشك جانم بجنده
 سكا قدا قيو و قيو جانم
 در و ميم و ميم بيل ايدر
 دوكر عجايب نون ايدك ايه

قران اوقيد ميه ايتد بيلام
 اذات ايه طفل اشر ايدر
 ديمه ايدن خون بلور سن مران
 قول اولور يم و سكا عهدا كور
 ده بقر عشم اريد سكا
 ديلاليم او غلندر و ص الكرم
 من و قويم اكن او نينا الور
 ايتكم مصطك او كور نين
 ويزر و كشمور و ص ياي او غلندر
 كور و نون او اوقيد ميه ايدك
 مر عجايب ميني بولر كور ميم
 او قيفق اير ايت ايدر
 دو كنجك نينا اولور يا بعي

بكار

فخر منه باصوب جو بلو اخلار	حسرت له حکو صه طغلو
باک تا چون اخلد کج کو	بیت کال در دوشی اخلد او
فوشکن او غلو صه او با کو	هجو را که فوج صه صافو
سلطان اید با عجم اکل با	کسب بدون با اید صه سکا
بن و کس کس زان اخلد	کسرتک با الی صه دی
دیدی اید با عجم با اکل کو	سویله بنی با لور بند
بن دیکلر نهاد کو کوشم	دوشی اخلد میند اید صه
مصطفی قوی بن زارت اید	دور زماندن اید کید
کور مشم او غلو کوه ک یوز	هم ایشو لور کسور
جانچه مرصع او ک ایلد	حسرت صه دخی بده اید
ای عجب در دودر مالا	کور او غلو کور ک کور
بوشه اید و یله جعفر ک	اخلد و غلو اکل بند
خسرت له وطندن اید	ظاهر مرصع با وطندن صیرو

سلطان

سلطان اید با عجم اکل کو	سلطان اید با عجم اکل کو
باید و کور من هان تیر کس	باید و کور من هان تیر کس
دین کور اکل ایشین با لور کور	دین کور اکل ایشین با لور کور
کج کور بند طور میند کور	کج کور بند طور میند کور
کج کور بند کور کور کس	کج کور بند کور کور کس
چون ایشد کور کور کور	چون ایشد کور کور کور
بلاخی کور کور در دهر ایلد	بلاخی کور کور در دهر ایلد
دند اید با عجم اکل کو	دند اید با عجم اکل کو
بن دیکلر اید با عجم اکل کو	بن دیکلر اید با عجم اکل کو
زخوشی بستی بستی خان ایلد	زخوشی بستی بستی خان ایلد
دند سلطان بنا کور ایلد	دند سلطان بنا کور ایلد
کاک اید کور کور کور کور	کاک اید کور کور کور کور
بوی اخلد صه الیکا	بوی اخلد صه الیکا

تقدیر با لور کور اید کور	تقدیر با لور کور اید کور
لمن و چون کج کور کور	لمن و چون کج کور کور
الامشقت رحمت بولد	الامشقت رحمت بولد
انده اول مندر کور کور	انده اول مندر کور کور
اندن اید کور کور کور	اندن اید کور کور کور
مر اعور کور کور کور	مر اعور کور کور کور
بنا کور کور کور کور	بنا کور کور کور کور
مرفق اید کور کور کور	مرفق اید کور کور کور
اوی اید کور کور کور	اوی اید کور کور کور
اکاد کور کور کور کور	اکاد کور کور کور کور
مک کور کور کور کور	مک کور کور کور کور
سنه التما و کور کور کور	سنه التما و کور کور کور
ور کور کور کور کور	ور کور کور کور کور

عاصم مالمون كند كخطك حبه
 مغار به بكن زدي انك افزي
 كوز لده كو كلر ديواي مسين
 صرفه مشده كوسه كو تنه
 كم كوره الخيلين عيشه
 شاه او كنه كدي نوي شه
 لوت ابد عخطاب ابد
 احسانك كدرها عام قانوسين
 كج كو نند سكا و ما قيا و
 بكاه و شما ندره كو لدرين
 قند بيزه سكا نو احسانك
 بن سلك و شو سواد اليم
 ويلو و سوز لده انه بكا

باخه نوي و خنار كنن بوييه
 كوردي انك بوييه نر كوردي
 مسويده بجا كو يله صانسين
 بومر واد و فخر اعلم سينا
 كوز صانسين او بامر يانر
 ايك اياغي نوييه نامور لدا و
 و ندي سلطان ايك لده سوي لدا
 اديرا اي عبيد حالت بيمر بياو
 عبيد اديرا احسانك بيلور
 كوز الكندي بن اولد زرين
 ديلا متو كوز قور سلك بن
 سلطان اديرا كدم لدا و ايلور
 الاير حاجتم و نر سكا سكا

كوردي عبيد احسانك سوز اديرا
 مرعظم قده و نر در طالع كيه
 سلطانك زنده او لشي طهر
 خيل طهطا و ايج زنده نك
 قور طور و شاهك طاجو
 شاه بيور و ي هو احد و قور
 اولد مسار خيلري ال بوي
 حاجتم و نر در اكا نيند سكا
 با و شاهك قاننا الور كوز
 طاو قانق بل ايكه قانق اديرا
 هر بوي نر مناره كيه عام
 صد هزار عورت اكر اديرا
 اليه اولد نر بر نر يانه

الدي عبيد الويه اليه كيد
 كور و نر اولد ايجته ايا اي
 خيل اولد قاننا طولمش طو
 مره مور قانق و وار و ادا
 شاه اير شه زنده نك قور
 جون باي شاه كور دي انك طان
 و ندي شاه بوييه اديرا بوي
 خيلك نوي و كيه كوز بكا
 كوز دي قور اب و نوي الور
 كله دي سلطان اهد من اديرا
 كور و نر خيلري ايامر
 سلطانك نر نر كنه عبيد
 اير و نر خيلدي بوييه قور

بيلور

<p> سوکو یور یور کاشخه کاشخه کاشخه بوی کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه خه ایبر یاشیم اوستنا الور سلطان ایبر یاشیم اوستنا الور خه ایبر او اول سلطان خه خه بن استیدور یور یور خه خه طلق و الفه نین دی قیدیر بوشه کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه سلطان ایبر یور یور خه خه صاغ سلامت الطین یور یور دندی یور یور کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه کلنور دنگ کاشخه کاشخه کاشخه </p>	<p> اول حجه نهمه صلوات اور و سکا هیز و احسانیم سایکیم یور یور کاشخه کاشخه منزلنا الطین یور یور کنه یور کاشخه کاشخه کاشخه قغور و غصندن ان اولور او کده دجه ندر و در حفر هر دوشه قوالق ایله ضد قله هر دنگ دنگ کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه الایبر یور یور یور یور </p>
---	---

سوکوله

<p> سوکو یور یور ایبر ایبر قازیدر سکا کاشخه کاشخه اولور کاشخه کاشخه کاشخه الایبر یور یور کاشخه هر دنگ مدینه ایبر یور یور کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه هر دنگ ایبر یور یور سلامه یور یور و ندر کاشخه بق دنگ کاشخه کاشخه کاشخه یاد و دنگ ایبر یور یور کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه جون مسلمان کاشخه کاشخه الایبر یور یور کاشخه کاشخه </p>	<p> سوکو یور یور ایبر ایبر قازیدر سکا کاشخه کاشخه اولور کاشخه کاشخه کاشخه الایبر یور یور کاشخه هر دنگ مدینه ایبر یور یور کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه هر دنگ ایبر یور یور سلامه یور یور و ندر کاشخه بق دنگ کاشخه کاشخه کاشخه یاد و دنگ ایبر یور یور کاشخه کاشخه کاشخه کاشخه جون مسلمان کاشخه کاشخه الایبر یور یور کاشخه کاشخه </p>
---	---

اور در سبک بیت مرا غم بچهار کرب بر کف مشغول بود	چون که در کرب الوار ای دلبر مصطفیان ز غم اندوهی	سن و ده او هر که منصف اولی	اولی و فاضل چون بکار بودی دیده ای بر نگری حق او شغل	در لغا و در بسند و در حق عمر ای در اول کیم رسیدی	شمال دی نیم و عالم او فوق کرنجک و عالم علی بلور	عالم ای مصطفیان درین بین حسین حسین زخمینا
چون که در کرب ایکن ابرام ایدر دو کما غم و کما مضمون اید	کین نه یازده و بیست و سه انگله قضا آمد و در خانه	دو ناله و کشته در کوه سون نور او حق بدید کما کن ایدر	بو دعا و سنی بکار قصه انجیل فرخا و رشید نو سنی یا قد	فعلیم اید ز غم فراید کین شیاطین انا عیله دو قدی	تمت کلا هین قصیدتی و قد و کلام او حق در دونه کون	او کس در وی بود دعا و دعا میتانیم

منا غم کما کما کما کما کما سلطان ای در او جی اید کما	مقتدیه صاع سلامت بیوت روان اطلون دانه چون امله	الدی بیوتی نه او سبتنا کاه الوار بنی اینی 4 ایل	سویلی کما دورت یا سبتنا او سین یوز یا جو کما بنی ستور	سلا و تو جو کما کما کما کما کما دیدی حین اید احوالت	بن دیکه اتمیلین یوز او فود دعا و دیو و جمل	ز هلیس یوز بر او کما کما و بر صلوات امرت السون
ام اسم جوم او کون صوکا یا یخون یوز نه سون	ایدر ای قوتی من حقا صبر حسین کما و صول و قصد	کاه الوار بنی یوز ید کما التندق الوار	استخاف و کندی و یوز مصطفی نه جوق صلوات	سین یوز نه فورم و نور بین اصغر اوسکا او کین	دو ناله صاع حین الویل یا الوار و کما کما کما	

میتانیم

يا كندنا اول طافق قور
 هجسطما اجين صيلون
 كام تانيم اوستاگاه ايجودور
 مودكوي گيناو نه سون
 كوريج الراجين اكا اي
 بيتدانه كون طوغيچير
 يا ايد المومنين ايشه سوز
 مر معظم قومي كلوز كو
 كوكيك دغه اكا اير مدم
 بن ديمك وعده مور عامر
 ديس لكدن او موزيه كاسم
 دانه و نه يارينا كيمد
 اوليه كيه سلا موزين

مودن ايس اول اولك طافق
 حوندونين ايلوزين كور دور
 يدكوكي عده كهرالوزين
 ويده ايليه اديكوزين
 سوزي جيفاسوزي مسوزي كوزين
 شوبله و شدرينه كچه يره
 حون اويستدم او بعدن اچدر
 كرتانه و شدر اده كدر
 اخلين قون عظمه كور مدم
 حقد صومون كا كلوز يا امام
 صاغ لغوي اياي كوزين يا صرم
 ايدر بو قوشين كا لوز يدر
 حونك ريقين كلدي قائم طوز

بيه اولك قون اعتمده ايدون
 فاذر ايدى اقه اشم بكم
 كه كلت خوي طوزي كيه كده
 حركه كور بون اوزن كوكا
 مروندي مر عينا اكر عامر
 طقدن اقر صوكيه كور لوسه
 مر طكفا بكون دي كدم يري
 اول ايلدين كوك بوزنه ايلوز
 هر بربك الله مر مولى نماز
 انجين اول اوي طوز يا موش
 جلمه شمع بكر ايدلر حقا
 اول دعا كند اوكلد اي اجه
 بيه اول جسته بر مور هجر

بود عار بولك سمنان باران
 صافقته يوقا ماز كايه
 دنه ايد سينه او كالكه
 يمان سينه كسوز دغوق كا
 بومر كور مر بعد و يا امام
 قولقونه موز كوك كور لوسه
 كوك بوزنده كور و بيلديز
 ال اجهت و ياطا غير طر
 جوق فر شال كور و يا امام
 منياطين جقق اار عيش
 خيدان ايلد موزين بولقا بقا
 اشد جحيت شمع ادم موزين
 بوقور موزين فر شال اود جبر

سراسر

سئل من اين من اينك يا توري
 كوكيله مني اولدور من منان
 غصلا ايدو علمي نولام طهاره
 من نانا اولدور ايدو نوري
 مرجهنا اور طرسني اولدور
 يا خود كسكويور وكه نر مننل و
 دفعه اياغين بكنر اياغنه
 فر بنات التي بكنر انا
 كور نجهايب نالته هوجا
 حيدان اولدور كور بكنر نانا
 قدر ننه قلدبرت قلدر صكا
 بانيله خوشن كلاغنه ايدو

كيم نيك بون اولدور نيك بون
 كيند اول قلايد ننده لانه
 اوكيله مني اولدور من منان
 دور نجهايب دور كور كدر نر
 الله ننه نر اولدور نوري
 ارجو ايدون نجهايب كدر نر
 كور نجهايب نالته هوجا
 صل قولايد كيم نيك قولايد
 كوكيله مني اولدور نوري
 قور نجهايب قور نجهايب
 قلا نالته نوري نيك ننه
 اولدور نجهايب نوري نانا
 دنده اولدور نجهايب نوري

كور نجهايب نالته هوجا
 جوق نجهايب نالته هوجا
 دلعي نجهايب نالته هوجا
 ننه نجهايب نالته هوجا
 نجهايب نالته هوجا
 كور نجهايب نالته هوجا
 ارجو ايدون نجهايب نوري
 نجهايب نالته هوجا
 اولدور نجهايب نوري
 دنده اولدور نجهايب نوري

سئل من اين من اينك يا توري
 كوكيله مني اولدور من منان
 غصلا ايدو علمي نولام طهاره
 من نانا اولدور ايدو نوري
 مرجهنا اور طرسني اولدور
 يا خود كسكويور وكه نر مننل و
 دفعه اياغين بكنر اياغنه
 فر بنات التي بكنر انا
 كور نجهايب نالته هوجا
 حيدان اولدور كور بكنر نانا
 قدر ننه قلدبرت قلدر صكا
 بانيله خوشن كلاغنه ايدو

كيسين

کوه قافانه سلام و بر سر	اول قوه کاشیانی بویضه کوه
دو بی بکاسلام و بر سر	خونکته بی سلام اول الو
نواست زات بازیه ندر بنک	ایکت هور نه دفته کالینک
بینه بونه کو کوه و بی ای	انسه بی کله کوه یوقا او
همه کوه و سر سرخ ایله	وصوف خالو و بر کاسر و
مصطفی قانات اهلایه یا رنگ	بن دو کله هور نه ندر
دیر مید نه هوز احواله	کاشیانی انور فمصطفی کوه
یا محمد نسیم اولیده حقا	اید بر کاشیانی اول بقا
بره و شندی عقلا ندر	کاشیانی ای بی عیالت او ایدر
دندو کامر خیر صبر و فرور	بنا عقله کالجات طری ادر
ایک جهان کونیش اول احمد	له بلورین سن دیر محمد
او قور و و صفی م ایدر	کاشیانی ایدر کاشیانی ای
عین معانی ایدی ندر	انکون بلور اولدو ف ایدر

سور ایدر بکار ایدر	سور کوه زان اخر سن
بیه دیکه سر هم ایدر	سختایین هیل جان و کور
نخسار و سن ایدر اکل کا	دی عجاب شکل و شمشیر
هنری ما هوب ایله	است ایدر ایام سر سوله
بکا ایدر وقت ارایکت	حقیق سارز دنیا
سور ایدر بکار ایدر	کریا و و سلیح اوجدن او جا
جون ایدر بوی کورنه ایدر	بنا کوه صبر اکار حجاب
بن دو مکر بوق اولده اولر	یول سلف و بر کاشیانی
دندو ایدر بوی جان	یولت ایدر ایدر کوه ای
بر ایدر کوه جمنه یور	اخیر بر بن جانات ایدر
طننه حقد اولدو ایدر	بر نه صوف کوه ایدر
کلدر و رات قور نهر	اولزه بر کوه جان
ایچر بند جفا کله ایدر	کیدی کاشیانی طوخ ایدر

اوله

شوكا دايين كم اجله كا بول
 كين هيا ملكه جولان اوز
 حاوق انك عطمتنه بكا
 حيل ناوله بوزينه بقال
 ميرالنده خاتنه كيرالانك
 طوش سرورنه بهينه هر
 لال اوله بوزيك انك نوزنه
 صنوق حنده محلدن قاله
 صاحبه قوقاي واهل دين
 كراشا داوا كنج ميرنيا
 صمكه دعا ايرفا كو انا
 دولت افون كم بوزير الله
 نونه قلا شمشيدن دول

اولون حنده نام اول اول
 مير اولون اوله كرم طوره
 صفاورده اوله نونه اوله جفا
 باغ بونه اوله كونه بكش
 ميرالنده عصا سياه اوله موكه بك
 هر كجه كيم بوزيك قرورونه
 هر كجه كيم قرصصا به وونه
 اول قرورونه كا قرورونه اوله
 اول اولون قر اول اوله موقون
 بوجلا مله الله كونه
 قون كرا كور مجرزه نونه
 قبال قابون الله يا بلا
 خمسة اوقاق قوقاي اوله قوقول

اول نعت دين غمبولت اصحابه نام
 مر جلاليات اسين دانم اوله
 معترف اولون اوله جلال دينه
 خيل مدت كرونه نام اي كير
 مجر قوقون اوله كرا سناه اوله
 كور عاجان نون حقه اوله
 خاتمه خيرا اوله حقه جفوه
 يادنده وير جن صور حرف اكا
 بر جنادور كور بهر الله شمشيدن
 نذركه كور كونه منيل موقون
 بولنه كور بجز قلدن صفا
 له جفون اير شرح ايرك اير
 حق تعالي انه وقت اير موقون

الطاهر

لمشني ايريرين حور بلانم
 اوله طركه جفودي كوكا
 مفسد اوله بي خلاقه اهر
 كالين بوقون ده قاشقور اوله
 ينادنده كا شيشه ايركوزا
 ددي بوقون زيل و سهر
 كچو كوندن ديك بوقون بوزيم
 جوتكه كلدي بوقون اوله
 ده لاي صاحبه عيسى اوله
 قون دكوف بوقون احمدين كوكا
 نيز اوي ايرك اوي و بيل بكا
 يله رندي بكا كاشني كوكا
 اير اير اوي داله الارض دك

جون شهید یا امامی و وزیر	دایه ای ویدی کو ملک سو دایه
بنده و بندو کار شیشا اندو کار	بمات ایچک فردن ایندی طار
کاشنی ایتر فریات اعدا مکر	ملونی نون بینیکا اکثر
مشول درو ایچک کل دجه	فریک طوبور و اندکل ای ایچ
وسر زو اندن فرایه کر زور	بر مسور بجه انه کور وور
یدو اندی همیشدن و تر کور	ایر صو سندن صو فو لغم و بار
بناجهدیم بجه دن من کور	کلیدو ای کاشنی کور بار
دودرای کاشنی بر الله مطول	فالور ایسه طاهر ایچک تنوک
بولینه بجه ایچنه کیا سی	کونکوه کاشنی کیا سی
بنادیم کور و کور و کور	کونجر کایدک ایک کور و صو
دولون ایتر صوره کید کور	هر کور ایچنه و بجه اول کور
ایزه فینه کیده بو لیکا	کاشنی کور کاشنی کور
کریدیم فریخ اولور کور	اکسین اتغی او کور ایچنه

بکابر

کامو جیه کو ملک ویرور	اکسند اولور کاشنی کور
ایدریمت و صوقدن ای بار	بومرنگ بکلیان مکر
اولدخ ایچ کینم دنیا ده	بوجم مدت سفمه ای صر
کاشنی اولور کاشنی بونور	کامیل کله خصوصون و نوره
بوشش اولور کیلور چون کور	صوندیم کور کور ال لور
ولانه فریخ بونور چون صلا	کاشنی بین ضلعه خیا کور
جقدیلر جمله فینه کلیدیلر	او کاشنی کور کور کلیدیلر
دولر ای و سینی اولور	دوعادن او تنجه سینی
کاشنی ایتر بریم و سینی	سینک کور کور کور کور
دولر کور کور کور کور	بنار کور کور کور کور
دلدرین بوجیدی ال سینی	فنده وار کور کور کور کور
و سینی کور کور کور کور	بوجیم کور کور کور کور
بولر ایتر بین محمدی لهدر	کاشنی کور کور کور کور

وروشن اولغانت اوی دخی
 کوروشم ایلین طاع دخی
 کوروش خدی ویردی بی غایه
 تصدیق ایتدی ایلین افعالنه
 ظلمات دکن مین ای حاجه
 صناک واران قور یلوش
 ای دریا حوضه یله قلیق افر
 کویین ایشهادت کتور
 جمله مورت کوز ای طاع
 کاموزی جویدک اول طاع
 غنه غنه ایلو ایلدی به
 اوی و ذات التوق ایلدی
 بیست ایدد حال اولدی
 غنه اوشنا وورده اورو

دوزک اوتاینا صالو لور
 جویدک کاشنی وایشا ویدی
 کامینک نلگنلرت اجید
 حور ایلین لکوز وطر ایلدی
 ایت ایدد حالین کورجه
 اولدی ایلینت بغوز کبیر
 کاه بنا ووی باغیز اچفا
 دشتیک ایلینت جاننه اوله
 مینریندن دینار حالین اولدی
 دکن ای غافلده صولدی غاف
 نه فیق یاد نغین قالد کوز
 کوز مشکل ایشد صالدی
 برعظم طاع ایلدی یوق جا
 اوی با بقدر کور ورو ای حور
 ایدر یا کینلر تولد کوز
 اول قدر یاد ایدر ای اوما
 جلدیک زلیر زلیر ایلدی
 کی سکر دان اولوس یوز
 کاه اولور لکک شرف حقار
 صوت ووزنه کیدر کن بریکه
 میر واران دکن ایلین کینلر
 ایلیر جکره کینلر
 ایسا کینون ایلین لور
 اول کا حقیق جکر کندی کوه

وروش

بیتا در اخشا مادک از حال
 بشغای غلجا جقدند رخ
 کون کوز لیدی دیو صانوق
 جانزیر ایضع یخت باق
 مدح ایوب دوت یا رضع
 صیکه جانم اوت اود کت اول
 بشلدم نیخی لکری البدر
 کور یا کور اول دجه ججه
 اول عالمی یوردن الله
 عوانه دیلم مس قوح ایبر
 رفاییده حاجیلر کفر
 بن اعجدن طهر به دند عامر
 طفره بین قاتله عوقو قیلون

یوز دلاستاند شند یا عسل
 اخشا اولغور سناط کور ایجه
 مر اول کلیدیکه ایلد صامز
 خون فیضع لسا ایلد او ک حقد
 مدح ایله کور کابیزر وله
 بیخ دوی بیخ اسر طرد اول
 فوز وان فکر ایلد اوله
 قلند خون غنیه مر اول کلیدی
 اول رخ مدح ایلیون او ک یاکول
 هر کد مصطفی به مدح ایبر
 مدح ایبر اصحابه جمله او ک
 اولیج ایسر اولیج یا امام
 بر جونی ایبر جقد کوز دن کلون

صوبون زینه ججان و اولمه
 دیر کلکله اولغور صه کاسدر
 اولور اوش اولور ده اما سما
 ایله کسک قیلن ایبر ندری اولور
 بیخ زینه یا جقد ری صوبولر
 در اولیمن اند کورن مر
 مون پیوانیجه بکوز در هر ک
 کور و مر اول یخدر ایینه بنا
 مر زمان اولیج حقه خون کور
 طور مر موریت یکا جوقان اولور
 کور بیخ جفیم مر اغا جا
 بر جفیم جقدی صودن کور
 کوزدی عقلی ایلیج مسون یخ

عوزول

بدی کوز دیغ کیزدیزه
 شو ایسر کوزان اولون کوز مر
 لخصاصوق قار و هر سنا
 لمانیکه قجر و کیدر یولور
 بدی کوزدن صکه تک کمان
 جویون جویون ایچینه کوز
 هر اغاجات بیلغی و مر کوز
 که بیلغی برکت یوز مر
 بیخ این بدو صوبولدن اولور
 برای اولیجها ایچنده قوز
 کوزدن سکر ایبر ایچمدناو
 بن کوزن ایچمدن یوز مر
 جویک کوز کوز دی ایلک

حت قلن ایدی بانه یاره
 بکله یکنه اول حاق لوج افلام
 کند او زین دکنه قایدین
 قوغوی طر چنندین
 کزد اولو مینا ایینه یا امام
 اخشا اولیغین بوقی کور
 قول اولر فل بالامر جی کور
 اوسلر ورا نه کور بوسیم
 بیخیر نقه قوشی کور تلر
 ورا دغویه اولدجه کینه تلر
 اینوم اکاکور دور فرغار
 در جوهر در طلق مشدنا
 شکر ایدوین سجد بر پوز اولر

سن کر کاور بسک شمعدیه
 جو تکه مو قی شک بقدر الو
 بو یه ایدر دجه فاندین کند
 بن یان ایدر اخی کور
 قرانک فضلین اویغجه قمار
 احسن امدت عصا کور وور
 بر چلن کور بوی بستم کور فیه
 بن دیکه قور چرغ اولوسیم
 دندور اندنغور ایدر ویا امام
 بی کور دور یقین اولر جراف
 کیه کینه بوی اولر پیر یوه
 اوله مغارنک ایچنده ای بنغا
 جو تکه اوله مال ایله کینجه کور

اشغافون یوقا بر کور ایدور
 بی دویم ایزیم بکله ملکت
 بن دو فکر طایر اولر جبار
 هو صلیبم ایلمت فر اولر
 خیرانه اولد بقی بقدر کور
 ایچ ایلرینه اریستلر ناک
 کاور اولر شک ایدر ایشنا
 بی دویم بکلی جناور اریضه
 صوره سن خد من جواب بوی کور
 نه اولر نه جانغون کیشی نجار
 کور کور ایچنده اولور بکلور
 شیح اول کور اولر حق
 کور نجار بکلدی اولر نیاز

سوزلر

کلدن اخی و بینه انظر
 ولد اولد ایزیم بکلی
 یکا ایدر کیم طایر بکلی
 هو کور اولر کور کور
 نظر اولر من ایلمت اعظا
 بانه اریلر نه بکلی ناک
 بکدر ویدر خیم بوی فر شنا
 بالک ارفاسنج بکدر اولر
 بر کور اولر بکدر بکدر کور
 اوج کور اولر شند بکلی
 دندی ایدر کور کور بکلی
 دیم ایلر بوی نه کور بکلی
 بو نزلک اولر نه اولر اولر

وهو يدعى صاحب مملو في
 بن سواد ويندجوه في
 كور البست لوليات اوليد
 طوقان اولدي صواي
 بولوك جغت جغت كيم
 اول زماندن قاطون
 قامو يبولون انون
 انكجون دليل اولدي
 بن كندوي مشك انزل
 اول محمد مظهر طفا
 قجرو كركت هيج
 نغظان اولدي شنه
 مزك كيم كيم بولوك

اول كيمه نايدو ايله
 اول انون بولون
 بن وركه و كيم اولدي
 كيم كوردي و بير باهلو
 مدينه كوريم شنه
 ايوقا ان معماره كور
 بن انك اصحابا ييم
 ولور لطفه ايله

اول معالمت اجينه
 حاجه اولور
 عظم اولور
 ايدريكم
 ممد ايله
 بلي و كور قيف
 قجرو ايله
 كذوي اوج
 ايله بنتا
 بومعانه
 قامولور

اولور
 اجا
 دجه
 بن
 ايوقا
 بنلا
 جعفر
 بنهارت
 جمله

تكره هو

التمدد والتمدد والتمدد
 الكبد والكبد والكبد
 حشاش الكبد والكبد
 نقار الكبد والكبد
 اول الكبد والكبد
 الكبد والكبد
 بن الكبد والكبد
 صاغ الكبد والكبد
 زان الكبد والكبد
 الذي بين الكبد والكبد
 استعفا في الكبد والكبد
 الكبد والكبد
 بن الكبد والكبد

بنفيل الكبد والكبد
 توف الكبد والكبد
 بن الكبد والكبد
 وضع الكبد والكبد
 يند الكبد والكبد
 شاك الكبد والكبد
 دلك الكبد والكبد
 سن الكبد والكبد
 اباغ الكبد والكبد
 يا بشور الكبد والكبد
 مظامات الكبد والكبد
 حوك الكبد والكبد
 وند الكبد والكبد

فالكبد والكبد
 بن الكبد والكبد
 تاد الكبد والكبد
 الكبد والكبد
 كور الكبد والكبد
 كبد الكبد والكبد
 في الكبد والكبد
 كالكبد والكبد
 سف الكبد والكبد
 كبد الكبد والكبد
 الكبد والكبد
 ناص الكبد والكبد
 افع الكبد والكبد

بنفيل الكبد

اور الكبد والكبد
 كبد الكبد والكبد
 كور الكبد والكبد
 حون الكبد والكبد
 شوك الكبد والكبد
 ايد الكبد والكبد
 سوي الكبد والكبد
 سوي الكبد والكبد
 اور الكبد والكبد
 اور الكبد والكبد

المردجة يوزني جاوره
 من قول التون قولن حنكاه
 وير صلوات منادمان اولون
 يا قول اول سوري او تنه ميرانه

الوردجة يوزني دندره
 من هودجة كورور يا على
 الكادجة اوردجة فندجه يار
 ايلك اوردجه اعظم كورور
 فنت كورده قورور كورور
 حيدر داله او غر دالين
 مير بلاليد دجه او غر دك دجه
 ايلك دجه هو يورده طول
 كورده اوردجه حله ايد
 المردجة يوزني جاوره
 من قول التون قولن حنكاه
 وير صلوات منادمان اولون
 يا قول اول سوري او تنه ميرانه

حجه ميه ماني كايون ميه
 لست امدى يا خلفا كور بندر
 من غموز و يريك پستان لور
 التوب مهن ليكا صالونك
 دمه سنده يه صواقر كورور
 قابوك التون كيش كليد بزه
 هو محمد رسول الله ادي
 كور دهر كوشته يا زيش اوانه
 اجر اول صوبه ايجر و كورور
 بن ديمك كورور و يا حصر
 هو مشو نلور دن امين اوليم
 بو نكار و اوصلا نافر مشو
 اول ايك اوصلا نخرالا قاورور

مير غموز و ساينك به نور
 حجه ايد بواغوب كند و كور
 زندي بكا ايدر امدى طلالو
 اول شمز بختك الزين
 ايك طاعت اركينه اير
 صوتكار زنده ينانو معانه
 اول كليده يا زول الله ادي
 هو سلمان تكدر بريك سموري
 قابويه فديعه تيركوز او
 بكا دجه ديمك كورور او يه
 سون اولور ايجر الملت اوليم
 كورنده انه ايك اوصلا ن
 اول ايك اوصلا نخرالا قاورور

فندجه

ادعيت اوتخا با ترا اول كنه يكه ال كو كنه اوتخا طرفه بر غننه منون ك و در طرفه بر سينه از اول الله اوتخا بر سينه حاجه سلما اناك نور حقا اول يون كنه اول يون باشه اوتخته قندل اصله يكه ال هالكه قنده وير يون كنه با فهدو قله الور دندي تكا بر يكه ايد وير سن اكر مور و رسته كنه اوتخا شول يون كنه اوتخا كنا و اوله صلان كله صفت	حيران المدرين كور مچان يون نور حقا حقه كالبه اوتخا اول غنه ويرا اول يون كور اوتخا بر سينه هوك والا الهه اوي كيم علمه كنه كور مان اوله اي كور سن نور حقا اوتخا التون زله كنه اوله اوتخا يكه ال باغه قنده وير ويروي اوله حله طرفه بنوك اجون صفا اوتخا كيسا و سكا خيرا اوتخا بر غننه اوتخا دور اوله حقه كنه كور	فدغاك برينه ارطل كا من دور كنه كا طرفه خبر دندي اوتخا اوله اوتخا بنوك ال كنه كنه اوتخا سكا حقه مال مملكه وير ويروي حقه كنه كنه اوتخا ويروي حقه كنه كنه اوتخا كندي اوله اوتخا اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا	دور اوله حقه كنه كور كندي اوله اوتخا اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا
--	--	---	---

فدغاك

فدغاك برينه ارطل كا من دور كنه كا طرفه خبر دندي اوتخا اوله اوتخا بنوك ال كنه كنه اوتخا سكا حقه مال مملكه وير ويروي حقه كنه كنه اوتخا ويروي حقه كنه كنه اوتخا كندي اوله اوتخا اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا	دور اوله حقه كنه كور كندي اوله اوتخا اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا	دور اوله حقه كنه كور كندي اوله اوتخا اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا	دور اوله حقه كنه كور كندي اوله اوتخا اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا فدغاك برينه اوتخا ويروي كنه كنه اوتخا
---	---	---	---

وقت اهوئين خوش اييم
 المله التدي بغه بو كيشه
 قهرو كيديه يولي بكمي كمل
 جواب بکل صور مغز و کا
 الیه في عطلون دليغ افون
 اول ايكي او سلاله گونگوشون
 و خيئين قندي قلوي لي كينده
 سبن يوديولت منكيينا ايبرين
 منزيكا ايلنه لى الال
 ايمه سينيجه دالغمانچي
 قهعودن عصمدان از اولر
 قوه صفه ويليق تئنيست
 ايمر كا صون اكر ايريدلر

بدير من بيدي سز يديم
 انجمن نوشاندين بو كيشه
 يانوملا قلف كره مر الله كل
 معازين جعقي احوين سنى كا
 دنيوي ابيسر يولي بين الجيوك
 المريح الوب فيوا و اوسيين
 ديب كاشكا امله جمل ايدلر
 معازين طلنه عهقو كيندين
 و نك اهله جهيدك سبه كورالر
 صورلار سكا نو كار ت قيه
 اينديجك موزيك سناز اوللر
 و نك اوتنه طاغيدعا اوست
 اولر و كيني جهيدك سندن بلدر

يلان اريق اشنا تيم كورالر
 قابيله بگامجا بيلر ايدلر
 عاصمه اولر كيش و نك خلد
 سنكله لطف احسان ايدلر
 كالين حفايت بيمت عملين طثلت
 حرمست اولسون افر يولر
 الا يوزك موزيك سكا ايدلر
 كور يوز اول ياق و نك يولر
 ناكيشه موزي و نك سنان كيش
 كور سيمانان عاصيد يولر
 ارا يوز موزي و نك قلد
 يعينه كور سيمانان خا فاك الو
 جو كيه يلان فاك موزي و نك

ايدلر

سكا و نك مال الملك و نك
 دوندوا اول يلان بيمد موزي
 بكا ايدلر اي كنهها كار عاصيه
 بج طلق ردن و نك كاكوش
 يوي بوشدن نك ايدلر
 اولر كد كرا متنا سكا
 بخنسا ايشلي سكة سكا ايدلر
 يولي سوز ايدلر كنير
 ايدر عريان اوله بكا ايدلر
 يلان ايدلر اول موزي و نك
 ايدلر ايدلر التيه هلال اولر
 يودي و نك سوز يولي كور
 كور كره فكر هلال ايدلر

بني دود جهته وشرويه
 هجوه ولدان عصفه ان اداوا
 يحكون كون سوندرك بن
 جمله والرخاينه اونايدي
 همد نمر اوير دي سوزينا
 زين بن الامير يوهي بك
 بخر حقدك بكا ودي كلس
 ايكلمه حقه بدم اي
 اولدوزي حلاوي يدي
 واي بكا كرون كاي يدي
 فيان سوي لاملومه اير قضا
 ينادي بكا سوز وولوي
 حن شريك نونه اولوي

ودي بكارك فان
 ليدحات بونوز يعي خاناو
 ودي عايده يعي كوزين
 اول اول مقصود نايبايدي
 قول ايدري كندى اوزينا
 الاشكر نكره هلاك ايلدي
 اول اولك من مقامه ايار
 ايدري بونون الدراخه
 ودي ايدري بكار حقد سوزوك
 ايكلمه خالقي او نامري
 حله خالقي يندري اوري
 الاكوي كره هلاك ايلدي
 بكا ايدري بكارك خالقت ندر

طغري بول اول بكارك اول
 جغتاق بونويه كلور
 ايكلكان نقايب اوزيد
 كوز ليني بونامر جفا ودي
 اوعر كاندور جغتاق
 هدر محمد سن الله اوي
 بيشند ايليند ياكه ياكه
 اول محمد كرامت سنا سنوك
 اهله فراد افغان ايدرم
 مر عظيم قمر وياض اوزير
 جوق فراوان بونويه كوز
 كوزي زيبا حن خور خالقي
 سلا موف جوكه ادي ايامر

بونيه جوكه ستره كور
 بونيه فوندي قايوليه الوبر
 انرا هلا بونيه كور طوري
 فوندي بونيه تاواندي
 فوندي طلعه جغتاق
 دوزي كون شديج الله اوي
 ديزه موقين كلينيك اوي
 جوكه موقينيك اوز اولوي
 كدر بونيه بونيه كور
 موقينيك بونيه بونيه
 سوز سوز جوكه قضا
 اراينه بونيه ايك لطف
 كلدي انك قانته ودي

دند بكا

سبغوا في اول من ابله طاب
 لانت اوجهه يقين صلاحة
 سني فوي ريكه ديه وين
 نونك بلنم اوستنه ورم
 بنده نوننا انا كونه
 نه ورت هب عيا اولو بكا
 الذي بينه كايكويو كدر
 وين يون كه صنو وين انا
 اول برينه نر اقله قاور
 حال كيه سكلت ايديم
 عين كاي اوس كونه
 افار وي صويه فرقه كونه
 كوش انه كالحل باس بر

مشتمل وركو الراسين
 دني ايدن جهور سينه
 هر قجكمو ايل اجنه ايو بين
 ناي وركو اكرور
 بكا شيطان جينه كونه
 دو منور سينه اصغر لدوا اكا
 كونه سينه سينه ايدن
 بين اوله كاتوب ايدن بكا
 حنه كندف بن الكون قاور
 فلو كيه قنفي بكا كيميم
 مر دونه كونه كنده كدر
 وار عيش سينه قونك اوجا
 هر قون صوب حفر ابي بيل

وصو حاله اكار بر كونه
 بنا دنده من اكا صوره
 مر ملك قزنده بر اويك
 مانق ممل كتاب بن بر كيه
 بر كتابه كونه مر اول رسول
 تبيلك صوكيه اول كايستر
 جويك ادين اوه ايني ويلاه
 سناو لقاك او يعوا ويتر
 اول عاصيه ملعونه انا ايو
 وقتنه وحيله الورعش
 سنلر اول حجه بن ايك
 مشكوه كوشه نكره علا
 ندير نك مشكوه نك ايو
 بن ديدو لك حكه المده

منافع

دنیایم و در نظر ظاهر اولدی
اولیایم عین اولدی طغرچه بول
او قور اول بیت یا ناکونم
حکمت در ورمه در عرف عادت
صوتی بر اول الله بولاس
اود دخی قور شون کی ناک ابر
دخی دور بر خبر صومر بکا
خبر ایحیات ز افاق ابر کار
و بر مودر انار دن ایدر بوی
یا طالر کی شایسته دور بجه
خبر الیه صور دعوی بود بجه
هیچ بولسین بر منزل بقدر
اکا افرین خبر ویر دوری یار

تکر و بیوش بیو طغرچه کا اول
ایچر و یا قور لا خوف اوسور اول
اشد یحیات اینه اده حیلان اول
سز اول قیامت کورینه بکور غلام
ایچر و کور دور ز کور اول قیامت
که حجاب شکر الی بولور اول یار
سویحیات بنقولند سوز لور
یا تر اول کور لکا سزنده دور
بقول ایدی ز تجید سزنده
هر کجه بقسا قان قان ز نور دی
مزدن کالیشیات ایدر بولت
اول ایچر صطفیه به سیلور
سز بسز قافیه قامت کوشتم
دولت اول
ایچر

لمذ مکر فنیق کاندیر اول
تور زوان بولور بین صرود
دولور زور بولور لری کاندیر کور
کور لکا کور حقیق با امان
مشد یحیات ز لزل لزل اول
کور دور اند جنت وار بولور اول
قیل کی صورت طومر اول کور لور
اورته میرده بیج کور دور بولور
باینده اول شنانا ایزدی بسنا
میکوریت یوغدی ایت ایاچه
دیدی بکاسو لیدی ایدر بولت
ایدر ز مدینه کور کور
بن اعصابیم اول کور اول شتم

33

<p>ایدر او لم غارون کما یطرق بن دویکا اقر اولدی اولدی بند نمدیک بریلرجه در بنا ویدی بودر کلار و قور یقین اولمش طمنه جوماغیم یونیم بود یما نلکده بئشا مکیه مینیه کون مسم اندن اریق دنیا ملکجه کوز رنا اولقله نرکوزین نعره اولدی ای کوز و در مر ما لکده کلور بویله نرکوزین نعره اولدی دخی و قیات اولدی بجه طیارین هورون بن دویک شیب لیدر</p>	<p>قور و یون نمدیک اقر و دخی الاهوز صویب و یون نمدیک بنا ویدی بودر کلار و قور یقین اولمش طمنه جوماغیم کازینا اولدی بن بئشده بئشا قدسه دخی اولدی او جینا و یون حلا و یقین اولدی بکا و کوز هیب نله در یون اوزور بره و مور جوماغی الیه الورد یا ت یا ملعون هنر و قیات کولی کوزین اجور کیمس کوزین بئشده یون و ملتنا سوز کیده مر</p>
--	---

بالکوز

<p>کلیک نرکوزین کیمس کوز اندن نمدیک ایا کیمس کوز کلدر ایلک قایتا و نرکوز کیمی نمدیک کیمس کوز بالکوزین قیغون بئله یون و یون حقن جابره یون نمدیک و غفران قیاکو لکالر عین اعلی لرد دوقی ارضلان میندک او جین کلدر ایلک قایتا و نرکوز دندی ایدر یا تیک حالک ندر یقین اولدی بولکوز ایدر یون دوشده کوزین دخی و یون بیر هلبی اینه کیمس کوز</p>	<p>بیر و یون نمدیک اقر و دخی کلدر ایلک قایتا و نرکوز بئشده بئشا بیر و یون نمدیک اقر و دخی دورست یا نمدیک دکلور ایدر دورست یا نمدیک دکلور ایدر کوز ایدر حقا قور و یون اوزور کوز اوزور نالردن بئشده ساروج جوتیکه الورد اولدی کلدر ایلک قایتا و نرکوز کیمی نمدیک کیمس کوز کلدر ایلک قایتا و نرکوز بیر و یون نمدیک اقر و دخی</p>
--	--

اول رسالہ امام حسین کا کہ
 اذہم وراثة کوثر بن ابی طالب
 کیسے دے گا اور امام حسین
 کو کربلا پر لے کر اور امام حسین
 کیسے دے گا اور امام حسین
 کیسے دے گا اور امام حسین
 کیسے دے گا اور امام حسین
 کیسے دے گا اور امام حسین
 کیسے دے گا اور امام حسین
 کیسے دے گا اور امام حسین
 کیسے دے گا اور امام حسین
 کیسے دے گا اور امام حسین
 کیسے دے گا اور امام حسین

امام حسین بن علی کا کہ
 اول رسالہ امام حسین کا کہ
 اذہم وراثة کوثر بن ابی طالب
 کیسے دے گا اور امام حسین
 کو کربلا پر لے کر اور امام حسین
 کیسے دے گا اور امام حسین
 کیسے دے گا اور امام حسین
 کیسے دے گا اور امام حسین
 کیسے دے گا اور امام حسین
 کیسے دے گا اور امام حسین
 کیسے دے گا اور امام حسین
 کیسے دے گا اور امام حسین
 کیسے دے گا اور امام حسین

ایم

<p> از شکر سندی که در شکر است سر کتف فالدی که در شکر است هر یک که فلدی که در شکر است سبب الی در شکر است بنام و مقصود بر و در شکر است هر که اندک بر عظیم او صد جلوه زنده که در شکر است طعامیندند بر و در شکر است هفتاد و نود و یک که در شکر است کله اول از سر لادن که در شکر است الی یا نینده انوار الی که در شکر است او قدر که صلوات بر و در شکر است کله اول از سر لادن که در شکر است </p>	<p> ای که یوزی که در شکر است بر لوزین هفتاد و یک که در شکر است بولدی که اولی که در شکر است الی او بر سر که در شکر است طایفه بلندن که در شکر است ویر و در شکر است نفس اندک که در شکر است هر عظیم او لوزی که در شکر است قور و در شکر است بر عظیم او لوزی که در شکر است عایب لوزی که در شکر است خیر آن اولی که در شکر است </p>	<p> کله اول از سر لادن که در شکر است الی یا نینده انوار الی که در شکر است او قدر که صلوات بر و در شکر است کله اول از سر لادن که در شکر است الی یا نینده انوار الی که در شکر است او قدر که صلوات بر و در شکر است کله اول از سر لادن که در شکر است الی یا نینده انوار الی که در شکر است او قدر که صلوات بر و در شکر است کله اول از سر لادن که در شکر است الی یا نینده انوار الی که در شکر است او قدر که صلوات بر و در شکر است </p>
--	--	---

بلوغت

<p> کله اول از سر لادن که در شکر است الی یا نینده انوار الی که در شکر است او قدر که صلوات بر و در شکر است کله اول از سر لادن که در شکر است الی یا نینده انوار الی که در شکر است او قدر که صلوات بر و در شکر است کله اول از سر لادن که در شکر است الی یا نینده انوار الی که در شکر است او قدر که صلوات بر و در شکر است کله اول از سر لادن که در شکر است الی یا نینده انوار الی که در شکر است او قدر که صلوات بر و در شکر است </p>	<p> کله اول از سر لادن که در شکر است الی یا نینده انوار الی که در شکر است او قدر که صلوات بر و در شکر است کله اول از سر لادن که در شکر است الی یا نینده انوار الی که در شکر است او قدر که صلوات بر و در شکر است کله اول از سر لادن که در شکر است الی یا نینده انوار الی که در شکر است او قدر که صلوات بر و در شکر است کله اول از سر لادن که در شکر است الی یا نینده انوار الی که در شکر است او قدر که صلوات بر و در شکر است </p>	<p> کله اول از سر لادن که در شکر است الی یا نینده انوار الی که در شکر است او قدر که صلوات بر و در شکر است کله اول از سر لادن که در شکر است الی یا نینده انوار الی که در شکر است او قدر که صلوات بر و در شکر است کله اول از سر لادن که در شکر است الی یا نینده انوار الی که در شکر است او قدر که صلوات بر و در شکر است کله اول از سر لادن که در شکر است الی یا نینده انوار الی که در شکر است او قدر که صلوات بر و در شکر است </p>
---	---	---

بشوی بود طویستی خستنی کسین	بشوی بود طویستی خستنی کسین
مهر خندان خندان مستان را	مهر خندان خندان مستان را
ایمین قر و شایع اسلام	ایمین قر و شایع اسلام
بکده ماندن داخدا کین زینما	بکده ماندن داخدا کین زینما
ترک بر کون بونه کده م	ترک بر کون بونه کده م
بهر شاغیرم بود کدی کدی	بهر شاغیرم بود کدی کدی
شادایغیم بود کدی کدی	شادایغیم بود کدی کدی
کور دهران کجا اینده اونو	کور دهران کجا اینده اونو
کلده و اکا طغر سلا ایلم	کلده و اکا طغر سلا ایلم
دندی ایلمین مسینان	دندی ایلمین مسینان
بن دویمک اولیم نیدیم	بن دویمک اولیم نیدیم
دندی ایلمین اولیم نیدیم	دندی ایلمین اولیم نیدیم
اخلا و دیکور دیکور یورونه	اخلا و دیکور دیکور یورونه

کداریکن یولو اغمده اکا	کداریکن یولو اغمده اکا
بهر شایع الله طوموش طوموش	بهر شایع الله طوموش طوموش
یعنه در تله جافه اولیده	یعنه در تله جافه اولیده
بهدمت ورتت کون کیش	بهدمت ورتت کون کیش
بکاوو کور کور کور کور کور	بکاوو کور کور کور کور کور
بکده اندن کیدیم کوری	بکده اندن کیدیم کوری
بشله و شغیر اوغور کور کور	بشله و شغیر اوغور کور کور

امه مملوک
مملوک

ایده کور کور مملوک مملوک	ایده کور کور مملوک مملوک
کور کور کور کور کور کور	کور کور کور کور کور کور
ایده کور کور کور کور	ایده کور کور کور کور
وقت افرین ایچ مملوک مملوک	وقت افرین ایچ مملوک مملوک
بوقسایق افرین کور کور	بوقسایق افرین کور کور
وصل طرافت کور کور	وصل طرافت کور کور
بوقسایق افرین کور کور	بوقسایق افرین کور کور
بن دویمک اولیم نیدیم	بن دویمک اولیم نیدیم
بکاوو کور کور کور کور	بکاوو کور کور کور کور
بکده اندن کیدیم کوری	بکده اندن کیدیم کوری
بشله و شغیر اوغور کور کور	بشله و شغیر اوغور کور کور

کور کور کور کور کور کور	کور کور کور کور کور کور
بوقسایق افرین کور کور	بوقسایق افرین کور کور
وصل طرافت کور کور	وصل طرافت کور کور
بوقسایق افرین کور کور	بوقسایق افرین کور کور
بن دویمک اولیم نیدیم	بن دویمک اولیم نیدیم
بکاوو کور کور کور کور	بکاوو کور کور کور کور
بکده اندن کیدیم کوری	بکده اندن کیدیم کوری
بشله و شغیر اوغور کور کور	بشله و شغیر اوغور کور کور

<p> حیاتك مقصودى اندكى بكون اول كو نصيبتك الين لمن يكر اول اول اقلند كنور دنه ايك ايشيان بغيره انه نيك اياك نوز كيدك طولند اولون بنگل حزنه طولون من اولون نما اول غان اولون دعا و بوقتا الين سل كند اولك فانا و بوقتا بك ايدى حيا يا مدنى من بين اخوان اجد اوصه من بكون و بس اولون كا </p>	<p> قدر حزين اولون و بوقتا كور ايشان اولون و بوقتا صا اولون ايجر جندن كا بمر ايشان اولون و بوقتا فون ايشان اولون و بوقتا جور ايشان اولون و بوقتا بايه ايشان اولون و بوقتا دندي ايشان اولون و بوقتا بايه كند ايشان اولون و بوقتا سلامى حونك ايشان اولون و بوقتا كره بك ايشان اولون و بوقتا بوقتا ايشان اولون و بوقتا مسعوده معلوق اولون و بوقتا </p>
--	---

دندى بكا

<p> دندى بكا ايشان اولون و بوقتا دم ايشان اولون و بوقتا مسك ايشان اولون و بوقتا دندى ايشان اولون و بوقتا قدس ايشان اولون و بوقتا صونك ايشان اولون و بوقتا طارد ايشان اولون و بوقتا وير ايشان اولون و بوقتا قفول ايشان اولون و بوقتا كور ايشان اولون و بوقتا منق ايشان اولون و بوقتا بيش ايشان اولون و بوقتا كور ايشان اولون و بوقتا </p>	<p> هم قشكو اولون و بوقتا سكر ايشان اولون و بوقتا حونك اولون و بوقتا بكا ايشان اولون و بوقتا كور ايشان اولون و بوقتا كور ايشان اولون و بوقتا ايجر ايشان اولون و بوقتا الايشان اولون و بوقتا اكا ايشان اولون و بوقتا دل ايشان اولون و بوقتا دندى ايشان اولون و بوقتا الايشان اولون و بوقتا دندى ايشان اولون و بوقتا </p>
--	---

3

<p> اذ كورهم بر لوط كلبه قوم بلذره ملنا اذنا اذنا صاعقا الصاعقه وصوره عمار وذن من غاسلا وصوره ويريد اول كعبه حنه كرتو من كعبه وكرهنا ويريد اذنا لوطه طلوعه ويريد اذنا لوطه طلوعه اول كعبه حنه وكرهنا حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه </p>	<p> كور الحكه من لوطه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه </p>
--	---

ويريد لوطه

<p> ويريد حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه </p>	<p> حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه حنه </p>
---	---

كند و دخی باغی فطرس ظاور
 کور کور کور کور کور کور
 انون قرینه اور کور کور
 مفسد انی انکار اوله
 قور لوی لاشله لر زینا یا
 قصه جندر صکر بر کور
 اوله طیب بختلر دن کور
 کولوت این کور عظیم عیب لور
 مر دخی صومیکار بل بری
 بر مشال او کنه کور دک طور
 کجکرت اندن ساعرت کور

مزین یورینه دخی و کور
 ویالی و کور یورینور یورینا
 کاص اندن اوله ایته کور کور
 مصطفی و کور بر زبان کله
 کور اوله قور کورینا
 کج اندن بر زمان کور کور
 قور لیدی اچار کور کور
 اوله صودن امر دک اولور
 جبر علی ایدی صوملور بر
 اوله نیکه کور بلور صکر عین
 لند و یورلک خورین و کور کا

مر جو صراصلان لایله کور کور
 اوله مشنا اچنده اولور باوا اچ
 هورنه جکینده کور کور کور
 کور کور کور کور کور
 لوتنا و بر من و یورینده ظاور
 حضرت یوز قورینور
 اوله کور کور کور کور
 کنه دمن قید و خورین ظاور
 نه کورت اندن زحمت ایش
 وار سر دی کور چله الور عیاقور
 کندیک زحمت دخی کندیه قاله

کاص اندن اوله وینا کور کور
 وینین وینال در اول ایش
 کاص اندن اوله ایک کور کور
 کور کور کور کور کور
 اوله کور کور کور کور
 قیامت کورینا دک کور کور
 کاص اندن این کور کور کور
 زحمتیله مر قور اچین قور
 کور کور اوله در کور کور
 اوله کور حقیق بن بر کور
 مر دخی کلور اندن الور

مردن برینه

اولاً ابو العباس بن جعفر
 جوف لبتدو رائه يوز او زور
 ايدركه اول تكري حقه
 شول دعا كوكي اقدك بكا
 دندى ايدى اى افوان كنه
 اده الله امريته اولدي
 نوح او هودى وعلمه اولدي
 او فيحيى ابن ابراهيم خليل
 او فيحيى لبتعيل ابن دوح
 يعقوب او قورائنه يوز اولدي
 اولين او قورائنه يوز اولدي

اولاً ابو العباس بن جعفر
 جوف لبتدو رائه يوز او زور
 ايدركه اول تكري حقه
 شول دعا كوكي اقدك بكا
 دندى ايدى اى افوان كنه
 اده الله امريته اولدي
 نوح او هودى وعلمه اولدي
 او فيحيى ابن ابراهيم خليل
 او فيحيى لبتعيل ابن دوح
 يعقوب او قورائنه يوز اولدي
 اولين او قورائنه يوز اولدي

ابوب

ابوب او هودى حاجه اولور
 يوز او هودى بالقي ايند كنه
 موكه يوزور فرعون اولور علاك
 عيسى او هودى كونه رفع ايلدي
 مصطفى او هودى هو منصور اولور
 بن او هودى ابراهيمات بلور
 كوكي نند دك طاعت نند
 سن دوحه اوقه اليك ايرى بن
 دونا ونايك او كرتدى اينه
 رعبه سيد يحيى سلاز ايدى
 بيد او نوك اوقينه يا امام

فليس امدوا برى اى اليه
 انا كينا يا بسوتم طرم
 كوكو عالمه فابيدى اول باقى
 او كرتدى بر حاجته اولدي
 كاتق اونى دينه مشكله
 او فيحيى قبول اولور
 مويون كينينا اولدي
 نمر وداودى انا كاتق ايند خليل
 فرح قريانه ميري اى ايا كنه
 يوز او قور مصدا لطان اولور
 جنت اينده اكا غير مكان

الله انوك من دينا ورتور
 خلاص ايلر كرتور خينه
 ايلدي ديك اينده اول كنه
 كارت شديت دفع ايلدي
 يهوديلر نكار معهور اولور
 دوز قيامته دكين قالور
 امته عمه باغشلا
 اويك او غلندلر كوكو روتور
 تورا او هودى كاتق ايند اولور
 اورندو بلوط اوتتد ايدى
 ديدون دى يجه كرتور دى كاتق

ادبیل، یونیکا، خرا بلد	خرا اول مصور المدی
مصطفی صلاته جوت نو	سنی کتیکه فولدر کور
بس یونیکرت الملت بند	جلد میزک طبارق اصل صولون
صلوات ویران کت دیمبره	سنی شیطاندن اوین او سون بره
اولیک کت بو معتمد	عالمه دور کور بدین دل
ناقله و نانا اوزا او قور	حکیم برکت کت دور اول فقیه
مصطفی یاد اتم بیاضیک	بورده خن اولد شوق کلام
	فاغارات فاغارات فاغارات
	صیات دنا عفو ایدر بر صلووات
	صمت لیکایه عیلمه التاری

کند زاده طامنه کور	میزمان هو یوزنه یوز
کسنت بلنا لملدی ای یوز	یونیم یانمه کلن دنیا
ایس و کورس ارا ده ایومدی	این کورین کورده کور مدیت
سولامی دور قیامت دین قل	یونیم قصم کورت کستان اوله
اولا محمد مصطفی یازمیش	بلدی ایو انی تخم دار عین
بیرین سوخا قیجا کور شیدیه	صحا بله خمالکا او شیدیه
طغریم تخم کندی اوینا کور	هد او غلام لوریه اولده اولو
الله اولک مکتب جباریه	هر کور بر در ایجه و زین صی
صیور مینت مقصوده بیاس	صیورله اولوک مشکل ایشلر
صیور ایدونوک اولد متی کاه نور	صیور ایدن هولور ماور عفو
اولد برت خیر اینه الموی جلیل	یحیی تکبیرک ایدن اوله دلیل

جلدک

B NÜSHASI TIPKIBASIM

دفترا اوله در کماله ایسله ایسله ایسله
 اوز بکوزینه فاطمه جانیه جانلور
 دفترا اوله در کماله ایسله ایسله ایسله
 اوز بکوزینه فاطمه جانیه جانلور
 دفترا اوله در کماله ایسله ایسله ایسله
 اوز بکوزینه فاطمه جانیه جانلور

اول جانتی قیلمکون چانلور
 بخت و مه بلا و غافلورم پلستور
 خست بته چیکدی طغندر
 پاذا شاه اغلا و غوی چون کوز
 دسترا چنده گالوبت نان او ایر
 خجینکن بزانی او یا نوم
 صندانی قوجنک صانوم
 سلطان ایزد یا شیمه دیکل بکا
 کمنه بزوت زان ایزد سکا

۸۰۸ / ۸۰۸

هنا سببهم بلاؤك سوزي

بما تاتي ابي افر وقت لوي

جيكريم يا قس حسرت لوي

انكيجون غلام افر بسم

بوعزيب لفته نكه كروي بسم

اي عجب در ووه دربان اوي

كوزم او غلجق كروي كروي

تخاستر ياله جيفاي جسم

اغلد و عير انجون در بنه

بن دروم كه كشته زاندا ندي

كشك باكا ابي بهدي

وندي ابدت بنينا غلغ كوت

سويكل صنه سيلوم نادر برك

بن دروم شاه كوش كور بسم

ونده كروم بدنييه وز بسم

مضطو قبرن زيارت فليس

دنون انون اومه كتمسته

كربسم اغلغد و ك بوزي

اندون اوله غنر يلكا ايزك كلك

يجه والذله وجر كيه كيني

ايران ايدركه آسان اولدو

چون ايشتم بن خود ابي بوزم

براعتر دن اسيدم كك

دخي بدتم درم له ايلدم آه

بم آصومي ايشيد بانه شاه

ديدي ايدر يا شمر ايت بگا

نافتي آه ايلك ندي سكا

چون زمانه و طمندان اير شمر

طاهتم صاخ با طوقه صدر بير

سلطان ايدر يا شمر ايلوكوز

تقد رلق يول دوز ايدك بيرا

بن دروم كورايي ما نايكيم

بلمم بن بجه خبر وير بير

سلطان ايدر نيمش يلق يولدوز

الارختن جيق اولوق يول دوز

كيج كندز طمندان سرك كوز

ویر پیام طویلسین یو لکا
 الذي بانم الوم الینه کعد
 کدی نچا اجنده سیران ادر
 کورورم اکن اجنده ای ادر
 بر معظم قایه وار بر طاع کدی
 جینده اولن قایه دلشدر
 سلطانک زیدان اول اولشدر
 بر دمر قایوسر واریدی اکن
 جینده طیطلمو اچی رندا اکن

بن ددم کمرای شفا ایتیش کنده
 امیندم ورم که بو محرم منه
 بوخو بنمشق یلیش قچن اولر
 اگا دکن بک بتم کبی اولر
 دندی سلطان ینه کاسیلدی
 بر کلا جی کوکلیی خوش ایلدی
 بکا ایدر کوکلیی خوش دت حجا
 سبی العوا الامم بو کسا
 بو کجا اجنده آسان الوکه

يادشاهگان قايسته دكين گنگو
 گنگو سلاطانه خدمت ايدو
 طابو قلوب بل قات ايدو
 کورورم اول جيلو دي يا امام
 هريري بزمنا ر کيي تمام
 سلاطانک بزمنا اوگنگو طرور
 صد هزاران عزت ادم قلدو
 اولنگو گنگو بزميني گنگو
 ايله اورورون بزمي بول

شاه ارشيد زنگاکل قابورسته
 قوچي طرد شنگل قونوسته
 يادشاه جوت کوردي اگه طلا بوسه
 نيز بيزدي اچدي زنگانچو
 دندبي اول قابو جيه اورديري
 اول مريد جيله ون ال بري
 جيله گنگو بونون کاترنگا
 حاجتم وارده بيم نيدم گنگا
 کزدم بولاي اول ديولا دي الله

کینه کله انجیلوین مبره کتیب

اکی کوزی صائین او دپاره سی

قد قدر آدم . یوز قاروی

اکی باغی مبره دمر اویدی

شاه اولنده گلدی یوزی

دندی سلطان اوله سیلدی

اینداندی بخانیلادی

ایدرای چینی کاکدی پلیمسین

اچسا موزت کندی قیدسین

باشی بیولک چناره کوزر بوی

عاصی تلعون کندی شیطان

کوزی بوی بوغدی اگله بزکوزی

مقاری کوزدی آغندی

سویلیجک سوزیله صائین

کوکلادی کوزدی دیوانین

یوقر و طوطاخ اشفا سنا

صدقمشیدی نانشفا کوزسنا

تکوزدی فیال اوزسنا دپی

ديلم كبر نيورسين سنك	ديلم بوقه شوم السين	اول محمد خضيرة الاوسين	نواشم بيور ريسك سن بيم	ديلم در سكا خيرو اوسانم	جيني ايدر بانمرا وسته الم	سنو كچون بون سكا خذت قلم	سلطان ايدر نچيا اكين بون	سنوزينه ايلدسن اير
----------------------	---------------------	------------------------	------------------------	-------------------------	---------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------

ديلم ايدر اوسانم نيور بيلم	كچا كندز سانه دغا قيلم	كالم الكدن بني اولدورسن	رضكاشما ندر ووي كالدورن	دا پلاو مزنكن دري قوركن بني	قنده بيمم سكا بولخاني	سلطان ايدر كالدن آراذ ايلم	بن سيني دورسنا ورتي شاد ايلم	الايتم بوزخا جتم وار سكا
----------------------------	------------------------	-------------------------	-------------------------	-----------------------------	-----------------------	----------------------------	------------------------------	--------------------------

مَنْزِلَكُمْ دِلْدَاوَلْتَا كَوْبَرِي كَوْبَرِي

بَوَاوَا لَكِي خَيْرِ خَانِ بَلَه

فَرَطَشُوْمَه قَوْلَاتْ اِيْوَه صِدْقِيْلَه

چُونْ سَلَامَتِ اِيْلَه بُونِ اَوِي

كُوْرَه اَوْ غَلَجَتْ لَرِي بِي سَاوِي

دَنْدِي بِيْه يُوْرُوْمَه سَلْطَانِ حَضْر

اَعْلِيُوْرُق كُوْرِي كَلِي يَانِ اَقِي

پِيْنَه بَكَا اِيْدَرِي جَانِ جِي

كَا شَكَا كُوْرِي سِيْدِي كُوْرِي سِي

بِيْخِي اِيْدَرِي اَوْ حَمِي سَاعَتِ صَلِي يَا اَحْمَر

كَنْدَرِيْن اَوِيْنَه كَرَسُوْن بُوْرِي اَحْمَر

بِيْرِي اِيْشِيْدِيْتِي بُوْرِي سَاوِي اَوْلَدِي

قِيغُوْدُوْنِ غَضَدَانِ اَزَا اَزَلَدِي

بِيْلَدِي اَلْمَدِي نَا اِيْرِي قَدِي

اَلْيُوْمِي دَحِي مَا اُوْرُوْرُوْمَه حَضْر

سَاوِي بِيْرِي بِيْدِي كُوْرِي اَوِي

اَصْحَابِي اَزَا سِيْنَه كَا اَرِيْدِي

سَلْطَانِ اِيْدَرِي بِيْ خُوْشِي كُوْرِي

دیلو ایچی ستر س

دیلو ایچی ستر س

سز چنگام سدییه ایرین

مضطی کل روضینی کورین

ول اراء یوزوکی اوزب یوزو

سلاو س داکوز سنی پیغابو

سندیر تالو ابر بو کور سندر

عنان علی اعتاب کور واز

سلاو س سیم تالو و یوزو سنی

سز چنگام یوزو کی کورین

کلمو ریلم بیله چکاران

الا ایر تروق اودی وز من امان

سنگیله مغوردی ایلوز

سنن کد چنگام نو لیر ترحالند

قوزدم کنگا سینی اچر

الا و قارم کناه دن بند چر

میج رواداکل سینی قیلیر

اول اوغلنچق لورکن اولار

الا و زرد بر وضیاتر سکا

دستور و ایما بمهورا در

کیومر از نهر لوانی دیله

کیومر و سوزن یازلو و در به

مقطوفت تعلیم اندم بر طینه

انوکیمله قصر ایلدلم دشمنی

سند جی دوق به منصور اولین

دشمنی او تنه منصور اولین

اولن دعا دن چون بکا و در سبق

تیز او قیدم گاکه ایدی آید

بن ددم بالشتا و سینه ارم

سلاوسونکیز ییرتلار و دکر

پینه و تدی ایدرای سوزن ایسم

سنگله و حنی و زدر برایش

نوکا فدی حنی سیدر ساری بکا

کدر و زدرم زیلان ایدر سنگلا

انور سنگل سارین برعد کدر

یونلکی یا قینکن ایلراق ادر

نور عا در بر پی کیمه معورا در

کالجیسی شینکلی خصلت یون اولی

علی ایدر مطغنی دن برت یون
دکله بدم او قردی دون کون

کنه کینه دجری صغینه
اکردردی هسمر نوک دونه

ینه تمه بلدی کیری سزل
ورصلوات آخر یازسون سزل

سلطان اوله جینه ایدر کیم شکا
امانا تمه بودور اولدن صکا

دوینا ییدر تکره چون او تمغیل

بود عای سن سکا قصدا تکره
در لجا دشا رسکر داخری لغو

وی احلا رتیدرا سینی با قری
همه ایدر بود عاکره اولدن سزل

تعلیم ایدی بجدرا ایدر سزل
بلدی تمه دعی او قردی

شیطان ایتا عیله طوقدی
ایشیدجک دعی علی بلر

کاه یمنوشا بیادورزه چیمدر

ستلنگه درت یابنده اود جگر

یدی داکذاستینه آلورچکر

یریزینه چونک بخریغرز

اشفاقور کندو داخری افرز

سای نورم چونک یری کوروم

مصطفی بر جتی صلوات ویردم

دندی جیتی بکا ایدر اخواکوز

سینی بنده قورسم نولز خاکوز

مترزیه شین بون بیگراسین

بنیمچون بواچی نور سن

کالیدی سلطان کورس بانوبله

ایدرای سوزن یارم سنوکلله

شیلله اغله بند چی جتی اعلدم

ایدرای قوطن حقا اضمردم

اوردی بپی جیتی بیئی ونسته

بچا یاز بیلد کوز او قصد نه

که آلد بپی ایشله ایدرز

قيل زورچا ننگه انمزه ييمكا

دندي ايدز سا بي اوه الدم

كو تخلكي خووش طوون يكتن انكليم

بينه با بي كو ترز دوكا صوكا

انجه دوكتر يا قين ايرش كو تخكا

يوقار ورون برو بقدم يا ارام

ير نيزي اينده به بگوز غلام

قلوغدن نيل كورله و سوي تخام دوجي

طاغدن اقتن سئل كيمه كدرل زنج

بند دم كيمه ايتيكا سينا بو ايرسي

بني ايتيلا دي سينا كه اوله كيمي

قوريدم دعاي دولونيله

دو تاريدم سا چيني آلوسيله

زه سوي يوق بزدوم كيري كده

بود عا بركا ننگه اير دده

بود عا كورلوز سا اير يدا

قيلوردي بو بنف باره ياره

طافني يوق بزگلو چي زيمكا

لنكچونين اول لوي طوئار سيني

حيوان اولدم بئلكا با فابعا

جملين سبيع ذكرا ايدوجيا

ايشيد بئكل تبيع ايدم بون ذخي .

اول دعائيدني ائمدن ايدخي

بني اول جيني برا قدر ملكچير

يغارودن برفرشته اودچير

بئر بئراسي اوله اولوكة طاعا ائر

يا لكئندن قئعمر اوله طاعا يائير

كوك يوزنه كوزوروم يلدن ليري

بئر طعا بئلكا ردي دكته بيري

اين بئچسي دينا طاعا غئجما اوزر

اول بجوم لوك يوزنه وردد

چوق فرشته لوكوزوروم بئراسي باز

هئ بيري الئنه بئر حربه دوتر

نور دا بدي بئلكا هئ بيري

بئر الئنه دوزل حئ بيري

سئطان ائله جئغئق ائار سئس

چوئک بوعبرکت اشکای بر کو روزم مضطقی بر جوق صلوات و یوزم بر کبر نیل انبای باغ کو روزم بر دلیر کز کمانه یبوزم	شمله دشم بر دخی کیچه یبر یدم انکه کون طغیجا ای یبر چوئن او بندم غصده ان اچدم کزم یا امیر المؤمنین ایشد سدم طدم اون یزدا دشم یوزوم
--	---

انجا لولین بولک قوش بر کو ردم کز کبر کی کد کا دخی اتر میدم خفدی صوبه بند یا کلا لیا ایام بر روزم کیم و عدنا اولدی قام	صا غلفون پای کبرین یا سرم در لکومدن امیدی کاسدم ایدوزم بوقش بخی کلد یوزم دخی قارز پنه ایشنه کدر
--	--

آه او کون یو کیدی ای یلا

کتر لری د اخی صرو پیدی انگه

ورصلو: شادا کام اولسون جنت

ایا غن اینلو کوروم اولن قش

کترک ز می فادرگ قدر شایب

کلدی نیم اعزوم اور

جون نیمی با شرا اعزوم کور

بکایر داد کلام اندت جون شکر

د می طنلو قلیش اخی پیشه کد

چونیک با قش کیدی طارون طدر

آه می کبی بیخا سلام ورد

بیلام اولسون سکا وزای مدانی

کدی آیت ویر بنیب در عینی

خا در صخر عجایب کور سن

و ارجعت مخلوقه خیر ویر سن

نظر اتم بن انگه اندامه

در لو نقشی جسمه ورض بیبا

قرن انگه پیشان قزل قترا

مبداكم بولايه بولايه

بشارت اولسون سكا بولايه نين

ولقد الله ذكرب قوم سجين

كنا نكنا ذكربنا اشوكني بتوور

سيني سيزلكا اولدم بيتر

كندي اول قوش قلله بندك لذي

كوكلومو دشمز بووتيا لذي

انكله سوش اولدم بيز زمان

اول كديچك درككوم اولدريماك

ككله عنبر سنك قوشوي

نا انا كالت قنتك قاشوي

دوبت ايدورم اكلالدي بكا

ناجيب مزقنه وريش حوسكا

سنه قوش سن نا يردا زمنزلكا

كيمه بنوك كيمي انا ايرز اكلو

دندي ايدر بتم اولن اذيشلدا

ازجاغذر بول كسترون اكلدا

قلبيس يورمه بيتر بتم

ليحو كلسا كوورم كي نماييل وات

شون طكوز كوز لانيه بگذر كزي

بويي ععسا بوئينه ايبد سزي

فيل قلاغي كبي انوك قولوي

دوا باغنه بگذر آيغي

قبرغي قوش قبرغي كچي نوك

كرنا عجب اشدري وان جاناك

قيلنا بگذردي انوك يغي

خيران اول دم كور جا كوز بولاي

درت كيا اورت كوتورم كوزم يالامام

غصدن كوكلم ولا مزي طعمام

انديسيه غرق الوين بوزورم

برچمنه ازي بولتر كوزورم

خوش جيز چنت كولاو نيل اسر

كوكلوم انه بوزم الكنگ دلي

ازقون ازقون كوزم انه بوزم

بزيجا ذر طر شس انه كوزورم

كوز ميبستم اول شكد كلد جا نور

زي حجابت شكلي و در شين حوښا

دندي پيا با له جويب ايلدي

ايشدا ايلدي پيا پيام نلسيلدي

بكا ايلد و قوت آخردن ياكيت

چقيسارم دينايه بول شيلد

چونك دستور ورا بكا اوان چا

كار سارم دينايه اخدرن چا

چونك ايشندم بوسزي اندن اي تار

پيا دندوم صرفم اندن بر خدر

اوان بكا و در شين حوښا

قدر نينه نلرنگه قلدنم چلنغا

دندي هم ايم بكا سيلدي

پنوييله حوښن حوښا ايلدي

سئلدا ايلد كيز بكا اي بدي

نا قوت كو زنگه اچي سن بچي

بن و در كيز سفردنك ازمدم

سچي او بن هيج چنا وركردم

نا چنا وركردن اچي پيت بكا

عَلَيْهِمْ كَرِيمٌ

اِحْسَارُ رُودُنْ جَمْعًا لَمْ يَحْسِرْ نَجْمًا

كَبِدٌ وَكِيٌّ كَبِشْ طَلُونِ اِحْدَنْ اَجْبَا

اَوَّلُ كَبِشْ كَبِشْ كَبِشْ كَبِشْ كَبِشْ كَبِشْ

كَبِشْ كَبِشْ كَبِشْ كَبِشْ كَبِشْ كَبِشْ

چُونِکِ بَانِمِ سَلَامُ مِوِی اَوَّلِ اَلَدِ

دَنُو بِنِ کِرُو بِنِ کَبِشْ سَلَامُ مِوِی

بَا کَبِشْ دِر نَا رَد نَدَر کَبِشْ کَبِشْ

بُو اَسْرَاقِ بَا رَدِ سَهْ وَا لَای کَبِشْ

بِنِ مِوِی کَبِشْ کَبِشْ کَبِشْ کَبِشْ

بِرَا کَبِشْ بُو جَمْعِ جَمْعِ جَمْعِ

بِنِ کَبِشْ کَبِشْ کَبِشْ کَبِشْ کَبِشْ

بِنِ کَبِشْ کَبِشْ کَبِشْ کَبِشْ کَبِشْ

بِنِ کَبِشْ کَبِشْ کَبِشْ کَبِشْ کَبِشْ

اَخِرِ مِوِی بِنِ کَبِشْ کَبِشْ کَبِشْ

طَبَقِ جَمْعِ مِوِی اَوَّلِ جَمْعِ مِوِی

بِرُو کَبِشْ کَبِشْ کَبِشْ کَبِشْ کَبِشْ

کَبِشْ کَبِشْ کَبِشْ کَبِشْ کَبِشْ کَبِشْ

كشيش انزل بيك بجانك اعدو	بيوه دوسه عقل بلانده كن ايدو	پرند عقل لايصاك طردوي ازو	دندم اخطا خبر صدروم كرو	تا بلور سن ديدم سن محمدك	اولن ابي جهان كناش احمدك	كشيش ايتو كيا بمزده ابي	اقو پيشوز اوصافيني نري	انوكيون بلور اولدق آبي نري
--------------------------	------------------------------	---------------------------	-------------------------	--------------------------	--------------------------	-------------------------	------------------------	----------------------------

بندك ادم كلانك بجهت محمدك	كشيش بنده كه كاشوي اي افر	وصف حالوي من اخطا سيلدم	هنر كام كرو و بسا شرح ايدم	صكده ديدم مد بنده شهر بدم	مصطفى اخطا بنك بري بنم	كشيش ايدو مصطفى احوال	ايدرم بن كشيش سن اول بقا	بلانك محمد تيلم اولش در حقا
---------------------------	---------------------------	-------------------------	----------------------------	---------------------------	------------------------	-----------------------	--------------------------	-----------------------------

<p>أَيُّهَا أَوْلَادُكَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي   خَلَقَ سَمْعِي وَوَقَّعَ آخِرَ جُوزِ قَلْبِي   أَوْلَى يَسْتَنْجِبُكَ دَا بِيَعْمَلُهُ تَلَاوَانُ   شَوْكَ دَا كُنْ كَبِيرُ الْخَيْبَةِ وَغَيْرُهَا   أَمْرًا رَجُلًا كَمَا كَرِهَ كَارِكُ طَلَا   كَرُو دَيْتَا بِنَا لِكَيْنَهُ جَوْلَانِ أَوْلَى   صَفَا دَمْرُوهُ أَرَا سِنْدَهُ جِيْفَا   مَخْلُوقِ أَوْلَادِكَ عَظْمِيَّةً بِنَا   أَيُّهَا بِنَادُهُ أَوْلَادُ كَوْلَهُ بِنَا</p>
--

<p>يَكْبَهُ دَوْلَهُمْ بِنَا مَخْلُوقِ أَوْلَادِكَ   دَيْتَمِ أَيُّهَا صَخَابُ عَيْبِ تَوْلِ جَمِينِ   بِنَا جَمَلًا وَرَا كَوْلَهُمْ أَوْلَادُ شَيْدِي بِنَا   كَرُمَا بِنَا بِنَا جَمَلًا وَرَا   نَا حَوْلِكُنْهُ كَوْلَهُمْ نَا بِنَا   نَادَا نَوْلَكَ أَوْلَى دِي كَلِّ سَنَ بِنَا   بِنَا بِنَا كَوْلَهُمْ كَوْلَهُمْ فَلَدْتُمْ طَلَا   كَرُو دَوْلَهُمْ كَيْشِ بَا كَا سَيْدِي   نَا جَمَلًا وَرَدْرَا بِنَا شَرَحَ أَوْلَادِي</p>

حبران اوله بوزنه بلنق كبري
 بوزنه عصيا اولايوي نك
 بوزنه خاخي بيلمانا
 هتير كلكم بوزني قوشوروز
 طوزنسا ارنه بوزنه قدا
 يالكما كبر عصاي قوشو طونا
 ايدن اوله بوزا نوك نوزونه
 اوله قدا بوزلو قدا قدا اولسز
 طامو اچينه مكله قالسز

اوزني بوزلو مكله اوله
 صلاحيه القوي مؤنله اوله
 خا ادره مصلحت كوزنه
 خا اوله چقنله خا ليريه
 كن كلكم كبر و مغل يدك لطف
 صما كوز كبر دعاه كوز متهوالا
 قوزنله قايوسر اقد يا پلو
 دزلت انك توبين اوله
 خسا البرق قوزنله اوله قبول

اندم اندک اول ورا یا کبرورم

بر مسور نخچا انداکورورم

بیرم اول پیشلری قروم طیر

اجرم صودن صوسر لورم قدر

بینه چقدم نخچدان بن بیدرم

کلدم اول کیشه ککر کز نادرم

دیدم ای کیش پرانسه ظنون

قالور ساشیمله بالینحق سکن

بولنا نخچا چنده بیسی

تویه قله شیدون دوزک لورون

چون او شیدام یا امام بوسترلی

دخرا نیدی کو کلک نشونری

بینه دندم کیشنه دیدم بیل

مکان اچمک نه دن ایدک بزا

کیشیل یوز قروک اجدوزر مکر

اوشه سوزک سان اول باکلک

بورې شون دز اچینه کزدنج

قرنکی طویز کزو کمال ایامز

بکلین حسیه و قدر کوه کلاک برور
 بکده ندی این بکاک برور
 ایدر ابریی ده صوفد کی شوخ
 بکلینه صوفد ک اینی دین سنی
 اول در آخر ک با اسم دنیاده
 بنجا مدت سفر منه ای داده
 بر تلیجق الخ بالبن یوردنم
 بنجه واقعه لوانه کوردنم
 اینکیم کردیم جهانه بر کیمی

طحیم کور کلا بوق کیمی
 ینه ندی شرومه وزید جواب
 کتوچا کلا بوق اول کتوچا صواب
 دندی ایدر صوده کلا میلر کلاور
 مزم کلا بچنده بنجه از اولد
 کلا تیزلر کلا بایر بندم سلا
 کلا تیزلر کلا بایر بندم سلا
 بیزلر کلا بایر اولد کلا بایر
 آسور کلا بایر اولد کلا بایر

دوبو لادى كىم اى	دعائون اوتملاي تگري حاجير
كيشل ايدار بزا شو موز و ز بزا	پيرل كىم بن دعائيم سيزا
دودل كىم نادر ايت بيله لىم	بهورال كىم كىم خذنت قبيلتم
دويدم كىم بويكدي اله سيز	قنده كىم ورسا كوزا ناصلا سيز
بويكتم بار دوز بيلكوز	

كوشاله طوز ريكين بن سنلا	كوشاله طوز ريكين بن سنلا
بويكتم ايدار كىم خذنت بوزو بزا	بويكتم ايدار كىم خذنت بوزو بزا
صندي بوز پار سين اله الور	صندي بوز پار سين اله الور
بيله قوشا اوله بوي بوز كىم	بيله قوشا اوله بوي بوز كىم
چون بون بوز قىم كىم بوز	چون بون بوز قىم كىم بوز
چغدى كىم قىم كىم كىم	چغدى كىم قىم كىم كىم
ايدىم عذرت ايام قىم	ايدىم عذرت ايام قىم

بزرگان و اولاد چندان

حوش آید که عیال ده و نوزاد

اوله خاطر اولاد چندان

کیچ کندز دله شین ایدرم

قلب چینه پشوروم بواشی

یلمه هرگز بنه دن برکین

صویوزنه کیدرین بزکا

ایند اندی حال اولدو بیجا

درست گادن مخالف تالو استر

سزک عورت اولدو اولدو

بنقله ایدر نوزاد چندان

بالیندی هر چی خبر دان اولدو

الاسا نلجون آبی آلوم

بود کیزک او نینه صاله لوم

اویگا جیجا غز کندو کدا

کندو بیلدو بیجه ایدر سا اده

الدره نوزاد کیمیه اوزم کز کالمتکلا

کامنگن یلگن کندو بی فرزند

بیت و برت ایچ عیال و تله کوز

تا ایش قوتون قویا و قلا کوز

بیت کوز قوتون ایچ ایش و قوت

کوز تا طریغده صلا دی بیز حق

کوزمه بقدرم کوزم ای خیا

بیر معظمه طایغ طرز و توفیق

داریش شرس اولن طاعت کن ای دی دجی

کوزم بیسم ایچ اولون بر دجی

بغیر جا جمعیتا غدا آتی بی

اولا کوز ایچ اولون کوز بقوت کوز

کاه آله نله کوزی شوقا صلا

کاه فینده و تدر ز غریبا صلا

کوزی شکر دان اولت یوزر صلا

کوزی کوز کوز جان و شادی اودا

جمله جویغ زاری زاری ایچ کوز

بیر بیر ندرن حاول بغیر دلی

اولن قدر قویا ادر لریا امان

کوزی ایچ غیغلا طایغی تمام

توليدون كو اولگ لدم بر نونكا
سوزيدن جنسين اولدن سگنا
سوزي نام اويخا كز كيدر
اشدا يدي يار نام بگا ندر
ايچ كوردم بر ياييه چكا ندر
با ييول وسته قاقمه كا ندر
الونه قودي طعابدن چون بون
نا طوي نجا لاسمه دهك
اتا بيزدن با قسبي كو ندر

سوزيدن اول بون سگنا نونكا
اندن ايختم سوزا غل حونكي
تصديق اندم جنله رسول قوليني
يدي قانت يوانتما اولون اوجوب
فلانا اولك اريشيش اي حاجي
انده وارن كي عروق اولور نون
آدمي نچيند كي اولور نون
بئلا ايدر بوزد جي عروق اولدوق اولوش
قلدق اول حشرت اولديني بوزد نون

بیدی برك اوستینه بوالعوز

اول برك طهرف لهینه بولت

شکنو بانوکه بنه طردی دخی

بئی کوزدم بر قوش اولدی ای اخی

دیدی ایدز یا غوی طنت بکت

بن تلکما ایدوردم سؤدم ایشت

سن آلد باغرزوی طوشن

صاغ اسن همنه منزلو کولکما ایش

ایغوی صالی ورز کل سکا

اقچ کچا اوق کون فاقده اوتور

نیمه موش اولد اولن بکت

آنکله توتیز حاتم ایشت

بیز کون ایدر کیم یکا آلمه سدی

الوگا ورسم اکیا بیسن بی

بن ددم کیم قولن الایدم سکا

سن آلد بونا یلکی اشک بکشا

صنوز دخی تمام اولد بن سوزم

بشارکن بوزیا نولک کوزم

بهر اشهر واد سنو كيد بئوريم

سني د خي منور لوگا بئورم

بني انكا بئور كند و جدو

انشدا اندي اي خليفه كمر بندر

وردې بزريايي بربچه فندق الك

طغربي بانته قاشا د ابن كلد

بخكا بزريايي اوج د عيني فندق ورد

كند و او تر بيبكك او و طو ورد

دندې اندر يا كيت طو و اولتر

زيان اولد خلكه شو كرتن كا

يا سوزم يا غنه اولد اخر

الذي بيجي بدي د كوزدن كرتن

برق اولو اجوز بربچه بئورم

اشفاقوز بئور انده او نوز

جنونك قرتلدي القدن ايغي

آني كوزم آدم اولدي با بغير

دندي اندر با كراي اي كوزم

بنت ند بدم ايشيد وركن سوزم

مَدِينَتَيْنِ نَكْرَةً مِمَّا يُبْرِي

حَلِيْبَةً اَوْ سَمْنَةَ يَازُلُو اَوْلَادِي

قَبِيْلَةَ فَنَدِ وَقَلَهُ بَرَكْتَ اَوْرَز

اِحْلَا اَوْلَادِي قَابِئُوا حِيَا وَاوَكِرَز

بَنِي اَدْحِي دِرْ كِه لَمَسَا كِه يَدَا

بَنِي دَم كِه بَر كِه سَا مَ نَه جِي دَا

بَر كْتَ اَوْلَادِي اَحْرَا وَاكَل الْيَوْم

اَشْبُو شُو نِي شَلَه دَن اَيِيْن اَوْلِي مَ

كِرْتَم اَلْمَالِك اِرْسَالُون كِرْتَم

بَر اَشْبُو شُو دَر اَبِي بَلَا شَا وَاوَلَم

اَوْلَادِي شَمْنَةَ بِي جَا كَل اَلْتَم بِي

اِبْدِي بَ نَزَلُو كِه صَالِحِي سَبِي

اِكْرِي طَاغُو نَه اَرْسَا اِبْرُو ز

دَر اَسْتَنَدِ بَر صَو اَقْر كُو رُو ز

صَو كِنَا رِنْدَه بِي نِه بَر مَغَارَا

قَابِيُو سَ اَلْتَوْتُ كَمِيْن كَلِيْدِي بَرَا

اَو كَلِيْدِي دَه يَازَلُو اَللّٰهُ اَدِي

صَمَّ حَمْدُ رَسُوْلِ اللّٰهِ اَدِي

اوله آو بجا بنی زنجی که پرویم	بئی کو زدم ارسلانو مشور کرد
اول کی ارسلان بجا حلا کرد	ای فند و قله ارسلان اولر
کسی خج یوزنی دند	کجنگ اندن با نام ایشت حله
	برقبو داخی کو زدم یاعلی
	قبو التندن کنش کلبید واز
	اکا دخی و زدی برقبو ق ای بار

قبو ایله یی اجرو کوز و ز	اولی اوزر ها معطر کرد و ز
بتلاوة اغزلندن او چه عیز	نسی نیا طقو نرنا یقند
ایدرم کوز می صنع ایستی	بجا شدت لارا اغدند بی
بر بلاون البین اولارن اجن	بر بلاویینه اغزلتم دخی
	ازد صا لاجون بون باقر کو ز

تختگاه او ششده کردم بر سر پد

یا ترا اول سر بر اینچند بر ما پد

از قسی استنبه یا ترا اول کیتی

حیران اولدم کورجک بنه پد

اکی اکی کونکس و شنه درد

نور چیر درت یا بنه بورا پد

بر مغانه بر یزوی و ارا حیر

اوخ قشبی و از اول بور کونک

بر سغده یا زلوا الله ادی

کیمی چی قیوق استیلا طرد

بیا طردی بکا دم قوشو کدر

کتردی یوا نلده طرد حماله ادر

اکی فنندق دخی نلا و اورد

اول اکی و اچی بیرون دند درد

کچدک اندن بو کوزن کردی ای شاه

بر قوزال انون از لیس خنکا

ایغی قوزل یا قوتوندن ذرا کن

ور صلوات نما ادا کام اولسون چنگ

بویکا دم بینه قند قلمه الی

ورد از درها لوه خنک قله

ای قند و قله انلوری اوورد

بینه انله دخی یوزن قیدر

دندی ایدر تیرکا الیم سنجی

بویکچون کزلریدم بزنجی

سنن کلدردم ایشکین بتم

دکیر فرساکه خایتم اجناسوم

شول بوردکا شمردی بز فایر سدم

بیر سنده اول رسول الله الی

بیر سنده خنمد رستلما تان

حجته عالمه حاکمیدیدینک

نور چیقما اول بوز کول بوق اوورد

ای کوشش نور لاری بیایدندرد

باشی و ست لاری قندل اصلان

التونله کوشیدی ای اولو

ای اذرها باشر قایتنه وار

ایکد اخی ای قایتنه وار

بموم اوله الونما كبريت عاين

حكمة اواردم ديتا يا بشدت بشا

سماكا دا جي مال متلكت ورم

الدام الوكا سيني خوش كورم

وزدي اوله يوز و خا حمله اولقله

ابن كوردم بز يلاق چقدر كلدر

بوز عورت يوز يبي يالكل

سايچ عورت ساجي كوركل

كلدي اوله يلاق بختا قسلا ورت

بوز خندان ابن چقار بيدرتم

بكا بز يلاق كله نفس اولو

دوشتم اولم چونك كورايتم

فند غلن بيري سيني وز غل بختا

ديرا اولم خيرتم اير شانتخا

بوز دم كورم وز بكا طغيد حيدر

لكيني در بوز يين كيني پ ياز

دندي ايدر بوسيلما ندر بيري

اولن يرك دولت يوزوكي تر ايني

موسى اولين جون كورم ان كورم

خا ايلوكه ارا الوتم ميم

وزدي بينه يوزگا دنن قورم

يلون اورز بون او ايندر

قلدي برفندق انقله اوروزم

ايلا ايرق انرا نوز كوروزم

دندي بلون بوسولا سينلدي

بكاكي فاقويدي عيانت ايلدي

بخا ايدراي كناه كارې عاصر

موسى اولين جون كورم ان كورم

خا ايلوكه ارا اوروزم

وزدي بينه يوزگا خنلانا دز

يلون اورز بوش خنلانا ادر

بينه برفندق اولم اورم ابي

دربي اولدي كندويه گلدي جيني

اروطردي كوكه مش دوه كيب

دندي سينلا بخا ايدراي ابي

يدروم كيمسيان ايلو بو ايشي

لا كيشي دوز بو او وده يانن كيشي

يلون ايدرا اولك مريد چينله

كمر سليمان خان صيدي بندر

بيدي بيدي ايشي اولدي هلاون

الا ييزده بيرسي قالدي نايك

بو وحشي سحر له چونن بنن گلوز

يعني كمر سليمان خان حنون الور

كركل تگدي بيچ هلاون ايلدي

عاصي اولوق كيشي تله خاوي

بجنا طر ائيدن بىكنا چون تگد نوز

وز بجهينو كله ايلخان ايزدي اول

بوند ائيدن سن انكلاه اشلد ايك

كالين بيغا بيري طنلداك

اول حخته كراسته سكا

خرمست اولسون امر بو يلا وركا

تختا ايلو شيدم بندن بئر

الا بو تگ قور قور سر سضا ايد

دندې ايدنيون كرن الځني توك
اښه وښه قلدون داخي اوتوك
اندې الب قينو ايرسني
اول اكي اڼه هاندري كورسني
طورت انده ساكه خله قلاله
اورسني فيد قله بلاكيدله
قيودن طش ججه حق صورسني
سنن بو ديوگه سكه كنده ايرسني
موتنگه ايله جوتوك ساڼ بولاله

جوتوك بارون لوب بگا سگه لاي
ايدوم برن نلزي پدم بيديم
پنجه موقت آغوسن لوسرايوكا
انوكچون اشلام برن بوايشي
ايگنا اشردري بل بويشي
بنوبله لطف كتم انلكل
قنجر وكيدز طريم سيله جل
مغاردن بجا چقا يوم بگا
خبر وركل دوكوم بوزرنگا

یوز کینی بر سغولنه کورد لرد	ایکی یاکا دن نسلدا اوردرد
طعد و یول انلا خست کولک سغلا لرد	فندوق بنلاره یوزا کوردرد
یزوزکی فند قالدیله آلودم	کوز کورن یوز چیمارد کیدرم
جیتقا قابو قیتنه کک لوزم	فیودن طش جیت جیق ای پشا
آزدهالار بنی کوربت طردرد	

سوز لیلدا لک لاله آله لرد	طایغی و باغی بیدی زبرا بولبت
صود لرد کفر سکا یلدا نیکه قیوب	قوم داخی دکر بیدی ایبت
اشد بچک سوز کئی شادا اولکد	الذ و کئی جوتک سندن ییلکد
فیغورون غصدن آله اولکد	آخه سغا عرتت کلام قیلکد

صَوْرَتِ صَوْرَةٍ قَصْرٍ يَأْتِيَنَّ وَأَنْتُمْ

يَوْمَ قَدْرًا وَشَسْ يَوْمَ رَسْمِنَا كَوْمَ رَوْمَ

صَدِيرٍ يَكُنْ آيَةً بَلَدٌ زَوْمَ لَوْمِي

أَزْدٌ زَوْمٌ زَوْمٌ يَوْمَ لَوْمِي

أَلَا لَوْمِي بَوْمِي أَيْكُنْ لَطِيفٌ

كَوْمِي زَوْمِي خَوْمِي كَوْمِي وَرَوْمِي

كَلْدَمٌ أَنْكَةٌ قَائِنَةٌ وَرَوْمٌ سَلَامٌ

سَلَامٌ خَوْمِي الَّذِي يَا إِمَامَ

دَنْدِي أَيْدِي بَلَدٌ بَوْمٌ أَنْكَةٌ فَيْدِي

أَعْمِي وَيَوْمَ صَلَاتِهِمْ قَبِيْرٌ وَيَوْمَ قَوْمِي

دَوْمَانٌ كَوْمَانٌ سَمِيحٌ آدَمِي

بَعْمٌ مَحْمَدٌ رَسُوْلُ اللهِ آدَمِي

دَوْمَانٌ مَوْمَانٌ دَوْمَانٌ كَوْمَانٌ

سَمِيحٌ أَيْلَوْمَانٌ بَارَةٌ بَارَةٌ

جَوْمَانٌ مَوْمَانٌ سَمِيحٌ أَيْلَوْمَانٌ جَوْمَانٌ

أَوْلَى مَحْمَدٌ بَعْمَانٌ أَوْلَى سَمِيحٌ

كَلْدَمٌ أَيْلَوْمَانٌ دَوْمَانٌ كَوْمَانٌ

بَوْمَانٌ مَوْمَانٌ فَضْلٌ أَوْلَى كَوْمَانٌ

ألفك تلمدي هلاول لاندري

ديني اينلام يوليني بك اللمدي

اول اليجك سن مفاكوتن اي ياز

نيج جفدكي وز بك اطغني حمر

ايدرم لوزكوزكن الدم ديج

آنكشله چيف بلدم اي ارجي

دندي ايدربك كركتكدت سرك

اول يزوكيله خلاص اولدي ارك

آنوكشله تلف اوتاردي اول

بنده دم جهتم وزدي جي

ايشيدجك سوزي شاه اولدك

قيغودني غصه دن اولد اولدك

دندي ايدر حقي ساوندتون سيني

بنالكه بونكوتن ساوندونك بون

الذافك مضمودنه ييا يدي

فامر عالة خلقيني اوي ايدم

قول اديدي اول سني كندوزنه

ايشيدنلا اوي ايدري سوزنه

يا دنيتم بيد عي خدم اكا

سكن احوالك ندر آيت بكا

بر ملى كونه قير ديم خريا بليت

اودي بنوم وصف ملبوش

ما تقدمت كمانا بن بريجا

او ترويب اقورقم اجداجا

بر كنانه كوروزم بن شعوي

اول دين يعلونك منجرم اول

بني لرك صوكنده اول كالير

واي اول بيولا اديت انا

جمله خلق سينه موز يدي انا

كشور روي استلا نده اول زرفا

نا پيكلمه تلموي ملاق اول ادي

يا دني بكا ايروز ايتلك

بكا ايدري ايكيت حالك ندر

بجهدت كنه احوالك ندر

وصف حاله بر براكا سيلدم

اول اير جوزنك معلوم ايلدم

<p>اولا صلاوا اولدي بيري شادانلدي شادانلدي شادانلدي آرادالدي اولدي صلاوا اولدي بيري شادانلدي شادانلدي شادانلدي آرادالدي</p>	<p>بن ددم كبر التلدا ايلومندا شتلوقير بولالكمه السبر ستريني مكرنلماواك صالاسبر ايدرا دم بيزوا آله سفي</p>
--	--

<p>اولا صلاوا اولدي بيري شادانلدي شادانلدي شادانلدي آرادالدي اولدي صلاوا اولدي بيري شادانلدي شادانلدي شادانلدي آرادالدي</p>	<p>بن ددم كبر التلدا ايلومندا شتلوقير بولالكمه السبر ستريني مكرنلماواك صالاسبر ايدرا دم بيزوا آله سفي</p>
--	--

<p>کونتر اول جنی بنی سیرا در الذی بنی کلد کور یولہ کدر اولن دارسی طاغنه کنزوی مورا یا کتر کیمونانند عذوق اولدی شیا</p>	<p>بنی ندر کا کتر ایدر یضا ویر یزوی در صنی ویر دم کا کندی جیف بن یلو کز قالدوم اول انش لکف ده زاری قیلوم یلما زام کز قنقی یسکا ایدر یوم</p>
---	---

<p>ایکلا و حیا کتیر بنی طعنا لکین مینر کیننا ایکن او صینا ایره سن اوله یزوی جیریا داکور اسپین بنی ددم کینرا یلوی کد کوروم</p>	<p>بوزکی باشم او تننه ویر در بکنا شیطان جیر کاتر بندر ز بو تینینه بنی کور کور دود دود بنی انش لکفا نه در یصاب عیان اولر ککنا</p>
--	--

بهر زمان بن بر قیو مطورم

بخور و یا قولم عومم دورم

خز لوگو آواز کردو صخلو

ایشدا بکل آدمی خیزانا الور

کذکلمه چتلمقلد یا امام

شوک قیامت کوئنه بکنز تمام

ایشدزم سلا نبل اوز پی

ایچر و کوردم بهر از ان ازی

کتردم انه جنی لک کوردم ای یاز

طایر کلمه یکنایه کلمه

طور و بنف دستلم کجنا را کیدرم

عائین خاصیه بی اند کوزورم

ولدی بی تیش قیوسل ی ججا

آفریدی شو بی قرار سون ججا

صر قیورن صولک چیتدر پی یول

کوسن اندا وار صغ با تو یول

بلندم کله منعی یکنایه اول

تکدر زرشن اکایه التله یول

بِرُكُزِي صِنَا سِنِ كِرَاوَتِي نَار

هَرَكَا بَا قَوَسَلَا خَا سِنْدَه قَنَر

دَنَدِي بِنَا سَوِيلَرَا اَيْتَرَا يَا كِبِي

نَا يَزِدَنَدَرَا كَا لِسُو كَرَا بَا اِي

اَيْتَرَا مَن مَن مَدِينَه شَهْر مَدَر

اَوَّل مَحْمَد مَضْمُونِي يَا مَن دَر

بِنِ صَحَابِي سَمِ اَز مَن

سَر سَر قَا ف مِلَكْتِي كَر مَن

دَنَدِي اَيْتَرَا اَوَّل مَحْمَد كَلَدِي

كِنِ عَجَابِي مَحْمَد اَيْتَرَا بُولَا سَر

مُحَلَلِي كِبِي خَطْمُ لَوِي اَوْدَا كَرِي

سَوِي مَلِكِي يَا نَقْلَا سَر سَوَر لَوِي

اَرْتَا يَزِدَنَدَرَا بَرَا مَح كَوَر مَن بِنَا

يَا نَرَا اَنَا كَوَا مَلَكْتِي بَر مَحَا

يَا نَسُو كَر اَو سَتِنَا يَا تَرِي بِنَا

بَغَاو اَيْتَرَا رَجِي رَلَه بِنَان بِنَا

بِرُكُزِي بَرُو خِرِي اَنَا يَا عَجَاب

اَسْتَد اَيْتَرَا بُو عَجَابِي اَحْوَالِي

اِنَّ دَنْدَجِيَا صَدْرًا خَنَدِيَا بَرِيكِي

هَدِي بَرِيكِي اَيَلَا يَكَلَدِيَا بَرِي

اَيَسِي دِيكَل بُو سُو زِي يَا اَلِي بَرِي

اَوْدِي دِي دِي سُو نُو كِي بَرِي نِي بَرِي

يَسِي دِي يَا نَرَا يَسِي دِي سَكَا

دِي دِي دُو نُو بَرِي خَبَرِ سُو زِي بَرِي

اَيَلَا اَخِرِ فَيَسِي فَيَسِي رَا اَيَلَا

خَبَرِ اَخِرِ رَا نَا فَيَسِي اَيَلَا

اَلْجَبِي نِي اَيَلَا وِي رَا نِي

سِي بَرِي نِي اَيَلَا دِي بَرِي طَا فَرِ اَلْجَبِي

اَيَلَا بَرِي كَلَدِيَا كَلَدِيَا اَوَلَا

تَعْتِي نِي اَيَلَا دِي بَرِي اَوَلَا طَغُو

اَيَسِي دِي كَلَدِيَا وَا نُو

اَوَلَا اَوَلَا نِي بَرِي سِي دِي كَا مَرِي

دِي دِي اَيَلَا خَلَقِ اَلْجَبِي نِي سَهَادَتِي

يَسِي دِي دِي رُو مَرِي دِي عَزِي فَيَسِي اَيَلَا

بَرِي دِي دِي كَلَدِيَا اَللّٰهُ دِي بَرِي

صَدْرًا خَبَرِ رَسُو لِي دِي دِي بَرِي

آیدتا اول مغاری بیچاره ای

قورده می بخشا آفرمی دهر

بندوم که اقد اولدی اول ددر

الاهنوز دهر صوبی و دردر

بند صرعی نجر بیره بچاره

آیدوم بر قوردهی تینله در

بنا ایدر بودر کلاور ک قمو

نوجقا سیمونک نیشا بندر عمو

یعتیون اولشن طش چمتا تم

بوزم اقلید و ایدر بندر بول

یا یلیق بوز طنتلق ویدر ب

یا طالع کیشیله اوز کوز بوج

یا لالحق فاند کولدم بکشا

جبر ایله صردم بولدر سجا

بوزدم که بود و کتر چقدر

صبح بلد س پیرو سوزل یقدر

رینه دندی بک صرعی بوز خبر

اکاد حی برت جواب و ردم ایدر

دَمُورِ جَعْتَمَارِ الْبَيْتِهِ دُورِ	بُورِ
بُرُوكِ بَاشِ شَيْتِلَه اوز	يَا تِ يَا تَلْعُونِ صَنَرِ وَفَتُوكِ
بُورِ وَفَتُوكِ اَوْلَا دِي كِ جِي مَسِينِ	كُورِ اَجْتِ سِنِ آدَمَا بَا قَسِينِ
فُورِ فُورِ بِنِ دُكِرِ شِيخِ اِي دَمِ	بُورِ اَو شِيخِ سُورِ وَفُوكِ دَمِ
كِي كِنْدَرِ بِي رَا كِي كُورِ بُو رُورِ	بُرُورِ يَا اِرْ دِي بُو مِ كُورِ وَرُورِ

كِرْتِي بِي بُو رُورِ يَا مَلِكِي بِنِه يَا	كُورِ اَو اِنْ جَلَسِنِ بِنِ دَمِ
مَلِكِ بِلَه مَدِينِيهِ وَرُورِ	فَدَسَا دَا حِي اَوْلَا زَمَانِدِه رُورِ
اَنْدُنِ اَرْتَقِ دِي مَلِكِي بِي كُورِ	خَا رُورِ بِي تُو كُورِ بَخْكَ اَو رُورِ
شَا فَا بِنِدَانِ بِي كُورِ بَعْدِ اَو رُورِ	بِي رُورِ بُو رُورِ اَو اِنِ وَرُورِ
اِي كُورِ بِي رُورِ شِيخِ رُورِ	

کالاشکن ند یوردت اجوانکله

وصیف حالومی عیان ادم اکا

ایند بچکل سوز می قلبی طفا

دردی ابد کی عجب اولش شوق

نجد واقعہ لرا دشمن باشوک

یا قن اولدی یوکلوز اندی یردی

کخدم اندن اغوصه کیرقم کردی

بوله درشدم دخی کندم برزمنان

بر حسیبه اغد یواکلدم صنان

خوش چیز چین سنبل ارغوان

درت بینک دوکلوز آب یولک

قانه کلکا لومیش اچکلدی

نغمه لرا ابدرا چینک قوشلیدی

طلوزار سلاوت بیسه ده اجدن اجا

اوتوز اوز نالردنه بر نجا

کلدم آتک فایته ورم سلام

سلاوموی چوتک مالدی یالام

دندی ابدت یاکیت حالکده ندر

بِرَقْعًا أَخْضَبًا كَأَدْوَمِ صَبْنِ

بِرُكْبَسِي قَعًا بِلَهْ صَوَّجَمَارَ

بِرُحْرَقَانِ وَارِ اِجْنَادَكَرْ طَرَّ

أَوْلَجِي مَوْتَكَلْ كَالْوَكْلِ وَارِ قِيُونَا

طَوْمَدَاوَرْنَا قَدْرَكَمْ مَوْقِيَا

بِحَا رُخْمَنَلَا بَرُوقَعَا صَوَّجَمَارَ

حَوْضَهْ قَوِيَرِي نِيَهْ قَوِيُونَاوَرَا

أَبْدَرَمْ بَرِي دَلُو كَبِي دَرُوتِ اَكَلْ

طَوْلَهْ جَمْرُوتِ وَرُكَلَهْ بَرُومِ جَمْرُ

بِرُحْرَقَانِ بِنِ جَمِينَهْ طَمِيَسْ طَرَّ

بِرُكَبْدَرَكَلْتَهْ بَرُومِ يَوْمِ رَدَّ

بِمَا رَا نَحَا جَمِيَهْ وَتَمِيَسْ طَمَارَ

أَرْجَاعَهْ بَرُونَا دَرِجِي اَنَامَهْ

أَبْدَرَمْ بِنِ اَشْفَا قَوَا يَكَبِي

بِرُومَانِ دَرُكَلَا نِيَهْ سَمْرُومِ

دَتَدِي اَبْدَرَمْ فَمَنْوَلِ اَوَّلَهْ يَكَبِي

بِمَا بَلُو رَسِي بَرُونَا بِي بُولُو كَلْتِ

كَلْتَهْ اَبْدَرَمْ بُولَهْ دَرُكَلْتَهْ يَكَبِي

<p>بِر مَعْظِمٍ قَضَا يَوْمَ كَوْمٍ خَرَفَتْ يَا بِنْدُكَ نُورٍ حَيْفٌ بَرَقَ فَرَزْ تَرَا دَانَ كَيْتُ يَرْكَبِي نَعْتَا كَوْمِ لِيَوْمِ بَرَزِي كَوْمِ اِسْمِي غِي</p>	<p>اوش عمار نه ارشد پوي پي ادي لمز مزل پيدز وار پيم يوم ادي ميلر وز دز انده كوز يوم پدي كوت پدي كجا الكدن صفا كشدن اندن صكده ارم برنكا</p>
---	--

<p>اندن آخرا شوگا وان يا بيلت نكشا كما دكه يور سن شوگ كنه چكدم اندن پينا تا يولغا رت قون اچينه انكلا ودي اورز</p>	<p>قدرت قار نظيم ايدرم چكدم اندن دحي يوز پيدرم اوك اجوز لقا كلدنم يا لكذ اوت دحي يوق يكا آخ صوتر اغلرم يا شوم دكيله يوزورم</p>
--	--

اينجا نكند جدي و د و دست چلاند

يا زولا كه صنو كند الله آدي

ختم پيا اولك رسول الله آدي

مدرسه ننه هتوكه بنده ايرشا

بو قهوي ايجغوتون دورشا

بيجه جهدا بن اچلمد يرا

بو آدي اقول آلكلا

ويرا فابو كليلدي ديري ولدند

اين اقول كيني اچغوتون

كردم اولك صنويه اچغوتون اچي

بتر طيني النون بوي كوش اچي

كلدم آنگه ايكند طوزورم

اينك اولستنده يزلش كوزورم

يا زولا الله الا الله آدي

هه محمدا رسول الله آدي

دخيم صوي الله اچي

بورد خي صيدا الله اولك اچي

بورد خي با ايرغيم خليل

يارلا رينوك صوز فان آقتر سير ادا دم قصر اجينده شانمان تيلدا اش اولش بوندوكلما نيا بر مقصوريده وردم دنج آل ورب يردا سبي اچدم كرم اندك بر عظيم از منق در طشل بلدك لوق سترناق كره رنده درلو درلوما نايك وردم اندن نغسوند وردم عدل

بند او قوم اني قايواچلتر اچروردن تشكل غنبره چاچلن كردم اون قصه اچينده يوردم نوره بتمش مقصدا لكه نوردم از تو و تشكلسند من استبر قدي يرده لوي نوره سقرد قدي يرده اوچن قلند و وردم يوردم آي كيمي نزلو يكتند كوردم صيريري قلع سمايل طلاقتر
--

کوردوم

عایش اولدی کندی ارسلان

بهنم کهر قنق یا کاییدیم

اندوم کیزیا العی بند نوم

ای کوردوم جیغدی ای ائلول

نور اچنک شینا غرقا ولسن بک

الذنه حر بک نور وندرز

دزنت یا بنه نور جیغدی بند اولد

الندی بیره بصر کولک بیغی

حیران اولد بتدی کوردی

طهارم بدم صوبندن اجرم

کورا اولد قنقم هم آندن کرم

جیغمتقا قاپو قنینه کالورم

بومعطر اولو ارسلان کوردوم

کلیدی اولو ارسلان بکا حمله ادر

قور قورسندن بکوزم کوی کیده

ای یا نندک ائل ایسطیر

بومعطر اهنم نرا اهنم قدید

اقورم آری صالوات ورودم

فَصَلِّ اجْنِدْكَ نَهْ وَرَبِّ كَرِيمٍ بَابٍ

تَكْذِبِي ذِكْرِيْنَ اَقْوِيْنَ كَجَيْشِيْ

طَعَامٍ مِنْ يَبُورٍ صَوْنِيْدِيْنَ اَحْمَدِ

دِيْدِيْ لِكَيْ سَمْعِيْنَ اَوْلِيْ مَدِيْنِ

كَيْفَ تَوَكَّلِيْ يَابِ قَبِيْلُوْ بَدْرِيْ

بِرَبِّ رِيْمٍ كَيْفَ تَبْتَدِ اَهْمَةً اَوْلِيْ بِيْ

بِحُكْمِ اَوْ تَكْتَبِيْ كَيْفَ تَبْتَدِيْ كَرِيْمٍ

دِيْدِيْ لِكَيْ تَبْتَدِيْ اَوْلِيْ سَمْعِيْ

طَعَامٍ اَوْلِيْ رِيْمٍ اَوْلِيْ بِيْ

دَوْنُوْبِيْنَ بِيْنَ اَوْلِيْ سَمْعِيْ

تَكْذِبِيْ سَمْعِيْ بِيْنَ اَوْلِيْ رِيْمٍ

سَمْعِيْ جِيْمِيْ جِيْمِيْ بِيْنَ اَوْلِيْ

دَوْنُوْبِيْنَ بِيْنَ اَوْلِيْ سَمْعِيْ

دِيْدِيْ لِكَيْ سَمْعِيْ اَوْلِيْ رِيْمٍ

قَصْدِيْ اَجْنِدْكَ نَهْ وَرَبِّ كَرِيْمٍ

طَعَامٍ بِيْدِيْ اَجْنِدْكَ نَهْ وَرَبِّ

اَوْلِيْ اَوْلِيْ رِيْمٍ اَوْلِيْ سَمْعِيْ

بِيْنَ رِيْمٍ كَيْفَ اَجْنِدْكَ نَهْ وَرَبِّ

<p>كَمْ يَرَوُوعَانُ كَمَا شَاذَ يَلِيقُ الْإِدْرَمُ غَضَّةَ لَنْدٍ وَغَمَّ لَوْ كَيْفَ دَسْمِمْ فَرَقْنَا ذَيْبِنْدَ يُولُو نَيْسَمِمْ</p>	<p>شَاذَ لِيَعْنُومَ بُولِكِهِ دِيحُ لَنْدُ بَكَا كَيْفَ ظَا مَوَاوِي حَرَامَ أَوْلَادِي كَمَا بَنَ وَأَلِي فَكَيْفَ إِجْبِنْدَ يَوُرُومَ أَوَّلُكَ دِيحُ لَوِي بِي كَيْفَ كَوُرُومَ كَرُومَ آيِي مَحْرَابِنْدَ أَوْتَرُومَ نِي مَيْتِلَ لَوِيحَ أَوْتَرُومَ طَمَشُومَ دَرُومَ</p>
---	---

<p>أَيْبُومَ يُولُو يَلِيطَتَا حِي سَنَ وَأَرْسِنَ نِي بِي كَيْتَ الْيُولُوكَ وَأَزَاكُورُومَ صَرْحِي كَيْفَ خِذَ مَيْتَهُ اِيْرَهَ بِنَ سَلَاوَمُومُوزِي أَكَا ذَكُورُومَ اِيْرَهَ بِنَ فَرُومَ شَكْرُومَ نِي كَا سَلَاوَمَ</p>	<p>وَرِدَ دِي اِيْرَهَ بِنَ اَنْتَا يَمِينِ ثَمَامَ كَلْمَتَا اَنْدَنَ دِي حِي كَلْمَتَا اِيْشُومَ بَلْمَتَا نَا لَوِي كَا اِيْرَهَ بِنَ اِيْشُومَ نِي كَيْفَا بِيْرُومَ نَلْمَا كَيْفَ دَرُومَ</p>
--	--

بشكركم شعرا يدرم كند روزمه
 ايدرم كيرا ايدرم ابي خدا
 انما يا زليخدي بو قضا
 كير بو قورقنت اودنه دنده جام
 چون بوايشلد ده سكا ودر رما
 لي عجب اول كون اولاي كيريم
 نيزلدن يكا آد مورا
 قورقت اخوشن الب نوش ايشيم
 وصل نيز يا قين چمن دلمه طلا

كلدم انكا دغدي سلام ايدرم
 يعيني طنلوبا منه امرا ايدرم
 دغدي ايدرسن بين ازان كيرى
 بنجا مدت عذابي كزى كيرى
 بن ددم كيريم اول بيم ايدرم
 بكا يولمه كست ثوي وز كير ايدرم
 قدي ايدرو يولك ايشو اذ بيري
 كلدم اذن ايشو مه كندم كيرى
 اغلام يا شتم د كيرتد بو روزمه

بجاکند سینه غریب لوند آید
تا قدر کینه جنال کز و کینا
خیزد و نه الوکا کبر جیب
بزرگون اوله اوکا ده وارین
اولینا سن بو غریب لند آید
الاکا ایله یورک کز دکا ده دست
کینه آدن محروم اولینا طلب
اولوچی بای بخشول چی
کد متلمان کز چه جناد طلب

بوقندا اول وقت ایرشم مغزینا
کینه قند قطران لوند دونه سدا
نخسا ایرق اومه ورمق بخا
بقدردن آقا لورم یور یاز دا
کز لرمدن باش پیرنه فان آفر
جان جکد طوشت اودا یاز
بن بوون دیکلکد بر اون کلر
اوله وارزدن در دمه درمان کلر
چا غز کیم ای بیجان ای غریب

غریب

<p>نور ایچندک سیه عرق المیش از پی کیتدی طونلاری اندک مینینیل چور یان دخی یا شیلیددی بیل مخرابندک دوش اولد نماز قیلمز بیق یا قبت کوز چکل تعجیل اولدز</p>	<p>تمام ایند نمازدا او تدر دندی بولکله الدها کو تدر و تدر دها قلند الین یوز نه سئلار بیق کند فاینده یعیقین دلسر</p>
---	--

<p>جملسینک مقصود اذن بئر مقدا زخم صبر بر بینه اولد نصیب بولون الاید نصیبک آله سین کدر سین غلا نلدو کی سن و وین بلهزم کبر اولن آواز قندن کلک</p>	<p>صائم کبر ایچور و اجا ذن کلسر دندم ان اینتیو بن بوردورم بیسینال چمنه ازم کورورم اندا بزر بکت آیا بکدر بیزی</p>
---	---

كَلِمَاتُ أَنْوَكٍ قَاتِنَه وَرَدَمَ سَلَامٍ

سَلَامٍ مَرِجُونِكِ الَّذِي يَا رَامٍ

بِكَا اَيْدَمَرَجَرَجَا يَا مَدِي

تَكَلَّمَ اَيْتٍ وَيَرِي بِيُو بَدَرَسِي

سَنَسِينِ آخِرِ اَوْلَى حَمْدِ اَللّٰهِ

بُوَسْمَدَرَه. بِيَكِي جَلَدِكِي زَحْمِي

مَرِي بِي كَلَمَاتُ اَلذَّنِّ صَلَا

سَعْفِيَه مَعْلُومِ اَوْلِي مَرِي اَشْخَا

دَنَدِي يَا كَا. مَكَا بَرِنَا ز وَرَز

مَصْرُوحِي كَمَرِي اَوْلَى نَارِ كَوْرِي

يَدَمِ اِي سَيَلَه لَدَتَلُو بِي

بَالِ سَكْرُونِ دَجِي طَلُو بِي

سَيَكَلَه عَنَبَرِ عَبِيْرِي دَر قَوْقُوسِي

اَوْلَى نَارِ اَجِينِي قَوْقُوسِي فَا مَوْرِي

جَوْنِ كِه اَوْلَى خَوْبِ قَوْقُوسِي بِيَلَدَم

دَنَدَمِ اَنْدُنِ اَجَمَكَا مَوْرِي سَلَام

بِكَا اَيْدَا اَيْشِكِ يَه بِيَكَا ز بُوْرِي

نَا قَدَرِ كَلَمَاتُ اَبِيَجِ كَمَلِ كِي بِي

کسره بومشورلا نا پتوردی سنی

دولارم کیمه بکا دینار اولسین

منزلومه الا داین صالین

دندی ایذا بیلو کده بلخجا

یتمش بلیق یوک دزر بیل یوججا

الآخرش طقت کولکونی سنی لته

کوزیمین ب آجینجا اوغدا صالنه

بنومله سیکلرکن ای پیرا

ای کوزدم بر بکت کلدی قرا

ایندی

کخدم اندک اول بیکار کوردوم

صویبکن اوننا نظر قیلورم

کدرم آنکه لوین سندا آخدی

کلاطی بلدن کجی مقلور قیدی

اجرم اندن ابدست آلم

وارب آنوکله غاز قیلورم

الاستویله شاده اولد کلموم جتم

قیغولارم قرحه دورم

ایدرم آنکاره بخت غنی

بتم

کَمَلْتُمْ تَكْدِي : كَرِيْن دِيْلِيْنْدُ	رِزْقِي يِرْلَطِيْرِيْزَا يِرْوَحَا
وِرِيْدِي بِي كِيْمَظَلَاو	اللَّوْنِدَان قَطُّ هِيْرِيْرِيْزَا لَوْلَا
تَلْمِي بِي بُونَلَاوَرُ وِرِي بِلَاو	يَكِيْت اَيْدُرُ بُوْرِي حِيْجَلْ اَمِيْنَه
اَوْلَا كِي حِيْجَلْ بِيْرَلْت كَلْدِيْبِيْ	اَوْلَا قَرَا يِيْدِي بِنُوْلُكْ اَنِي لَوِيْ وَاوَز
رَحْد صِيْبِلَه اَرْدِيْجَا قَوَار	

كَمَلْتُمْ تَكْدِي : كَرِيْن دِيْلِيْنْدُ	بَلْدِرُ بِلْدِيْيَا اَرْعَزَا يِيْتَر
جَوْرَه يَا نِيْنْدَه وِرِيْبِيْه لِرَطُوْر	صَا عَمَّا لَرَصَا حِ وِصُوْلَه اَتَد
كَلْدِي بُونَاكْ بَا يِيْس لِيْشِيْنْدَه طُر	يَقَار وُرُوْن اَسْفَا سَلَاوَم وِرِيْر
يَكِيْت اَيْدُرُ قَنِيْغَا قِيْلِيْه سِيْبِي	وِيْرِيْدِي سِيْبِي اَوِيْجَا حِيْبِي
بَلْت اَيْدُرُ اَوْلَا كَا يِرْلَطِيْرِيْزَا لَوْلَا	

پیا موومن قوی اوله طاهه

انکا دجی بکت ادرکنه بری

اوجکجه بکت بر بکت کلدی بوی

ایکیندن دجی بونکا لون اق

هسه فرشته درت یا نینکه چوقوق

بریا نینکه دریندی بیکانید

بریا نینکه جنرا نل بیک بید

اول دجی کلدی بولکه سلام ادر

بکت ادر کما بونکا قنده کدر

ای دجی چوقوق فرشته لوطور

سینج تغیل اولی بیر

اول دجی کلدی بکا وردی سلام

خوش فصیح زبا ناله ایلد کلا

بکت ادر اول کدم ابری غنی

ویریدی قنچی اقلما سنی

نولت ادر بئی عرف عرا قا

ویریدی بغموز یقا سینل اقا

بیر بونکه درلو بغمیل بیا

سأخ أسن اولاً رنه بيتورين

كوكك يوزنيدن اولك نلت يره انر

الكلو بلفه ييني اسبينه دونر

دندي ايدر يايكت درازو بين

بوسني اوخا الذا اسبين

بن ديم برسو الهم وز سنكا

جوابن ور ياوي الله بجنكا

اولك انج ديشدا كور دوكوم تخنا

وي بي شكا كيمه انك اخوال نسا

كيد دغوره بفلو دراجدن

بولنت ايدر حق نهي وريدي

اولك جيبم ايلينه وز غل ديري

رختوم يغاو نجهم بنا

بييه قلنا مز مي بنوم ملنا

حاجتوم وزي بتوراي سنكا

خبر ايله ياوي الله بجنكا

كيت ايدر مدينه شهدي درر

اشيمو بيكت مضطفي ياري درر

حاجتم بوذر بون كوراي سن

کشم و کلندرد بر آرد

کشمه آنی که بر آید

کجیب آند اعدم بر فویوی

بر کیشی کدم آل و ز میند یصویا

آبی بر تا بر قوغا صوجعار

حوض قویرینا قویویه اقد

کشم آند بر ایتبولم ارد

قدین اجنک آنکلاوی اورد

کجیب آند دخی بر دم سورم

کشم آند اعدم بر حورنا

کشم سلام و ردم سلام المدی

سئلدی بکا نظر قلدی

کجیب آند بر مستییه ابر دم

بر قجنا رسالون لرله کوردم

بر صلا کجیب آند بر پیکه آرم

بر هندان کوتر سندی کومیم

تا ارجی جیلنی اوستینه طوتر

ارجا غنر برینه یینه آند

دندي ايدرسول ايج كيم اركوز

اولا دمور لوقوچي كيم كوزم

بیر کوزي بقدرانگن بركوزي وان

اول درز دجال اولسرا اهل ناز

آخروقت اولجقن كرك چقا

جمله خلقان اكثرې اضا بقا

كچوب اوله عوزت كيم كروك ديتدراوت

اضا اوبين ورمز طغبر تولا

هنكبر اكن كركنا انايسر

بیر معظما اولوقصر كوزم

آجكم قابو چار و كوزم

يار با شلوا بچكندا كوزم

چغدم آذن كدم اكي ائلوز

بوزي نوز لوز كي حيشلوز

چكدم آذن اغردم بربكيد

بیر شيل لوح اولينه طومش دوا

چكدم آذن اغردم دارجي صكا

ندرا آلدسن سنن ويكل بكا

اولك دندا ولسكته بزانا ناپ الوز

استند ورسز بوئيشك قلمو ر

نما قيب كوئيشه دك كوئشز

حصد نما اولك تيزي قارا بيب تيز

كچوب اندان از دكزا اولك قوئو يا

اولك كيشي كيز دوريشيد روصيا

زصتله بز قفا جتق صوچمصد

قيدي غي دم جيزنده كلومز اقز

كچا كندزا اولدزا اولك ايشي

دوشبهن كلامو اوينده يانيند

كچاچب اندن بوشا كنه اركند

بز قجا ارشلاون لدريله كره تيكند

قره شومنز و ايشاك درا اولك دخر

اوميسا اچينه اولد اي اچيز

كچوب اندن اولك يلكيد اركند

هتراني كتر ميشيدي كدره كند

كچيند و كلمه بيزا راه طدر

كچا كندزا اولك ايشي اولدزر

کچا چب آندن اول ارقی کور لور کور	فد لری اشل دلر
انوی قدر بندک اور کور کور کور	چوب آندن بز زمان کور کور کور
مضطبی دیدی کور بز زمان کور	قصر جنت دز اکال کور کور کور
مغسد انشل انده اشکار اوله	اول بر اوشل کور کور کور
کیم آنا لور قیزی کسیندن پیا	

آندن ارقی کور کور کور کور	بزدن دخی برده و لر
اول اول کور سنسی بق کور کور	کند بیه با یغی نکلر اولر
قازین غضبیه آلر ای دودا	کند و نکل زخمی کند و یه قدر
بیر کور کور کور کور کور کور	یا زخمی کند کور کور کور کور
	کدر یس یار کور کور کور کور

چکد نونک اندن کبر و اغزا کجا

بن ايو العمام اول خضبر بوي

قلبتا سدا اريشان اي اي

جون بيشتم آل يزوم او روم

اتاکينه يا پشورم طورورم

ايدرم اکاکه اول تدي چي

کينه قاموعالمه فاني اول ديار

نونک دعاکه کجا او قودن بخکا

اکتري و ر حاجتم اولدزسخا

بدر غزار سناک شهيد اولدلم

دوشوباکان اول غزاه الکر

انکچون مرتببا ازلر

بي حجاب جنت اچينه کردلم

اتولارک جبر ايلدي بيري

بيريدي جبر ايلدي کيري

اول يکتيم يولکوز صکده يتر

ترشبال لوح کدرک الينه طدر

بايدم اول يولک صلي و ردم سخا

هَدِي اَيُّرْ اِنِي اَقُوْبِيْن كِسِي

كَا كَزَاوَلْتِ دَنْبِيَه سَكَلَا رِيحِي

اَقُوْبِيْحَقِّ قَبُوْلَان اَوْلَدِي تُوْبِي

اَقُوْبِيْحَقِّ قَبُوْلَان اَوْلَدِي عَصِي

نُوْح اَقُوْبِي دَعَا سِي مَقْبُوْلَان اَوْلْتِ

صُوْبُوْرِيْدِيْن كُوْسِي مَحَاثْ بَلْدِي

اَقُوْبِيْحَقِّ اِنِي اَبْرَمِيْمِمْ خَلِيْل

مَنْدُوْد اَوْرِيْن كَا كَزَا اَيْلُوْبِي جَلِيْل

اَقُوْبِيْحَقِّ اِنِي مَعْمِيْل دِي مَحَاثْ

هَدِي اَيُّرْ اِنِي اَقُوْبِيْن كِسِي

كَا كَزَاوَلْتِ دَنْبِيَه سَكَلَا رِيحِي

اَقُوْبِيْحَقِّ قَبُوْلَان اَوْلَدِي تُوْبِي

اَقُوْبِيْحَقِّ قَبُوْلَان اَوْلَدِي عَصِي

نُوْح اَقُوْبِي دَعَا سِي مَقْبُوْلَان اَوْلْتِ

صُوْبُوْرِيْدِيْن كُوْسِي مَحَاثْ بَلْدِي

اَقُوْبِيْحَقِّ اِنِي اَبْرَمِيْمِمْ خَلِيْل

مَنْدُوْد اَوْرِيْن كَا كَزَا اَيْلُوْبِي جَلِيْل

اَقُوْبِيْحَقِّ اِنِي مَعْمِيْل دِي مَحَاثْ

پیر وین کا مورہ ایلز او لاجیلز

یا دشت تکبر کد اضا

کاکیم اولک در اولس اولد کما

جیلین اول مصور ایلدی

آدینلر یوغلن واز ایلدی

شوق تکبر کئی کو کلکد کتور

مصطفی یه خوش صلوات کتور

حلموز ک اصحابی طبرقدن صدت

سیر تکبر کد ایلک ندت

موسی قرانی فرعون هلاک

ایلدی کیزا چنک اولدی خاک

عیسی اقت چلبش رفیع ایلدی اینی

کافور ک دفع ایلدی سبت دینی

مصطفی او مرقدی کیم منصور اولد

یهود لک لشکر ی منصور اولور

بن افورم ایب حیوان بلورم

دری قیانا ناکین قالمو رم

کک کندز ذکر طاعت ایلدیم

بهر دو حنی کنگد کیند در لیبی اری
 اولریسا ایزوی حقی با شل
 یغی دشنا اوجینا بیتور
 بورده ختم اولدی دو کندی کلام
 مضطقی به صد صد ازان کنگ سلام
 حقی شما اولن قوله رحمت قله
 کیمه اقیبه فاجیر صید قله
 سوز لجانا مسمیر کیمه ادا یه
 حوق اقی با خشناوی مضطقی یه

عجبلا داکه ولید شیطان اولدی
 آغا اولیا کنگ اوشی طبعیلان اولدی
 شتر غیطان لاهون اولسون بیر
 صناعات ویرن کیزی بیضا مایه
 بیچاره نالوده تکریمون یادم
 دیلدی کلدی وله شعیب لاجی
 حقا بر ای حی کشدرا اول فقیر
 نالوقله طوثر نه یازر نه اقبیر
 حقی عینا یی آر نله دکطدی

اول محمد آمنه ادرم	عاصمني اخري حيدر الله
سند جن افق الوكا ابوسين	اول كويچون اوقاي حيدر الله
اول اخله جغتو وكي كورين	چوتلك كلابي مياكك شمس رجب ان
دونه بكا اوكرتند اكيه	صالح اوغلي خشمند بلدي درتار
تيزا قورم كالدا ايلو عيني	عجري شويدن ايسن الله
سوزيله من چق سلام اولد	صوره ديسكك جاو كوك و كند
ازدي بولت او شينه الذي كند	چون سكر يوز الذي كند يالام
دهد زيدي سكه به كند تمام	اكيه اكيه نيك كورن دري ديتان

عاصمني اخري حيدر الله	چوتلك كلابي مياكك شمس رجب ان
اول كويچون اوقاي حيدر الله	صالح اوغلي خشمند بلدي درتار
چون سكر يوز الذي كند يالام	عجري شويدن ايسن الله
اكيه اكيه نيك كورن دري ديتان	صوره ديسكك جاو كوك و كند

بیر زمان مولا یزدان بود و بودم

کندهم اوم طابینه کوردهم

بوی خمر یا شومند کنن دینیک

کسکن با شینه کالدی ددی

بویتم قصه کزن و انسان اوله

سینا قویا مشا دینق فله

انضاریله اوله اوله کجا

سینا دی اوله ساجالی بخا

بلد لکنه شهر دارمیش

Handwritten notes and signatures in various scripts, including Persian and Arabic, located below the main text block.